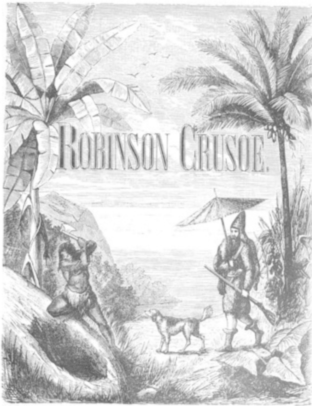
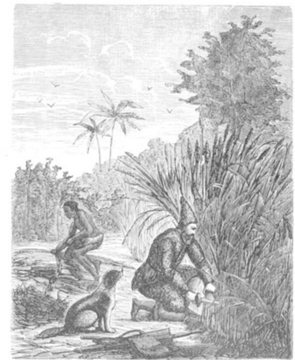

DEN VERKLIGE

ROBINSON CRUSOE'S

LEFVERNE OCH ÄFVENTYR.

SAMT

TJUGUÅTTAÅRIGA VISTANDE PÅ EN OBEBODD Ö,

AF

DANIEL DE FOË.

---------------- MED ÅTTA PLANCHER OCH TVENNE I TEXTEN INTRYCKTA ILLUSTRATIONER. ---------
-------- Det gifves en bok, som efter min åsigt innehåller den bästa afhandling om en naturenlig uppfostran; — denna bok är Robinson Crosoe. *Rousseau.* ------------------ STOCKHOLM. PÅ F. C. ASKERBERGS FÖRLAG.

STOCKHOLM. ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET 1871.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken, som tillhör University of Michigan Library, har scannats av Google Books. Den anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i januari 2014 av Bert H.

Jämför utgåvan **Robinson Kruse berättad för Sveriges ungdom** av Henrik Wranér, som utkom i *Barnbiblioteket Saga* 1899.

FÖRETAL.

——

Bland den rikhaltiga litteratur, som är afsedd för ungdomen, intager den engelska författaren Daniel de Foë's *Robinson Crusoe* — den klassiske, äkta Robinson — onekligen främsta rummet.

Det är nu omkring 150 år sedan de Foë skref sin Robinson, nemligen år 1719, och det finnes få böcker, som väckt så mycket uppseende, skördat så mycket bifall och vunnit sådan spridning; ty icke allenast i England utkom boken i flera tätt på hvarandra följande upplagor, utan äfven andra länder skyndade att tillegna sig densamma i öfversättning, och man kan tryggt säga att boken är känd och värderad nästan hos jordens alla folk. Och det var icke endast ungdomen, som med begärlighet omfattade denna förträffliga sedemålning, hvilken eger en så sällspord förmåga att fängsla, utan äfven den mognare åldern läste den med samma lifliga intresse, i det denna dikt för de äldres inbillning framtrollade en längesedan hänsvunnen, lycklig barndoms intryck och njutningar.

Man har trott att de Foë hemtat stoff till sin Robinson, med blott ändring af tid, ort och namn ur den skottska matrosen *Alexander Selkirks* dagbok, hvilkentill följe af uppstudsighet mot sin kapten, af denna i sept. 1704, såsom ett något hårdt straff, blef landsatt å den då obebodda ön *Juan Fernandez*, der han lefde ensam till år 1709 i februari, då kapten Wood Rogers vid sin förbisegling af ön, upptog honom och år 1711 återförde honom till England. Men senare undersökningar ha ej bekräftat detta.

I utlandet uppstod flera bearbetningar af "*Robinson*" hvaribland Campes och Wyss' äro mycket förtjenstfulla, men ännu har ingen erkännts kunna taga försteget af de Foë's ursprungliga *Robinson Crusoe*.

Den första svenska upplagan af de Foë's Robinson utkom år 1842 och mottogs här med samma begärlighet som öfverallt annorstädes, ehuru densamma hvad det yttre beträffade, icke fullt motsvarade, hvad man af ett sådant arbete väntar. Denna upplaga är nu utgången ur bokhandeln, och förläggaren har trott sig bereda allmänheten ett nöje med att utgifva en ny vårdad upplaga, i så prydligt skick, som priset å ett arbete, hvilket är ämnadt för den större allmänheten, kan medgifva.

*

1.

Jag föddes år 1632 i York och härstammar från en aktad familj, som likväl icke tillhör detta land. Min far född Bremare, etablerade sig först i Hull, men sedan han samlat en vacker förmögenhet och dragit sig tillbaka från handelsgöromålen, nedsatte han sig i York, der han genom min mor kom i slägtskap med familjen *Robinson*, en af de anseddaste i hela provinsen. Det är denna förbindelse jag har att tacka för mitt dubbla namn, *Robinson-Kreutznaer;* men till följe af de i England alltför vanliga namnförvridningarna kallar man oss nu, ja, vi sjelfve kalla och skrifva oss *Crusoe*, och mina kamrater ha aldrig gifvit mig något annat namn.Jag hade tvänne bröder, af hvilka den äldste, som rar öfverstelöjtnant yid ett i Flandern förlagdt engelskt infanteriregemente, detsamma, hvilket förut kommenderades af den namnkunnige öfterste Lookhart, förlorade lifyet i slaget yid Dünkirchen. Hvad som blifyit af den andra, har jag ingen reda på; hans öde blef lika obekant för mig, som mitt för mina föräldrar.

Jag var således tredje sonen i ordningen, och som jag icke hade lärt mig något yrke, umgicks jag redan tidigt med allahanda tankar. Min far, en godsint man, lät undervisa mig i alla de kunskapsgrenar, som kunna inhemtas genom uppfostran hemma och i en friskola. Han bestämde mig för domareståndet; men min enda önskan var, att få fara till sjös, och denna håg grundade hos mig, oaktadt min mors och mina slägtingars alla böner och förmaningar, sådan motspänstighet mot hans vi^ja och befallningar, att jag icke kan annat än finna ett oundgängligt öde i denna inre trånad efter en olycksdiger framtid.

Såsom en upplyst och erfaren man, sökte emellertid min far att på det kraftigaste afråda mig från mina påtänkta

förehafvanden. En morgon lät han kalla mig till sin kammare, der gikten höll honom fängslad, och gjorde mig de allvarligaste föreställningar mot min böjelse: “Hvad annat“, sade han till mig, “än en olyck-

salig håg till det äfventyrliga kan väf förmå dig, att öfvergifva ditt hem och fädernesland, der du skulle kunna vinna befordran, och der du är säker, att genom flit och gagnelig verksamhet grundlägga din lycka, och på sådant sätt försäkra dig om ett beqvämligt och förnöjsamt lif. Det är endast ärelystna eller af olyckan förföljdamenniskor, som draga ut på äfrentyr i främmande länder, för att syinga sig upp genom 4jerlva förelag, eller genom ovanliga händelser förvärlva sig ett namn. Detta sträfvande öfverstiger & ena sidan lika myoket dina krafter, som det å den andra understiger dem. Ditt stånd hänvisar dig till en plats, som hvarken är för hög eller för låg, eller med andra ord: till en sådan, som man skulle kunna kalla högsta trappsteget inom de lägre klasserna. Jag har en lång erfarenhet att tacka för den öfvertygelsen, att denna ställning i samhället är den bästa i verlden, och att menniskan i den finner sig lyckligast. Tillhör hon denna klass, så är hon hvarken utsatt för handtverkarens nöd, ansträngningar, arbeten och lidanden, eller plågad af den stolthet, praktlystnad, afund och äregirighet, som äro oskiljaktiga från de förnämas lott. Du kan sjelf döma öfver den lycka, detta stånd erbjuder, när jag säger dig, att det alltid af de andra klasserna blifvit betraktadt med afhndsjuka ögon. Huru ofta hafva icke konungame suekat öfver de besvärliga följderna af «en hög börd, huru ofta ha de ioke önskat, att försynen ställt dem mellan de båda motsatserna, de höga och de låga? Korteligen: den vise förklarar det för den sanna lycksalighetens rätta ståndpunkt och ber himlen bevara honom från armod så väl som rikedom.* *Gif noga akt på hvad jag nu har att säga dig, ty du skall finna att mina ord bekräftas: Lifvets veder-^ värdigheter äro både den högsta och den lägsta men-niskoklassens gemensamma arMott; medelklassen åter är minst utsatt för missöden, och på långt när ioke så blottställd för lyckaas vindkast som den förnämaste och den ringaste; ja den är till och med mindre underkastadbåde andligt och kroppsligt lidande, än de båda andra, hvilka genom utsväfhingar, laster och ytterligheter af alla slag, eller genom alltför strängt arbete, försakelser af det nödvändigaste, otillräcklig föda och hunger blifva ett rof för elände, såsom en naturlig följd af deras lef-nadssätt. Återhållsamhet, måttlighet, helsa, trefligt säll-skapslif, angenäma förströelser, hvaije önskyärdt nöje, frid och öfverflöd äro de välsignelser, som fallit på medelklassens lott. Få denna väg lemnar menniskan i största lugn denna verlden och vandrar stilla och fridsamt genom dess irrgångar, utan att nedtryckas af alltför mödosamma kroppsansträngningar eller mattande själs-verksamhet; utan att hon för sitt dagliga bröd ser sig fördömd till en slafvisk tjenstskyldighet, eller oupphörligt plågas af ,en orolig förlägenhet, som beröfvar själen dess frid och kroppen dess helsa; och utan att förtäras af afundsjukans qval, eller ärelystnadens hemligt tärande begär. “ Under inflytelsen af beständigt lyckliga omständigheter, finner hon lugn midt under menskliga samhällets oroliga sträfvanden och njuter oaflåtligt af lifvets behag, utan att smaka dess bitterhet, emedan hon eger medvetande af sin lycka, och med hvaije dags erfarenhet lär att värdera den högre.*

Han bad mig derefter enträget och på det kärleksfullaste sätt, att icke mera handla så oeftertänksamt: * Störta dig icke*, sade han, "lättsinnigt i en beklagansvärd belägenhet, för hvilken såväl naturen som din börd tyckas vilja skydda dig« Du är ingalunda tvungen, att på annat håll söka ditt dagliga bröd; jag menar af hjer-tat väl med dig och skall uppbjuda alla mina krafter att ställa dig på den ståndpunkt i lifvet, hvars fördelarjag i detta ögonblick med s& mycken värma skildrat för dig. Skulle du icke bli belåten och lycklig i verlden, sä anse detta som en ödets skickelse, eller fast mer som en oundviklig följd af en förvillelse, som du måste af-säga dig. Jag är nu mer fnkallad från allt ansvar, ty jag har uppfyllt min pligt, då jag upplyste dig i ditt förehafvande, som enligt min öfvertygelse, måste blifva ditt förderf. Med ett ord, jag skall redligt uppfylla mitt Välmenta löfte, i fall du ger efter för min önskan och stannar qvar här; men jag är icke sinnad att medverka till din olyeka, genom att gynna ditt aflägsnande. Låt exemplet af din äldsta bror tjena dig till varning, ty äfven honom gjorde jag en gång samma enträgna fö-* restäUningar, på det han skulle afstå från sin föresats, att deltaga i kriget uti Nederländerna; hans ungdomliga åträ' segrade öfver mina förmaningar och dref honom i slagtningens tummel, der han fann döden. Jag skall visserligen inte upphöra, att bedja för din välgång, men så mycket tror jag mig kunna förutsäga dig, att, såvida ditt egensinniga hufvud utför en sådan plan, dtall himmelen neka dig sin välsignelse, och du i en lyelplös framtid få tid nog, att eftersinna, huruvida du handlade klokt, då du försmådde mina faderliga råd!*

Emot slutet af hans förmaningar, hviika i sjelfva verket voro profetiska, ehuru jag icke tror, att min far då hade någon aning om min framtid, märkte jag stora tårar tillra utför hans kinder, isynnerhet då han talade om min brors död; och då han yttrade, att jag i ett l\jelplö6t tillstånd skulle fö tid nog att ångra mig, afbröt han tvärt, och tilläde derefter: *Mitt bjerta är för myo-ket fullt; jag kan inte siga dig någonting mara!*Dessa förmaningar rörde mig djupt, och huru kunde de annat? Jag beslöt derföre, 'att icke mera tänka på någon utflygt, utan att, enligt min fars önskan nedsätta mig i min födelsestad. Men ack! under några fä dagar glömdes åter dessa föresatser och, med ett ord, för att undgå alla nya invändningar, beslöt jag några veckor sednare, att fly hemifrån. Men jag öfverilade mig derföre icke, utan afvaktade en dag, då min mor tycktes vara gladare än vanligt, tog henne afeides och sade: Den oemotståndligaste åtrå, att se verlden härtill den grad bemäktigat sig mitt hela väsende, att det är mig omöjligt företaga något med den fasta vilja, utan hvilken ingenting kan lyckas. Min far gjorde derföre långt bättre, att gifva mig sitt samtycke, än att sätta mig i nödvändighet, att ej fråga dereffcer. Nu då jag är aderton dr gammal, är det för sent, att sätta mig i lära hos någon köpman, ellet göra mig till skrifvare hos en advokat; ville jag också beqvftma mig dertill, vet jag likväl säkert, att jag ingalunda skulle härda ut min lärotid, utan oförtöfvadt lemna min plats och bege mig till sjös. Yar derföre god och öfvertala min far, att han ger mig sitt samtycke till en längre resa, och då jag sedan återkommer och min åtrå blifvit tillfredsställd, skall jag visserligen intet mera vika ur fläcken, utan lofvar er, att genom fördubblad flit taga igen den förlorade tiden.* Detta meddelande skakade min mor på det högsta. “Det kan jag omöjligt föreslå“, svarade hon mig, tvärtom skall jag noga akta mig, att tala med din far der om; han vet för väl hvad som är dig nyttigast, för att lemna sitt biföll till ett förehafvande, som endast kan störta dig i förderfvet; jag är högeligen förvånad, att duännu kan tänka pä någonting sådant efter ditt samtal med honom, under hvilket han visade sig så vänlig och kärleksfull mot dig. Korteligen, vill du med all makt göra dig olycklig, så vet jag intet mera råd, att afhålla dig derifrån; men var öfvertygad, att du aldrig skall glädja dig åt vårt samtycke. Hvad mig beträffar, skall jag visserligen aldrig bjuda handen åt den olycka, du förbereder dig; och aldrig skall man kunna säga, att din mor medverkat till något, som din far ogillade.*

Oaktadt denna vägran, framförde hon likväl, som jag sedan fick veta, alltsammans till min far, som, c^jupt bedröfvad, suckande sade till henne: “Gossen kunde bli så lycklig, om han ville stanna hemma; går han allena ut i verlden, gör han mig derigenom till den olyckligaste varelse, jorden någonsin burit; jag skall åldrig samtycka dertill!*

Först ungefär ett år efter denna tilldragelse, aivek jag i hemlighet. Under denna tid hade jag likväl enträget nekat, att vä^ja något yrke, och ofta förebrått mina föräldrar deras oöfvervinneliga motstånd, då de alltför väl visste, att min åtrå icke stod att bekämpa.

Då jag en dag var i Hull, dit jag begifvit mig af en händelse, och utan någon bestämd afsigt, träffade j ag en af mina skolkamrater, som var på väg att fara till London på ett hans för tillhörigt fartyg. Denne sökte öf-vertala mig att fö\ja med honom dit och lockade mig med sjömännens vanliga lockmat, nämligen med den försäkran, att resan icke skulle kosta mig det allraminsta. Nu blef det icke mer fråga om, att inhemta mina föräldrars råd; jag skickade icke en gång ett bud till dem, utan öfverlemnade åt händelsen, att underrätta dem ommin afresa, begärde hyarken himmelens eller min fara välsignelse, frågade lika så litet efter omständigheterna som följderna, utan inskeppade mig, Gud skall veta det, till min största olycka! den 1 September 1651, på det till London afseglande fartyget. Jag tror icke, att det någonsin funnits en ung äfventyrare, hvars missöde började så tidigt och slutade så sent, som mitt.

Knappt hade skeppet lemnat hamnen, innan vinden blåste upp, och sjön började gå oerhördt högt. Det var första gången jag var på hafvet; jag kände mig snart obeskrifligt sjuk, och min själ var uppfylld af ångest och förskräckelse. Nu först böljade jag allvarsamt besinna det steg, jag tagit, och tänka på den gudomliga rättvisan, som i mig straffade en brottslig son. Mina föräldrars välmenta råd, min fars tårar, min mors förmaningar, sväfvade lifligt för min själ; och mitt samvete, hvilket ännu icke blifvit så förhärdadt, gjorde mig bittra förebråelser, för det jag föraktat förnuftets råd och så svårt brutit mina pligter mot Gud ooh min far.

Under tiden tilltog stormen i häftighet, ooh vågorna tornade sig på hvarandra; men det var ännu ingenting i jemförelse med hvad jag efteråt, ja, knappt några dagar sednare, fick erfara, ehuru nog för att i hög grad förfära en nybegynnare som jag. Med hvarje ny våg trodde jag mig gå till botten, och så ofta fartyget sjönk ner mellan tvenne vågor, tänkte jag att sjön skulle uppsluka det. Under detta själsqval fattade jag flera gånger den föresatsen och gjorde det högtidliga löfte, att, ifall Gud uppehölle mitt lif under denna resa och läte mig åter sätta min fot på fasta landet, skulle jag aldrig mera gå om bord på ett fartyg, utan genast återvändatill min för, låta leda mig af hans råd och aldrig mer utsätta mig för sådana faror. Jag insåg, huru grundade hans anmärkningar voro öfver allmänna lifvet; huru lugnt och angenämt han tillbragt sina dagar, utan att någonsin ha varit utsatt för oceanens stormar eller landresors obehag, och ångerfull, lik den förlorade sonen, beslöt jag återvända till fädernehuset.

*

2.

Stormen.

Dessa förnuftiga och allvarliga öfverläggningar räckte så länge som stormen påstod, kanske något längre; men då blåsten följande dagen aftog i häftighet, och sjön blef lugnare, böljade jag någorlunda vänja mig vid mitt nya lif. Emellertid ansatte sjösjukan mig ännu, och jag var hela dagen modfälld och nedslagen. Yid nattens annalkande klarnade himmelen; blåsten lade sig alldeles, aftonen var herrlig, och solen gick praktfullt ned, för att påföljande morgon gå upp lika skönt. En lindrig vind började nu blåsa, och nattens stjerna nedstrålade i den herrligaste glans på den spegelklara vattenytan; det var det skönaste skådespel, jag i min lefnad sett.

Under den förflutna natten hade jag sofvit ganska godt; jag kände icke mer till några qväljningar, var i den gladaste sinnesstämning och betraktade med förundran oceanen, som ännu aftonen förut varit så till min för, låta leda mig af hans råd och aldrig mer utsätta mig för sådana faror. Jag insåg, huru grundade hans anmärkningar voro öfver allmänna lifvet; huru lugnt och angenämt han tillbragt sina dagar, utan att någonsin ha varit utsatt för oceanens stormar eller landresors obehag, och ångerfull, lik den förlorade sonen, beslöt jag återvända till fädernehuset.

*

2.

Stormen.

Dessa förnuftiga och allvarliga öfverläggningar räckte så länge som stormen påstod, kanske något längre; men då blåsten följande dagen aftog i häftighet, och sjön blef lugnare, böljade jag någorlunda vänja mig vid mitt nya lif. Emellertid ansatte sjösjukan mig ännu, och jag var hela dagen modfälld och nedslagen. Yid nattens annalkande klarnade himmelen; blåsten lade sig alldeles, aftonen var herrlig, och solen gick praktfullt ned, för att påföljande morgon gå upp lika skönt. En lindrig vind började nu blåsa, och nattens stjerna nedstrålade i den herrligaste glans på den spegelklara vattenytan; det var det skönaste skådespel, jag i min lefnad sett.

Under den förflutna natten hade jag sofvit ganska godt; jag kände icke mer till några qväljningar, var i den gladaste sinnesstämning och betraktade med förundran oceanen, som ännu aftonen förut varit såfruktansvärdt upprörd och nu redan igen var lugn och skön. Af fruktan, att mina goda föresatser skulle segra, kom nu min kamrat, som likväl egentligen var den, som hade förledt mig och sade, i det han slog mig pä axeln: “Nåväl Bob, hur står det till? Jag slår vad, att du var bra rädd i går under blåsten; och likväl var det ändå bara några lätta pustar!“ “Hvad för slag, kallar du det några lätta pustar? Det var ju en förfärlig storm!“ Ah! bah! Storm! Du är en

narr med din storm; jag säger dig, det var ingenting. Grif du oss bara ett dugtigt fartyg och en frisk kultje, så skratta vi åt alla sådana der smällar. Du är bara en sötvattens-sjöman, Bob; kom, skola vi göra oss litet punsch och slå alltihop ur hågen! Se bara, hur herrligt väder vi nu ha!“ — Kortligen, för att icke uttänja denna sorgliga del af min historia, vi gjorde som de gamla sjömännen; man bryggde punsch, jag blef drucken, och fördränkte under följande natten all min ånger, tillika med alla de betraktelser, jag gjort öfver mitt uppförande intill denna stund, liksom alla de goda beslut, jag fattat för framtiden. Med det lugn, som nu åter inträdde efter stormen, återvaknade äfven hos mig, sedan bestörtning, fruktan och bekymmer gifvit vika, min gamla åtrå, och jag hade helt och hållet förglömt mina föresatser, jemte allt hvad jag i min själsångest lofvat. Yäl infunno sig ännu, såsom under dylika förhållanden gemenligen plägar ske, ögonblick, då några allvarsamma betraktelser och lofrärda känslor uppstodo i min själ; men då tog jag ånyo min tillflykt till remmaren och ett förtroligt umgänge med besättningen, för att drifva bort mina griller och bota mig derför, liksom för en elak sjukdom. Snart hade jag befriat mig frånalla vidare reeidiver, ty så kallade jag dem, och inom fem till sex dagar hade jag så fullkomligt besegrat mitt samvete, som en ung, lättsinnig menniska, hvilken beslutat qväfva hvaije inre förebråelse, kan önska sig. Dock var mig ännu en pröfhing förbehållen; försynen hade beslutit, att beröfva mig hvaxje förevändning till undskyllan. Som jag icke ville erkänna den sista händelsen för någon befrielse ur en dödsfara, skulle den nästföljande blifva så förfärlig, att äfven den mest förhärdade ibland oss måste tillstå farans storlek och anropa himmelen om förbarmande.

Sjette dagen efter vår afresa inlupo vi på Yarmouths redd. Som vädret varit lugnt och vinden emot, hade vi efter stormen endast hunnit tillryggalägga en obetydlig sträcka. Här funno vi oss nödsakade att kasta ankar; och som vinden ännu var vidrig, d. v. s. sydvestiig tillbragte vi der sju till åtta dagar, under hvilka flera fartyg anlände från NewcastJe, för att gå till ankars på samma redd, hvilken tjenar till en gemensam tillflyktsort för alla de fartyg, som afvakta gynnande vind, för att uppnå Themsen.

Emellertid skulle vi detta oaktadt icke ha legat der så länge, utan, gynnade af floden, farit uppför strömmen, såvida icke vinden varit för stark, och om den icke på fjerde eller femte dagen blåst med den yttersta häftighet vid vår station. Då likväl redden ansågs för lika så god som en hamn, ankarplatsen icke lemnade någonting öfrigt att ömka, oeh vårt kabeltåg var ytterst starkt, så slog vårt manskap ifrån sig alla bekymmer och tillbringade, utan minsta fruktan för fara, sin tid i sorglös ro och glädtighet, såsom det öfverallt är brukligttill sjös. Men på åttonde dagen stegrade sig vindens häftighet till en förfärlig grad, oeh vi lade alla hand vid arbetet, drogo in alla segel och förkortade mastema, för att lätta fartygets rörelser så myeket som möjligt. Mot middagstiden gick sjön utomordentligt högt, backen sänkte sig, flera vågor instörtade i fartyget och emellanåt tyckte vi ankaret lqssna från botten. Då befallde kaptenen, att kasta nödankaret, och vi läto kabeln löpa.

Bedan tjöt stormen på det gräsligaste, och jag såg till och med ångest och förskräckelse i matrosernas an-sigten. Ehuru kaptenen oupphörligt sörjde för fartygets bevarande, hörde jag likväl, då han under sitt springande fram och åter en gång kom mig nära, att han sagta utropade: Herre Gud, förbarma dig öfver oss! Vi äro allesammans förlorade! Under den första förvirringen låg jag försänkt i en dof vanmakt, utsträckt på golfVet i matrosernas hytt, och jag förmår icke skildra mitt själstillstånd. Jag kunde icke mer öfverlemna mig åt den ånger, jag så uppenbart trampat under föttema, och mot hvilken jag förhärdat mig. Jag trodde mig ha öfverstått dödens fasor, och att det sednare ovädret icke en gång skulle kunna jemföras med det förra. Men då kaptenen sjelf, som jag nyss anförde, tätt bredvid mig utropade: “vi äro allesammans förlorade!“ då greps jag af en dödlig ångest; jag skyndade ut och såg mig omkring. Dittills hade jag aldrig skådat någonting så fasansfullt; sjön vräkte himmelshögt, och i hvaije ögonblick tycktes de upproriska vågorna vilja sluka oss. I besättningens blickar, låg endast jemmer och oro. Tvenne svårt lastade fartyg, som lågo icke långt ifrån oss, hade kapat masterna, och vårt folk skrek, att ettannat icke långt irån oss befintligt nyss sjunkit för ankaret. Tyenne andra skepp, som blifvit lösryckta från sina ankaren, drefyo utan master och segel vind för våg utanför redden. De lättare fartygen bergade sig bättre. Två eller tre af dem, som drefvo af för vinden, gingo tätt förbi oss, och seglade endast med bogsprötseglet för vinden.

Mot aftonen bad en skeppsofficer och högbåtsmannen kaptenen på det enträgnaste, att låta kapa fock-masten.

Denne ville icke i böijan höra talas derom; men då högbåtsmannen på det bestämdaste försäkrade, att skeppet skulle förlisa, ifall detta icke verkställdes* gaf han slutligen sitt bifall. Sedan förmasten blifvit afhuggen, fick skeppet så häftiga stötar genom stormarstens vacklande, att man såg sig nödsakad kapa äfven denna.

Man kan lätteligen bedöma, i hvilket tillstånd jag, såsom ung sjöman, måste vara, isynnerhet efter den förskräckelse, hvari den första stormen redan hade försatt mig; så mycket jag likväl kan påminna mig, var tanken derpå, att jag förkastat den första, uppriktiga ångern, och återkommit till mitt ursprungliga, dåraktiga beslut, tio gånger pinsammare än döden. Denna känsla, i förening med stormens fasor, bragte mig så utom mig sjelf, att jag icke finner ord, för att beskrifva min sinnesstämning. Det värsta återstod dock ännu; stormen fortfor med ett sådant raseri, att sjelfva matroserna tillstodo sig icke ha upplefvat dess make. Vårt fartyg var visserligen i godt skick, men svårt lastadt, och sjönk der-före så djuj)t ned i vattnet, att skeppsfolket hvart ögonblick skrek att vi skulle gå under. I visst hänseendeyar det en lycka för mig, att jag i början icke förstod rätta betydelsen af dessa ord. Ovädret var sä fruktans-värdt, att jag nu (ett sällsynt fall) säg kaptenen, båtsmannen och några andra, som hade större insigt än de öfriga, ifrigt bedja, emedan de hvarje ögonblick väntade, att skeppet skulle sjunka. Till råga på olyckan skrek midt i natten en af besättningen, som bliivit skickad ner i skeppsrummet, för att göra undersökningar, att skeppet fått en läcka; och en annan rapporterade, att vattnet stod fyra fot högt i rummet. Nu beordrades alla man till pumparna. Yid denna tillsägelse förlorade jag min besinning, och jag föll baklänges mot bädden, på hvilken jag hade sutit. Matroserna ruskade mig emellertid till sans och sade, “att om jag hitintills inte hade dugt till något, kunde jag nu åtminstone pumpa så väl som hvar och en annan.“ Jag steg opp, gick till en af pumpame och arbetade af alla krafter. Kaptenen hade under tiden upptäckt några kolskutor, hvilka, all-denstund de icke kunnat trotsa stormen, hade måst söka öppna sjön, men hvilka icke kommo oss nära; han befallde nu, att ett nödskott skulle skjutas. Jag förstod icke, hvad detta hade att betyda, och blef derigenom så öfverraskad, att jag trodde skeppet hade spruckit, eller att någon annan lika förfärlig olycka inträffat; med ett ord, jag förskräcktes till den grad, att jag svimmade. Emedan detta hände i ett ögonbHok, då hvar och en endast tänkt på sitt eget lif, brydde sig ingen om mig. En annan intog mitt ställe vid pumpen, och sköt mig endast med foten åt sidan, i tanka att jag var död. Först långt efteråt återkom jag till mig sjelf.Man fortfor ännu att arbeta af alla krafter; men d& vattnet oupphörligt steg i skeppsrummet, var det högst sannolikt, att fartyget skulle g& till botten; och ehuru stormen gifrit efter något, syntes det likväl ogörligt, att hälla det öfver vattnet, till dess vi uppnått en hamn. Kaptenen lät derföre skjuta nödskott på nödskott. Ett mindre fartyg, som seglade tätt förbi oss, satte ut en båt, för att bistå oss. Endast med största fara kunde den nalkas; men det var omöjligt för oss, att göra en enda rörelse mot dem, eller för dem, att komma ombord. Roddame gjorde slutligen en förtviflad ansträngning, vågande sitt lif för vår räddning, och våra matroser kastade till dem från bogen en lina, som yar fästad vid en boj. Med myoken möda och fara fattade de den; vi balade dem derefter till aktern af vårt förtyg och stego ned i deras båt. Det hade nu varit fåfängt för roddame, att återkomma till deras förtyg, och man var allmänt af den tanken att låta båten drifva för vinden och med strömmen, men demnder så mycket som möjligt ro mot kusten. Kaptenen utfäste sig härvid, att betala båten, i händelse den blefve krossad mot stranden. På detta vis anlände vi slutligen, dels af vinden dels af strömmen drifria nordvarts, i sned riktning nästan ända till Winterton-Ness.

En knapp fjerdedels timma, efter det ifi lemnat vårt skepp, sågo vi det qjunka.

Vårt folk rodde emellertid af alla krafter, för att komma närmare kusten. Så ofta båten slungades upp på en våg, kunde vi se den, och varseblefvo tillika längs efter stranden en stor menmskofpassa, som var der, för att bistå oss, när vi kommit nog nära.Vi nalkades helt långsamt och landstego först sedan vi passerat Wintertons fyr; kusten sänkte sig vestligt ned mot Cromer, hvarigenom vindens häftighet bröts mot stranden. Här landade vi och satte alla friska och väl behållna foten på strand. Härefter begåfvo vi oss landvägen till Yarmouth, der vi, såsom förolyckade, blefvo behandlade med mycken välvilja, såväl af magistraten som af redarne och köpmännen, ty den förra anvisade oss ett godt herberge, och de sednare försågo oss med så mycket penningar, att vi, efter behag, antingen kunde fortsätta resan till London eller återvända till Hull.

*

3.

Anfall af sjöröfvare.

Nu hade jag bordt vara förnuftig nog, att vända om till Hull och derifrån till mina föräldrars hus; jag skulle ha blifvit lycklig, och min far hade säkerligen, efter Skriftens ord, slagtat den gödda kalfven för mig; ty sedan han fått veta, att det fartyg, med hvilket jag farit, lidit skeppsbrott på Yarmouths redd, var han länge i ovisshet, om jag ännu lefde.

Mitt onda öde ryckte mig emellertid skoningslöst och oemotståndligt med sig; och ehuru mitt förnuft och mitt naturliga förstånd ofta och högt nog manade mig, att återvända hem, felades det mig likväl styrka, att lyda denna inre röst. Vi nalkades helt långsamt och landstego först sedan vi passerat Wintertons fyr; kusten sänkte sig vestligt ned mot Cromer, hvarigenom vindens häftighet bröts mot stranden. Här landade vi och satte alla friska och väl behållna foten på strand. Härefter begåfvo vi oss landvägen till Yarmouth, der vi, såsom förolyckade, blefvo behandlade med mycken välvilja, såväl af magistraten som af redarne och köpmännen, ty den förra anvisade oss ett godt herberge, och de sednare försågo oss med så mycket penningar, att vi, efter behag, antingen kunde fortsätta resan till London eller återvända till Hull.

*

3.

Anfall af sjöröfvare.

Nu hade jag bordt vara förnuftig nog, att vända om till Hull och derifrån till mina föräldrars hus; jag skulle ha blifvit lycklig, och min far hade säkerligen, efter Skriftens ord, slagtat den gödda kalfven för mig; ty sedan han fått veta, att det fartyg, med hvilket jag farit, lidit skeppsbrott på Yarmouths redd, var han länge i ovisshet, om jag ännu lefde.

Mitt onda öde ryckte mig emellertid skoningslöst och oemotståndligt med sig; och ehuru mitt förnuft och mitt naturliga förstånd ofta och högt nog manade mig, att återvända hem, felades det mig likväl styrka, att lyda denna inre röst.Min kamrat, som ursprungligen medverkat till min hårdnackade fåvitskhet, var i detta ögonblick i ett vida ' modlösare tillstånd ån jag. Första gången han talade mig till i Yarmouth, hvilket inträffade först andra eller tredje dagen af vår dervaro, ty vi bodde i spridda qvar-ter af staden, tyckte jag hans röst vara mycket rörd. Han frågade mig med en «knlming på hnfmdet och med nedslagen min, huru jag mådde och underrättade pft samma gång sin far, skeppskaptenen, hvem jag var, och att jag företagit denna resa, endast som ett försök, men med afeigt, att längre fram företaga andra större resor. Då vände denne man sig till mig, och sade i en allvarsam och bekymrad ton: “Unge man, ni borde aldrig mer bege er till qjös, utan anse det förefallna som ett, tydligt, osvikligt teoken, att ni icke är ämnad till sjöman.“ — “Men hvarför det, Herre? tänker ni då ieke mer företaga några resor? — “Det är en stor skilnad“, svarade han, “jag sköter mitt kall och gör min pligt, hvaremot ni, som medföljt endast på försök, nu af himmelen undfått en försmak af hvad som väntar er, i fall ni framhärdar i er föresats. Hvem vet, om ioke allt detta inträffat just för er skull, i likhet med hvad som hände Jona på skeppet från Tarsis. Säg mig uppriktigt, hvarföre ni egentligen gått ombord?“ Jag berättade härpå för honom en del af min historia; men mot slutet af min berättelse afbröt han mig, och blef utomoiv dentligt ond. Hvarmed har jag förtjent, utropade han hastigt, att en sådan olycksfågel skulle komma på mitt skepp Jag ville hädanefter ioke för tusen pund Sterling sätta min fot på ett fartyg, som har er ombord! Hans sinne var väl ännu mycket upprördt af tanken på den Robinton. 2förlust, han lidit, och jag fann det begripligt, att han öfverskred gränsen af sin myndighet. Härefter tilltalade han mig också i en lugnare ton, bad mig enträget återvända till min far och icke mer fresta Försynen. Han yttrade, att jag af hvad som redan inträffat tydligen borde märka, att Guds hand icke undena tödde mitt före-

hafvande. — Unge man, sade han slutligen, i fall ni icke återvänder hem, så var förvissad, att ni öfverallt, hvart-helst ni än må bege er, endast skall möta olyckor och vedervärdigheter, intilldess er fars ord gått i fullbordan!

Jag svarade honom helt kort, och vi åtskiljdes snart derefter, utan att jag vidare såg honom och utan att veta, hvart han sedan for. Jag deremot, som ännu hade något pengar i fickan, begaf mig landvägen till London. Der, liksom under vägen, måste jag utstå flere strider med mig sjelf öfver det leftiadssätt, jag hädanefter skulle föra, emedan jag ännu vacklade emellan hemfärden och en ny sjöresa. Hvad den ena beträffar, qväfde blygseln alla mina bättre känslor och föreställde mig på det Migaste, huru mycket man skulle göra narr af mig i hela grannskapet, och huru utskämd jag skulle stå inför mina föräldrar, liksom inför hvar ock en annan. Jag har sedermera ofta haft tillfälle att finna, huru dåraktigt och motsägande menniskomas, men i synnerhet ungdomens, beteende är med hänseende till sunda förnuftet, som i dylika fall borde leda dem; de blygas, ingalunda öfver en geming, som med fullt skäl stämplar dem till verkliga dårar, men blygas för den ånger, som skulle lända dem till mesta heder.

Jag var en tid bortåt i denna sinnesstämning, oense med mig gjelf öfver det beslut, jag skulle fatta, öfverden bana, jag skulle vä^ja, ock öfver mitt bHfvande lef-nadssätt. En oöfvervinnelig motvilja för födernehuset beherrskade mig likväl ständigt, ooh som jag länge vaek-läde i mitt beslut, utslocknade äfven småningom min* net af de faror jag utstått, och med det äfven min svaga önskan att återvända, till dess jag slutligen slog den alldeles ur bågen och endast längtade att företaga en ny resa.

Åter stod jag således under det onda inflytande, som aldraförst drifvit mig hemifrån, som ingifvit mig den äfventyrliga planlösa tanken, att vilja göra lycka, och som slutligen så ctyipt inpräglade denna irrbild i min qjfil, att den gjorde mig döf för alla förnuftiga föreställningar, ja, till och med för min fars uttryckliga befallningar. Samma inflytande, det må nu vara af b vad natur som helst, förmådde mig äfven till det olycksaliga beslutet, att gå ombord på ett skepp, som skulle segla till Afrikanska kusten, eller, som sjömännen uttrycka sig, gå på Guinea.

Utom allt detta var det äfven en stor olycka för mig, att jag icke åtminstone tog matrosijenst på fartyget; jag hade då visserligen fått styft arbete men jag skulle på samma gång blifvit förtrogen med en sjömans pligter och göromål, hvarigenom jag en gång kunnat svinga mig upp till styrman, eller till skeppslöjtnant, kanske till kapten. Men det var en ödets skickelse, att jag alltid skulle välja det sämsta. Som jag hade pengar i fickan och en hel rock på kroppen, så ville jag endast gå ombord som en gendemcm; derföre hade jag också aldrig bestämd sysselsättning på något fartyg och skulle dessutom icke heller varit någon sådan vuxen.I .London var jag nog lycklig, att genast efter min dit-komst råka i temligen godt sällskap. Min första bekantskap var en skeppskapten, som hade för afsigt att återvända till Omneanknsten, der han förut gjort ypperliga affärer. Han tyckte om mitt sällskap, som den tiden yar ingenting mindre än oangenämt; och då han af mig fick veta, att jag hyste den lifligaste önskan att bese verlden, sade han till mig: I fall ni har lust, att föjja med mig, så skall det inte kosta er något och ni skall bli min messkamral Yill ni dessutom ta några varor med er, så kan ni derigenom bereda er åtskilliga han* delsfördelar och kanske förvärfva en vacker vinst

Jag emottog anbudet och slöt ett nära vänskapsförbund med kaptenen, som var en öppen, rättskaffens man. Jag gjorde denna resa med honom, och vågade en liten summa, hvilken jag, med tillhjelp af hans oegennyttiga redlighet, ansenligt förökade; ty jag medtog endast på hans inrådan för omkring fyratio pund sterling glasvaror och småsaker. Dessa fyratio pund sammanskrapade jag genom några slägtingars välvilja, hvilka jag skriftligen bad derom och hvilka sannolikt hade öfvertalat min för eller åtminstone min mor, att derxned understödja mitt första företag.

Denna resa är den enda, om hvilken jag kan säga, att jag var lycklig i alla mina spekulationer; men der-för har jag också endast min väns, kaptenens, redlighet och välvilja att tacka. Yid detta tillfälle förvärfvade jag mig utomdess äfven nödtorftiga kunskaper i matematiken och sjövetenskapen; jag lärde mig värdera och mäta ett förtyg, och inheantade således en del af hvad som för en sjöman är angeläget att veta. Min kaptenundervisade mig med lika mycket nöje, som jag fann i att lära; korteligen, under denna resa blef jag på samma gäng sjöman och köpman. Jag återförde, på min andel, fem marker och aderton lod guldstoft, hvilka jag, efter min återkomst

till London, vexlade mot trehundra pund sterling, hvilka penningar fullproppade min hjema med så många äregiriga tankar, att de sedan medförde mitt förderf.

Emellertid aflopp resan ieke utan vedervärdigheter; i synnerhet var jag beständigt illamående och insjuknade slutligen i en stark, hetsig feber, hvilken jag hade klimatets olidliga hetta att tacka för, alldenstund vår handelsgemenskap med kusten egde rum mellan femtonde nordliga breddgraden och »qvatorn.

Tid denna tid hade jag för afeigt, att bli köpman i Guinea; oeh då min vän, olyokligtvis för mig, dog kort efter sin hemkomst, beslöt jag, att ännn en gång företaga denna resa, hvarföre jag inskeppade mig på samma förtyg med den person, som under förra resan varit högbåtsman på detsamma och nn erhållit befölet. Af min nyförvärfvade förmögenhet medtog jag fullt hundra pund, och anförtrodde de öfriga tvåhundra åt enkan efter min vän, hvilken troget förvarade dem åt mig. Men jemväl denna sjöresa skulle aflöpa ytterst olyckligt för mig och medföra nya missöden. Då nemligen vårt förtyg styrde mot Oanariska Öame, eller seglade mellan dem ooh Afrikanska kusten, blef det en morgon angripet af en Turkisk korsar, som satte efter oss med fulla segel. För att undkomma honom, satte äfven vi till hvaqe klut och gjorde allt, som stod i vår förmåga; men då vi funno, att sjöröfvaren tog lofven af oss oeh ofelbart skulle hinnaobs inom några timmar, rustade vi obs till strid. Yårt skepp förde tolf kanoner, hv&remot sjöröivaren hade aderton.

Omkring klockan tre på eftermiddagen kom han oss nära ooh angrep af misstag vårt fartyg tvärskepps i stället för akterifrån, som han ämnat. Yi riktade nu åtta kanoner på denna sidan och gåfro honom ett lag, efter hvilket han vek tillbaka, sedan han besvarat det ooh låtit de tvåhundra man, som han hade omhord, af-fyra sina handgevär på oss. Som likväl vårt folk var väl skyddadt, träffades ingen enda dervid. Piraten rustade sig nu till ett nytt anfall, ooh vi oss till tappert försvar. Denna gång lyckades det likväl honom, att äntra oss på andra sidan oeh kasta in sextio man på vårt däck, der de genast afhöggo vårt tågvirke. Yi ansatte dem emellertid så häftigt med pikar, bössor och granater, att vi tvenne gånger drefvo dem från vårt däck. Men sedan vårt skepp slutligen blifvit redlöst, tre man af vårt folk dödade och åtta sårade, måste vi nödtvungna ge oss ooh blefvo alla samtligen förda som fångar till Salé. På sådant sätt råkade vi i Mohrer-nas händer.

Jag behandlades emellertid här mindre grymt, än jag i böljan fruktade. Sjöröfvarkaptenen behöll mig på sin andel af prisen; oeh som han tyekte om mig, i anseende till min ungdom ooh vighet, gjorde han mig till sin slaf.

Denna hastiga förändring i mitt öde, hvarigenom jag från köpman nedsjönk till en eländig slaf, uppfyllde mig med den djupaste bedröfvelse. Nu tänkte jag på min fars profetiska yttrande: att jag skulle råka i detbittraste elände och sakna allt bistånd. Jag trodde denna förutsägelse nu ha gått i fullbordan, fy någon svårare olycka ansåg jag icke vara möjlig. Herrans hand tycktes hvila tungt på mig, ock hvaije hopp om räddning vara ute. Men ack! detta var endast en försmak af det grufliga elände, som ännu förestod mig, såsom man under förloppet af denna berättelse om mina öden skall finna.

*

4.

Robinson i fångenskap.

Min nya patron eller herre hade tagit mig med sig hem; jag hoppades nu, att han också skulle taga mig med, då han ånyo gick till segels, hvarpå han, förr eller sednare skulle blifva uppfångad af ett Spanskt eller Portugisiskt krigsskepp, och jag på sådant sätt återfå min frihet. Men detta hopp förgick snart, fy då han ånyo drog ut på sjöröfveri, lemnade han mig qvar i land, för att sköta om hans lilla trägård, eller förrätta de vanliga elafarbetena, och sedan han återkommit från sitt ströftåg, blef jag befalld ligga ombord på fartyget, för att bevaka det.

Jag tänkte nu icke på någonting annat än flykt och funderade på något medel att verkställa min plan; men jag fann icke ett enda, som hade minsta sannolikhet för sig att lyckas; ty det fanns ingen menniska omkring mig, till

hvilken jag kunde förtro mig, hvarken bittraste elände och sakna allt bistånd. Jag trodde denna förutsägelse nu ha gått i fullbordan, fy någon svårare olycka ansåg jag icke vara möjlig. Herrans hand tycktes hvila tungt på mig, ock hvaije hopp om räddning vara ute. Men ack! detta var endast en försmak af det grufliga elände, som ännu förestod mig, såsom man under förloppet af denna berättelse om mina öden skall finna.

*

4.

Robinson i fångenskap.

Min nya patron eller herre hade tagit mig med sig hem; jag hoppades nu, att han också skulle taga mig med, då han ånyo gick till segels, hvarpå han, förr eller sednare skulle blifva uppfångad af ett Spanskt eller Portugisiskt krigsskepp, och jag på sådant sätt återfå min frihet. Men detta hopp förgick snart, fy då han ånyo drog ut på sjöröfveri, lemnade han mig qvar i land, för att sköta om hans lilla trägård, eller förrätta de vanliga elafarbetena, och sedan han återkommit från sitt ströftåg, blef jag befalld ligga ombord på fartyget, för att bevaka det.

Jag tänkte nu icke på någonting annat än flykt och funderade på något medel att verkställa min plan; men jag fann icke ett enda, som hade minsta sannolikhet för sig att lyckas; ty det fanns ingen menniska omkring mig, till hvilken jag kunde förtro mig, hvarkennågon kamrat i mitt slafveri, eller någon Engelsman, Irländare eller Skotte. Ehuru jag under tvenne år närde denna sköna dröm, visade sig Hkvöl ingen utsigt att kunna förverkliga den«

Emot slutet af denna tidpunkt inträffade en besynnerlig omständighet, som ånyo uppfriskade min gamla plan, att göra något försök till min befrielse. Min husbonde hade ioke på lång tid utrustat sitt förtyg, oeh det, som jag fick veta, af brist på pengar. Af gammal vana brukade han två till tre gånger i veckan, ibland också oftare, när vädret var vackert, sätta sig i den till fartyget hörande pinassen, för att fiska på redden. Jag oeh en mycket ung Morisco åtföljde honom då för att ro* Yi sökte alltid roa honom på bästa sätt och jag visade flera prof på min skicklighet att meta, hvilket också hade till följd, att han ofta utsände mig i sällskap med en Mohr, som var hans slägting, samt nyssnämnde Morisco, för att skaffö honom en god fiskrätt.

En morgon, då vi under en fullkomlig vindstilla åter voro ute på fiske, uppstod på en gång en så tjock dimma, att vi förlorade stranden ur sigte, ehuru vi knappt voro en halftimmas väg ifrån den.

Boende på måfå,' arbetade vi hela dagen, ja, till oeh med hela föjjande natten. I gryningen märkte vi, att i stället att närma oss kusten, vi hade aflägsnat oss från densamma, och att vi behöfde minst två timmar för att komma tillbaka. Slutligen uppnådde vi stranden, men ieke utan stor möda oeh vi voro alldeles maktlösa af hunger.

Denna händelse väckte min busbondes uppmärksamhet, oeh han beslöt vara försigtigare i framtiden.Som slupen till vårt af honom tagna Engelska fartyg stod till hans disposition, föresatte han sig, att icke mera fara ut på fiske, utan att begagna den, samt taga med sig en kompass och något munförråd.

Han befallde derföre timmermannen på sitt fartyg, att i midten af den omnämnda slupen uppföra en salong och lemna så stor plats i aktern, att man der kunde sköta rodret och skoten, samt i föm för två man att passa på seglen. Slupen innehöll för öfngt endast sof-rum för' patronen och ett par slafvar, ett matbord och några kistor, till förvarande af likörflaskor, men synnerligast bröd, ris och kaffe.

I denna båt foro vi nu ofta ut på fiske, och som jag, efter hvad jag förut nämnt, var mycket hemma deri, tog han mig alltid med sig.

Nu hade han en dag beslutat, att tillika med två till tre utmärktare Mohrer företaga en lustfärd på slupen. I denna afsigt lät han göm stora förberedelser och skickade hland annat aftonen förut en stor myckenhet li&medel om bord. Dessutom befallde han mig, att hålla i beredskap tre bössor tillika med krut och kulor, hvil-ket allt fauns om bord på hans skepp, emedan han utom fisket äfven ämnade roa sig med jagt

Jag utförde på det punktligaste alla hans befallningar och väntade följande morgon på honom i slupen, som var väl fejad och utstyrd med svsyande vimplar, till ett festligt emottagande af hans gäster. Slutligen kom min husbonde alldeles ensam om bord och sade mig att hans gäster, i anseende till flera oförutsedda hinder, uppskjutit lustfärden till dagen derpå.Härpå befallde han mig, att som vanligt i sällskap med en mohr och den unga gossen fara ut på fiske, emedan hans vänner skulle äta qvällsvard hos honom. Deijemte hlef jag tillsagd, att genast återvända, så snart jag gjort en god fångst.

Jag gjorde mig i ordning, att åtlyda hans befallningar, men på en gång vaknade alla mina tankar på flykt, ty jag stod nu på punkten, att kunna förfoga öfver ett litet fartyg. Knappt hade derföre min husbonde afläga-nat sig förr än jag böljade förse mig med förråder till en resa, i stället till för en fiskfångst, ehuru jag hvarkan visste eller ens öfverlade, hvilken väg jag skulle taga, då hvar och en syntes mig god nog, för att komma från detta ställe.

Framför allt sökte jag en förevändning, att förmå mohren skaffa några li&medel om bord. Jag sade derföre till honom, att vi icke vågade äta af vår husbondes bröd. Han fann detta icke vara mer än billigt, och hemtade en korg full med skeppsskorpor samt trenne småfat med friskt vatten.

Jag visste hvar min husbonde hade ställt sina likörlådor, hvilka, att dömma efter arbetet, troligen blifvit tagna från engelsmännen. Under det mohren var på stranden, tog jag fram flaskorna, och bar dem om hord på slupen, liksom de förut blifvit ditställda för vår husbondes räkning. Utomdess ditförde jag äfven en stor kaka vax af vid pass tre punds vigt, tillika med en bundt merling, en bila, en såg och en hammare, hvilket allt sedermera kom väl till pass, i synnerhet vaxet, för att deraf förfärdiga ljus; derefter försökte jag lura mohren på ännu ett annat sätt, hvilket lyckades mig. Hanhette Ismael, hvaraf mohrerna sedan hade gjort Muly eller Moley och så kallade jag honom äfven. *Hör på, Moley*, sade jag till honom, *vår husbondes bössor äro om bord på slupen; kunde du inte också skaffa hit något bly och jagtkrut, så att vi fingo skjuta oss några Alcamies (en fogel, som har mycken likhet med yåra yindspolar); ty jag vet, att han har allt krut förvaradt om bord på skeppet* — *Å ja, hvarför inte*, svarade han, *jag skall hemta hit det*.

Han medförde alltså en stor skinnpung, som innehöll mer än halftannat skålpund krut, ooh en annan full med hagel och kulor, som vägde ungefär sex skålpund. Båda två bar han ner i slupen. Under tiden hade jag upptäckt något krut, som fanns i min husbondes kajuta, med hvilket jag fyllde en stor flaska.

På sådant sätt försedda med det nödvändigaste, lem-nade vi hamnen, för att böija vårt fiske. Garnisonen i fästet, som låg vid inloppet kände oss och lät oss den-före obehindradt passera. Sedan vi tillryggalagt en mil, togo vi in seglen och satte oss ned för att fiska.

Yi hade nord-nordost vind, hvilket icke var efter min önskan, ty hade det blåst från söder, skulle jag var rit säker att landa vid Spanska kosten, eller åtminstone uppnå bugten vid Cadix; men jag hade fast beslntit, att fly med hvad vind som helst och kanna det öfriga i ödets hand.

Länge fiskade vi förgäfves, ooh om det äfven nappade för mig, brydde jag mig likväl inte om att dra upp fisken. Yi ha ingen lycka i dag, sade jag till mohren, och bli säkert inte välkomna hos vår husbonde; vi måste derföre ge oss längre utSom han icke hyste minsta misstanke, gick han gema in derpå och hissade seglen, emedan han stod i föm. Jag stod deremot vid rodret och styrde ännu en mil längre ut; derefter yände jag åt sidan, liksom jag åter velat böija fisket, och under det den unge gossen satt vid rodret, gick jag fram i föm till mohren, låtsade som jag ville taga upp någonting bakom honom, fattade honom plötsligt om benen och störtade honom huf-vudstupa i hafvet. Men han var hastigt uppe igen, ty han sam som ett stycke kork, ropade mig, bad mig innerligt att jag åter skulle taga honom om bord, oeh svor, att han vore ftrdig att följa med mig till verldens ända.

Som han med en oerhörd styrka sam efter slupen, och vinden var svag, skulle han snart ha uppnått mig. Jag gick derföre in i kajutan, tog en af bössorna, lade an på honom, och ropade: Jag har inte gjort er något ondt, och tänker inte heller göra det, såvida ni afstår från ert uppsåt Ni är nog stark simmare, för att uppnå stranden: hafvet år lugnt, skynda, att bege er i land och jag skall låta er obehindradt simma i land; men nalkas ni slupen, jagar jag en kula genom ert hufvud, ty jag har fast beslutit, att återvinna min frihet Nu vände han om, och sam mot kusten.

Jag tviflar icke på, att han, utan synnerlig möda uppnådde den; ty han var en utmärkt simmare.

Sedan han aflägsnat sig, vände jag mig till gossen, som hette Xury, oeh sade till honom: “i fall du lofvar att vara mig trogen, vill jag göra dig till en dugtig karl; lägger du deremot inte genast handen öfver ditt ansigte, till tecken, att du menar redligt med mig (dettabetyder nemligen att svälja yid profeten Muhamed och sin faders skägg), så tvingas jag, att kasta äfVen dig i hafvet.* Han svor härpå, att vara mig trogen och fö^ja mig öfverallt

Så länge jag ännu hade mohren i sigte, styrde jag rätt fram, i det jag föredrog att segla bidevind, på det man skulle tro oss taga vår kosa åt Gibraltars sund, som äfven i sjelfva verket var troligast. Huru skulle man kunnat förmoda oss styra sydvarts mot en i sanning barbarisk kust, der vi heller icke kunde landstiga, utan att bli uppätna af vilda djur eller ännu obarmher-tigare vilda menniskor.

Så snart det blifvit mörkt,, ändrade jag kosa och styrde åt sydost, hällande mig något mer i ost, för att icke aflägsna mig från kusten; och som jag hade god vind och hafvet var lugnt, seglade jag så raskt, att jag vid pass kl. tre eftermiddagen derpå, då jag först upptäckte land, måste befinna mig åtminstone 150Engelska, hvaraf ungefär 6 på en svensk räknas öfverallt i denna bok. mil söder om Salé, långt utom kejsarens af Marocco stater, ja, till och med utom hvaije annan furstes på denna landsträcka, ty vi sågo icke till någon menniska.

Min fruktan för mohrema var emellertid så stor, och ångesten, att falla i deras händer, så förskräcklig, att jag hvarken kunde besluta mig till att segla långsammare, eller gå i land, eller kasta ankar. Yinden fortfor att vara god, och jag fortsatte derföre min segling under hela fem dagar; då vinden likväl kastade om åt söder, besinnade jag, att om man också skickat ut ett fartyg att förfö\ja oss, det nu likvisst voretvunget att vända om. Jag vågade derföre landa och lade mig för ankar vid mynningen af en liten flod. Huru den hette, under hvilken bredd, i hvilken trakt, hos hvilken nation jag befann mig, kan jag icke säga. Jag såg ingen mensklig varelse och önskade icke heller se någon.

*

5.

Sökande efter sött vatten, och jagt på Lejon.

Friskt vatten var det enda, jag önskade, och hvad jag icke längre kunde umbära. Yi inlöpte derföre i denna undangömda hamn, med beslut att simma i land och undersöka trakten så snart det blifvit mörkt. Vid nattens annalkande fömummo vi likväl ett så hemskt rytande af vilda djur, att den arma gossen så när hade dött af förskräckelse och innerligt bad mig att icke gå i land förr än morgonen derpå.

“Välan, Xury“, sade jag, “jag vill göra dig till viljes; men hvem vet, om vi icke då råka ut för menniskor, som törhända äro långt farligare än lejonen.“

“Då skjuta vi på dem“, svarade han, “för att jaga dem på flykten.“ Han talade nemligen något engelska, hvilket språk han lärt af mig och andra slafvar.

Jag gladde mig åt denna beslutsamhet hos gossen, och gaf honom till vederqvickelse litet likör ur en butelj i den förr omnämnda kistan. För öfngt hade Xury rätt, och jag biföll hans förslag. tvunget att vända om. Jag vågade derföre landa och lade mig för ankar vid mynningen af en liten flod. Huru den hette, under hvilken bredd, i hvilken trakt, hos hvilken nation jag befann mig, kan jag icke säga. Jag såg ingen mensklig varelse och önskade icke heller se någon.

*

5.

Sökande efter sött vatten, och jagt på Lejon.

Friskt vatten var det enda, jag önskade, och hvad jag icke längre kunde umbära. Yi inlöpte derföre i denna undangömda hamn, med beslut att simma i land och undersöka trakten så snart det blifvit mörkt. Vid nattens annalkande fömummo vi likväl ett så hemskt rytande af vilda djur, att den arma gossen så när hade dött af förskräckelse och innerligt bad mig att icke gå i land förr än morgonen derpå.

“Välan, Xury“, sade jag, “jag vill göra dig till viljes; men hvem vet, om vi icke då råka ut för menniskor, som törhända äro långt farligare än lejonen.“

“Då skjuta vi på dem“, svarade han, “för att jaga dem på flykten.“ Han talade nemligen något engelska, hvilket språk han lärt af mig och andra slafvar.

Jag gladde mig åt denna beslutsamhet hos gossen, och gaf honom till vederqvickelse litet likör ur en butelj i den förr omnämnda kistan. För öfngt hade Xury rätt, och jag biföll hans förslag.Yi läbo värt Ulla ankare Mia, och voro lugna under hela natten, ehuru vi icke sofVo, ty under två till tre timmar varseblefro vi flera lefvande djur af en förfärlig storlek och olika skapnad (för hyilka yi icke hade något namn), som sprungo utföre stranden till floden, i hvilken de badade och hoppade om hvarandra. Härunder ljöto och röto de så hiskligt, att jag aldrig hört någonting dylikt.

Xury darrade af förskräckelse, och jag tillstår, att jag sjelf icke var synnerligen väl till mods; men yi bäf-yade långt mer, då yi märkte ett af dessa odjur komma simmande mot slupen. Xury bad mig lyfta ankaret och ro derifrån af alla krafter.

Yiöst inte Xury, svarade jag honom, yi göra mycket bättre i att sticka ut ankartaget, vid hvilket yi fösta en boj, och sedan styra ut till sjös, ty alltför långt skall odjuret icke kunna följa oss.

Jag hade icke väl sagt dessa ord, då jag till min stora häpnad varseblef odjuret tvenne famnar ifrån oss. I ögonblicket sprang jag ned i kajutan, tog min bössa och sköt på det. Odjuret vände sig härpå några gånger rondt omkring och sam åtar mot stranden.

Obeskrifligt var det tumult, det förfärliga rytande och tjut, som följde på knallen af mitt gevär, såväl längs efter stranden som inåt landet; och jag slöt häraf, att dessa djur säkert aldrig förr hört någonting sådant. Jag besinnade deijemte, att vi icke gjort klokt att nattetid gå i land, samt att det äfven kunde vara farligt att våga sig dit på ljusa dagen; ty att falla i vildames händer, var icke mindre förskräckligt för oss, än att räka i lejo-nens och tigramas klor; åtminstone fruktade vi båda delame lika mycket

Emellertid sågo vi oss i alla händelser tvungna, att skaffa oss sött vatten, ty det återstod knappt några qvar-ter af vårt förråd; men när och hvar? deri låg knuten.

Då sade Xury, att om han finge gå i land med ett af vattenkärlen, så ville han spana efter vatten. Jag frågade honom, hvarföre han ville gå dit och icke hellre stanna qvar i slupen, medan jag sjelf gick i land.

Med en tillgifvenhet, för hvilken jag alltifrån denna stund böljade hålla af honom, svarade mig gossen: “Ifall de vilda menniskoma komma, skola de uppäta mig, och ni kan fly härifrån.

“Bra Xury!“ utropade jag, “vi skola följas åt båda två och döda de vilda menniskoma; de skola icke äta upp någondera af oss.“

Jag gaf honom derpå en klunk likör och en skepps-skorpa, hvarefter vi med gemensamma krafter drogo slupen i land. Beväpnade med våra bössor, togo vi hvar sitt vattenkärl och begåfvo oss på vår upptäektsresa.

Jag aktade mig noga, att förlora slupen ur sigte, ty jag fruktade, att vildame kunde komma roende utför floden; men gossen hade nu på något afstånd inåt landet upptäckt en sank däld; han gick fram dit och kom snart springande tillbaka.

I den tron, att han förföljdes af en vilde eller blif-vit förskräckt af något rofdjur, ilade jag fram. Men då jag kom honom närmare, såg jag honom bära någonting på sina axlar. Det var ett djur, hvilket han skjutit, och som hade stor likhet med en hare, endast med olika färg och längre ben.Denna fångst gladde oss högeligen, ty den gaf oss en kostelig stek; hyad som likväl mest gladde den stao-kars Xury, var den underrättelse han på samma gång meddelade mig, att han funnit ett mycket godt vatten och icke sett till någon vilde.

Sedan vi fyllt våra krukor, gjorde vi oss en herrlig måltid af vår jagtfängst och beredde oss till återtåg, utan att ha upptäckt minsta spår till någon mensklig varelse.

Som jag redan hade gjort en resa utmed denna kust, visste jag ganska väl, att vi icke kunde vara långt ifrån Canariska Öarne; men det felades mig nödiga instrumenter, att mäta höjden och utröna den breddgrad, h varunder vi befimno oss. Dessutom vissté jag ej, eller kom jag icke ihåg, under hvilken latitud nämde öar ligga, och kunde följaktligen icke uppsöka dem, hvilket i motsatt fall varit någonting ganska lätt. Jag ämnade der-före hålla mig utmed kusten, till dess jag anländt till den del af densamma, der Engelsmännen drifva handel, i hopp att träffa något af deras handelsfartyg, som kunnat taga oss ombord.

En eller två gånger trodde jag mig se § tillspetsen (Piken) på Teneriffa (högsta toppen af bergön Teneriffa bland Canari-öame), och jag kände en särdeles lust, att våga mig ut på djupet, i hopp att kunna komma dit; men båda gångerna jag försökte det, återkastades jag af vidriga vindar, och då sjön utomdess gick för högt för mitt lilla fartyg, beslöt jag följa min första plan och hålla mig längs kusten.

Sedan jag lemnat min första ankarplats, hade jag tvenne gånger varit tvungen att hemta nytt vattenförråd. Till föje häraf lade vi oss äfven en morgon helt Robijwon. 3tidigt för ankar vid en liten, temligen hög landttnnga, för att afVakta flodens ankomst och derigenom komma landet närmare.

Xury, som tycktes ha ett vaksammare öga än jag, ropade mig sagta och sade: “det är rådligast, att vi af-lägsna oss från stranden. Se bara det odjuret der borta, som ligger utsträckt vid foten af kullen och tyckes sotva.“

Jag kastade blicken till det utpekade stället ooh såg äfven i sanning ett odjur, ty det var ett stort lejon som lägrat sig på sluttningen #f stranden, i skuggan af en stor klippa, hvilken liksom hängde ötver dess hufvud.

Xury, sade jag, gå i land och döda odjuret! Förskräckt svarade han: Jag döda det? det skulle ju sluka mig i ett enda tag!

Jag bad honom icke mera derom, utan befallde honom endast hålla sig stilla, tog vårt gröfeta gevär, laddade det med en dugtig portion krut och två stora kulor, hvarefter jag lade det på marken; härpå laddade jag en annan bössa med tvenne rännkulor, och slutligen det tredje, ty vi hade så många, med några mindre kulor eller såkallade snärpor.

Jag sigtade nu med det första på lejonets hufvud; men det hade lagt sig med ena tassen öfver nosen, till föjje hvaraf kulorna endast träffade benet, hvilket de krossade.

Djuret for i förstone opp under ett doft brummande; men då det kände benet vara krossadt, störtade det till marken, reste sig derefter på tre ben och upphof det mest fasliga rytande

Jag blef något öfverraskad, att icke ha träffat det i hufvudet, men fattade genast den andra bössan ochsköt & nyo, ehuru lejonet redan höll på att aflägsna sig. Denna gång träffade jag det i hufvudet och hade den glädjen att se det falla omkull oeh sträcka ut sig i dödskampen. Nu fick äfven Xury mod och bad mig fä gå i land, hvilket jag biföll.

G-ossen hoppade genast i yattnet med bössan i ena handen och sam med den andra till stranden. Der-efter gick han fram till lejonet, satte geyärsmynningen i örat på det och sköt det sålunda genom hufyudet, hyareffcer djuret gaf upp andan.

Detta yar visserligen en slags jagt, ehuru den icke gaf oss någon stek, och det förargade mig, att ha sbju-tit hort tre ladningar krut och kulor på ett djur, som icke kunde vara oss till någon nytta. Xury ville likväl gema tillegna

sig något af djuret; han sam der-före till slupen efter en yxa.

Hvad ämnar du göra med den, Xury? — Jag vill hugga hufvudet af lejonet. Detta lyckades honom likväl inte, utan han åtnöjde sig med en af tassarna; den var af utomordentlig storlek.

Yid närmare eftersinnande fann jag likväl, att huden på ett eller annat sätt kunde vara oss till nytta, hvarföre jag beslöt att, om möjligt, taga af den. Xury och jag grepo genast till verket, hvarvid han visade långt större färdighet än jag, som alls icke visste, huru jag skulle bära mig åt.

Detta arbete medtog hela dagen för oss, och då vi ändtligen slutat det, spände vi ut skinnet öfyer kajut-taket. Två dagar derefter hade solen torkat det helt och hållet. Längre fram begagnade jag det till bädcLEfter denna rast fortsatte vi vår seglats under tio till tolf dygn oupphörligt i sydlig riktning, hvarunder vi måste hushålla med vårt munförråd, som betydligt minskades.

Det var härunder min plan, att uppnå antingen Gambia eller Senegal och således komma i närheten af Cap Verde, der jag kunde hoppas träffa något europeiskt fartyg. I annan händelse visste jag sannerligen icke hvart jag skulle taga vägen, såvida jag icke velat uppsöka någon af öarne, eller finna döden bland Negrerna.

*

6.

Robinson möter ett Europeiskt fartyg.

Jag visste, att alla fartyg, som segla på Guinea, Brasilien eller Ostindien, måste förbi Cap Verd eller lägga till vid dessa öar, och jag lät derföre mitt öde bero af de båda alternativerna, att antingen träffa ett fartyg eller finna min undergång.

Sedan jag, efter hvad jag förut nämnt, fortsatt min segling under ytterligare tio dagar, började jag finna kusten bebodd, och vi varseblefvo äfven på två eller tre ställen menniskor, hvilka stannade för att betrakta oss; dessa vore svarta och alldeles nakna.

En gång föll det mig in, att gå i land till dem; men Xury gaf mig det goda rådet, att icke göra det i det han oupphörligt ropade: inte gå, inte gå! Efter denna rast fortsatte vi vår seglats under tio till tolf dygn oupphörligt i sydlig riktning, hvarunder vi måste hushålla med vårt munförråd, som betydligt minskades.

Det var härunder min plan, att uppnå antingen Gambia eller Senegal och således komma i närheten af Cap Verde, der jag kunde hoppas träffa något europeiskt fartyg. I annan händelse visste jag sannerligen icke hvart jag skulle taga vägen, såvida jag icke velat uppsöka någon af öarne, eller finna döden bland Negrerna.

*

6.

Robinson möter ett Europeiskt fartyg.

Jag visste, att alla fartyg, som segla på Guinea, Brasilien eller Ostindien, måste förbi Cap Verd eller lägga till vid dessa öar, och jag lät derföre mitt öde bero af de båda alternativerna, att antingen träffa ett fartyg eller finna min undergång.

Sedan jag, efter hvad jag förut nämnt, fortsatt min segling under ytterligare tio dagar, började jag finna kusten bebodd, och vi varseblefvo äfven på två eller tre ställen menniskor, hvilka stannade för att betrakta oss; dessa vore svarta och alldeles nakna.

En gång föll det mig in, att gå i land till dem; men Xury gaf mig det goda rådet, att icke göra det i det han oupphörligt ropade: inte gå, inte gå!Emellertid nalkades jag kusten allt mer och mer, för att kunna tala med dem, och de följde mig äfven ett stycke. Jag märkte dä, att de yoro obeväpnade, med undantag af on enda bland dem, som bar en lång, smal käpp. Xury försäkrade det vara en lans, hvilken de med stor skieklighet förstå kasta på långt håll. Jag höll mig derföre på afstånd och sökte, så godt jag kunde, göra mig begriplig genom tecken, i synnerhet för att få några matvaror af dem.

De läto mig förstå, att jag borde hälla stilla med slupen, medan de hemtade lifsfömödonheter. Jag drog derföre in mitt segel och drejade bi utanför kusten, hvar-på två af dem sprungo inåt landet

Inom mindre än en halftimma voro de tillbaka, ooh medförde tvenne stycken torkadt kött och säd. Xury och jag visste emellertid icke, huru vi skulle göra, ty alltför, gerna hade vi hållit till godo med lifsmedlen, men vi sågo ingen möjlighet, att få dem om bord till oss. Sjelf vågade jag icke gå i land till Negrerna, och dessa tycktes vara lika rädda för mig

Slutligen hittade de på en sinrik Utväg, som å ömse sidor afhjelpte förlägenheten, i det de lade ned matva* roma på stranden och derefter drogo sig undan på betydligt afstånd, ända till dess vi hade fått alltsammans om bord, då de åter närmade sig till oss.

Som vi icke hade någonting att ge dem i utbyte, betygade vi dem genom tecken vår tacksamhet, då vi plötsligen funno ett ypperligt tillfälle, att tjena dem tillbaka. Under det vi nemligen ännu lågo qvar vid kusten, nedrusade från bergen tvenne förförliga åjur hvilka förföljde hvarandra i högsta raseri*Jag kunde omöjligt urskilja, om det var en hanne som förföljde sin hona, och om denna företeelse hörde till de vanliga eller utomordentliga. Jag var likväl förr benägen att tro det sednare, emedan dessa glupska djur nästan alltid visa sig endast nattetiden, och emedan vi märkte, att folkhopen på stranden, synnerligast qvin-norna, högeligen förskräcktes dera£ Mannen med lansen tog emellertid icke flykten, som alla de öfriga, då han fick se eluren komma. Dessa sprungo rätt ner till haivet utan att visa någon lust att anfalla Negrerna, och störtade sig i vattnet, der de summo härs och tvärs, liksom de endast velat roa sig.

Slutligen kom det ena af dem i granskapet af slupen, jag var emellertid på min vakt, ty jag hade laddat min bössa så hastigt som möjligt och tillsagt Xury, att ä£-venledes ladda de båda andra gevären.

Så snart djuret kommit inom skotthåll, sköt jag, och träffade det midt i hufvudet. Det dök genast ner under vattnet, men kom straxt upp igen, och fortfor så oupphörligt, liksom det kämpat med döden. Detta var älven händelsen, ty det gaf upp andan i samma ögonblick det hunnit stranden.

Obeskriflig var de goda menniskomas förvåning, då de sågo elden ur mitt gevär och hörde knallen. Somliga hade så när dött af förskräekélse och föllo van-» mäktiga till jorden. Mm då de sågo, att jag dödligt sårat djuret, och hur det arbetade i vattnet, och då jag genom tecken lät dem förstå, att de skulle komma ned till stranden, fattade de mod och böljade leta efter djuret» Blodet, som färgade vattnet, förrådde för dem dess plats, och förmedelst en lina, som jag föste kring djuretoch kastade till dem, drogo de det i land. Här visade det sig, att det var en präktig, skönt fläckad leopard, som hörde till de utmärktaste af sitt slägte.

Intagen af beundran och förvåning öfver det sätt, pä hvilket jag dödat djuret, slogo Negrerna den ena gängen efter den andra ihop händerna öfver hufvudet

Förskräckt af knallen, hade det andra eluret simmande uppnätt stranden, och flydde nu med största snabbhet till bergen, hvarifrån det hade kommit, så att jag icke kunde urskilja till hvilket cjjurslägte det hörde.

Jag märkte snart, att negrerna visade stor lust att uppäta leopardens kött; derföre ville jag bjuda dem det, till bevis pä min välvilja; och då jag lät dem förstå, att eluret tillhörde dem, blefvo de utom sig åf glädje.

De gingo genast till verket, och med tillhjelp af ett hvasst trästycke, drogo de med sådan hastighet af skinnet, att man icke kunnat göra det fortare med en knif.

Mig erbjöds ett stycke af köttet, men jag afslog det, i det jag låtsade vilja lemna dem alltsammans, men begärde i

stället att fä huden, hvilken de äfven med största beredvillighet lemnade mig. Härförutan skänkte de mig en ansenlig mängd af deras lifemedel, hvilka jag emottog, ehuru jag icke visste hvaraf de bestodo.

Nu gaf jag dem tillkänna, att jag önskade mig vatr ten, och visade dem det ena af mina vattenkärl, i det jag vände upp och ner på det, till tecken, att det var tomt och ånyo borde fyllas.

I ögonblicket framkommo tvänne qvinnor, hvilka medförde ett stort lerkärl, som, efter hvad jag förmodade, var torkadt i solen. De nedsatte det på strandensom de förut gjort med lifsmedlen. Jag afsände Xury med kärlen, och han fylde dem alla tre.

Jag yar nu försedd med vatten, rötter, kött och säd, hvarföre jag tog afeked af de vänliga Negrerna oeh fortsatte min segling, utan att komma kusten för nära. Efter elfva dygns förlopp, varseblef jag slutligen en landt-tunga, som sträckte sig ungefärligen en fyra till fem mil ut i Oceanen. Som hafvet var lugnt, gaf jag mig ut

till sjös, för att uppnå näset

Då jag var vid pass två mil ifrån landttungan, märkte jag tydligt land på motsatta sidan. Jag slöt der-af, och det var också utom allt tvifvel, att jag hade Cap Yerd på ena sidan om mig och på den andra de öar,

udden gifvit sitt namn. D.e lågo likväl ännu för långt

ifrån mig, och jag var utomdess icke rätt ense med mig sjelf, om hvad jag skulle göra; ty hade ett vindkast kommit, skulle det varit mig omöjligt att uppnå något-dera af dessa mål.

Obeslutsam ooh försänkt i tankar, inträdde jag i kajutan, och nedsatte mig, sedan j ag lemnat rodret åt Xury, då gossen på en gång ropade till mig: *Herre ett fartyg med ett' segell

Den stackars gossen var utom sig af förskräckelse, ty han trodde fullt oeh föst, att skeppet tillhörde hans husbonde och blifvit utsändt, för att fösttaga oss; hvar-emot jag ganska väl visste, att han icke mer kunde hinna oss.

Jag störtade ut ur kajutan och såg på ögonblicket icke allenast fartyget, utan urskiljde äfven, att det var en Portugisare. I första ögonblicket trodde jag det vara ett på Guinea farande slafskepp; men då jag gaf akt påden riktning det tog, insåg jag mitt misstag, ooh att det icke hade för a&igt, att segla nära utmed kusten. Nu gaf jag mig derföre ut till sjös, ooh tillsatte alla segel, emedan jag beslutat, att om möjligt tala med manskapet I trots af alla mina ansträngningar, insåg jag likväl, hur ogörligt det skulle bli mig, att upphinna fartyget, och att det skulle försvinna ur min åsyn, innan jag kunnat ge dem någon signal.

Men just som mina krafter voro nära nog uttömda och hoppet böljade lemna mig, varseblef man mig på fartyget och detta troligtvis genom någon på måfå riktad kikare. Sedan de funnit min slup vara af europeiskt byggnadssätt slöto de deraf, att den tillhört ett förlist fartyg och minskade derföre seglen, på det jag skulle kunna hinna dem.

Seende detta, fick jag nytt mod, och som jag medförde min förra husbondes flagga, hissade jag upp den på masttoppen till nödsignal och afsköt derefter mitt största gevär.

Båda delame märktes, ty jag fick sedermera veta, att man sett röken från mitt gevär, men ioke hört smällen. Nu drejade fartyget bi, och efter tre timmar hade jag uppnått det %

Man frågade mig nu på portugisiska, spanska och älven fransyska, hvem jag vore; men jag förstod intetdera af dessa språk. Slutligen tilltalade mig en ombord varande skottsk matros och jag svarade honom, att jag var en engelsman, som nyligen undflytt slafrreriet hos Mohreme i Salé. Man bjöd mig härpå stiga ombord ooh emottog mig, jemte alla mina effekter, på det mest vänliga sätt.Min glädje att se mig befriad nr en belägenhet, den jag ansett som ytterst förtviflad, yar, som man lätt kan finna, utomordentligt stor och jag skyndade mig, att erbjuda skeppskaptenen allt hvad jag medförde, till lön för hans godhet Den ädelsinnade mannen svarade mig likväl, att han ioke ämnade taga emot det minsta, utan återlemna mig alltsammans i godt skick vid min ankomst till Brasilien. “Ty“, sade han, jag har räddat ert lif, emedan jag i ert ställe skulle vara lika glad, om man visade mig en dylik tjenst. Hvem kan dessutom veta, om icke Försynen beslutit, att förr eller sednare försätta mig i samma

belägenhet Då jag i öfrigt för er till det från ert fädernesland så aflägsna Brasilien, skulle ni der dö af hunger, ifall jag tillegnade mig edra tillhörigheter, hvarigenom jag således åter beröfvade er det lif, jag nu räddat Nej, nej Sermor Inglez (Herr Engländare), jag vill föra er dit af ren mensklighet, och era sakar skola der bli er till nytta, för att bekosta ert underhåll och er hemresa.

Det sätt, på hvilket han uppfyllde sitt löfte, var lika så samvetsgrannt, som hans förslag vittnade om kristlig menniskokärlek, ty han förbjöd på det allvarsammaste matroserna att tillegna sig något af min egendom, tog den under sin vård och gaf mig en förteckning på alltsammans; mina vattenkärl icke ens för-glömmandes.

Hvad min slup beträtjar, så var den i särdeles godt stånd, och sedan Kaptenen öfvertygat sig derom, erbjöd han sig köpa den, samt frågade mig, hvad jag ville hafva för den.Jag svarade, att han i hvarje hänseende visat sig sä ädelmodig mot mig, att jag skämdes begära något, utan öfverlemnade åt honom att bestämma priset. Han sade sig nu vilja ge mig en förskrifning på åttatio piaster, att betalas i Brasilien, men tilläde, att om någon der ville ge mig mera för den, han då skulle tillställa mig öfverskottet. Dessutom bjöd han mig sextio piaster för Xury.

Jag drog i betänkande, att ingå på sistnämnda förslag; icke, som hade det varit mig svårt, att aflåta gossen åt Kaptenen, utan emedan det smärtade mig, att bortsälja den stackars gossens frihet, då han så redligt varit mig behjelplig, att återfå min.

Då jag anförtrodde denna bevekelsegrund åt Kaptenen, insåg han billigheten deri, och föreslog mig, till sakens iordningställande, att han skriftligen ville förbinda sig, att efter tio år skänka gossen friheten, i fall denne beslutade sig bli kristen. Då Xury härpå förklarade sig villig, att inträda i Kaptenens tjenst, öfverlemnade jag honom gossen.

*

7.

De trenne kolonisternas förslag.

Vår färd till Brasilien var ganska lycklig, och efter tjugutvå dygns segling anlände vi till “Allhellgona-Viken.“ Sålunda hade jag då förandra gången blifvit Jag svarade, att han i hvarje hänseende visat sig sä ädelmodig mot mig, att jag skämdes begära något, utan öfverlemnade åt honom att bestämma priset. Han sade sig nu vilja ge mig en förskrifning på åttatio piaster, att betalas i Brasilien, men tilläde, att om någon der ville ge mig mera för den, han då skulle tillställa mig öfverskottet. Dessutom bjöd han mig sextio piaster för Xury.

Jag drog i betänkande, att ingå på sistnämnda förslag; icke, som hade det varit mig svårt, att aflåta gossen åt Kaptenen, utan emedan det smärtade mig, att bortsälja den stackars gossens frihet, då han så redligt varit mig behjelplig, att återfå min.

Då jag anförtrodde denna bevekelsegrund åt Kaptenen, insåg han billigheten deri, och föreslog mig, till sakens iordningställande, att han skriftligen ville förbinda sig, att efter tio år skänka gossen friheten, i fall denne beslutade sig bli kristen. Då Xury härpå förklarade sig villig, att inträda i Kaptenens tjenst, öfverlemnade jag honom gossen.

*

7.

De trenne kolonisternas förslag.

Vår färd till Brasilien var ganska lycklig, och efter tjugutvå dygns segling anlände vi till “Allhellgona-Viken.“

Sålunda hade jag då förandra gången blifvitfrälst ur den svåraste belägenhet, och det återstod mig endast att tänka på den närmaste framtiden.

Jag kan ieke nog berömma Kaptenens ädelsinnade förfarande mot mig. Han ville alls icke emottaga någon betalning för öfverfarten, utan gaf mig tvertom tjugu piaster för leopardens skinnn och fyratio för lejonhuden. Dessutom lät han punktligen återställa mig allt af mina tillhörigheter på fartyget och köpte af mig hvad jag ville aflåta, som t ex. flaskfodret, tvenne af mina bössor och återstoden af vaxet, hvaraf jag hade gjort \jus. Med ett ord, jag erhöll inalles 220 piaster för min laddning, och med denna summa satte jag nu foten på brasiliansk botten.

Någon tid derefrer rekommenderade mig Kaptenen till en hederlig man, hvilken hade en såkallad Engenho (d. v. s. en sockerplantage i förening med sockerbruk). Jag tillbringade någon tid hos honom, hvarigenom jag lärde känna odlingen af sockerröret och sockrets beredning.

Då jag såg, hvilket angenämt lif plantageägame förde, och hur hastigt" de blefvo rika, beslöt jag att nedsätta mig bland dem, ifall jag dertill erhölle regeringens tillstånd. Deijemte funderade jag på utvägar, att utbekomma de penningar, jag hade innestående i London. Sedan jag derföre förskaffat mig ett naturalisationsbref, uppköpte jag så mycken ouppodlad mark, som min lilla egendom medgaf, och uppgjorde en plan till plantage-anläggningar, som stod i förhållande till det kapital, jag hade att vänta från London.

Jag hade till granne en i Lissabon född Portugisare, hvilkens föräldrar likväl varit Engelsmän. Han hette Wdls och var i ungefärligen samma belägenhet somjag. Jag kallade honom granne, emedan hans plantage gränsade intill mitt jordstycke, och emedan yi stodo på vänskaplig fot med hvarandra. Min förmögenhet var lika så obetydlig som hans, och under tvenne år förvärfvade vi icke mer* än som nätt och jemnt var nödvändigt till vårt lifeuppehälle. Yi böljade emellertid taga oss allt bättre ut, och vår jord blef äfven mer gifvande, hvarföre vi under trecjje året planterade tobak, och dessutom för följande året hade i beredskap ett ansenligt stycke land till sockerplantering. Men båda två hade vi behof af legda händer; och derunder, mer än någonsin, fann jag kur orätt jag gjort uti, att ski\ja mig från Xury.v

(Men ack! sådant var icke att förundra sig öfver hos mig, som aldrig gjort hvad jag borde göra. Men här var ingen lyelp, ty vända om kunde jag icke mer. Jag hade valt en sysselsättning, som icke öfverensstämde med mitt naturliga lynne utan stod i uppenbar motsägelse till det lefhadssätt, jag tyckte om; ett lefnadssätt, för hvars skull jag icke allenast öfvergifvit min fars hus, utan äfven föraktat hans välmenta råd till mig. Och just nu inträdde jag i denna medelklass, hvilken han så mycket lofordade, och i hvilken jag, i fall jag lydt hans råd, kunnat inträda långt före detta, utan att ha varit tvungen kringirra i verlden på ett så ömkligt sätt!

Huru ofta sade jag ieke nu till mig sjelf: hvad jag här gör, kunde jag lika lätt ha gjort i England, omgif-ven af de mina och mina vänner. Var det väl nödvändigt, för att uppnå ett sådant mål, att tillryggalägga tvåtusen timmars väg, för att, omgifven af främlingar, ja till och med af vildax, begrafva mig i en ödemark,som är. så långt aflägsen, att jag icke kan erhålla underrättelser frän något enda af de ställen, der man ' känner mig?**

På detta sätt grubblade jag ofta i djup bedröfVelse öfVer min ställning. Jag hade ingen annan än min granne, med hvilken jag kunde inlåta mig i ett förtroligt samtal, och detta inträffade högst sällan; min enda sysselsättning bestod i mina händers verk, och ofta sade jag till mig sjelf, att jag här lefde som en skeppsbruten, hvilken blifvit uppkastad på en obebodd ö, och ser sig öfvergifven af hela verlden. Det är endast alltför sannt, och menniskan borde noga besinna detta, att, då hon jemför sin närvarande belägenhet med en annan sämre, kunde himmelen lätteligen försätta henne i denna sed-nare, endast för att derigenom tvinga henne, att erkänna sin förra lycka.

Så gick det äfven mig; ty detta ödsliga lif på en . verkeligen obebodd ö, hvarvid jag nu liknade mitt, blef äfven längre fram min lott.

Jag var ännu sysselsatt med de mått ooh steg, som erfordrades för bebyggandet och uppodlandet af min plantage, oeh min tjenstfördiga vän, skeppskaptenen, som så vänligt emottog mig på öppna gjön, hade ännu icke anträdt sin hemfärd; ty det dröjjde ungefär tre månader, innan han fött intaga full last och träffat alla förberedelser till sm

resa. Då jag talade med honom om det lilla kapital, jag hade innestående i London, gaf han mig följande uppriktigt menta och vänskapliga råd:

*Sennor Ingles? sade han, ty han kallade mig alltid så, om ni vill lemna mig en behörig fullmakt och skriftligen uppdraga åt den person, till hvilken ni i Lon-don anförtrott ©dra penningar, att förvandla dem i varor, som finna afsättning i detta land, ooh skicka dessa till Lissabon, och der till en, hvars namn jag skall uppge för er, så vill jag med Guds bjelp medhafva dem åt er vid min återkomst. Som likväl alla menskliga ting äro underkastade vedervärdigheter ooh ödets skickelser, gjorde ni bäst, att icke ge mig anvisning på mer än hundra pund, hvarigenom ni, att böija med, icke vågade mer än hälften af den summa, som, efter er uppgiffc, utgör ert kapital. Anländer denna lyckligt, kan ni på lika sätt förfoga öfver återstoden; går den åter förlorad, finner ni alltid en nödstyfver i andra hälften.“

Detta råd var klokt, och vittnade om vänskapliga tänkesätt; jag insåg sjelf, att jag icke kunde göra något bättre, och uppsatte derföre en skrifvelse till det fruntimmer, som hade mina pengar om hand, samt den af Kaptenen äskade fullmakten.

Uti mitt bref till Enkan efter den engelska sjökaptenen, meddelade jag henne alla mina äfventyr, mitt slafveri, min rymning, mitt sammanträffande med den Portugisiska Kaptenen på öppna hafvet, hans mennisko-vänliga uppförande, jemte min dåvarande belägenhet. Tillika gaf jag henne alla erforderliga instruktioner för utbetalandet af mina penningar;

Sedan den rättrådige kaptenen anländt till Lissabon, fann han tillfälle, att genom en der bosatt engelsk köpmans försorg icke allenast uträtta mitt uppdrag, utan äfven att afsända en fullständig berättelse om mina äfventyr till en köpman i London, som öfverlemnade båda delame åt enkan.Den Londonske köpmannen upphandlade, till fö\je af det uppdrag, han erhållit, engelska varor för mina hundra pund och afsände dem direkte till sjökaptenen, hvilken sedermera lemnade dem i bästa skick till mig i Brasilien.

Han hade dessutom haft omtankan, att, utan min begäran, uppköpa en stor mängd verktyg och åtskilliga andra, för mina anläggningar nödvändiga redskaper, hvarpå jag som nyböijare i affärer alls icke hade tänkt

Ankomsten af denna laddning öfverraskade mig på ett mycket angenämt sätt, och jag trodde nu min lycka vara gjord. Min ädelmodige gynnare, sjökaptenen, hade afelutat ett sexårigt kontrakt med en tjenare, som han nu medhade åt mig; han ville dock icke på något vilkor emottaga det minsta af mig för sitt besvär, utom litet tobak, hvilken jag påtrugade honom som ett alster från min jord.

Min lycka steg ännu högre. Som mina varor utgjordes af endast engelska manufakturalster, såsom t. ex-kläden, bomullstyger, flanell och andra i detta land begärliga och högt värderade fabrikationer, så afeatte jag dem med så stor vinst, att jag fick min laddning fyr-dubbelt betald. Mina plantager kommo snart derigenom i långt större flor än min fattiga grannes och utom den tjenare, kaptenen medfört, köpte jag mig en negerslaf, samt tog sedan älven en Europé i min tjenst.

Men det dåliga bruk, menniskan gör af sin lycka, blir ofta källan till den största olycka för henne; och så gick det älven mig. Följande året gjorde jag en rik skörd; jag fick öfver femtio stora balar tobak, utan att räkna, hvad jag erhöll genom utbyten af andra produkter med mina grannar; hvar och en af dessa balar vägdeen centner, och förvarades till dess flottiljen skulle återvända till Lissabon.

Då mina affärer på sådant vis utgrenades, och min förmögenhet blef allt större, ingick jag i en mängd af spekulationer, som vida öfverstego mina krafter, och liknade dem, hvilka ofta störtat de skickligaste affärsmän.

Hade jag vetat rätt uppfatta min ställning, skulle jag vågat hoppas på njutningen af den lycka, för hvars skull min far så mycket anbefallde mig ett lugnt och indraget lefnadssätt, och om hvilken han med så stor sanning yttrade, att den finnes endast hos medelklassen. Men, detta var icke mig förbehållet; jag sjelf skulle på nytt bli upphofvet till min oförd; jag skulle förvärra mitt fel och öka antalet af de förebråelser, jag under framtida missöden skulle få god tid att göra mig.

Rätta orsaken till min olycka låg i min outsläckliga, envisa och dåraktiga längtan att fara omkring i verlden, och i den lidelsefulla ifver, hvarmed jag öfverlemnade mig åt denna böjelse, i motsägelse med den bestämda utsigten, att komma i lyckliga omständigheter, ifall jag redligt fullföljt den bana och antagit den lefnadsplan, hvilken såväl naturen som försynen anvisat mig till uppfyllande af mina pligter.

För att nu komma till närmare beskrifning af händelserna i denna del af min historia, må läsaren veta, att, sedan jag tillbragt nära fyra år i Brasilien och börjat samla förmögenhet af mina plantager, jag icke allenast hade lärt tala portugisiska, utan äfven kommit i vänskapliga förhållanden till mina likar, plantage-egame, liksom till köpmännen i vår hamn San Salvador. Under mina samtal med dessa hade jag ofta berättat för Robinton. 4dem om mina båda resor till Guinea-kusten, om det sätt, pä hvilket handeln der bedrifves med negrerna, och om den ringa svårighet, hvyarmed man der för småsaker, som t. ex. glasperlor till halsband, berlocker, knifvar, yxor, saxar, spegelbitar m. m. kan köpa icke allenast guldsand, elefanttänder o. s. v., utan äfven negrer i stor myckenhet för Brasiliens behof.

När jag började tala dm dessa ämnen, hörde de alltid med största uppmärksamhet på mig, men isynnerhet, då jag omnämnde negerhandeln, hvilken då å ena sidan icke var så utsträckt, och å den andra endast bedrefs med de s. k. *Assientos,* d. v. s. med konungarnes af Spanien och Portugal tillstånd, emedan dessa monopoliserat handeln, tillfölje hvaraf man endast köpte ett ringa antal negrer, hvilka betaltes utomordentligt dyrt.

*

8.

Skeppsbrottet.

Sedan jag sålunda en afton varit i sällskap med åtskilliga af dessa handlande och plantageägare, och med mycken liflighet talat om alla dessa ämnen, infunno sig följande morgonen hos mig trenne af dem, hvilka sade, att de mycket grubblat öfver mina yttranden föregående afton, och nu hade kommit, i afsigt att göra mig ett hemligt förslag.

Sedan de anbefallt mig den djupaste tystlåtenhet, läto de mig veta, att de ämnade utrusta ett fartyg på Guinea.
dem om mina båda resor till Guinea-kusten, om det sätt, pä hvilket handeln der bedrifves med negrerna, och om den ringa svårighet, hvyarmed man der för småsaker, som t. ex. glasperlor till halsband, berlocker, knifvar, yxor, saxar, spegelbitar m. m. kan köpa icke allenast guldsand, elefanttänder o. s. v., utan äfven negrer i stor myckenhet för Brasiliens behof.

När jag började tala dm dessa ämnen, hörde de alltid med största uppmärksamhet på mig, men isynnerhet, då jag omnämnde negerhandeln, hvilken då å ena sidan icke var så utsträckt, och å den andra endast bedrefs med de s. k. *Assientos,* d. v. s. med konungarnes af Spanien och Portugal tillstånd, emedan dessa monopoliserat handeln, tillfölje hvaraf man endast köpte ett ringa antal negrer, hvilka betaltes utomordentligt dyrt.

*

8.

Skeppsbrottet.

Sedan jag sålunda en afton varit i sällskap med åtskilliga af dessa handlande och plantageägare, och med mycken liflighet talat om alla dessa ämnen, infunno sig följande morgonen hos mig trenne af dem, hvilka sade, att de mycket grubblat öfver mina yttranden föregående afton, och nu hade kommit, i afsigt att göra mig ett hemligt

förslag.

Sedan de anbefallt mig den djupaste tystlåtenhet, läto de mig veta, att de ämnade utrusta ett fartyg på Guinea.*Ill. F. Röding**Yi äro aUesammaD plantageägare liksom ni, och hafya framför allt behof af' slafvar; men som vi icke kunna egna oss åt denna handelsgren, emedan man icke offentligen vågar försälja negrerna, sedan de blifvit utskeppade, så önska vi blott att företaga en enda resa, för att i hemlighet hemta så många slafvar, som vi sjelfva behöfva.*

Med ,ett ord, det var bär fråga om, huruvida jag ville gå ombord med som deras superkarg, för att leda negerhandeln på Guinea-kusten, och skulle jag derföre såsom min andel erhålla ett visst antal negrer, utan att behöfra göra något penningetillskott i och för resan.

Ett dylikt förslag hade varit ganska antagligt för den, som icke, likt mig, haft att sköta en egen plantage, hvilken var på bästa väg, att bli utvidgad och lemna en rik afkastning.

Jag var så till sägande bunden och bosatt; jag be-höfde endast fortfara ännu en tre eller fyra år som jag böljat, och inhändiga mina återstående hundra Pund Sterling, för att med detta lilla tillskott bli ägare till omkring tre å fyra tusen pund. Det var således en ren galenskap att under dylika förhållanden ens tänka på en sådan resa.

Som jag likväl tycktes vara född till det ödet, att alltid med egna händer förstöra min lycka, så var det mig nu lika litet möjligt, att afslå deras anbud, som jag förr ägt styrka att motstå min åtrå efter ett äfventyr-ligt lif. Jag svarade dem således, att jag med största nöje företog denna resa, ifall de ville sköta mina plantager under min bortovaro, och handla efter mina anordningar, i händelse jag lede skeppsbrottDe lofvade mig det och förbundo sig dertill genom ett skriftligt kontrakt Jag sjelf uppsatte ett formligt testamente, hyari jag, i händelse af min död, på sådant sätt förfogade öfver mina plantager och all öfiig egendom, att jag insatt sjökaptenen, som räddat mitt lif, till min universal-arfvinge, men under det förbehåll, att han uppfyllde mina föreskrifter i afseende på jordegendomens förvaltning. Enligt dessa föreskrifter skulle nemligen han sjelf behålla ena hälften af afkast-ningen, men deremot skicka den andra till England.

Jag träffade med ett ord, alla möjliga försigtighets-mått till bevarande af min egendom och mina plantagers bibehållande i godt skick. Hade jag endast med hälften af samma klokhet afsett mitt personliga intresse och för-nuftigtvis öfverlagt, hvad jag bordt göra och icke göra, skulle jag säkerligen aldrig aflägsnat mig från en så blomstrande anläggning och vågat den högst osannolika utsigten att bli en rik man, på en sjöresa, under hvil-ken jag utsatte mig för alla vanliga omskiften, att icke tala om de anledningar, jag utomdess hade att vänta mig en personlig olycka.

Sedan fartyget blifvit behörigen utrustadt, lasten intagen, och allting ordnadt mellan mig och mina in-teressenter, inskeppade jag mig den första September under inflytelsen af min olyckliga stjeraa; ty nu var det jemt åtta år sedan jag flydde från mina föräldrar till Hull, för att trotsa deras myndighet och som en verklig dåre handla mot min egen fördel.

Yårt fartyg, som höll ungefärligen hundratjugu läster, hade sex kanoner och sjutton man, kaptenen, hans betjent och mig inberäknade. Utom de artiklar, somvoro ämnade att säljas ät negrerna, säsom glasperior och glasbitar, snäckor, lumpna leksaker, i synnerhet smft speglar, knifVar, saxar, yxor och dylikt, medförde yi nästan inga andra varor. Samma dag jag gick om bord, gingo vi älven till segels och höllo nordligt längs efter kusten, med afeigt att styra på Afrika, sedan vi uppnått den tionde eller elfte graden nordlig bredd. Då för tiden gjorde man dessa långa omvägar.

Yädret var vackert, men hettan tryckande, och detta längs hela vår kust, ända till Cap S:t Augustin, der vi sökte öppna sjön och styrde vår kosa, som hade ön Fer-nando-Noronha varit vår bestämmelse-ort; men vi höllo oss, nordost till nord och lemnade denna ö till venster , om oss.

Efter en tio dygns segling beftinno vi oss, enligt vår uträkning, under sjunde graden, tjugotvå minuter n. br., då en häftig orkan på en gång alldeles förbryllade oss i vår kosa. Den kom aldraförst från sydost, öfvergick derefter till nordvest och slutligen till nordost, i hvilken rigtning han fortfor att blåsa med en så ytterlig häftighet, att vi

under tolf dygn oupphörligt sackade ur kosan och läto drifva oss såsom det fiendtliga ödet oeh vindens våldsamhet ville.

Jag behöfver väl knappast anmärka, att jag under dessa tolf dygn oupphörligt trodde mig skola uppslukas af vågorna; oekså hade ingen enda ombord mera det minsta hopp, att komma undan med lifvet.

Icke nog med stormens fasor, hade vi under denna nöd äfven den olyckan, att förlora en af vårt folk i den hetsiga sjöfebem (den såkallade Calentura) hvarförutanen matros och kaptenens be^jent rycktes öfrer bord af en våg, som slog öfrer skeppet.

Dä vinden pä tolfte dygnet böljade ge något efter, tog kaptenen höjden, sä godt det lät sig göra, och beräknade att han nu var vid ungefärligen elfte nordliga breddgraden, men att han med Cap S:t Augustin hade en differens af tjugotvå grader vestlig längd, tillfölje hvaraf han uppnått kusten af Ghyana eller nordliga delen af Brasilien, på andra sidan Amazonfloden, åt Oronoco till, vanligen kallad den stora floden.

Han rådgjorde nu med mig, hvilken kurs han skulle styr$, ty fartyget hade redan tagit flera läckor och var alldeles redlöst Han röstade för att återvända direkte till Brasilianska kusten. Jag var af motsatt tanke.

Sedan vi tillsammans granskat kartorna öfver Amerikanska kusterna, delade vi båda den åsigt, att vi icke skulle finna något bebodt land att inlöpa till, förr än vi uppnått Caraibiska Öame. Yi beslöto derföre styra på Barbados, dit vi, såvida vi kunde hälla öppna sjön, för att undvika Mexikanska Viken, lätteligen trodde oss hinna på femton dagar; och gjorde vi detta så mycket heldre, som vi, utan lyelp för oss sjelfva och vårt fartyg, omöjligt kunde verkställa vår resa till Afrikanska kusten. I denna afsigt ändrade vi kurs och styrde nord-vest till vest, för att uppnå en af våra Engelska öar, der jag med säkerhet räknade på bistånd.

Försynen hade likväl beslutat helt annorlunda; ty vi hade knappast passerat elfte breddgraden, då vi öfver-föllos af en ny storm, som med lika stor häftighet slungade oss mot vester och så långt utom hvaxje befaren väg, att älven om himmelen frälst oss från vattendöden,vi förr kunde vänta oss bli uppätna af vildar, än återkomma till vårt hem. I denna fruktansvärda belägenhet fortfor vinden att blåsa med lika häftighet, då i gryningen en af vårt folk ropade land. Yi hade knappt störtat ur kqjutan, för att se, i hvilken vrå af jorden vi befunno oss, då fartyget stötte på en sandbank.

Det hämmades härigenom hastigt i sin fart, och vågorna bröto sig med sådan häftighet mot detsamma, att vi hvarje ögonblick väntade vårt slut och flydde till akterskansen, för att skydda oss mot de öfverslående vågorna.

Den, som icke varit i en dylik belägenhet, kan knappast fatta den bestörtning, som i sådana ögonblick intar besättningen. Yi visste hvarken hvar vi voro eller till hvilket land stormen kastat oss, eller om detta var en ö eller fast land, om det hade innevånare eller varobe-bodt; och som stormen fortfor att blåsa, ehuru med af-tagande styrka, vågade vi icke en gång hoppas, att fartyget ens några minuter till skulle kunna förblilva i detta läge, utan att brista sönder, såvida icke vinden, liksom genom ett underverk, hastigt kastat om. Ångest-fullå betraktade vi hvarandra, med hvaije minut väntande döden, och beredde oss på affärden till en annan verld, emedan vi i denna hade ingenting eller föga mer att göra.

Yår sista tröst, det enda som uppehöll »sta gnistan af vårt slocknande mod, bestod nu derutinnan, att fartyget, mot all förväntan, ännu höll ihop, och kaptenen förkunnade oss, att vinden började lägga sig. Ehuru vi sjelftra märkte, att den gaf något efter, så satt likväl det strandade fartyget alldeles för fast på sandbanken, föratt lemna oss något hopp att åter få det flott; vi be-fnnno oss s&Iedes verkligen i den för&rligaste belägenhet, och hade blott att tänka på försöket, att på ett eller x annat sätt rädda vårt lif.

Vi hade visserligen haft en båt i aktern af fartyget, men den blef sönderslagen genom de ständiga våldsamma stötame mot rodret, och sedan tågen slitits af, slungad utåt hafvQt; på detta räddningsmedel kunde vi således icke mera göra någon räkning.

Utomdess fanns äfven en slup ombord, men det var ingen lätt sak, att få den i sjön; och likväl var detta den sista resursen, ty med hvaije minut trodde vi fartyget skulle krossas, ja några ibland oss påstodo till och med, att det

redan fått stora sprickor.

Högbåtsmannen grep verket an med slupen, som slutligen med alla händers tillhjelp nedhalades i hafvet. Vi stego alla samtlige i den, och öfverlemnade oss, ännu elfva man starka, åt Guds vilja och stormens raseri; ty ehuru denna betydligt aftagit, vräkte likväl vågorna förfärligt högt mot stranden, och man kunde följaktligen med allt skäl, lika med holländarn, kalla dem den mild Zee (det vilda hatvet).

Vår belägenhet var nu i sanning beklagansvärd, ty vi insågo tydligt, att sjön gick alltför högt, för att vår lilla farkost skulle kunnat motstå den, och att följaktligen vår undergång var oundviklig. Huru skulle vi ens komma vidare, då alla segel fattades oss? Och om vi äfven haft några, skulle vi icke kunnat uträtta någonting med* dem.

Vi böljade emellertid ro emot landet, men voro der-under till mods som menniskor, hvilka föras till afrätts-platsen; ty en hvar ibland oss visste, att slupen genom bränningens våldsamhet ovilkorligt skulle krossas i tusen spillror mot stranden. Vi anbefallde derföre vår själ i Guds hand och påskyndade med egna händer vårt slut, i det vi af alla krafter rodde åt landet, mot hvilket vinden utomdess dref oss. Om stranden var klippig eller sandig, om den var flack eller brant, det visste vi icke.

En enda svag tröst uppehöll oss ännu, nemligen hoppet att kunna uppnå en vik eller myningen af någon flod, i hvilken vi kunnat inlöpa med vår farkost, skydda den mot stormen och törhända äfven komma i lä. Men ingenting af allt detta slog in, och allt efter som vi nalkades stranden, syntes oss landet långt förfärligare än sjelfva hafvet.

Sedan vi enligt vår beräkning, rott ungefär halfannan timma, eller fastmera sackat af från strecket, reste sig hastigt en skyhög våg bakom oss och bebådade oss vår sista minut. Den fattade oss med sådant raseri, att slupen redan i nästa ögonblick kantrade. Vi slungades långt från hvarandra och hade knappt tid åkalla Guds nåd, ty i nästa sekund hade hafvet uppslukat oss alla!

*

9.

De enda lemningarne af skeppsbesättningen.

Det var förgäfves, att vilja skildra mitt sinnestillstånd i det ögonblick jag sjönk. Änskönt jag var en god simmare, kunde jag likväl icke arbeta mig upp ur vattnet, för att hemta andan. Den våg, som bar eller platsen; ty en hvar ibland oss visste, att slupen genom bränningens våldsamhet ovilkorligt skulle krossas i tusen spillror mot stranden. Vi anbefallde derföre vår själ i Guds hand och påskyndade med egna händer vårt slut, i det vi af alla krafter rodde åt landet, mot hvilket vinden utomdess dref oss. Om stranden var klippig eller sandig, om den var flack eller brant, det visste vi icke.

En enda svag tröst uppehöll oss ännu, nemligen hoppet att kunna uppnå en vik eller myningen af någon flod, i hvilken vi kunnat inlöpa med vår farkost, skydda den mot stormen och törhända äfven komma i lä. Men ingenting af allt detta slog in, och allt efter som vi nalkades stranden, syntes oss landet långt förfärligare än sjelfva hafvet.

Sedan vi enligt vår beräkning, rott ungefär halfannan timma, eller fastmera sackat af från strecket, reste sig hastigt en skyhög våg bakom oss och bebådade oss vår sista minut. Den fattade oss med sådant raseri, att slupen redan i nästa ögonblick kantrade. Vi slungades långt från hvarandra och hade knappt tid åkalla Guds nåd, ty i nästa sekund hade hafvet uppslukat oss alla!

*

9.

De enda lemningarne af skeppsbesättningen.

Det var förgäfves, att vilja skildra mitt sinnestillstånd i det ögonblick jag sjönk. Änskönt jag var en god simmare, kunde jag likväl icke arbeta mig upp ur vattnet, för att hemta andan. Den våg, som bar ellerrättare slungade mig en lång sträcka mot stranden, hade åter aflägsnat sig och derigenom blef jag på visst sätt fri, men jag kände mig det oaktadt nära att qväfvas, genom det vatten jag inslukat.

Då jag nu märkte mig vara fasta landet närmare än jag vågat hoppas, hade jag nog styrka och sinnesnärvaro, att resa mig upp och sträfvade af alla krafter att uppnå stranden, innan en ny våg skulle komma och kasta mig tillbaka. Jag fann dock snart omöjligheten häri, ty jag såg de brusande vågorna tornhögt framvälta bakom mig, för att återfordra sitt undsluppna byte.

Saknande både medel och kraft, att bekämpa dessa fiender, återstod mig ingenting annat, än att hålla andan och höja mig öfver vattnet, för att sålunda möjligtvis låta vräka mig närmare kusten. Aldramest fruktade jag, att en våg, som i sitt anlopp mot stranden bragte mig den närmare, vid sitt tillbakaflödande åter skulle slunga mig ut i hafvet.

Nu framvältade en förfärlig vag, insvepte mig hastigt tjugo till trettio fot djupt i sin vattenmassa, och ryckte mig med oerhörd våldsamhet med sig betydligt närmare mot stranden. Jag höll andan och samm af alla krafter, men var nära att qväfvas af brist på luft, då jag på en gång kände mig upplyftad, och till min stora lättnad fick hufvudet och händerna öfver vattnet.

Längre än några sekunder kunde jag omöjligt bibehålla mig i denna ställning, men det gjorde mig emellertid oändligt godt, att åter få hemta luft och hopp. Återigen drogs jag ner i djupet; men jag höll stånd, och då jag märkte vågen uttänja sig och återflyta, vadade jag fram genom vattnet och kunde slutligen fatta fotfäste på stranden.Under några ögonblick förhöll jag mig alldeles stilla, för att hemta andan, och för att vänta, till dess vågen hade återvändt, men sedan sprang jag af alla krafter modigt mot kusten. Denna ansträngning förmådde likväl icke befria mig från hafvets raseri, som på nytt stormade löst på mig.

Tvenne gånger fattade mig vågorna och återförde mig, liksom förut, till hafvet, emedan botten här var alldeles slät. Sista gången var döden mig nära, ty svallet, som dragit mig ut i sjön, förde mig åter i land, eller fastmer slungade mig med en sådan styrka mot en klippa, att jag förlorade sansningen och förmågan att vidare göra något för min räddning.

Den häftiga stöten verkade hufvudsakligast på sida ooh bröst, så att den nästan beröfvade mig andedrägten; och hade jag icke ögonblicket derefter varit nog lycklig, att kunna hemta frisk luft, skulle jag ha qväfts i vattnet. Nu återfick jag andan innan vågornas återkomst, och detta blef min frälsning.

Som jag nu mera var landet helt nära, reste sig vågorna icke mera så högt och jag släppte icke löst mitt tag i klippblocket, förr än de brutit sig. Då ilade jag hastigt vidare och kom landet så nära, att en ny våg, ehuru den störtade öfver mig, likväl icke egde makt återföra mig.

Ännu en ansträngning — och jag uppnådde fasta landet, der jag till min stora hugnad klättrade uppför klipporna, och sedan nedsatte mig, på gräset, fri för hvarje fara och skyddad för den vredgade oceanens alla anfall.Så befann jag mig då ändtligen på torra landet och i säkerhet Jag blickade upp mot himmelen, och tackade Gud, att Han räddat mitt lif, i ett ögonblick, då jag sjelf hade förlorat allt hopp. Jag anser det ogörligt, att fullständigt skildra de utomordentliga och glädjande känslorna hos en menniska, som så oförmodadt ser sig, så till sägandes, ryckt ur grafvens famn. Likaledes förundrar det mig icke, att man låter öppna ådern på brottslingen, i samma ögonblick han, med snaran kring halsen och döden för ögonen, får underrättelse om sin benådning; ty förintande är i sanning första intrycket af en oförmodad glädje, liksom af en oförmodad sorg.

Försänkt i betraktelser öfver min räddning, gick jag af och an på stranden, höjde händerna mot himmelen, och gjorde tusen rörelser och åtbörder, som jag icke förmår beskrifva.

Jag tänkte på mina olyckskamrater, hvilka alla hade drunknat, och ryste vid tanken, att ingen enda mer än jag hade blifvit räddad; jag skulle icke en gång få återse dem och, så när som på tvenne hattar, en mössa och tvenne omaka skor, fann jag nu heller icke ett enda spår efter dem.

Nu blickade jag efter det förolyckade fartyget; men det var så långt borta, och hränningen så stark, att jag knappast kunde se det “Store Gud!“ utropade jag nu, “hur var det mig möjligt att uppnå stranden!“

Sedan jag lättat mitt sinne genom tanken på allt det, som i min belägenhet kunde vara mig till tröst, började jag se mig omkring för att öfverlägga hvad jag skulle ta mig till.Nu kände jag min inre belåtenhet hastigt aftaga, och att min räddning i sjelfva verket yore en förfärlig nåd, ty jag var genomvåt, kunde icke byta om kläder, och hade ingenting att äta eller dricka. Hvilken annan utsigt återstod mig väl, än att antingen dö af hunger eller sönderslitas af vilda djur.

Allramest hedröfvades jag öfver saknaden af ett vapen, hvarmed jag kunnat antingen döda något djur till stillande af min hunger, eller försvara mig mot ett sådant, som törhända hungern tvang att anfalla mig.

Korteligen, jag hade ingenting annat än en knif, en tobakspipa och något litet tobak i en dosa. Deraf bestod nu hela min egendom, och jag förföll derigenom i en så dyster sinnesstämning, att jag länge sprang härs och tvärs som en galning.

Då dagen led mot slutet, anställde jag med djupt bedröfvadt hjerta betraktelser öfver mitt öde, i händelse jag vore omgifven af vilda djur; ty jag visste alltför väl, att dessa nattetiden lemna sina gömställen, för att gå ut på rof.

Den enda utväg, jag trodde mig finna, var ätt klättra upp i ett högt och lummigt träd, som var i mitt grannskap, och nära liknade en tall, men var fullsatt af långa törnen. Här beslöt jag tillbringa natten, och till morgondagen uppskjuta alla tankar på mitt dödssätt; ty ännu förutsåg jag intet medel att förlänga min tillvaro.

Jag aflägsnade mig ungefärligen en fjerdedels timmas väg från kusten, för att, om möjligt, finna något vatten, hvarmed jag kunnat släcka min törst, och häri lyckades jag äfven till min stora tillfredsställelse.

Sedan jag druckit och tagit litet tobak i munnen, för att möta hungerns första anfall, klef jag upp i trä-det, och intog der en sådan ställning, att jag icke kunde falla ned under sömnen. Dessförinnan hade jag skurit mig en stor påk till mitt försvar och så utrustad inqvar-terade jag mig i min nya bostad.

Utomordentligt uttröttad föll jag snart i djup sömn och tillbragte i detta tillstånd en så ljuf natt, som få säkerligen i min belägenhet erfarit; också kände jag mig vid uppvaknandet mera stärkt deraf, än som varit händelsen under lyckligare förhållanden.

Då jag vaknade, var det redan ljusa dagen; vädret var herrligt, stormen hade lagt sig, och hafvet brusade icke mera så förfärligt, som aftonen förut. Men hur stor blef icke min förvåning, då jag märkte, att floden under natten lossat fartyget från sandbanken, och att det blif-vit drifvet nästan ända intill det förr omnämnda klippstycket, mot hvilket vågorna slungade mig. Det låg ungefär en mil från kusten, och som det tycktes hvila på kölen, vaknade * lusten hos mig, att gå ombord, för att åtminstone rädda några för mig behöfliga föremål.

Sedan jag krupit ner från min sängkammare, såg jag mig på nytt omkring, och det första föremål jag upptäckte, var slupen. Den låg till höger om mig på land, dit vinden och vågorna kastat den, hela två milen långt.

Jag vandrade nu så långt jag kunde, längs efter kusten åt det hållet, der den låg, men då jag under vägen mötte en hafevik, som var nära en half mil bred, och låg emellan mig och farkosten, vände jag åter om; ty närmare om hjertat låg mig åtrån, att komma till fartyget, dit hungern för öfrigt dref mig.Omkring middagstiden var hafret nära nog lugnt, och ebben sä långt framskriden, att jag kunde nalkas skeppet på en flerdedels mil. Men nu intogs jag af en ny smärta, ty jag fann tydligt, att ingen skulle gått förlorad, i fall vi stannat qvar på fartyget; alla skulle vi då oskadade ha blifvit förda i land, och jag hade icke nödgats upplefva olyckan, att finna mig beröfvad hvajje

menskligt sällskap och hvaije tröst.

Mina tårar började åter flyta; men bäri fann jag föga lättnad. Jag beslöt nu, att om möjligt, komma om bord på fartyget, och, som hettan var odräglig, klädde jag af mig och kastade mig i vattnet, för att simmande uppnå skeppet.

Då jag framkommit, låg största svårigheten i att komma ombord. Som fartyget hvilade mot botten ocb följaktligen sköt högt upp öfver vattenytan, måste jag nödvändigt söka reda på en tågända, för att med dess tilll\jelp hala mig upp.

Tvänne gånger samm jag kring fartyget, och vid andra hvarfvet upptäckte jag en från fockrösten nedfallande ända, som lyckligtvis hängde så lågt, att jag kunde fatta tag i den. Nu var jag snart uppe på skansen.

Här märkte jag, att fartyget tagit läck, och att en stor mängd vatten var i rummet; men som det stött på sluttningen af en sandbank eller, rättare, stod på fast grund, låg aktern särdeles högt, men fören deremot så lågt, att den nästan var i lika höjd med vattenytan. Till följe häraf var äfven akterdelen alldeles fri från vatten, och alla der befintliga saker fullkomligt torra.

Man kan lätt finna, att jag framför allt annat såg efter hvad som blifvit oskadadt, och hvad som tagitskada af vattnet. Sålunda fann jag, att fartygets hela munförråd ännu var i godt skick; och som jag hade en särdeles matlust, gick jag för att fylla mina fickor med skeppsskorpor, hvilka jag till tidens vinnande förtärde, under det jag fortsatte mina efterforskningar.

Uti stora rummet fann jag äfven rom, hvaraf jag, för att hemta bättre mod till mitt arbete, tog mig en dugtig klunk, som verkligen väl behöfdes. Nu felades mig ingenting mer än en båt till transporterandet af de många saker, som synbarligen skulle bli mig till största nytta.

Det skulle ha varit dåraktigt att förgäfves längta och trängta efter hvad jag icke kunde få, men nöden äggade min omtanka. Sålunda föllo mina ögon på en mängd rundhult, märsstänger och två till tre dubbla flaggstänger. Med dessa beslöt jag börja mitt arbete, och nedhalade nu allt som icke var för tungt, öfver bord i hafvet, samt fastband hvarje träbit, på det den icke skulle sköljas bort af vågorna.

Sedan detta var gjordt, nedhalade jag mig sjelf från fartyget och började derefter, så godt det lät sig göra, fastsurra två och två af stängerna i båda ändarna, för att på sådant sätt bilda en flottbro.

*

10.

Flottbron.

Sedan jag derefter tvert öfver rundhulten lagt tre till fyra plankor, kunde jag ganska väl gä omkring på skada af vattnet. Sålunda fann jag, att fartygets hela munförråd ännu var i godt skick; och som jag hade en särdeles matlust, gick jag för att fylla mina fickor med skeppsskorpor, hvilka jag till tidens vinnande förtärde, under det jag fortsatte mina efterforskningar.

Uti stora rummet fann jag äfven rom, hvaraf jag, för att hemta bättre mod till mitt arbete, tog mig en dugtig klunk, som verkligen väl behöfdes. Nu felades mig ingenting mer än en båt till transporterandet af de många saker, som synbarligen skulle bli mig till största nytta.

Det skulle ha varit dåraktigt att förgäfves längta och trängta efter hvad jag icke kunde få, men nöden äggade min omtanka. Sålunda föllo mina ögon på en mängd rundhult, märsstänger och två till tre dubbla flaggstänger. Med dessa beslöt jag börja mitt arbete, och nedhalade nu allt som icke var för tungt, öfver bord i hafvet, samt fastband hvarje träbit, på det den icke skulle sköljas bort af vågorna.

Sedan detta var gjordt, nedhalade jag mig sjelf från fartyget och började derefter, så godt det lät sig göra, fastsurra två och två af stängerna i båda ändarna, för att på sådant sätt bilda en flottbro.

*

10.

Flottbron.

Sedan jag derefter tvert öfver rundhulten lagt tre till fyra plankor, kunde jag ganska väl gä omkring på*Ill. F. Röding*min flottbro, ehuru den icke var i stånd, att bära en större last. Jag grep mig således an på nytt, och afsågade med timmermanssågen en märsstång i trenne delar, hvilken jag slutligen efter mycket bråk fäste vid flotten. Hoppet att åtkomma allt, som var mig af nöden, uppsporrade mig till den grad, att jag uträttade långt mer, än jag under andra omständigheter skulle förmått. Min flottbro var nu tillräckligt stark, för att bära en tyngre last, och det blef nu endast fråga om, hvad jag först skulle taga, och huru jag skulle skydda min laddning, mot bränningarna vid kusten.

Mitt beslut var snart fattadt. Först och främst nedhalade jag alla lösa plankor, jag kunde komma öfver, och sedan jag derefter moget öfvervägt, hvad som vore mig nödvändigast, tog jag trenne matroskistor, hvilka jag tömde och firade ned på flottbron. Den första fyllde jag med munförråd, nemligen med bröd, ris, tre holländska ostar, fem stycken torrt kött, hvilket utgjorde ett af besättningens hufvudsakliga födoämnen, och en liten qvarlefva af* europeiskt kom, hvilket blifvit medtaget för några höns, som vi medfört och slagtat under vägen. Yi hade äfven inlastat något med hvete blandadt kom, men till min stora ledsnad märkte jag detta var dels skämdt, dels uppätet af råttor.

Härförutan påträffade jag flera flaskor med åtskilliga magstärkande spirituösa drycker, som tillhört kaptenen, samt åtta till nio galloner arrak, hvilka sednare jag särskildt instufvade, emedan de icke flngo rum i kistan.

Under det jag var sysselsatt härmed, märkte jag, att hafvet började stiga, ehuru det ännu var lugnt; och

MoHnson. 5till min stora sorg såg jag straxt derefter min på stranden qvarlemnade tröja, skjorta och väst flyta omkring på vattnet. Mina byxor, som yoro af linne och öppna vid knäen, hade jag behållit på mig, tillika med strumporna, då jag sam till fartyget.

Denna tillfällighet kom mig emellertid att eftersöka några klädespersedlar. Jag hittade en tillräcklig mängd, men medtog endast hyad jag för ögonblicket behöfde; ty ännu fanns många saker om bord, till hvilka jag hade ett särdeles godt öga, såsom t. ex. verktyg af flera slag.

Först efter långvarigt sökande hittade jag på timmermannens koffert, en för mig långt nyttigare och dyrbarare fångst, än ett helt skepp fullt med guld. Jag halade ner den som den var, utan att ge mig tid att se efter dess innehåll, hvilket jag utomdess mycket väl kände till. *

Nu kom ordningen till vapen och ammunition, och uti stora kajutan fann jag tvenne mycket goda jagtbössor -och ett par pistoler; dessa lade jag framförallt åsido, tillika med några kruthorn, en liten påse med hagel och tvenne rostiga väijor.

Jag erinrade mig, att vi haft tre flerdingar krut om bord, men jag visste icke, hvar man förvarat dem och fann dem först efter långvarigt sökande. En af dem hade blifvit våt, men de andra voro torra och i godt skick, hvarföre jag äfven firade ned dem, tillika med vapnen, på min flotte.

Som jag nu ansåg denna vara tillräckligt lastad, funderade jag endast på, huru jag skulle få alltsammans lyckligt i land, ty jag hade hvarken segel, styre eller åror, och den minsta vindstöt kunde således gäcka allamina beräkningar. Trenne ting upprätthöllo likväl ännu mitt mod: först och främst det lugna hafvet, för det andra den mot landet stigande floden, och för det tredje vinden, som, så svag den än var, likväl blåste mot land.

Sedan jag slutligen funnit två åror, hvilka hörde till slupen, och, utom de i kofferten inneslutna verktygen, tvänne sågar, en yxa oeh en hammare, begaf jag mig å väg med min dyrbara laddning. Ungefär en mil bortåt gick allt bra, så när som på att jag drefs något nedanför det ställe, der jag först kom i land. Jag slöt deraf, att bär gick ström, hvarpå jag genast byggde hoppet, att finna någon hamn eller flod, der jag kunde urlasta mina effekter.

Min förmodan var grundad, ty jag varseblef snart en liten hafsvik, till hvilken floden letade sig väg. Jag försökte derför, så godt det lät sig göra, att hålla min flotte midt i strömmen; men så när som på ett hår hade jag åter lidit skeppsbrott; och hade sådant inträffat, skulle mitt hjerta säkerligen brustit.

Som jag nemligen var alldeles obekant med kusten stötte jag med ena ändan af min flottbro mot en sandbank, och då härigenom den andra ändan kom under vattnet, voro mina saker nära att bli vågornas rof.

Jag ansträngde emellertid alla mina krafter, för att hålla qvar kistorna, i det jag satte ryggen emot dem; ty hvaqe bemödande att fä flotten från banken skulle ha varit fruktlöst, och jag vågade utomdess ieke lemna min ställning. På detta vis satt jag nu öfver en half timma, oupphörligt stödjande kistorna, hvarunder floden småningom bragte min flotte i jemnvigt.Emedan hafvet fortfor att stiga, blef jag efter en stund äter flott, hyarpå jag, med tilltyelp af en ära, sökte hinna fram till den tränga kanalen. Slutligen anlände jag till mynningen af en liten bäck, hvars vatten af hafsfloden drefe raskt uppät mellan stränderna.

Nu böljade jag se mig om efter en Renlig landningsplats; ty som jag med tiden hoppades upptäcka något förbiseglande fartyg, ville jag icke aflägsna mig för långt inåt landet, utan slå ner mina bopålar så nära kusten som möjligt.

Slutligen varseblef jag på högra stranden en undangömd vik, till hvilkenjag, under stora svårigheter, styrde min flotte. Jag kom den så nära, att jag kände botten med åran och omedelbart derefter kunnat löpa in; men dérvid råkade jag på nytt i fara att sätta min laddning under vatten, ty kusten var brant, nästan lodrät, och det fanns ingen landningsplats, der icke min flotte med framändan tömade mot botten, hvarigenom den andra genast sänkte sig.

Det enda jag kunde göra, var att invänta största flodhöjden. Jag nyttjade derföre en liten åra i stället för ankare, för att qvarhålla flotten ooh stötta den mot stranden, i närheten af en liten flack udde, som jag snart hoppades se under vatten, hvilket äfven i sjelfva verket inträffade.

Så snart jag fått'en fots vatten, halade jag upp flottbron på udden, der jäg fastsurrade den vid mina båda afbrutna åror, hvilka jag stötte ner i botten, å ömse sidor om flotten. Sedan detta var gjordt, nedsatte jag mig for att iqvänta ebben, då jag var säker, att kunna berga min laddning.Jag sysselsatte mig nu framförallt med att undersöka landet ock uppsöka ett passande ställe, der jag kunde uppslå min bostad, förvara min lilla egendom och skydda den mot alla möjliga händelser. Ännu visste jag alls icke, hvar jäg befann mig. Var jag på fasta landet eller på en ö; funnes der menniskor; var jag omgiften af vilda djur eller icke? Högst en mil ifrån mig låg ett mycket högt och brant berg, som sköt upp öfver flere andra, hvilkas kecjja sträckte sig i nordlig riktning. Jag tog ett af mina gevär, en pistol och ett kruthorn samt vandrade, sålunda beväpnad åt berget till, för att göra mina upptäckter.

Sedan jag med ringa möda'uppkommit på spetsen, böljade jag, till min stora bedröfrelse, inse mitt öde, eller att jag blifvit kastad på en obebodd midt i oceanen belägen ö, hvarifrån jag icke kunde se något annat land än långt aflägsna bergskedjor och tvenne andra öar, ännu mindre än den, på hvilken jag var, och hvilka ✓ lågo ungefär tre mil vesterut.

Jag öfrertygade mig på samma gång, att ön var obefolkad, och troligen hyste endast vilda c^ur, ehuru jag ännu icke sett till något; deremot varseblef jag en stor myckenhet af oKka slag för mig obekanta foglar.

På hemvägen sköt jag en stor fogel, som hade satt sig på ett träd i skogsbrynet; minsann tror jag icke, att detta skott var det första på denna Ö allt sedan skarpeisen.

Jag hade knappt tryckt af, förrän en oräknelig skara foglar flög npp från alla kanter i skogen, under ett föiv virradt

flaxande och skrän. Jag kände ické till en enda art af dem. Den, jag hade dödat, ansåg jag tillhörafalkslägtet, ty derom vittnade hans färg och näbb, ehuru klor och sporrar voro annorlunda; hans kött var illaluktande och alldeles odugligt.

För närvarande ansåg jag bäst att inskränka mig till dessa upptäckter och återvände till min flotte, hvilken jag nu böljade aftaata. Härunder förgick den öfriga dolen af dagen.

Men hvad skulle väl bli af mig under natten, som alltmer nalkades? Hvar skulle jag luta mitt hufvud? Jag visste det i sanning icke, och det felades mig mod att bädda mig på marken, emedan jag var rädd att bli söndersliten af rof<\jur. Efteråt fick jag först tillfälle att öfvertyga mig, det min fruktan varit ogrundad.

Icke desto mindre barrikaderade jag mig så godt jag kunde med de kistor och bräder, jag fört i land, och gjorde mig ett slags hytt för följande natten. Hvaraf jag dädanefter skulle lefva, visste jag icke, men då jag sköt fogeln, hade jag emellertid tillfälle att se några djur, som liknade harar, ila inåt skogen.

Nu besinnade jag, att det ännu fattades mig flera nyttiga saker, hvilka jag borde hemta från fartyget, isynnerhet segel, tågvirke och andra flyttbara föremäL Jag beslöt derföre, att, om möjligt, företaga en ny färd dit, och som jag lätt beräknade, att första inträffande storm skulle slå fartyget i stycken, ville jag heldre åsidosätta hvarje annat arbete, till dess jag hemtat allt hvad som kunde flyttas.

Härpå gick jag till råds med mig sjelf, huruvida jag borde begagna min första flottbro eller bygga en ny; det förra syntes mig ogörligt, men jag beslöt i alla fall att, liksom förra gången, invänta ebben; detta gjordejag äfven, med den skilnad likväl, att jag klädde af mig inram jag lemnade min barrikad, och behöll endast skjortan, byxorna och skornma.

Jag begaf mig derefter om bord och hopsatte en ny flotte. Undervisad af erfarenheten med den första, gjorde jag den nya lättare och lastade den mindre, men tog det oaktadt en hel mängd nyttiga saker med mig.

Framförallt utsökte jag i timmermannens förrådsrum tre lådor med spik och nubb, en stor borr, några dussin yxor och en slipsten, hvilken var mig ytterst nödvändig.

Allt detta lade jag afsides och bifogade åtskilliga andra nyttiga föremål, i synnerhet två till tre jernstörar, två lådor med bösskulor, sju stycken musköter, en tredje jagtbössa, en liten qvantitet krut, en stor påse med hagel ech en grof rulle uthamradt bly; den sistnämnda var likväl så tung, att jag icke förmådde upplyfta och hala ned den.

Utom allt detta medtog jag äfven ett märs-segel, en hängmatta, en fullständig bädd, och alla de kläder, jag kunde öfverkomma. Sålunda försedd med det nödvändigaste, begaf jag mig af och anlände lyckligt till min hamn.

*

11.

Kaptenens kajuta.

Jag hade icke varit lite ängslig, att finna mina matförråd er uppätna under min bortovaro; men jag jag äfven, med den skilnad likväl, att jag klädde af mig inram jag lemnade min barrikad, och behöll endast skjortan, byxorna och skornma.

Jag begaf mig derefter om bord och hopsatte en ny flotte. Undervisad af erfarenheten med den första, gjorde jag den nya lättare och lastade den mindre, men tog det oaktadt en hel mängd nyttiga saker med mig.

Framförallt utsökte jag i timmermannens förrådsrum tre lådor med spik och nubb, en stor borr, några dussin yxor och en slipsten, hvilken var mig ytterst nödvändig.

Allt detta lade jag afsides och bifogade åtskilliga andra nyttiga föremål, i synnerhet två till tre jernstörar, två lådor med bösskulor, sju stycken musköter, en tredje jagtbössa, en liten qvantitet krut, en stor påse med hagel ech

en grof rulle uthamradt bly; den sistnämnda var likväl så tung, att jag icke förmådde upplyfta och hala ned den.

Utom allt detta medtog jag äfven ett märs-segel, en hängmatta, en fullständig bädd, och alla de kläder, jag kunde öfverkomma. Sålunda försedd med det nödvändigaste, begaf jag mig af och anlände lyckligt till min hamn.

*

11.

Kaptenens kajuta.

Jag hade icke varit lite ängslig, att finna mina matförråd er uppätna under min bortovaro; men jagupptäckte intet spår till någon objuden gäst; utan ett djur, som liknade en vildkatt, fann jag deremot sittande på en af mina kistor.

Då jag kom närmare, sprang det undan, men stannade snart ooh satte sig samt betraktade mig helt tran-kilt ooh ogeneradt, liksom det velat formera bekantskap.

-Jag lade an med geväret, mm som djuret icke förstod hvad ondt detta kunde göra, lät det sig ioke störas ooh gjorde icke en gång mine af, att gå sin väg.

Jag tog fram en bit skorpa, ehuru jag ieke hade råd till någon särdeles frikostighet dermed, ty mitt förråd var helt obetydligt. Emellertid gjorde jag det nu, ooh djuret steg fram, nosade på skorpan, förtärde den och såg därefter vänligt på mig, liksom det velat ha mer; men då jag icke ville bjuda på ytterligare undfägnad, körde jag bort det, och nu sprang det sin kos.

Min andra laddning var lyckligt framkommen; jag var likväl tvungen att öppna krutQerdingama och fördela krutet i smärre partier, emedan de voro stora och tunga. Derefter sysselsatte jag mig med att för&rdiga ett litet tält, af den segelduk och de många stänger, jag i och för detta ändamål medtagit.

Allt, som kunde taga någon skada af regn eller solsken,, infördes nu i tältet och rundtomkring detsamma uppställde jag de tomma kistorna och ^erdingama, för att åtminstone någorlunda vara skyddad för hvaije oför-modadt anfall af c^jur eller menniskor.

Sedan detta var gjordt, tillbommade jag ingången innanför med bräder, men utanför med en upprättstå-ende tom kista. Härpå tillredde jag min bädd p& marken, lade mina pistoler under hufvudgftrden, en bössabredvid mig, sträckte för företa gången åter ut mig på en säng och njöt hela natten den bästa sömn, emedan jag var alldeles uttröttad.

Natten förut hade jag ioke hvilat mycket och arbetat hela dagen, dels med att hemta alla mina effekter från bord, dels att föra dem i land.

Nu hade jag ett ansenligt magasin af alla slags artiklar, som sällan egas af en enskild person; men jag var det oaktadt icke nöjd, ty jag ansåg det för min pligt att, så länge fartyget ännn stod qvar, hemta allt, som kunde transporteras.

Dagen derefter begaf jag mig derföre åter vid ebb-tiden och under ftillkomlig stiltje om bord och återförde både ett och annat med mig. Denna min tredje utflygt a&åg egentligen så mycket tågvirke som möjligt; jag tog alla smalare ändar tillika med segelgarn, derpå ett helt stycke segelduk, som blifvit medtaget för seglens reparation, och fj er dingen med det våta krutet.

Slutligen medtog jag hvartenda segel, ifrån det största till det minsta, men var härvid tvungen att skära sönder dem, emedan de annars varit omöjliga att medföra, och dessutom voro ämnade att endast göra mig gagn som duk, icke som segel.

Efter fem eller sex dylika förder, och då jag trodde mig icke haj någonting mera att fö, upptäckte jag till min outsägliga glädje ett stort föt med skeppsskorpor, tre stora föt med rom och andra spirituösa drycker, en kista

med socker och en tunna med det allra finaste iqjöL

Jag förvånades ioke Ktet häröfrer, ty jag hade icke väntat mig finna andra, än af vatten skadade munför-råder. I största hast tömde jag nu skorpfetet, gjorde flera packor af dess innehåll, och invecklade dem i några till detta ändamål sönderskurna segel. Och allt detta förde jag nu lyckligt i land!

Följande dagens förd hade ett annat syftemål. Sedan jag nemligen från förtyget bortfört allt, som lätte-ligen kunde transporteras, gaf jag mig ihop med ankartågen. Jag skar sönder det första ankartåget i flere efter mina krafter lämpade stycken, och medtog dertill tvenne andra, liksom en tross och aljt jem jag var i stånd att få löst Härefter afsågade jag bogspröt*» och mesanråma ock dertill allt, som kunde duga till förfärdigande af en större flotte, för att medföra alla dessa tunga saker. Sedan detta var gjordt, for jag a£

Men min goda lycka böljade lida till slut; flotten var så tungt lastad, att den vältade om, sedan jag väl hunnit den lilla viken, der jag plägade landa, och kastade mig med hela mip laddning i sjön.

Jag gjelf skadade mig väl ieke, men större delen af7lasten gick förlorad, i synnerhet jemet, afhvilketjag väntat mig så stor nytta.

Sedan likväl ebben ånyo infallit, hopsamlade jag det mesta af de sönderskurna ankartågen, äfvensom något jem, hvarvid jag likväl utstod myeket besvär, emedan jag för hvajje gång måste dyka ned under vattnet. Jag lät emellertid ingen dag gå förbi, utan att bege mig om bord och der hemta allt, som var mig möjligt

Jag hade nu redan varit tretton dagar på ön, och elfva gånger om bord på fartyget. Under denna tid hade jag bortfört allt, som stod i en ensam menniskas makt; och hade vädret fort&rit att vara lugnt, tror jagsannerligen, att jag slutat med att bit för bit föra bort hela fartyget.

Då jag för tolfte gången ämnade fara om bord, märkte jag, att det böljade blåsa, men gaf mig det oak-tadt af vid infallande ebb, ooh ehuru jag trodde mig redan ha genomsökt kaptenens ksguta på det mest sorg-fälliga vis, upptäckte jag dock nu ett med lådor försedt väggskåp samt fann i detsamma flere rakknifvar, en stor sax och omkring ett dussin knifvar och gafflar; i ett annat fann jäg omkring trettiosex Pund Sterling, dels europeiskt, dels brasilianskt mynt, hyaribland äfven voro några piastrar.

Yid åsynen af dessa penningar utropade jag leende: “Lumpna vara! hvartill duger du nu? För mig har du icke så stort yärde, att jag ens yill bocka mig, för att taga upp dig! En enda af dessa knifvar är mig långt dyrbarare, än allt detta skräp. Blif qvar, der du är, jag behöfver dig icke, och göm dig på ha&bottnen, likt all annan strunt, som ej är värdt att rädda.“

Jag besinnade mig likväl, rafsade ihop penningarna och invecklade dem med de öMga sakerna, i ett stycke segelduk, hvareffcer jag böljade arbeta på en ny flotte.

Undertiden märkte jag, att himmelen öfverdrogs med moln och vinden tilltog. Efter en jgerdedels timma blåste det ganska friskt från land.

Då jag insåg det dåraktiga i att vUja flotta sig fram under en landvind och att ingenting annat återstod mig, än att återvända före floden, emedan jag annars löpte fara, att icke återse mitt hem, kastade jag mig i vattnet och sam öfver den mellan fartyget och sandbanken befintliga kanalen. Detta mötte likväl stora svårigheter,i anseende till de tunga föremål, med hvilka jag belastat mig, och i anseende till svallningen; ty blåsten tilltog och stormen bröt lös, innan floden inträdi

Jag kom dock hem i mitt lilla tält, säker för stormen, och sittande midt ibland mina rikedomar. Stormen fortfor hela natten; och då jag följande morgon såg utåt hafvet, var fartyget försvunnet!

Detta gjorde mig visserligen något bestört; men jag lugnade mig snart med den tröstande tanken, att jag icke förlorat någon tid eller skytt någon ansträngning, för att bortföra allt, som kunde vara mig gagneligt; återstoden var för öfrigt af så ringa nytta för mig, att jag icke saknade den.

Ifrån detta ögonblick aflägsnade jag hvaije minne af fartyget och allt hvad som blifvit öfrigt i det, utan att likvid

derföre vilja afstå från de spillror, som kunde föras mot stranden. De kommo äfven sedan, men voro mig till ringa nytta.

Nu funderade jag endast öfver på hvad sätt jag skulle skydda mig* mot de vildar, som törhända kunde göra påhelsning, och mot de vilddjur, jag trodde finnas på ön.

Häröfver uppgjorde jag många förslager, liksom öfver den boning, jag ämnade bygga åt mig, antingen den nu skulle utgöras af en undeijordisk grotta, eller af ett tält öfver jorden. Slutligen bestämde jag mig för båda delame; och här torde vfil vara rätta stället, att närmare beekrifva det hela.

Framförallt öfvertygade jag mig, att min nuvarande boningsplats icke var ändamålsenlig; isynnerhet emedan den var l&gländt, sumpig och hafvet för nära; menhuf-vudsakligast, emedan jag icke hade sött vatten i grannskapet Jag beslöt derför, att se mig om efter en mer passande plats.

Yid utväljande af denna, måste jag vara betänkt på flere saker såsom: 1) på ställets sunda belägenhet, och, som jag förut nämnt på den nära tillgången af sött vatten; 2) på ett tillräckligt skydd mot solhettan; 3) på värn mot alla rofgiriga varelser, vare sig menniskor eller djur; 4) på utsigten åt hafvet, på det jag, ifall himmelen en gång skickade ett fartyg till denna trakt, då skulle kunna begagna mig af denna lyckliga omständighet; hoppet härom hvarken ville eller kunde jag bannlysa ur mitt hjerta.

Under det jag sålunda såg mig om efter ett ställe, som i sig förenade alla dessa fördelar, upptäckte jag en liten ängsslätt; den låg vid foten af en klippa, hvars ena, mot slätten vända sida, nära nog lik en vägg lodrätt uppsteg, så att ingen ofvanifrån kunde komma till mig.

På framsidan af denna klippa var en fördjupning, som liknade ingången eller dörren till en källare; men någon håla eller underjordisk gång fann* icke. På denna slätt, just framför den omnämnda fördjupningen, beslöt jag nu slå ner mina bopålar.

Slätten höll icke stort mer än tre hundra famnar i bredd och sex hundra i längd; den bildade framför min dörr en gräsplan, som småningom förlorade sig mot stranden.

Detta ställe låg nord-nordvest om kullen, hvarige-nom jag skyddades för solstrålarna, till dess solen kom i vest till syd; men i dessa himmelsstreck är hon då nära nedgången. Innan jag slog upp mitt tält, utetack jagframför fördjupningen i klippan en halfcirkel, hvars diameter från klippan räknadt, utgjorde omkring tio famnar.

Uti denna halfcirkel nedslog jag tvenne rader starka pålar i marken tills de stodo orubbligt fast och stadigt; deras öfre tillspetsade ända räckte nio fot öfver jorden, och mellan raderna lemnade jag icke mer än sex tums mellanrum. Härpå tog jag de stycken af ankartåg, jag medfört från fartyget, och inflätade dem mellan mina dubbla palissader, ända nerifrån uppåt. Inom halfcirkeln nedslog jag andra, tre och en half fot höga pålar, för att ge stadga åt de förstnämnda.

Detta bålverk var så fast och starkt, att hvarken menniskor eller djur kunde genombryta eller öfverstiga det. Men otroligt arbete kostade det mig, så att hugga pålarna, som att framskaffa och nerslå dem i jorden.

*

12.

Geten och hennes unge.

Jag gjorde ingen dörr på mitt bålverk, utan förfärdigade en liten stege, hvilken jag begagnade, för att stiga öfver vallen. Bedan jag kommit inom, tog jag bort och drog in densamma. Härigenom ansåg jag mig fullkomligt skyddad mot hela verlden och öfverlemnade mig nattetiden med största trygghet åt sömnen, hvilket jag förut icke kunnat göra.

Inom denna förhuggning, eller fastmer detta fäste, införde jag nu med mycket bråk mina samtliga framför fördjupningen i klippan en halfcirkel, hvars diameter från klippan räknadt, utgjorde omkring tio famnar.

Uti denna halfcirkel nedslog jag tvenne rader starka pålar i marken tills de stodo orubbligt fast och stadigt; deras öfre tillspetsade ända räckte nio fot öfver jorden, och mellan raderna lemnade jag icke mer än sex tums mellanrum. Härpå tog jag de stycken af ankartåg, jag medfört från fartyget, och inflätade dem mellan mina dubbla palissader, ända nerifrån uppåt. Inom halfcirkeln nedslog jag andra, tre och en half fot höga pålar, för att ge stadga åt de förstnämnda.

Detta bålverk var så fast och starkt, att hvarken menniskor eller djur kunde genombryta eller öfverstiga det. Men otroligt arbete kostade det mig, så att hugga pålarna, som att framskaffa och nerslå dem i jorden.

*

12.

Geten och hennes unge.

Jag gjorde ingen dörr på mitt bålverk, utan förfärdigade en liten stege, hvilken jag begagnade, för att stiga öfver vallen. Bedan jag kommit inom, tog jag bort och drog in densamma. Härigenom ansåg jag mig fullkomligt skyddad mot hela verlden och öfverlemnade mig nattetiden med största trygghet åt sömnen, hvilket jag förut icke kunnat göra.

Inom denna förhuggning, eller fastmer detta fäste, införde jag nu med mycket bråk mina samtligarikedomar, mina lifsmedel och min ammunition, kortligen allt, hvad läsaren känner af det redan berättade.

Härefter uppreste jag ett stort, dubbelt tält, för att skydda mig mot regnskurarna, byilka under vissa perioder äro utomordentligt häftiga i denna trakt. Jag förfärdigade nämligen först ett tält af medelmåttig storlek och omgaf sedermera detsamma med ett rymligare, hvil-ket jag dessutom förstärkte med en stor pressenning.

Ifrån denna tid sof jag icke mer i den från fartyget bemtade sängen, utan föredrog en hängmatta, som tillhört kaptenen.

Nu böljade jag hugga mig in i klippan och bar genom mitt tält ¿le lossnade stenarne, af hvilka jag uppförde ett slags terrass, som höjde marken innanför paUisademe med omkring en och en half fot. Jag fick härigenom på samma gång en liten grotta, som tjenade mig till matkällare.

Det kostade mig mycken möda och tid, att fullkomna alla dessa inrättningar; och detta föranleder mig, att återkomma till några händelser, som under denna tid delvis bemäktigade sig min uppmärksamhet.

En dag nämligen, då mitt tält och min grotta ännu voro blotta projekter, inträffade det, att ett svart, tungt åskmoln upplöste sig i ett slagregn oeh derunder plötsligt framljungade en blixt, som åtföljdes af ett häftigt åskslag.

Blixten förskräckte mig långt mindre än tanken på mitt krut Jag bäfvade vid den föreställningen, att hela mitt krutförråd, det enda medel, hvarigenom jag sattes i stånd att försvara mig och förskaffa mig föda, i ett Ögonblick kunde sprängas i luften. Jag var ojemförligtmindre bekymrad för min egen säkerhet, ehuru jag om mitt krut tagit eld, ej ens skulle fött tid att se efter, hvarifrån olycksslaget kommit.

Denna tanke gjorde ett sft <flupt intryck på mig, att jag efter ovädrets slut genast inställde alla mina arbeten på byggnader och fästningsverk, för att uteslutande sysselsätta mig, med förfärdigandet af små påsar och lådor, i hvilka jag inlade krutet, för att åtminstone vara säker, att icke alltsammans på en enda gång skulle gå förloradt.

Sedan detta var gjordt, fördelade jag mina paketer på flere olika håll, så att elden icke kunde fortplantas från det ena till det andra.

Jag använde florton dagar på detta arbete och tror, att mitt krut, som i det hela vägde trehundrasextio skålpund,

var fördeladt i minst etthundrade paketér. Det våta krutet gjorde mig ännu inga bekymmer; jag ställde det derföre i min grotta, hvilken jag behagade kalla för mitt kök; men det öfriga gömde jag i bergsskrefvor och hålor, der det var skyddadt för regnet.

Under denna tid företog jag mig hvaije dag, beväpnad med min bössa, små utflygter, dels för att förströ mig, dels för att komma i tillfälle att få skjuta något djur, dels slutligen, för att lära känna öns produkter. Genast i böxjan upptäckte jag, att det fanns getter på densamma, och detta gjorde mig ett utomordentligt nöje; men denna glädje minskades likväl betydligt genom ett oväntadt hinder, ty dessa djur voro nemligen så misstrogna, sluga och snabbfotade, att det icke var någon lätt sak, att fö dem i skotthåll.

Men jag förtviflade derföre icke, ty jag hoppades att sluteligen kunna såra någon utaf dem; hvilket äfven iqjellva yerket inträffade. Sedan jag gifvit akt p& deras vanor, begagnade jag en list mot dem.

Jag hade nemligen märkt, att de förskräckta sprungo sin väg, när de uppifrån klipporna fingo se mig komma i dalen. Betade de deremot på ängen, och jag var på en höjd, så frågacfe de alls ioke efter mig. Jag slöt deraf, att deras ögon voro så byggda, att blicken var rigtad nedåt, och de således icke rätt väl kunde varse-blifva föremålen ofvan sig.

Jag företog mig derföre, att alltid böija min jagt med att klättra uppför en klippa, och då lyckades det mig ganska lätt att skjuta dem. Genast vid första skottet dödade jag en get, som hade en liten bockkilling hos sig. 1)et gjorde mig ondt om det stackars djuret.

Sedan modem fallit, stannade ungen ioke allenast qvar, till dess jag upplyftat henne från marken, utan följde äfven med mig, då jag bar hem hennerpå axlame till min boning. Här nedlade jag henne på marken, tog killingen under armen och lyfte den öfver skranket, i hopp om, att kunna tän\ja den. Den ville likväl icke förtära något, hvarföre jag såg mig nödsakad att döda och sjelf uppäta den.

Dessa båda c^ur lemnade mig ett långvarigt förråd på kött, ty jag lefde ganska måttligt, och var ytterst sparsam med mitt munförråd, i synnerhet med brödet.

Så snart jag fått mitt boställe i ordning, insåg jag nödvändigheten af ett ställe, der jag kunde göra npp eld och gömma brännmatenalier. Jag skall längre fram,, vid ett lägligare tillfälle berätta hvad jag i detta afee-ende gjorde, huru jag utvidgade min grotta, och med hvilka beqvämligheter jag ytterligare försedde henne.

Robinton. 6Föret m&ste jag dock tala om det tumult som henv skade i min qjäl, i hänseende till mitt dåvarande lif.

Min belägenhet syntes mig förfärlig. Då jag bUfvit uppkastad på denna ö, först sedan en häftig storm bortfört oss från målet för vår resa och aflägsnat oss öfver hundrade mil ur den vanliga segelleden, måste jag med mycket skäl tro, att ett försynens rådslag bestämdt, att jag skulle sluta mitt lif på denna sorgliga vistelseort.

Under dessa betraktelser tillrade heta tårar öfver mina kinder, och jag knotade emellanåt med stor bitterhet deröfver, att försynen så fullkomligt skulle krossa en af sina skapade varelser och hemsöka honom med ett så outsägligt elände.

Jag återgiok likväl ständigt till mig sjelf, förviste dessa tankar och tadlade mig sjelf på det strängaste. En dag ibland andra, då jag med bössan under armen gått att spatsera vid stranden, och derunder var mycket bedröfvad, råkade jag, så till sägande, i strid med mitt eget förnuft, som talade till mig så här:

“Du är visserligen öfvergifven af hela verlden; men besinna blott, hvad som blifvit af den öfriga besättningen. Stego icke eliva man i slupen? Hvar äro då de tio andra? Hvarföre räddade himmelen icke dem och lät dig i stället drunkna? Hvarför har du allena blifvit förskonad? Hvilket är väl bättre, att vara här eller der?“ Yid desista orden blickade jag utåt hafvet. I lidandets stunder bör man alltid besinna det goda, som uppväger det förra, och icke glömma, att det kunnat gå en mycket sämre.

Jag insåg nu på nytt, huru rikligen jag var försedd med alla lefhadsbehof. Huru förfärligt skulle ieke mittöde

varit, om icke genom en lycklig tillfällighet, som icke inträffar en gäng bland hundra, skeppet lossnat frän den sandbank, der det först fastnat, och blifvit ka-stadt så nära kusten, att jag fått tillfälle att rädda det mesta? Ja, huru förfärligt hade ioke dä mitt öde varit, om jag nödgats lefva i det hjelplösa tillstånd, i hvilket jag befann mig, dä jag uppkastades på stranden, beröf-vad lifvets oumbäriigaste behof, och utan alla utvägar, att kunna förskaffa mig dem!

Hvad skulle jag ha tagit mig till, utropade jag nu, “utan bössa, utan ammunition och utan verktyg till mitt arbete, för att förskada mig en mängd nyttiga saker; utan kläder, utan säng, utan tält, utan ett tak öfver hufvudet!*

Detta allt hade jag i öfverflöd ooh var deijemte på god väg att sjeif kunna förse mig med ytterligare munförråd, ja, att till ooh med kunna undvara min bössa, när min ammunition en gång tog slut.

Jag var således temmeligen säker, att under min hela återstående lifstid vara fredad från bekymmpr för* mitt lifsuppehälle, ooh derförutaa hade jag redan från böljan varit betänkt på, att på förhand möta alla till-' fälliga händelser, som kunde ^nträfEa, icke allenast efter förbrukningen af mina första förråd, utan äfven under ett möjligen inträffande sjuklighetstillstånd.

Jag tillstår för öfrigt, att jag icke hade tänkt pä, att min ammunition kunde taga slut i ett ögonblick, jag1 menar nämligen, i fall blixten hade antändt den; men derföre förskräckte mig äfven denna tanke så mycket mera under första åskvädret.Nu, då jag är på yftg, att göra utkasten till den melankoliska skildringen af ett eremitlif, som törhända är utan like i verldshistorien, yill jag återgå med min berättelse ända till början, för att derefter planmessigt fortsätta den.

Enligt min beräkning, yar det den 30 September jag för första gången satte min fot på denna ö, då solen för detta himmelsstreck var i höstdagj emningen och stod nära lodrätt öfver mitt hufyud. Till fö^je af denna iakttagelse beräknade jag mig vara vid nio graders, Ijugo-två minuters nordlig bredd från eqvatom.

Efter en tio till tolf dagars vistande på ön, föll det mig in, att jag af brist på böcker, bläck och penna, hvilka förnödenheter jag först derefter fann på vraket, glömt tidräkningen, och törhända icke en gång mera skulle kunna skilja söndagen från hvardagama.

För att undvika denna oreda, uppsatte jag vid det ställe på stranden, der jag för första gången satte foten i land, en hög påle i form af ett kors, och ingräfde i den med min knif följande inskription;

Här landade jag den 30 September 1659.

På sidorna af denna fyrkantiga påle gjorde jag för hvarje dag en inskärning; hvar sjunde var dubbelt så lång som de öfriga, och första dagen i hvarje månad utmärkte jag med ett ännu längre streck. Härigenom fick jag en kalender, eller åtminstone en beräkning af min tid, afdelad i veckor, månader och år.

På detta ställe anser jag mig äfven böra omnämna, att ibland de många saker, jag hemtade från fortyget, voro flere af mindre värde, men likväl allesammans af största nytta för mig, såsom t. ex. pennor, bläck, papperoch några andra saker, hvilka jag hittade i kaptenens, högbåtsmannens och timmermannens kajutor, såsom tre eller fyra cirklar, matematiska instrumenter, kikare, kartor och böcker i skeppsbyggeriet, m. m., hvilka alla jag utan undantag medtog, utan att egentligen veta, om jag skulle komma i behof af dem eller icke.

Jag fann äfven trenne välbehållna biblar, som blifvit mig tillskickade från England och inlagde bland mina kläder, samt några böcker på portugisiska språket, två tall tre katolska religiösa verk, jemte åtskilliga andra, hvilka jag sorgfälligt gömde.

*

13.

Dagboken.

Jag får icke förglömma, att vi hade en hund och tvenne kattor om bord på fartyget, och skall jag vid lägligare tillfälle berätta något om dem.

De båda kattorna tog jag med mig; hunden åter hoppade sjelfmant i sjön och samm i land efter mig, då jag ditförde min första laddning. Han var under många år min trogna följeslagare och en välkommen sällskapskamrat, hvilken jag endast önskat förmågan att tala.

Jag har redan sagt, att jag fann pennor, papper och bläck, med hvilket allt jag hushållade på det mest sparsamma sätt; och man skall få se, att jag, så länge bläcket räckte, punktligt upptecknade allt hvad jag gjorde och allt, som hände mig; men då bläcket tog slut, måste och några andra saker, hvilka jag hittade i kaptenens, högbåtsmannens och timmermannens kajutor, såsom tre eller fyra cirklar, matematiska instrumenter, kikare, kartor och böcker i skeppsbyggeriet, m. m., hvilka alla jag utan undantag medtog, utan att egentligen veta, om jag skulle komma i behof af dem eller icke.

Jag fann äfven trenne välbehållna biblar, som blifvit mig tillskickade från England och inlagde bland mina kläder, samt några böcker på portugisiska språket, två tall tre katolska religiösa verk, jemte åtskilliga andra, hvilka jag sorgfälligt gömde.

*

13.

Dagboken.

Jag får icke förglömma, att vi hade en hund och tvenne kattor om bord på fartyget, och skall jag vid lägligare tillfälle berätta något om dem.

De båda kattorna tog jag med mig; hunden åter hoppade sjelfmant i sjön och samm i land efter mig, då jag ditförde min första laddning. Han var under många år min trogna följeslagare och en välkommen sällskapskamrat, hvilken jag endast önskat förmågan att tala.

Jag har redan sagt, att jag fann pennor, papper och bläck, med hvilket allt jag hushållade på det mest sparsamma sätt; och man skall få se, att jag, så länge bläcket räckte, punktligt upptecknade allt hvad jag gjorde och allt, som hände mig; men då bläcket tog slut, måstejag försaka detta stora nöje, ty alla mina försök att tillverka mig nytt misslyckades i grund.

Härvid kommer jag ihåg, att det likväl felades mig en stor mängd saker, oaktadt allt hvad jag sammanskra-pat åt mig. Dertill hörde först oeh främst bliek, ty det lilla förrådet jag fick på skeppet var alltför otillräckligt, derefter en spade, en hacka ogh en skyffel, för att uppröja jorden och flytta den från det ena stället till det andra, slutligen samt synålar, stoppnålar oeh tråd. Linne lärde jag mig deremot snart umbära.

Af brist på dessa verktyg gingo alla mina arbeten helt långsamt, och nära ett helt år förflöt, innan jag fullbordat mina pallisader och fullständigt inredt min boning.

Pålarae voro så tunga, att jag hade all möjlig möda, att lyfta dem endast från marken. Jag behöfdé lång tid, för att fölla och tillyxa dem, men det drog ut ännu längre, innan jag fick fram dem på ort och ställe. Ofta använde jag tvänne hela dagar på tillyxandet och hemförandet af en enda sådan påle, samt derefter åter en dag att slå ner den i jorden.

Yid sistnämnde arbete begagnade jag i början ett tungt träblock, inen sedan blef jag så klok, att jag utbytte det mot en jemstång. Emellertid var och förblef detta arbete det svåraste och mest tidsödande af alla mina företag.

Hvad behöfde jag likväl vara orolig öfver tiden för mitt arbete! Jag visste hvilken tid som förestod mig, och att jag, sedan jag en gång slutat detta verk, troligen icke skulle få någonting annat att göra, såvida jag icke velat

genomströfva ön, för att uppsöka min näring,på hvilken sysselsättning jag utomdess dagligen använde mer eller mindre tid.

Jag böljade nu anställa betraktelser öfver mina förhållanden och den belägenhet, i hyilken jag nödtvun-gen befann mig. Härunder uppsatte jag en förteckning på mina ägodelar, icke så mycket med tanken på mina arfVingar, ty det var alls ingen utsigt för mig att iå några, som icke mer, för att aflägsna de svårmodiga föreställningar, hvilka dagligen bestormade och nedslogo min själ.

Som mitt förnuft nu började segra öfver min klen-modighet, försökte jag trösta mig, så godt jag kunde, derigenom att jag noga afvägde det goda och onda, som träffat mig, för att deraf hemta öfvertygelsen, att mitt öde icke vore det värsta. Jag förde derföre, som for-dnngsegare och gäldenär, en ganska noggrann räkning, så öfver det goda som onda, som vederfarits mig, och uppsatte den på födande vis.

Ondt.

Ödet har kastat mig på en förfärlig, obebodd ö, utan hopp, att någonsin komma derifrån.

Jag är skild från och liksom utstött från samhället, för att föra ett uselt lif.

Godt.

Men jag lefver; jag har icke blifvit vågornas rof, såsom alla mina reskamrater.

Men jag har blifvit skild från den öfriga besättningen, för att undgå döden; och Den, som så underbar-ligen räddat mig, kan äf-ven befria mig ur denna belägenhet.Ond t

Jag tillhör således ieke mer menniskoma; jag är en eremit, en landsflykting.

Jag är värnlös och ur stånd att möta menniskors eller djurs anfall.

Jag har inga kläder att skyla mig med.

Jag har ingen enda varelse omkring mig, med hvilken jag kan tala, eller som kunna trösta mig.

Godt

Men jag dör icke af hunger; jag försmäktar icke på en ofruktbar mark.

Men jag har strandat på en ö, der jag icke varseblir något vilddjur, såsom i Afrika, som kunnat skada mig, och om jag nu blifvit kastad dit?

Men jag lefver under ett varmt himmelsstreck, der jag icke skulle kunna nytija några kläder, äfven om jag hade dem.

Men Gud har underbar-ligen fört fartyget nära kusten, på det jag skulle kunna hemta derifrån allt, som var nödvändigt för mina behof, eller satte mig i stånd, att sjelf sörja för dem, så länge jag lefver.

Häraf visar sig tydligt, att det icke ges några, om också aldrig så olyckliga förhållanden här i verlden, i hvilka icke förefinnes någonting positivt eller negativt godt, hvarför man blir skyldig himmelen tacksamhet. Och af denna min belägenhet, kanske den förfärligaste, i hvilken en menniska kan råka, — måste man äfven hemta den lärdom, att det alltid står i vår makt, attäfven rid de svåraste lidanden hemta någon tröst yid uppgörandet af balansen emellan det goda och det onda.

Sedan jag sålunda vant mig, att finna mig i mitt öde, och icke mer kastade mina blickar utåt hafyet, i hopp att upptäcka något fartyg, böljade jag tänka på förbättrandet af mitt lefnadssätt, och att inrätta allting så beqvämt och angenämt som möjligt.

Jag har redan beskrifvit, att min boning eller mitt tält låg vid foten af en klippa, och att den omgafs af pallisader, ehuru dessa sednare med nästan större skäl kunnat fä benämningen af mur, ty på yttersidan voro de till två fots tjocklek beklädda med grästorfvor.

Efter halftannat år lade jag taksparrar öfver denna vägg, och stödde deras andra ända mot klippan, hvar-effcer jag

öfvertäckte dem med grenar och andra saker, för att vara skyddad mot regn.

Yidare har jag omtalat, på bvad sätt jag transporterade alla mina förnödenheter inom afetängningen, liksom in i grottan, hvilken låg bakom; men jag måste härvid tillägga, att dessa effekter i första böljan lågo i sådan oordning, att de borttogo all plats, och jag knappast kunde röra mig. Jag utvidgade derföre min grotta och högg mig djupare in i klippan, hvilken bestod af sandsten och derföre icke var så svår att urhålka.

Då jag nu såg mig tillräckligt värnad mot rofdjur, gräfde jag ytterligare ur klippan snedt inåt höger och fortfor dermed så länge rätt åt höger, till dess jag genombrutit den och sålunda förskaffat mig en port till yttersidan af min inhägnad.

Derigenom fick jag icke allenast en in- och utgång, eller på sätt och vis en hemlig väg till mitt tält ochmina magasiner, utan äfven tillräckligt utrymme för ordnandet af alla mina saker.

Jag ämnade endast förfärdiga sådana persedlar, som bäst behöfdes, i synnerhet en stol och ett bord. Så länge dessa felades mig, kunde jag icke njuta af den lilla tref-nad, som i detta lifvet var mig förunnad; fy utan bord kunde jag t. ex. hvarken äta eller skrifva med nöjsam beqvämlighet eller förrätta en mängd andra göromål.

Jag grep mig derföre an och måste vid detta tillfälle bifoga en anmärkning, som jag funnit tillämplig på mig sjelf. Som nemligen förnuftet är grundvalen och ursprunget till de matematiska kunskaperna, så kan , menniskan, då hon baserar alla sina företag på förnuftet och bedömmer allting så klokt som möjligt, med tiden lätt fullkomna sig i alla mekanikens grenar.

Jag hade dittills sällan tagit ett verktyg i min hand; och det oaktadt kom jag slutligen genom öfhing, uppmärksamhet och flit ända derhän, att jag sjelf utan svårighet kunnat förfärdiga alla de saker, som fattades mig, i synnerhet om jag haft de dertill erforderliga materia-liema.

Men äfven utan vanliga Verktyg förfärdigade jag en hel hop saker, och endast med tillhjelp af en yxa och en bila, som var rundad i eggen, >gjorde jag flere persedlar, som säkerligen dittills aldrig tillkommit på sådant sätt, ehuru de, det är sannt, kostade mig ett oändligt besvär.

När jag t. ex. behöfde ett bräde, fanns ingen annan utväg, än att fälla ett träd, lägga det framför mig ooh derefter tälja det så länge, tills det blifvit nog tunnt, då jag slutligen jemnade det med bilan.*Ill. F. Röding*Med denna method fick jag visserligen endast ett enda bräde af ett helt träd; men härvid hjelpte ingenting annat än tålamod. Min tid och mitt arbete hade utom dess föga värde, och det betydde icke särdeles, hvarpå jag använde båda.

Som jag redan sagt, gjorde jag framförallt en stol och ett bord, och begagnade der vid de plankor, jag löstagit från fartyget.

Sedan mina bräder blifvit färdiga, uppsatte jag mot ena sidan i grottan ett stort skåp, med halfannan fots breda hyllor, för att deri förvara mina verktyg, min spik m. m. Dessutom slog jag in några pinnar i klippväggen, på hvilka jag hängde mina gevär, kläder och annat smått

I fall någon hade kunnat helsa på mig i min grotta, skulle man ha funnit den utgöra ett allmänt nederlag för nyttiga persedlar. Jag hade allting i sådan ordning och så beqvämt till hands, att det gjorde mig ett verkligt nöje, så att betrakta mina saker, som att veta mig vara ägare till så betydliga förråd.

Nu först böljade jag föra en dagbok öfver mina sysselsättningar; ty i böljan hade jag varit så upptagen af arbete och deijemte så nedslagen, att jag icke kommit att tänka derpå, utom det att innehållet skulle ha blifvit högst sorgset

Sålunda hade jag t ex. måst säga: *Sedan jag den 30 September uppnått stranden och lyckligen undsluppit döden, uppkräkts en stor myckenhet saltvatten, och der-efter åter började befinna mig bättre, sprang jag, i stället att tacka himmelen för min räddning, härs och tvärs på kusten, vred händerna, slog mig för pannan och iansigtet, förbannande mitt elände, under utrop: Jag är förlorad! till dess jag, utmattad af ansträngning, nödgades lägga mig på marken, der jag likväl ieke vågade öofva, af fruktan för rofdjur.“

“Några dagar sednare, efter mina färder till fartyget, och sedan jag hemtat allting från detsamma, kunde jag icke hålla mig från att stiga upp på spetsen af ett litet berg och derifrån se ut öfver hafvet, i hopp att upptäcka ett fartyg.“

“Då tyckte jag mig på långt afetånd se ett segel. Detta hopp var en Ijuf dröm för mig; men sedan jag länge fästat mina blickar på denna punkt, och den försvunnit, nedsatte jag mig och gret som ett barn. På sådant sätt ökadqjag min olycka genom min dårskap.“ Sedan jag blifvit herre öfver dessa svagheter, inredt min boning så godt jag kunde och försedt mig med åtskilliga husgerådspersedlar, böljade jag min dagbok, af hvilken jag här meddelar en afskrift, så långt jagnem-ligen kunde fortsätta den; 1y så snart mitt bläck tagit slut, var jag naturligtvis tvungen att afbryta all skrif-ning.

DAGBOK.

Den 3(J September 1659.

Sedan jag, den arma, olyckliga Robinson Crusoey under en förfärlig storm på öppna sjön lidit skeppsbrott, hela besättningen drunknat, och jag sjelf var nära haif-död, blef jag uppkastad på stranden af denna olycksaliga ö, hvilken jag derföre kallade Föriviflan8 Ö.Hela den öfriga delen af dagen tillbragte jag i de djupaste bekymmer öfver den förfärliga belägenhet, i hvilken jag blifvit försatt.

Jag yar utan föda, utan tak ölver hufradet, utan kläder, utan vapen, utan tillflyktsort, utan nägon slags lyelp, och såg derföre döden oupphörligt för ögonen, antingen genom att blifva uppslukad af odjur, eller mördad af vildar, eller slutligen nödgas försmäkta af hunger.

Yid nattens inbrytande klättrade jag upp i ett träd, af fruktan för vilda djur, och försjönk der i djup sömn ehuru det regnade hela natten.

Oktober.

Den 1. Morgonen derefter varseblef jag, till min stora förvåning, att floden gjort fartyget åter flott och fört det mycket närmare stranden.

Å ena sidan var detta en stor tröst för mig; ty då jag såg det ännu stå upprätt på kölen, hoppades jag, att när vinden hade lagt sig, kunna bege mig ombord, och hemta lifemedel samt flera för mig nödvändiga persedlar. Å en annan sida deremot förnyade denna anblick min smärta öfver förlusten af mina reskamrater; jag insåg, att vi kunnat rädda fartyget, ifall vi stannat qvar om hord, eller att mina följeslagare åtminstone icke hade drunknat; törhända hade vi äfven i annat fall kunnat bygga oss ett nytt fartyg utaf spillrorna efter det förra, och på sådant sätt frakta oss till en annan trakt.

Jag tillbragte en stor del af dagen med att pläga mitt sinne genom dessa sorgliga betraktelser; men då jag slutligen såg fartyget stå nästan på torra landet, gick jag fram så långt jag kunde utåt stranden och samderefter till detsamma, för att komma om bord. Det regnade hela dagen under en fullkomlig stiltje.

Frän den 1 till den 24. Alla dessa dagar använde jag på färder till fartyget, för att hemta allt hvad jag ansåg blifva mig nyttigt, och återvände jag hvarje gång med floden.

Under denna tid regnade det mycket; men emellanåt var vädret klart. Regntiden tycktes nu ha infallit här.

Den 20. Min flotte vräkte om, med hela dess laddning; men som detta inträffade på ett ställe, der vattnet var grundt, och mina varor till större delen utgjordes af tunga persedlar, så var jag nog lycklig att sedan kunna rädda dem under ebben.

Den 25. Ett stridt fegn, åtföljt af vindkast, föll hela dagen och följande natten; under denna tid krossades fartyget, och då vinden tilltog i häftighet försvann det alldeles, och först vid lugnad sjö kunde jag upptäcka spillrorna efter detsamma. Jag tillbragte denna dag med att bringa mina saker under skygd, på det de icke skulle taga någon skada af regnvatten.

Den 26. Nästan hela dagen genomströfvade jag stranden, för att söka mig en lämplig« plats för min boning, och

bekymrade det mig mycket, huru jag rätt skulle kunna skydda mig för menniskors och (jyurs anfall.

Mot aftonen utvalde jag ett passande ställe vid foten af en klippa och stack ut en halfkrets, hvilken jag beslöt omgärda med ett bålverk, som skulle bestå af en dubbel pålrad, genomflätad med ankartåg och utomkring beklädd med grästorfvor.Från den 26 till den 30. Jag arbetade ifrigt' med transporterandet af mina mobiUer till den nya bostaden, ehuru det tidt och ofta föll ett stridt regn.

Den 31. Tidigt på morgonen gick jag ut med min bössa, i afirigt att förskaffa mig någon föda och för att undersöka ön.

Härunder sköt jag en get, hyars unge sprang efter mig ända hem. Följande dagen nödgades jag likväl slagta det arma djuret, emedan det icke ville mottaga någon föda.

November.

Den 1. Jag slog upp mitt tält vid foten af klippan, och sof första gången deri. Jag hade gjort det så stort som möjligt ooh mellan dess stänger upphängde jag min hängmatta.

Den 2. Genast pä morgonen böljade jag flytta alla mina kistor och allt virke på hvartannat, för att deri-genom bilda en vall innanför den linie, som blifvit utstakad för mitt bålverk.

Den 3» Jag gick ut på jagt och dödade tvenne, troligen till andslägtet hörande foglar, hvilka gåfvo mig en ypperlig stek. Få eftermiddagen grep jag mig an med mitt bord.

Den 4u Nu böljade jag ordna tiden för mina vandringar, liksom för mitt arbete och min hvila. Enligt den föresats jag fattat, och från hvilken jag sedan icke afvek, gick jag ut på morgonen, ifall det icke regnade, oeh var borta mellan två till tre timmar; sedermera arbetade jag till klockan elftra, hvarefber jag gjorde min middag af det lilla, som fanns. ,Ifrån tolf till tre hvilade jag mig, i anseende till den tryckande värmen, och fortsatte sedan åter mitt arbete.

Hela denna dag använde jag pä mitt bord, ty ännu var jag en ganska klen arbetare. Tiden och nödvändigheten gjorde mig likväl sedermera till en skicklig handt-yerkare, hvilket troligen äfven yarit händelsen med en-hyar i mitt ställe.

Den 5. Jag gjorde en utflykt med min bössa och min hund samt dödade en vildkatt; skinnet var mjukt; men köttet dugde icke till något. Hvaije d^jur, som jag dödade, afdrog jag huden och förvarade den.

Yid hemkomsten säg jag flera slags sjöfoglar, hvilka voro mig obekanta, och utomdess tvänne skjälungar, som icke litet öfverraskade mig. Under det jag betraktade dem, oviss till hvilket djurslägte de hörde, störtade de sig i vattnet och undgingo mig således för den gången.

Den 6. Efter min morgonpromenad fortsatte jag åter mitt arbete med bordet, hvilket jag äfven fick färdigt, ehuru icke alldeles så som jag önskat det Det blef mig emellertid icke svårt, att sedan förbättra felen å detsamma.

Den 7. Yädret böljade nu bli bättre. Den 7, 8, 9, 10 och en del af den 12 (den elfte var en söndag) använde jag på förfärdigandet af en stol, hvilken slutligen, efter mycken möda, fick en temmeligen hygglig form, ehuru den ändå icke var mig rätt i lag.

Den 13. Det föll ett stridt regn, som genomblötte jorden och välgörande afkylde den; men det åtföljdes af ett åskväder, som gjorde mig särdeles orolig för mitt krut.w

Sedan ovädret var förbi, beslöt jag fördek mitt krut i så många paketar jag kunde, för att derigenom undvika föran af att se hela mitt förråd förstöras på en gång*

Den 14, 15, 16. Jag använde alla dessa dagar på förfärdigandet af små lådor, hvilka innehöllo omkring tvenne skålpund krut* Sedan de blifvit fyllda, gömde jag dem på olika håll, och så långt från hvarandra som möjligt.

Under en af dessa dagar sköt jag on stor* temligen välsmakande fogel, men visste icke, hvad namn jag skulle ge den.

Den 17. Denna dag böljade jag urhålkningen af klippgrottan, för att derigenom fö bättre utrymme.

Anmärkning. Under detta arbete felades mig trenne ytterst nödvändiga verktyg, nemligen en hacka, en skyffel och en skottkärra eller korg. Jag höll derföre upp och funderade på utvägar att aflqelpa dessa bebof och skaffa mig några verktyg. Hackan ersatte jag genom unna jemstörar, som temmeMgen väl egnade sig dertill, ehuru de voro något tunga; skyffeln deremot var mig så oumbärlig, att jag egentligen icke kunde uträtta någonting utan den. Men jag visste icke på hvad sätt jag skulle fö den ersatt

Den 18. Under mina ströfbåg genom skogen, fann jag ett träd, som hade mycken likhet med det amerikanska jemträdet, hufvudsakligast i anseende till dess hårdhet.

Efter mycket besvär hade jag ändteligen afhuggit ett sfycke af trädet, änskönt min yxa dervid for särdeles illa, och lika mycket besvär gjorde det mig, att fö hem det, emedan det var utomordentligt tungt.

Robinson 7Detta träslags ovanliga hårdhet och bristen på enliga verktyg, försinkade mycket tillverkandet af den oumbärliga skyffeln; men jag öfvervann likväl ändteli-gen ftfven dessa svårigheter.

Skaftet blef alldeles likt dem, hvilka man begagnar i England, men nedre delen eller bladet kunde naturligtvis icke stå bi så länge som ett af jem. Den var mig emellertid vid många tillfällen till stor nytta.

Jag tror icke man någonsin gjort en skyffel på sådant sätt eller behöft sä lång tid för att fä en sådan färdig.

Härmed var dock icke allt afgjordt; ty jag saknade ju utomdess en skottkärra eller en korg. Den sednare kunde jag alls icke göra, ty dertill fattades mig böjliga qvistar, som egnade sig till flätning; åtminstone hade jag ^ hittills icke funnit några. En skottkärra deremot tro4de jag mig väl kunna göra, med undantag likväl af hjulet, hvarmed jag ej visste, huru jag skulle ställa tilL I öf-rigt fattades mig alla utvägar att smida den jem ten, som skulle gå genom axeln.

Jag slog derför saken ur hågen; men för att £å bort gruset, tillverkade jag ett redskap, som hade mycken likhet med ett murtråg. Formen på detsamma gjorde mycket mindre besvär, än som varit händelsen med skyffeln, men detta oaktadt, åtgingo till dess förfärdigande fyra dagar, oberäknad likväl den tid, som jag använde till mina vanliga morgonpromenader med bössan på axeln.

*

14.

Den lyckliga såningen.

Den 23. Som mina öfriga sysselsättningar blifvit afbrutna genom tillyerkningen af dessa verktyg, återtog jag dem straxt efteråt och använde nära aderton hela dagar på urhålkningen af klippan.

Under mellantiderna uppehöll jag mig vanligtvis i tältet, med undantag af några regniga dagar, då jag der ieke fann mig vara nog skyddad. Härutaf föranleddes jag sedermera, att täcka hela min bostad med sparrar, hvilka stödde sig mot klippan, och på hvilka jag lade svärdsliljor och stora blad af träd, i stället för ett vanligt halmtak.

December.

Den 10. Jag ansåg nu min grotta vara i ordning, då hastigt en stor myckenhet jord nedrasade uppifrån, förmodligen emedan jag hade utvidgat den för mycket.

Jag blef häftigt förskräckt häröfver, ty om jag då befunnit mig på stället, skulle jag troligen aldrig kommit i behof af någon dödgräfvare.

Det kostade mig mycken möda, att reparera denna skada, hvarförutan jorden måste bortföras; men af vida större vigt var det, att stödja hvalfvet, till förekommande af framtida olyckor i denna väg.

Den 11. Jag böljade nu arbeta derpå och inpassade två pålar mellan tvänne brädstycken, för att sålunda uppehålla hvalfvet. Sedermera ditsatte jag ännu flerapålar, och inom en vecka var min grotta åter i fullkomlig ordning. Som påiame deijemte stodo i en rad, Renade de mig på samma gång till skiljevägg.

Den 17. Ifrån denna dag ända till den 20 satte jag upp hyllor mot väggen, och slog jag dessutom in spikar i pålarna, för att derpå kunna upphänga ett och annat. Nu böljade det inre af min boning fö ett ord-nadt utseende.

Den 20. Jag bar in alla mina skräpsaker i grottan, möblerade min boning och hopfogade några bräder till ett köksbord, för att på detta kunna tillreda mina matvaror. Bräderna böljade nu på att bli sällsynta, hvarför jag icke gjorde något mera bord.

Den 24. Det regnade hela dygnet om, hvarför jag stannade hemma.

Den 25. Regnet fortfor.

Den 26. Det regnade icke; jorden var friskare och herrligare än förut.

Den 27. Jag sköt en ung get, och sårade en annan i foten, så att jag kunde fånga den och föra den hem till mig. Så snart jag hemkommit, spjälade jag benet.

Anmärkning. Jag fortfor att vårda djuret med sårdan omsorg, att det snart alldeles tillfrisknade. Småningom blef det tamt och betade på gräsmattan, utanför min boning, utan att vilja fly från mig. Nu först böljade jag tänka på att uppföda tama djur, för att icke komma i saknad af lifemedel, när mitt krutförråd en gång tan git slut.

Den 28, 28 och 30. Stark hetta, utan blåst, hvar-före jag icke kunde gå ut förr än på qvällama. Jag begagnade denna tid, att ordna alla mina effekter hemma.Januari 1660.

Den 1. Hettan fortfor ännu att vara tryckande. Jag använde derföre morgnar och qvällar till min jagt, och hvilade mig under den öfriga delen af dagen. Se-dan jag på aftonen inkommit i en dal, upptäckte jag en ansenlig mängd bockar, hvilka likyäl voro särdeles vilda, och icke läto mig komma dem nära. Jag beslöt nu att, om mögligt, inöfva min hund till jagt efter dem.

Den 2. 1 denna afeigt tog jag honóm följande morgon med mig, och hetsade honom på boekame; men till min förvåning samlade de sig allesammans mot honom, hvarför han icke vågade sig på dem.

Den 3, Jag befästade ytterligare min förskansning, eller mur, emedan jag ännu ständigt fruktade för ett öfverfall.

Anmärkning. Emedan denna stängsel förut blifvit beskrifven, utesluter jag här allt ordande derom, men ber endast läsaren besinna, alt jag ieke behöfde mindre tid, än från den 3 Januari till den 14 April, för att fullborda och fullkomna den, ehuru den endast hade en utsträckning af 24 famnar.

Sedan den kommit i ordning, och yttersidan blifvit beklädd med torf, för att dölja den, tror jag fullt och fast, att, om någon händelsevis landat vid ön, han icke skulle gissat till en boning derinnanför. Det var också min stora lycka, att jag så gjorde, efter hvad man i det följande skall få se. Hvar dag gick jag på jagt, och gjorde min rund i skogen, såvida icke väderleken tvang mig att vara hemma; och vid dessa utflygter upptäckte jag nästan ständigt någonting nyttigt. Sålunda fannjag isynnerhet ett slags dufvor, hvilka ieke, lika skogs-dufvome, byggde sina bon i träden, utan i bergsskrefvor. Jag tog några af deras ungar, och det lyckades mig att uppföda och tämja dem. Men sedan de fött förstånd på nacken, flögo de sin kos, troligen af brist på passande föda. Emellertid hittade jag ofta på dylika bon och tog bort ungarna, ty deras kött rar förträffligt.

Under mina hushållsgöromål märkte jag1 att flera saker fattades mig, till hvilkas förfärdigande jag i början ansåg mig oskicklig, såsom äfVen vair förbållandet med många. Så t. ex. kunde jag aldrig fö ett föt för* digt ända till bandningen.

Efter hvad jag förr nämnt, hade jag tvenne ankare, men äfven med dessa mönster, kom jag icke ett steg längre, ehuru mina försök fortsattes under flere veckor. Det ville aldrig lyckas mig att sammanfoga laggame kring bottnen, så att de höllo tätt.

Yidare var jag illa deran med \jus och måste för det mesta bege mig till sängs, så snart det bKfvit natt, hvilket vanligen inträffade omkring klockan sju. Jag ihogkom härunder ofta den vaxkaka, af hvilken jag fö* bricerade ljus under mina äfventyr i Afrika; men hvari-från skulle jag nu taga vax?

Min enda utväg bestod således deri, att jag gömde fettet efter de dödade gettema och derefter gjorde mig en lerskål, hvilken jag torkade i solen och förság med en veke af dref, bvarigenom jag fick ett slags lampa, som likväl lyste mycket dunklare än ett vax- eller talgljus.

Under iordningställandet af mina effekter, hittade jag på den Ulla, förut omnämnda säcken med kom, somblifvit medtaget för hönsen om bord på det förolyckade fartyget. Den lilla Återstoden af säden var emellertid så uppblandad med sådor oeb dam, att jag endast be» höll påsen ooh slog ut innehållet yid foten af klippan, p& ena sidan af bålverket.

Detta hände kort före det starka regnet, och jag gaf så litet akt derpå, att jag icke en gång mindes hyar jag slagit ut komet

Efter yid pass en månad varseblef jag några gröna strån skjuta upp ur jorden, ooh menade det vara någon för mig obekant växt; men hur mycket förvånades jag icke, då jag en tid derefter såg tio till tolf koraax, så gröna och fullkomliga, man i Europa, ja till och med i England, kan finna dem.

Det är mig omöjligt, att skildra min förvåning och glädje vid detta tillfälle. Ända till detta ögonblick hade ioke någon religiös princip legat till grund för mitt görande och låtande, ooh utomdess bekymrade jag mig föga om religiösa ämnen, emedan jag^ansåg, allt som händt mig endast för ett händelsernas verk, eller som man lättsinnigt plägar uttrycka sig, en ödets nyck utan att göra mig mödan eftersinna försynens ändamål och den visa ordning, som råder i alla jordiska ting.

Men då jag såg kora växa under ett himmelsstreck, som, efter hvad jag trodde mig veta, icke egnade sig till detta sädesslag, och dessutom icke i första böljan kunde förklara, hur det kommit dit, greps jag af en sällsam förundran, och böljade inbilla mig, att Gud på ett underbart sätt, utan medverkan af något trö, låtit dessa korastånd uppskjuta ur jorden, endast och allenast till mitt lifsunderhåll i denna ödemark.Detta rörde mitt bjerta, jag utgjöt tftrar och bör* jade önska mig lycka till ett sådant, för min skull tillkommet underverk; men allramest förvånadas jag likväl vid åsynen af några andra, längs efter klippan växande, strån, hvilka syntes mig vara ris, det de äfven i sjelfva verket voro, emedan jag haft tillfälle se denna växt under mitt vistande på Afrikanska kustm.

Nu tackade jag försynen, icke allenast för dessa gåfvor, utan var äfven fullt och fast öfvertygad, att dess välgörande frikostighet skulle sträcka sig än längre. Jag genomströfvade derför på nytt de redan af mig kända delame af Ön, snokade i alla vrår och vinklar samt undersökte foten af hvaije klippa, i hopp att upptäcka ännu flere dylika plantor; men naturligtvis fann jag inga.

Slutligen kom jag ihåg, att jag just på detta ställe tömde ur påsen med komafskrädet, ooh tron på ett underverk böljade ansenligt ge med sig; jag måste till och med bekänna, att min religiösa tacksamket för Skaparens omvårdnad nära nog upphörde i samma ögonblick, jag upptäckte det naturliga sammanhanget med denna tilldragelse. Och likväl var den så öfverraskande, att den till icke mindre grad påkallade min tacksamhet, än om den varit följden af ett underverk.

Yar det då icke i sjelfva verket lika så mycket en Försynms skickelse, att dessa tio dier tolf kom blifvit oskadade, under det att råttorna ätit upp alla de öfriga, som att jag tömde den på ett ställe, hvilket skuggades af en hög klippa, der de snart kunde slå rot, under det de denna årstid på hvaije annat ställe skulle ha förtorkats af solen och derigenom blifvit obrukbara?

*

15.

Orkanen.

Man kan lätt föreställa sig, med hvilken omsorg jag på behörig tid (som inföll mot slutet af Juni) insamlade skörden efter denna säd. Jag gömde det minsta kom, i afsigt att utså allt, för att med tiden, som jag hoppades, skörda så mycket, att jag deraf kunde göra mig bröd. Fyra år åtgingo likväl, innan jag tillät mig använda den till sådant bruk, och till och med då hushållade jag ganska sparsamt med min säd. Jag var på sätt och vis tvungen dertill, emedan jag hade valt orätt tid för mitt första utsäde, i det jag sådde straxt före den torra årstiden, hvarigenom det till det mesta gick förloradt. Längrp fram skall jag återkomma härtill.

Utom detta kom, skördade jag tjugu till trettio risax, hvilka jag lika omsorgsfullt gömde i och för samma ändamål, nemligen för att baka bröd och tillaga åtskillig annan spis deraf. Jag hade hittat på ett sätt att baka bröd utan ugn, änskönt jag sedermera byggde mig en sådan. Emellertid återvänder jag nu till min dagbok.

Under dessa fyra månader arbetade jag oupphörligt på afstängningen kring min boning. Den 14 April tillbommade jag den dittills lemnade öppningen på densamma, emedan jag, för att komma in, icke ämnade begagna en dörr, utan en stege, på det att intet yttre tecken skulle förråda min boning.April.

Den 16. Jag fulländade min stege, hvilken jag begagnade på följande sätt: jag steg först upp till öfre kanten af muren, drog sedan stegen efter mig, och satte den på inre sidan.

Dagen efter sedan jag slutat detta göromåi, voro alla mina arbeten att nära förstöras, och sjelf undgick jag med möda döden.

Dermed hängde det sålunda tillsammans: Jag var just sysselsatt bakom tältet, vid ingången till grottan, då jag på en gång intogs af den grufligaste ångest, genom en i sanning fasansfull tilldragelse. Ifrån taket till min grotta och ifrån sidorna af det bakom min boning belägna berget, nedrasade nemligen en ansenlig mängd jord, och tvänne af de starka pålame inuti grottan brakade förfärligt

Jag blef utomordentligt förskräckt, men som jag icke anade rätta orsaken "till detta buller, trodde jag, att taket i grottan störtat in, liksom det händt en gång förut.

Af fruktan att bli lefvande begrafven, sprang jag till stegen och klef öfver muren, emedan jag redan i andanom såg klippan falla öfver mig.

Jag hade knappast kommit ner på andra sidan, då jag fann en jordbäfning vara orsaken till denna händelse. Marken, på hvilken jag stod, darrade trenne gånger efter hvarandra, med en mellantid af vid pass åtta minuter, och dessa jordstötar voro så häftiga, att de skulle skakat det största hus.Ett utomordentligt stort klippstycke nedstörtade från ett, ungefär en half mil från mig nära yid hafvet beläget, berg, och föll med så förfärligt dån i vattnet, att jag aldrig förr hörts något dylikt. Äfven oceanen syntes upprörd och, efter hvad jag tror, måste stötarna hfrfva varit mycket starkare der än på ön.

Jag hade hvarken upplefvat eller ens hört talas om s&dana naturhändelser, och blef derföre så utom mig, att jag stod qvar på samma punkt, liksom jag varit död eller förstenad.

Jordskakningame retade mig till kräkning, liksom gungningame af ett fartyg. Men bullret af den nedstörtande klippmassan väckte mig ur denna domning och uppfyllde min själ med fasa.

Då den tredje jordstöten var förbi, och någon tid förflöt, utan att jag vidare oroades, böljade jag åter fotta mod, ehuru jag ännu icke vågade gå tillbaka öfrer muren.

Jag nedsatte mig på marken, otröstlig och djupt bedröfvad, emedan jag alls icke visste, hvad jag skulle besluta eller ta mig till.

Under dessa ögonblick bade jag ingen enda allvarlig religiös tanke, så när som på den vanliga, utnötta formeln: Herre, förbarma dig öfver mig! Men äfven denna begagnade jag icke mera, sedan foran väl var förbi.

Medan jag befann mig i detta läge, blef jag varse, att himlen mörknade och öfverdrogs med moln, och den efterhand tilltagande blåsten öfrergick inom en half timma till en förfärlig orkan.

Plötsligt betäcktes hafvet med skum, vågorna öfver-sköljde stranden och stora träd upprycktes med rötterna, korteligen, naturen var i uppror. Ovädret räckte näratre timmar, hyarefter det småningom aftog. Efter ännu trenne timmar rar allt åter lugnt och ett stridt regn föll.

Jag låg ännu utsträckt på marken, tillintetgjord af förskräckelse och oro, men kom slutligen på den tanken, att orkanen jemte regnet yoro fö\jder af jordbäfningen; denna måste således vara förbi, hvarföre jag alltförväl kunde återvända till grottan. Denna tanke liftade på nytt mina slocknade lifsandar, och dertill påskyndad af regnet, dröjde det icke länge, förr än jag satt under mitt tält. Stormen skakade likväl tältet till den grad, att jag fruktade det skulle omstörta, hyarföre jag såg mig tvungen gå in i grottan, ehuru jag ännu darrade af ångest vid tanken, att den Ttunde rasa in öfrer mig.

Det häftiga regnet gaf anledning till ett nytt arbete för mig, eller anläggningen af en ränna midt igenom min fästningsvall, emedan jag annars skulle ha blifnt öfversvämmad af vattnet.

Sedan jag dröjt någon tid i grottan, utan att för-spöija nya stötar, blef jag något lättare om hjertat, och för att stärka min kropp, som var i stort behof deraf, tog jag mig en klunk rom; till mer ansåg jag mig icke ha råd, ty jag hushållade högst sparsamt dermed, väl vetande, att när den en gång var utdrucken, skulle jag ej vara i stånd att förskaffa mig något nytt förråd.

Regnet fortfor hela natten och den derpå födande dagen, hvarigenom jag hindrades från att gå ut. Sedan mitt sinne blifvit lugnare, böljade jag öfrerlägga, hvad parti jag för framtiden skulle taga.

Emedan ön var utsatt för jordbäfrdngar, trodde jag mig icke längre böra bo i en håla, utan tänka på uppbyggandet af en hydda på en öppen plats, hvilken jag,m

till min Säkerhet, äfven ville omge med en mur. Ty stannade jag qvar, var jag siker, att förr eller sednare bli lefvande begrafven.

Dessa betraktelser föranledde mig, att genast flytta tältet från dem närvarande ställe, alldeles midt under ett hotande berg, som troligen skulle krossa det vid nästa jordskalf.

Under de påföljande tvenne dagame funderade jag ieke på någonting annat, ån hvart jag skalle förflytta min boning.

Fruktan att lefvande uppslukas af jorden, lät mig icke sofva i fred, och ångesten, att nödgas tillbringa natten på fria fältet, var icke mindre stor. När jagilik-väl såg mig omkring och fann den sköna ordning, som rådde öfverallt hos mig och deijemte besinnade, hur tryggad jag nu vore för allt yttre våld, kände jag den största obenägenhet för hvarje flyttning.

Få samma gång insåg jag, att utförandet af en sådan plan skulle medtaga mycken tid för mig, och att jag, i trots af hvaije fara, måste stanna qvar, intilldess jag fött min nya hostad i ordning och gjort den säker för hvaije öfverrumpling.

Detta beslut lugnade mig för någon tid, och jag bo-slöt gå till verket med den största flit, samt allraförst uppföra en vall, alldeles lika med min närvarande, innan jag flyttade mitt tält. Yi hade då den 21 April.

Den 22. Genast från denna dag var jag betänkt på utförandet af min plan, men det felades mig verktyg. Jag hade väl trenne stora bilor och flera små yxor (hvilka vi medtagit för handeln med negrerna); men som jag redan användt dessa under en längre tid, vorode allesammans slöa oeh fulla med hugg. Visserligen hade jag en slipsten, men saknade doremot en inrättning för dess kringvridande under slipningen.

Sättet att aflvjelpa denna sista svårighet, kostade mig icke mindre bryderi, än en statsman erfar vid lös* ningen af ett inveckladt politiskt problem, eller en domare yid afgörandet af en rättsfråga, hyarpå ett men-niskolif beror.

Slutligen hittade jag pä ett slags hjul, som förxne-delst ett snöre kunde kringvridas genom trampning, hyarunder

jag fick båda händerna fria.

Anmärkning. Jag hade i England aldrig sett, eller ätminstone icke gifvit akt pä, denna mekaniska inrättning, ehuru jag sedan fann, att den der yar i allmänt bruk. Utomdess yat min slipsten mycket stor och tung, och det gick ät en hel yeoka, innan jag fick den riktigt i ordning.

Den 28 och 29. Under dessa båda dagar slipade jag alla mina verktyg, hvarvid jag hade anledning att finna mig belåten med min idé*

Den 30. Som jag redan länge hade märkt, att mitt brödförråd mycket minskades, anställde jag en noggrann beräkning öfver återstoden, hvaraf jag, ehuru med tungt hjerta, fann mig föranlåten, att inskränka min dagliga portion till en enda skorpa.

Maj.

Den 1. Då jag tidigt på morgonen såg utåt hafvet, upptäckte jag ett ovanligt föremål, som låg på stranden» och liknade ett fat. Sedan jag gått närmare, såg jagmin gissning besannad, och varseblef utomdess flere spillror efter vårt fartyg, som af den sista orkanen blifvit kastade i land. Jag vände mina blikar på skelettet efter det fordna fartyget och tyckte det höja sig mer ttn vanligt öfver vattnet.

Nu undersökte jag fatet ooh fann, att det innehöll krut, som likvid blifvit till den grad skadadt af vattnet, att det utgjorde endast en stenhård massa. Icke desto mindre rullade jag det tills vidare uppåt stranden och begaf mig derefter så nära som möjligt intill vraket, för att taga det i närmare skärskådande.

Det hade betydligt förändrat sin ställning, ty fören, som förut legat nersjunken i sanden, hade höjt sig åtminstone sex fot öfver vattnet, hvaremot aktern, som ännu höll ihop sista gången jag var om bord, nu blifvit krossad och bortförd af vågome.

Bakom vraket hade hopat sig en så oerhörd mängd af sand, att, då jag förr måste simma till fartyget, kunde jag nu gå torrskodd ända fram till detsamma.

*

16.

Drömmen.

Jag öfverraskades i början häraf, men gissade snart, att jordbäfningen vore orsaken härtill; och som fartyget härigenom splittrats än mera, anlände dagligen flera föremål, som blifvit vågornas rof, men af vinden efterhand fördes i land. Detta gaf mig emellertid anledning, attieke m«m tänka på flyttningen af min bostad, utan grubblade jag i stället på utvägar att komma in i ferty-get, hvilket utan tyifvel skulle möta stora svårigheter, emedan det blifvit nära nog öfverhöyt af sand.

Som erfarenheten likväl lärt mig, att aldrig misströsta, beslöt jag, att lossa så många stycken som möjligt af vraket, i öfvertygelse, att allt hvad jag sålunda fick, skulle komina mig mycket vål till pass.

Den 3. Jag började med att såga af en tvttrbalk, som understödde däcket nära vid skansen; och då jag slutat dermed, undanskottade jag så my cket som möjligt af sanden, , som hopat sig på högsta delen. Möden inföll bärunder och tvang mig att åter bege mig i land.

Den 4. Jag gick ut att fiska, men fiok icke någon fisk, som jag tilltrodde mig kunna åta. Ledsnande vid detta tidsfördrif, ämnade jag just upphöra, då jag drog npp en liten delphin. Jag hade af kabelgam förfärdigat mig en lång metref, samt gjort mig krokar så godt jag kunnat. Nu fick jag mycket fisk, åtminstone alldeles tillräckligt för mig. Jag lade dem i solen och åt dem torkade.

Den 5. Nästan - hela dagen var jag sysselsatt vid fartyget, på hvilket jag afsågade tvänne tvärbalkar och lösgjorde

trenne furubräder, hvilka jag sammanband för att låta dem föras i land af-floden.

Den 6. Jag fortsatte mitt arbete på vraket och lossade i synnerhet en stor mängd bultar och annat jem. Detta var ett svårt arbete, och då jag kom hem, kände jag mig så trött, att jag så när förlorat lus tern, att återvända till fartyget.1X8

l)en 7. Jag gick icke dess mindre till vraket, men icke för att arbeta. Nu fann jag, att det sänkt sig genom sin egen tyngd, sedan tvärbalkame blifvit ituså-gade, och att flere delar tycktes vilja lossna. Nedre rummet hade en sä stor spricka, att jag kunde se in i det, och var det nästan fullt med sand och vatten.

Den 8. Denna dag medtog jag en hoft&ng, i afsigt att fä loss däcket, som nu var alldeles fritt frän sand. Tvänne bräder fördes i land af floden, och tången lät jag vara qvar till dagen derpå.

Den 9. Jag begaf mig åter om hord och gjorde, med tillhjelp af min jemstör, en öppning i skrofvet Dervid upptäckte jag flere fat och en tacka med engelskt bly, som jag sköt hit och dit, utan att kunna medtaga, emedan den var alldeles för tung.

Den 10—14. Alla dessa dagar begaf jag mig till vraket och hemtade flere plankor, tillika med två till tre centner jemgods.

Den 15. Jag tog med mig tvenne yxor, för att försöka, om jag icke kunde hugga af ett stycke af blytackan, men detta lyckades mig icke, emedan vattnet stod halfannan fot öfver densamma

Den 16. Under hela den föregående natten hade det blåst skarpt, och vraket tycktes ha lidit mycket af vågorna. Jag fick emellertid icke tillfälle att gå om hord, ty jag hade uppehållit mig för länge i skogen med att fånga dufvor.

Den 17. Jag varseblef några spillror, som blifvit uppkastade på stranden ungefär två mil från mig. Då jag närmare undersökte dem, fann jag dem vara delar af gal-lionen, men mycket för tunga, för att kunna medtagas,

Robimon 8Den 24. Denna dag lyckades jag åtkomma några tunnor och tvänne matroskistor, hvilka jag lät föras i land af floden.

Yinden rar likväl emot, och tillfölje deraf bergade jag endast några plankor och en tunna med fläsk, som blifrit alldeles förderfvadfr af vattnet

Nu hade jag samlat tillräckligt med timmer, plankor och jemgods, för att kunna .bygga en bastant farkost, endast jag vetat, huru jag skulle burit mig åt dermed. Det hade också lyckats mig, att än här, än der rafsa ihop enskilda stycken af blyplåtar, inemot hundra sk&lpund.

Juni.

Den 16. Då jag gick ned till stranden, såg jag för första gången en sköldpadda. Det hörde likväl till min otur, att jag nu först gjorde denna upptäckt, ty de voro ingenting mindre än sällsynta vid ön. Jag hade nem-ligen endast behöft gå till andra sidan af densamma, för att fä se hundratals af dessa djur, att döma efter hvad som sedan hände mig.

Den 17. Jag använde denna dag på tillredningen af min sköldpadda, i hvilken jag fann sextio ägg. Hennes kött fann jag smakligare och angenämare än något köttslag, som jag förut ätit, isynnerhet sedan jag kommit till ön, der jag måst inskränka mig till de af mig fällda getter och foglar.

Den 18. Det regnade hela dagen, hvårföre jag stannade hemma. Regnet föreföll mig kallt, otfhjag frös, hvil-ket var något utomordentligt under detta himmelsstreck.

Den 19. Jag mådde särdeles illa, och hackade tänderna af köld.

\Den 20. Under hela natten fiek jag ieke en enda blund i mina ögon, utan hade feberrysningar och huf-vudvärk.

Den 21. Jag kände mig allt sämre och förskräcktes vid tanken, att bli riktigt sjuk och nödgas umbära ail hjelp.

För första gången, alltsedan stormen under resan från Hull, bad jag till Gud; men jag visste knappt hvad jag sade, ty mina tankar voro förvirrade.

Den 22. Jag mådde något bättre, men oroades ännu af tanken på min sjuklighet.

Den 23. Mitt tillstånd blef åter sämre och jag kände rysningar samt plågades af en häftig hulvudvärk.

Den 24. Denna dag mådde jag något bättre.

Den 25. Häftig feber; under anfallet, som räckte sju timmar, kände jag skiftevis hetta oeh köld, men föll slutligen i en mattande svettning.

Den 26. Jag kände mig betydligt bättre, och som jag icke hade några lifsmedel, tog jag min bössa, men märkte att jag blifvit mycket svag. Jag sköt emellertid en get, hvilken jag med stor svårighet släpade hem; hvar-efter jag genast stekte mig några bitar, ehuru jag långt heldre kokt dem, för att erhålla en god soppa. Men der-till fattades mig kokkärl.

Den 27. Febern återkom med sådan häftighet, att jag låg hela dagen till sängs, utan att äta eller dricka. Vatten önskade jag mig mycket, men var för svag, för att hemta det

Jag anropade ånyo Gud, men i ett oredigt själstillstånd, och då jag sedan, återkom till förnuft, visste jag ioke en gång, på hvad sätt jag skulle ställa mina ord till lifvets herre.Jag låg utsträckt på sången, och ropade blott den ena gången efter den andra: “Herre i himmelen se ned till mig! Herre förbarma dig öfrrer mig!“ Troligen hade jag fortfarit dermed under flere timmar, till dess jag, alldeles utmattad, föll i en djup sömn, som räckte långt inpå natten.

Nu erfor jag en stor lättnad; men jag yar mycket matt, och kände en brännande törst. Bom det likväl icke fanns något vatten i hela min boning, nödgades jag ligga qvar i sängen till påföljande morgon. Jag insomnade på nytt, men hade derunder följande förfarliga dröm:

Det föreföll mig, som låg jag på marken, utanför muren, och precist på samma ställe, der jag befann mig under jordbäfningen. Hastigt varseblef jag en man, som steg ned på jorden ur ett svart moln, under det eld och lågor hvirflade omkring honom.

Ifrån hufvud till fot omgafs han af ett så bländande ljusskken, att jag icke förmådde fasta blicken på honom. Hans hållning var fasaväckande, och jag finner inga ord, för att beskrifva den. Då han satt foten på jorden, tycktes hon mig darra, liksom under jordbäfningen, och på samma gång genomkorsades luften af hvitgula blixtar.

Han gick fram till mig, liksom han velat döda mig med ett långt spjut, som han höll i handen; men sedan han stannat på en upphöjning bredvid mig, tilltalade han mig med en så fruktansvärd röst, att hela min kropp skakades af fasa.

Jag kommer icke ihåg mer, än dessa förfarliga ord: “emedan alla dessa händelser icke kunnat beveka dig till ånger, så skall du dö.“ Dervid tyckte jag honom höja spjutet, för att mörda mig.fr

Den, som läser denna berättelse, må ioke vänta en beskrifoing på min c^jupa förskräckelse under denna syn; jag försporde till och med kroppsliga smärtor och förmår lika litet skildra intrycket på min själ, sedan jag vaknat och Hunnit det endast hafva varit en dröm.

Jag hade förlorat Ghid i mitt hjerta, och alla min förs goda lärdomar hade utplånats under de åtta år, jag tillbragt på sjön ibland menniskor, hvilkas vrånghet och sedeslöshet uppnått en lika hög grad som min.

Också kan jag ieke påminna mig, att jag en énda gång under hela denna tid haft en enda tanke på Ghid, eller ens velat blicka i mitt inre, för att eftersinna min vandeL

Utan att vilja det goda, utan medvetande af det onda jag gjorde, var jag försänkt i en slags andlig för-soffring, och hade jag lika litet moraliskt värde, som den mest förhärdade, lättfördige och gudsförgätne af våra ejömän, den der hvarken anar eller fruktar verldames Herre under föran, eller egnar honom ett tacksamt lyerta sedan den

blifvit öfverstånden.

Ifall läsaren ville erinra sig den redan berättade delen af min historia, skall han förr tro mig, när jag härför-utan tillägger, att jag icke en enda gång under det myckna elände jag dittills varit underkastad, föll på den tanken, att det kunde vara Herrans hand, som så tungt hvilade på mig, till rättvist straff för mina förbrytelser, mitt motspänstiga uppförande mot min för, mina många närvarande synder eller, egentligen, för hela min straffbara vandeL

Under min olyckssaliga förd till Afrikanska kusten tänkte jag hvarken på hvad som skulle bli af mig, ellerönskade jag mig ens Guds beskydd under de farligheter, hvilka tvifvelsutan skulle möta mig i ett land, uppfylldt af vilda mennisker och djur.

*

17.

Bibeln.

Då den portugisiska sjökaptenen så menniskovänligt och välviljande upptog mig i öppna sjön, rörde sig icke inom mig den minsta känsla af tacksamhet.

Vid mitt andra skeppsbrott, sedan jag lupit fara att omkomma under mina ansträngningar att nå land, kände jag lika så litet till samvetsqval, som jag betraktade denna händelse för ett himmelens straff, utan tyckte jag mig endast vara en usel, till olyckor och elände född varelse.

Det är visserligen sannt, att, då jag kom i land och fann mig vara den enda räddade af hela skeppsbesättningen, föll jag i en slags andlig förtjusning, hvilken, helgad af Guds nåd, kunnat leda mig till en uppriktig tacksamhet; men denna hastiga rörelse försvann med blixtens hastighet, och upplöste sig i den allt omfattande glädjekänslan öfver min räddning, utan att jag dervid tänkte på Försynens utomordentliga godhet, som lät mig ensam behålla lifvet, på samma gång den fråntog det alla de andra. Jag gjorde mig således icke en gång frågan, hvarföre himmelen förbarmat sig öfver mig.

Min glädje var af samma natur som sjömännens, hvilka, sedan de efter ett skepssbrott lyckligen kommiti land, 'genast dränka minnet deraf i en bål punsch och sålunda glömma faran i samma ögonblick den blifvit öfverstånden. Hela mitt lefuadslopp var en trogen kopia af denna bild!

Till och med sednare, när nödtvungna betraktelser lärde mig inse min belägenhet och yisade mig, på hvil-ken förfärlig, från hvaije menskligt umgänge afskild uppehållsort jag blifvit slungad, samt i hyilket lyelplöst tillstånd jag der befann mig, utan allt hopp om framtida räddning, förſy ann genast h varje smärtsam känsla, så snart jag endast förutsåg möjligheten att frälsa mig ifrån hungersdöden.

Derföre kände jag mig äfven småningom allt mer försonad med mitt öde, och började ifrigt sörja för mitt lifeuppehälle, långt ifrån, att vara bekymrad öfver min belägenhet, såsom öfver ett himmelens beslut, och att i den finna ett rättvist straff. Dylika tankar funno aldrig insteg hos mig.

När jag såg mitt kom böija gro, inverkade detta på sätt och vis på mina bättre känslor, och rörde mig äfven utomordentligt, så länge jag nemligen ansåg det för ett himmelens under; men med upphörandet af denna föreställning, försvann äfven intrycket deraf.

Få samma sätt förhöll det sig med jordbäfoingen, ehuruväl ingenting i sig sjelf kunnat vara förfärligare och mera egnadt att leda 'menniskans tankar på en högre osynlig makt, från hvilken dylika stora tilldragelser allena kunde utgå.

Den första förskräckelsen var likväl knappt förbi, då äfven dess intryck på mig upphörde; jag tänkte hvar-ken på

Gud eller Hans domar, utan såg i ftllt endast en ödets skickelse.

Men, när jag insjuknade och dödens fasor småningom framställde sig, när mitt sinne krossades af sjukdomens lidanden, och min kropp var utmattad af febem, då vak-* nade äfven slutligen mitt länge slumrande samvete; jag återblickade på mitt förflutna lif, hyars vrånghet föran-ledt den gudomliga rättvisan att pålägga mig en sådan tuktan, och behandla mig på ett, som det syntes, så grymt sätt.

Af dylika betraktelser plågades jag redan under andra eller tredje dagen af mitt illamående, och under feberns och samvetsqvalens häftighet, aflockade de mig några ord, som liknade en bön till Gud. Jag kan likväl icke säga, att jag bad med värma och förtroende, utan yar det fastmera endast nödens och förskräckelsens utrop.

Förvirringen i min själ, mina inre förebråelser, den fasansfulla tanken, att nödgas dö i en så usel belägenhet, tillika med den utomordentligaste fruktan, förryckte min hjema. Under detta själens uppror visste jag icke hvad jag sade, ehuru jag troligen yttrat mig på föl-jände sätt:

“Herre Gud! hvilken usel varelse jag är! Ifall jag nu insjuknar, måste jag dö utån all bjelp! O Gud! hvad skall det väl blifva af mig?“ Nu gret jag bittra tårar, och det dröjde länge, innan min häftiga sinnesrörelse åter lade sig. . x

Hur lifligt ihågkom jag icke nu min förs goda lärdomar och hans profetia, att Gud, i föll jag utförde mitt dåraktiga förehafvande, skulle neka mig sin välsignelse,och jag en ftjelplös framtid finna tillfälle nog, att efter-mnna mitt föraktande af hans faderliga råd.

Nu, min goda far, utropade jag med hög röst, *nu hafva dina ord gått i fullbordan; Guds straffande hand har nått mig, ingen hör mig, ingen bistår mig. Jag har misskändt försynens stämma, som så godhets-fullt lät mig födas i en samhällsklass, der jag kunnat lefva nöjd och lycklig; men jag ville icke förstå det, jag trodde icke mina föräldrar, när de skildrade fördelame af denna min belägenhet*

Då jag lättsinnigt öfvergaf dem, greto de öfver min dårskap, och nu gråter jag, öfvergifven af hela verl-den, öfver följderna af denna dårskap!

Jag försmådde deras hjelp oeh understöd, då de ville förskaffa mig en lycklig ståndpunkt i verlden; nu deremot måste jag strida mot svårigheter, öfver hvilka naturen sjelf knappast skulle segra; och derunder felas mig hjelp, råd och bistånd!

Slutligen utropade jag ännu en gång: *Herre bistå HÚg* ty jag är i stor nöd!*

JDetta var, om jag så för säga, den första bön, som gått öfver mina läppar under många år. Jag återvänder nu till min dagbok.

Den 28. Sömnen hade vederqvickt mig, och som febern deijemte var förbi, steg jag upp. Yäl hade min förskräckelse öfver drömmen gifvit sig något, men då jag besinnade, att febern kunde återkomma följande dagen, ansåg jag mig böra begagna det närvarande ögon-blieket, till beredning af någonting vederqvickande Under den väntade sjukdomens timmar.Först och främst fyllde jag en stor fyrkantig flaska med vatten, och ställde den på bordet, nära intill sän-gen, hvarvid jag slog några jumfrur rom i vattnet, för att göra det mer stärkande.

Jag tog derefter fram ett stycke getkött och rostade det öfver elden, men kunde icke förtära mera än helt litet Sedan gick jag ut, för att förströ mig något; men jag var mycket svag och nedslagen; mitt l\jerta blödde vid tankep på min olyckliga belägenhet och deijemte fruktade jag för mina förestående lidanden.

På aftonen tillredde jag min qvällsvard, som bestod af trenne sköldpaddsägg, hvilka jag gräddade i askan« Så mycket jag kan påminna mig, var detta den enda måltid, hvartiU jag dittills utbedt mig himmelens välsignelse.

Sedan jag ätit, försökte jag ännu en gång gå ut; men jag var så utmattad, att jag knappast förmådde bära bössan, utan hvilken jag aldrig lemnade min bokstad. Jag kom också icke långt, utan nedsatte mig på marken och såg utåt hafvet, som var alldeles lugnt. Under det jag satt der så, genomkorsades mitt hufvnd af besynnerliga tankar.

Hvad är då, tänkte jag, jorden och hafvet, hvilka jag redan sett under så många himmelsstreck? Hvaraf är då allt detta skapadt? Hvilka äro alla de tama eller vilda, menskliga eller cjjunska varelserna? Hvanfrån leda vi väl vårt

ursprung? Troligen äro vi allesammans kallade i lifvet af någon obekant makt, som dertill skapat jorden och hafvet, luften och himmelen. Men hvilken är denna makt?*Härpå svarade jag mig sjelf, att Gud skapat allt detta, hvarefter jag fortfor:

"Nåväl! men har nu Gud skapat alla dessa ting, så leder och styr han väl äfven så väl dem, liksom allt som kan hänföras till dem; ty det väsende, som kunde skapa tingen, måste otvivelaktigt äga förmågan ooh makten att regera dem efter sin vilja/'

Förhåller det sig likväl sålunda, så kan äfven ingenting inträffa, utan att han förutsett och beslutat det. Och kan ingenting inträffa, utan att han vet det, så vet han äfven, i hvilken förskräcklig belägenhet jag är. Då nu ingenting händer mot hans anordningar, har han således befallt, att allt detta skulle vederfaras mig.

Det föll mig ingenting in, som kunnat afväpna en enda af dessa slutföljder, och jag fick derigenom öfver-tygelsen, att Gud anordnat alla mina missöden, och att det var till följe af hans vilja, som jag blifvit försatt i min närvarande fasansfulla belägenhet.

Häraf upprann omedelbart denna betraktelse: "Hvar-före har Gud handlat så mot mig? Hvad har jag gjort, för att förtjena allt detta?

Yid denna efterforskning böajade mitt samvete en så allvarlig straffpredikan mot mig, liksom jag hädat Gud; och jag tyckte mig höra en röst som sade:

"Olycklige 1 du frågar, hvad du gjort? Återblicka en enda gång på ditt framfarna, straffvärda, utsväfvande lif, och fråga så åter, ifall du har mod dertill, hvad du gjort! Fråga fastmer, hvarför du icke längesedan blifvit utstruken från jorden? Hvarför du ieke drunknade på Yarmouths redd? Hvarför du icke'omkommit i striden, när korsåren kapade ert fartyg? Hvarföre du på Afrikaskust icke blef uppäten af vilda djur, eller hår slukades af vågorna, då hela den öfriga besättningen i dem funno sin graf? Fråga dig allt detta, och våga dereffcer än en gång utropa: *Hvad har jag gjort?*

Jag förkrossades af dessa betraktelser, ty jag hade icke ett enda ord att invända. Sorgsen och nedslagen reste jag mig upp, gick långsamt hem, och inträdde i min boning, för att lägga mig; men min själ hade blif-vit alldeles för mycket upprörd och lemnade mig ingen ro att sofva.

Yårdslöst nedsatte jag mig på en stol och tände på min lampa, ty natten var under tiden kommen.

Jag kunde icke väija mig från tanken på ett nytt anfall af min sjukdom, men härunder föll det mig in, att brasilianarn© icke nyttja annat än bara tobak för alla sina sjukdomar, och att jag i en af mina koffertar hade ett stycke tuggtobak, samt dessutom några gröna blad af denna planta.

Jag gick nn till kofferten, eller fastmera himmelen förde mig dit; fy jag fann på samma gång ett botemedel för både själ och kropp.

Tobaken låg nämligen ibland de böcker, jag räddat, oeb händelsevis framtog jag nn en af de förr omnämnda biblame, hvilka jag ännu icke hade vidrört, dels af likgiltighet, dels emedan min tid varit jemnt upptagen af andra sysselsättningar. Så väl tobaken som bibeln lade jag nu på bordet bredvid sängen.

Jag visste icke, huru jag skulle använda tobaken, och om den skulle bota eller försämra min sjukdom; men jag gjorde emellertid flere försök, liksom jag beslutat, att den på ett eller annat sätt skulle hjelpa mig.Allraförst tog jag ett grönt blad i munnen, och tuggade det; men härigenom blef jag snart yr i hufvudet, emedan tobaken var stark, och jag ieke mycket van vid den;, dereffcer gjorde jag en infusion på den med litet rom, som jag lät stå några timmar, för att dricka ur den, då jag gick till sängs; slutligen antände jag några blad och höll ansigtet öfver röken, till dess den nästan qväfde mig.

Under denna operation slog jag upp bibeln och böljade läsa i den; men det ville icke gå, ty jag var, som sagdt, alldeles yr i hufvudet.

I>e första ord jag läste voro följande: “Anropa mig i nödens tid, så vill jag lyelpa dig, och du skall prisa migl“

Dessa ord passade fullkomligt på min belägenhet och gjorde äfven i första ögonblicket något intryck på mig ehuru vida mindre, än som sedan blef fallet, ty orden befrielse eller räddning, hade, om jag så vågar säga, ingen klang för mig.

Detta var något, som läg så aflägset, och syntes mig så omöjligt, att jag böljade tala liksom Israels barn, när man lofvade dem, att de skulle fö äta kött. De sade nemligen: “Förmår Gud duka ett bord midt i ödemarken?“ Och jag sade: “Kan Gud sjelf befria mig ur denna vistelseort?“

Och då hoppets stråle först många år derefter började lysa mig, fingo dessa tvifvelsmål ännu ofta öfver-hand. Icke dess mindre gjorde dessa ord i det följande ett säardeles djupt intryck på mig, och jag öfvertänkte dem ofta.Under tiden hade det blifvit sent, oeh tobaken gjort mig sft tung i hufvudet, att jag blef sömnig; jag lftt der* före min lampa brinna, i händelse jag skulle behöfra något under natten, och begaf mig sedan till sängs.

Innan jag likväl lade mig, gjorde jag något, som jag dittills ännu aldrig hade gjort, i thy att jag föll pä knä bredvid sängen, oeh bad Gud om uppfyllandet af Hans löfte att rädda mig, när jag i nödens stund anro* pade Honom derom.

Efter denna ofullständiga oeh något kategoriska bön, drack jag ur min infusion; men den smakade sft starkt tobak, att jag hade största möda fft ner den.

Härpå lade jag mig, och kände i ögonblicket, hur drycken steg mig ät hufvudet; men jag föll deijemte i en så djup sömn, att jag icke vaknade förr, än nära kl. tre föjjande eftermiddag, så myoket jag nemligen kunde sluta af solens ställning; ja, jag tror nästan, att jag sof hela den dagen, den derpå föy ande natten och en god del af den andra dagen; ty annars begriper jag icke> hur jag kunnat glömma en hel dag, hvilket jag några år derefter fann vara händelsen.

Härledde sig denna irring derifrftn, att jag flere gånger farit öfver samma streck, så borde jag ha glömt mer än en dag. Så mycket är emellertid säkert, att jag begick detta fel i räkningen, och att jag aldrig kunde förklara, huru det uppkommit

Yare dermed huru som helst, när jag vaknade var. jag fullkomligt stärkt, och äfven lynnet var bättre. Se* dan jag stigit. upp, märkte jag, att jag mådde mycket raskare, än qvällen förut; min mage var i godt stånd,och jag hade aptit; med ett ord, mitt sjukdomstillstånd rar förbi.

Den 30. Detta yar min goda dag, på hvilken jag icke kände till n&gon feber. Jag gick ut med min bössa, men yandrade icke långt bort.

Härunder skjöt jag några sjöfoglar, som hade mycken likhet med yildgäss, och bar hem dem, men kände ingen lust att smaka på dem, utan åtnöjde mig med några sköldpaddteägg, hvaraf jag befann mig särdeles väl.

På qyällen tillredde jag åter mina medikamenter, emedan jag trodde dem ha yarit mig till nytta; men jag tog emellertid mindre af infusionen än första gången, och tuggade ingen tobak, samt undergick icke heller någon rökning.

Dagen derefter, den 1 Juli, mådde jag icke alldeles så bra, som jag hoppats; jag kände små feberrysningar, hyilka likväl icke hade någonting att betyda.

Juli

Den 2. Åter begagnade jag mitt vedervärdiga medikament, på de trenne första sätten, hvarförutan jag fördubblade dosen af infusionen.

Den 3. Febern lemnade mig nu på fullt allvar. Jag behöfde emellertid flera veckor för att återfå mina fordna krafter. Under denna tillfriskningsperiod öfvertänkte jag ofta de profetiska orden: “Jag skall hjelpa dig!“ Och ' omöjligheten af min befrielse inpräglade sig så djupt i mitt hjerta, att den icke lemnade rum för något hopp. Men under det jag sålunda förlorade modet, föll det mig in, att jag så uteslutande sysselsatt mig med tankarna på min räddning, att jag derföre misskände den nåd,som blifvit mig visad; hvarpå jag föreläde mig qjelf följande frågor:

Har jag icke underbarligen blifvit frälst från en sjukdom, den mest beklagansvärda belägenhet i lifvet, och som var så pinsam för mig? Har jag också besinnat detta? och huruledes har jag sedermera uppfyllt mina pligter? Gud har räddat mig, och jag har icke prisat Honom; d. v. s. jag har icke varit tacksam; jag bar icke vidkänt min befrielse; huru skulle jag således kunna hoppas en ännu större?

Dessa betraktelser inträngde djupt i mitt lyerta; jag föll på knä, och tackade Gud med hög röst, för Hans stora barmhertighet med mig.

Den 4. Straxt efter det jag stigit upp, öppnade jag bibeln och böljade med läsning af Nya Testamentet, hvarmed jag sedermera ifrigt fortsatte. Jag gjorde mig der-jemte till en lag, att hvaije morgon och afton läsa i den, utan att derföre binda mig vid ett visst antal kapitel.

Sedan jag en tid bortåt fortsatt härmed, kände mitt hjerta den djupaste, uppriktigaste ånger öfver mitt förflutna lif.

Intrycket af min dröm upplefde på nytt, och orden: *emedan alla dessa händelser icke kunnat beveka dig titt ånger“, grepo mig i det innersta. Det var denna ångerfulla känsla, hvarom jag med innerlighet bad himmelen, då jag en dag, läsande i den Heliga Skrift, af Försynen leddes till föjjande ställe: MHonom har Gud genom sin högra hand upphöjt titt en furste och frälsare, Israd titt bättring och syndernas förlåtelse.M

Boken föll ur mina händer, hvilka jag höjde mot himmelen, med en slags hänförelse, bedjande: Jesus, Da-vids son, Jesus, du mäktige furste oek frälsare, uppfyll mitt hjerta med ånger.

Detta var min första, verkliga bön; fy nu bad jag i känslan af min uselhet och i det rent bibliska, på frälsarens trösteord grundade hoppet, att Gud skulle höra mig.

Orden: MAkatta mig, och jag skaU hjelpa digw tycktes mig nu innehålla en helt annan mening, än den jag dittills uppfattat; jag hade icke fäst annat begrepp vid ordet befrielse, än räddning ur den fångenskap, hvari jag försmäktade; fy ehuru jag var på en ö, utgjorde likväl denna ett verkligt fängelse för mig, och det i ordets värsta betydelse.

Nu deremot böljade jag se sakerna ur en annan synpunkt; jag öfverskådade mitt förflutna lif med sådan afsky, och mina synder syntes mig så stora, att min qjäl icke bad till Gud om annat, än befrielse från syndens tryckande börda.

Mitt eremitlif tänkte jag icke mera på; jag bad icke en gång, att Gud ville rädda mig derifrån. Alla mina lidanden syntes mig ringa i jemförelse med sorgen öfver mig sjeli

Jag har uppskrifvit detta, på det en hvar, som läser min berättelse, må finna, att det i ordets egentliga bemärkelse är en vida större Guds nåd, att blifva befriad från syndens börda, än från hvarje annat menskligt elände. — Jag öfvergår likväl nu från dessa ämnen till min dagbok.

Ehuruväl mitt materiela lif ännu var lika olyckligt, böljade dock mitt moraliska tillstånd att allt mera förbättras.

RoJrimcn. 9Genom en fortsatt läsning i den Heliga Skrift och genom bönen fingo mina tankar en riktning till högre ting, och jag hemtade derifrån tusende tröstegrunder, som hittills yarit mig okända.

Då nu deijemte min helsa och mina krafter åter-kommo, böljade jag tänka på, att förse mig med allt nödvändigt, för att så mycket som möjligt vänja mig vid ett regelbundet lefhadssätt.

Ifrån den 4 till den 14. Min egentliga sysselsättning under dessa dagar har utgjorts af små spatserfär-der, hvarunder jag haft bössan med mig. I anseende till min mattighet har jag likväl icke kunnat gå långt omkring.

Mitt ovanliga medikament hade emellertid kurerat mig för febern, men detta oaktadt vill jag likväl icke tillråda någon, att experimentera med detsamma.

Jag blef nemligen mycket mattare efter dess begagnande och kände någon tid efteråt spasmodiska ryckningar i alla leder.

Härförutan lärde mig erfarenheten det skadliga för helsan, att gå ut under regntiden, isynnerhet när regnet är

åtföljdt af stormar.

Som nu de under den torra årstiden infallande regn-skurame ständigt voro förenade med storm, ansåg jag dessa mycket farligare än dem, som inträffa under September och Oktober.

Jag hade nu varit nära tio månader på denna olycksö, och förtviflade om möjligheten, att någonsin komma der-ifrån, ja, jag hyste till och med den öfvertygelsen, att ingen mensklig varelse förut satt sin fot på densamma. Då emellertid ipin boning nu var fullkomligt öfvertäcktoch skyddad, fiok jag stor lust att se mig bättre omkring pä ön, för att törhända upptäckanågra nya växtprodukter.

Den 15 började jag mina rekognosceringar, och be-gaf mig allraförst till den redan omnämnda lilla viken, der jag landade med min flotte.

Sedan jag följt efter den ungefär tvä mil, fann jag, att floden icke gick högre upp, utan att den slutade i en liten häck, med synnerligt godt vatten.

1 anseende till den torra ärstiden säg jag på mänga ställen icke något vatten, åtminstone intet märkbart framflytande.

Yid stränderna af denna bäck utbredde sig flere sköna, jemna, med en yppig grönska betäckta ängar.

På de högre, intill bergstrakten gränsande delame af ön, hvilka enligt all sannolikhet icke vant utsatte för någon öfversvftmning, upptäckte jag en mängd gröna tobaksplantor, med stora och starka stänglar. Jag fann äfven många andra af mig okända växter, hvilka törhända egde hemliga krafter, hvarom jag icke hade någon aning.

Härefter såg jag mig om efter maniok- eller cassava-plantan, af hvars rot Indianerna pläga tillverka bröd, men var ieke nog lyoklig att upptäcka någon.

Deremot varseblef jag ofantligt stora aloör, hvilkas egenskaper jag då ännu icke kände. Äfven vilda sockerrör växte här och der, men voro ofullkomliga af brist på kultur.

För denna gång åtnöjde jag mig med de här nämnda upptäckterna och återvände, grubblande på sättet att utreda egenskaperna och nyttan af de växter, jag skulle finna.Jag kom likvisst icke till något resultat, ty under mitt vistande i Brasilien hade jag så föga brytt mig om dylika ämnen, att jag knappast kände till namnen på de allmännaste växterna.

*

18.

Vinskörden.

Följande dagen, don 16, återvände jag samma väg, och sedan jag kommit något längre bort, såg jag, att bäcken och ängarne slutade, der jag föregående afton stannat, ooh att ön började bli mer skogbeväxt. Jag fann här åtskilliga frukter, i synnerhet en mängd meloner; och kring träden slingrade sig vinstockar med herrliga, just nu fullmogna drufvor.

Denna upptäckt öfverraskade och gladde mig i lika hög grad. Af erfarenheten visste jag likväl, att man icke vågade äta mycket af denna frukt och ihågkom från den tid, jag var i Barbariet, huruledes flere af våra der fångna engelsmän hade aflidit till följe af ett omåttligt njutande af densamma. Jag hittade emellertid på den goda utvägen, att torka drufvorna i solen ooh sedan gömma dem som russin, hvarigenom jag hoppades erhålla en helsosam och närande föda under den årstid, då inga friska drufvor stodo att få; och häri bedrog jag mig icke.

Jag tillbragte här hela eftermiddagen, till och med natten. Detta var säledes första gången jag, så tillsägandes, sof utom mitt hem. Då det blef natt, tog jag min tillflykt till mitt gamla sätt, i det jag klef upp i ett träd, der jag sedan njöt den bästa sömn.

Följande morgon fortsatte jag mina forskningar, hvar-under jag tillryggalade nära fyra mil, Åtminstone så myckét jag kunde sluta till, efter dalens sträckning, och giok oupphörligt mot norden, under det bergskedjor drogo x sig i norr oeh söder om mig.

Mot slutet af denna vandring kom jag till en öppen landsträcka, som sluttade åt Teater; en liten, frisk källåder uppsprang från en närgränsande kulle och framflöt sedan i östlig riktning.

1 hela denna trakt herrskade en så mild luft: marken yar så grön, så blomsterrik, och allt stod i en så herrlig vårfögring, att man kunnat tro sig vara i en af konsten anlagd och vårdad trädgård.

Jag gick fram ett stycke utefter dalsluttningen, betraktade den uppmärksamt, och tänkte derunder med en hemlig, men af många sorgsna tankar störd glädje, att allt detta vore mm egendom, att jag vore en oinskränkt konung öfver denna ö och med full egande rätt till densamma; ja, att jag kunde öfverfiSra den på en annan, liksom den tillfallit mig genom arf; precist på samma sätt, som en engelsk lord hushållar med sina stamgods.

Nu fiok jag sigte på en stor mängd kakao-, orange-, lemon- och citronträd, hvilka likväl alla voro vilda, och , icke särdeles rika på frukt.

Men till och med de gröna frukter, jag plockade, voro icke allenast ganska välsmakande, utan äfven helso-samma. Sedermera uppblandade jag deras saft med vat-ten, hvarigenom det sednare blef så väl kyligare som sundare.

Nu fick jag fullt upp att göra med nedtagandet och hembärandet af dessa frukter; ty jag yille samla ett förråd af citroner, drufvor och lemoner, för regntiden, som, efter hyad jag yisste, icke var långt borta.

I denna afeigt lade jag först en ansenlig hop med drufvor i trenne högar; derefter sammanhopade jag citroner och lemoner om hvarandra, tog med mig litet af alla sorterna och begaf mig på hemvägen, fast besluten, att nästa gång medtaga en säok, eller någonting, annat lämpligt, för att fö hem det öfnga.

Efter att ha tillbragt trenne dagar på denna förd, återkom jag hem, men dessförinnan voro redan mina drufvo^ förderfvade, emedan deras tyngd och rikliga saft så sammantryckt dem, att de alls icke eller föga mer dugde till något. De öfriga frukterna voro ingen föra med; men jag hade icke tagit med mig mycket af dem.

Bedan jag följande dagen, den 19, gjort mig tvenne påsar, återvände jag till ny skörd; men hur mycket förvånades jag icke, då jag fann mina vid plockningen så sköna drufvor skingrade, nedtrampade och till en del uppätna.

Jag slöt häraf, att det måste uppehålla sig några vilda djur i grannskapet, som kunnat åstadkomma ett sådant ofog; men hvad för slags djur det varit, kunde jag icke utröna.

Bom jag nu hvarken kunde lemna qvar några drufvor på marken eller medföra dem i en påse, emedan de i förra fallet blifvit uppätna och i det sednare skadade genom deras egen tyngd, hittade jag hastigt på en an-nan utväg. Jag samlade nemligen som förut en mängd drufklasar, men hängde upp dem pä ändarne af iiägra grenar, för att låta dem torka i solen; af de öfijga frukterna medtog jag åter en dryg börda.

Under hemvägen beundrade jag med verklig glä4je fruktbarheten i denna dal, dess behagliga> för hafsvin-darne skyddade läge, och den småskog, som skuggade den.

Häraf fann jag mig ha valt det allra otrefligaste ställe på hela ön till min bostad. Jag böljade derföre med allvar tänka på en flyttning och ämnade utse mig en om möjligt lika så tryggad plats i dalen, som den jag redan innehade.

Denna plan låg ofta för mig och blef min älsklings-* tanke, emedan den herrliga nejden förtjuste mig; men då jag närmare tänkte på saken, fann jag mig böra stanna qvar, först och främst emedan jag nu bodde närmare hafvet, hvarigenom jag åtminstone kunde antaga möjligheten af en för mig lycklig händelse, ifall några andra olyckliga, genom ett med mitt liknande öde, skulle blifva uppkastade på denna ö; och sedan, ehuru en sådan händelse knappast stod att förvänta, alldenstund jag aldrig kunde beräkna någon fördel för mig ifall jag gräfde ner mig i

medelpunkten af ön, midt ibland dess skogar, hvarigenom jag sannolikt endast förlängde, om icke evig-gjorde min fångenskap.

Icke dessmindre fick jag en så passionerad förkärlek för denna plats, att jag der tillbringade hela den öfriga delen af juli; och ehuru jag efter nyssnämnda öfverlägg-ning beslöt, att icke flytta, uppbyggde jag likväl der ett slags löfsal, hvilken jag på ett visst afstånd omgaf meden dubbel afstängning, som var så hög jag kunde göra den, Yäl försedd med pallisader och fylld med q vis tar.

Här sof jag ofta tyå till tre nätter efter hyarandra och tyckte mig nu ha blifvit en mäkta rik man, då jag ioke allenast egde ett hus vid hafvet, utan äfven en sommarboning.

Augusti.

Sedan min förskansning blifvit färdig, och jag böljat ryuta af mitt arbete, inträffade ett regnväder, som tvingade mig att stanna hemma. Jag hade väl öfvertäckt min nya bostad med ett stycke väl utspänd segelduk; men jag var ieke här skyddad af någon klippa mot blåsten och saknade dessutom en grotta att krypa in i vid häftigt regnväder.

Den 3. Mina upphängda drufvor voro nu fullkomligt torkade, och hade blifvit alldeles förträffliga russin; jag tog derföre ner dem, hvari jag gjorde ganska klokt, emedan de annars blifvit förderfvade af regnet, då jag gått miste om mitt bästa vinterförråd.

De voro också knappast nedtagna och ^till större delen flyttade till min grotta, då det böljade regna. Ifrån den 14 i denna månad, ända till medlet af Oktober, regnade det dagligen mer eller mindre, och emellanåt så häftigt, att jag icke på flere dagar kunde lemna min grotta.

Till min stora förvåning ökades vid denna tid min fami\j. Jag var nemligen orolig öfver förlusten af en af mina kattor, som olofvandes gifvit sig af eller, efter hvad jag i förstone trodde, lagt sig att dö, då hon en vacker dag återkom i sällskap med trenne hyggliga ungar.*Ill. F. Röding*Häraf förvånades jag så mycket mer, som den af mig skjutna, men sedan tillfrisknade, kattan tycktes till-köra en helt annan race än våra europeiska kattor; icke dessmindre voro de små ungame lika tama som min gamla katt. Nu hade jag således en ganska vacker katt-familj, som dertill efterhand så punktligt efterlefde naturens bud, att jag fann mig föranlåten anställa ett blodbad bland större delen af dess jamande medlemmar.

Som mina lifsmedel började tryta mot slutet af regntiden, fann jag mig tvänne gånger föranlåten att gå ut för att lyelpa upp mitt förråd. Första gången sköt jag en bock, och andra gången, det var den 26, träffade jag på en sköldpadda, som förskaffade mig en läcker stek.

Mina måltider voro ordnade på följande vis: till frukost åt jag en drufklase; min middagsanrättning bestod af ett stycke get- eller sköldpaddskött, som jag rostade, emedan jag, till min stora förargelse, icke hade något kärl att koka det i; och till qväilen hade jag två eller tre sköldpaddsägg.

Under det regnet höll mig fängslad inom jyra väggar, sysselsatte jag mig två till tre timmar hvaqe dag med utvidgandet af min grotta, och kom slutligen i sned riktning ända till ena sidan af klippan, der jag insatte ett slags dörr, som ledde utanför mina pallisader. Härmed var jag dock icke i allo belåten, emedan jag nu ansåg mig mindre tryggad än förut, ehuru jag hitintills icke upptäckt någon lefvande varelse, som kunnat skrämma mig. Det största djur jag funnit på ön var en bock.September.

Den 30. Så hade jag nu upplefvat den sorgliga årsdagen af mitt skeppsbrott Jag sammanräknade inskär-ningame i stören, och fann mig redan ha upplefvat tre-himdradesextiofem dagar på denna ö.

Jag invigde denna dag till en högtidlig fastedag och tillbragte den under andaktsöfhingar, i det jag föll på knä, aflade en ångerfull bekännelse af mina synder, erkände alla de vedervärdigheter jag genomgått för ett Guds rättvisa straff, och anropade Honom, för Hans gudomliga Sons skull, att förbarma sig öfver mig.

Under tolf hela timmar afhöll jag mig från all föda; men derefter förtärde jag en skorpa och några russin och begaf mig, sedan jag slutat dagen på samma sätt som jag böljat den, stilla till sängs.

Ända hittills hade jag icke firat någon Söndag, först emedan i böljan ingen religiös känsla förefanns inom mig, och sedan emedan jag efter någon tid glömde hort, att utmärka dessa dagar med en längre inskärning, till följe hvaraf jag snart icke mera kunde skilja dem från de öfriga dagame i veckan.

Sedan jag likväl sammanräknat alla samtliga dagame, och frmnit mig hafva varit ett helt år på ön, indelade jag detsamma i månader och veckor samt antog hvar sjunde dag för en Söndag.

*

19.

Ungdomsminnen.

Mitt bläck böljade nu lida till slut, hvarföre jag beslöt inskränka mitt skrifveri sä mycket som möjligt, och endast uppteckna de märkvärdigaste händelserna, utan att som hittills dag frän dag sknfva upp allt hvad som händt mig

Den torra och regniga årstiden tycktes mig nu regelbundet vexla hvar med annan; jag förstod att indela dem, och tog derföre alltid sedan på förhand mina mått och steg.

Denna erfarenhet blef mig likväl dyr; och det jag nn har att berätta, tillhör den svåraste skola, jag någonsin genomgått.

Jag har förut omnämnt, att jag noga gömde den lilla qvantitet säd, hvars groende jag ansåg för ett underverk, och utgjordes hon af vid pass tjugo strån ris och trettio strån kom.

Sedan regnet upphört, och solen, aflägsnande sig från mig, nalkades sin sydliga ståndpunkt, trodde jag tiden vara inne att så. Jag uppgräfde derföre, så godt jag kunde, med min skyffel ett stycke land, delade det i två halivor och utsådde min säd.

Medan jag var sysselsatt härmed, föll det mig händelsevis in, att jag gjorde klokare, om jag icke sådde alltsammans på en gång, då jag icke med säkerhet visste, om väderleken vore gynnande. Jag använde derföre en-

/dast tvåtredjedelar af mina korn, och behöll ungefår en hand full af hvardera sorten.

Hur glad blef jag ieke efteråt, att ha fallit på denna tanke. Icke ett enda af mina kom gick upp; ty som de följande månaderna voro myeket torra, kunde säden icke slå rot af brist på fuktighet Jag såg derföre alls ieke till dem, förrän vid nästa regntid, då de böljade sticka upp små strån ur jorden, liksom de nyss förut blif?it sådda.

Bom jag nu fann» att min första säd iGke velat växa i anseende till torkan, sökte jag ut en fuktigare jordlapp, för att verkställa ett nytt försök.

Jag omgräfdo derföre i grannskapet af min sommarboning ett stycke land, och sådde der resten af mina korn i Februari, kort före vårdagjemningen. Bom de nu Jingo tillräcklig fuktighet under de regniga måna-derne Mars och April, gingo de äfven vackert upp, och gåfvo mig en ganska god skörd.

Men emedan jag icke vägat använda mer än en del af den gömda säden, blef skörden naturligtvis helt obetydlig, så att jag i det hela fick ett knappt åttondels skålpund af hvardera sorten.

Detta nya försök var emellertid till stor nytta för mig; ty nu visste jag bestämdt, hvilken årstid man skulle så, och att jag kunde så och skörda tvenne gånger om året.

Under det säden växte, gjorde jag en liten upptäckt, hvaraf jag sedan drog fördel. Så snart regntiden gått •förbi, och väderleken blef jemnare, hvilket inträffade mot slutet af November, företog jag en vandring till min sommarboning, der jag, oaktadt flere månaders bortovaro, fann allt i samma skick som jag lemnat detDen dubbla omhägnaden rar icke allenast oskadad, utan- störame, hvilka jag afhuggit frän några närstående träd, hade slagit ut en mängd gröna qvistar, hyilket van-ligtvis första året inträffar med pilträd. Jag känner emellertid ioke till namnet på de träd, från hyilka jag tog mina störar.

Öfverraskad och förtjust, att se dem så gröna, pub-sade och qvistade jag dem, så att de skulle växa så mycket jemnare. Efter trenne år företedde de en otroligt vacker syn.

Omhägnaden utgjorde en halfcirkel med ungefär femtioåtta famnars diameter; de förr omnämnda träden, ty så kunde jag väl nu kalla dem, öfvertäekte den alldeles och bildade en så tät löfsal, att jag hela den torra årstiden kunde bo under den.

Detta bestämde mig, att äfvenledes ömge min boning med en likadan omhägnad. Jag utförde denna plan och planterade en dubbel rad af dylika träd, på ett af-stånd af tretton famnar från den gamla pallisaderingen.

Dessa slogo äfven ut ooh förskaffade mig inom kort en vacker löfsal kring min boning. Längre fram tje-nade de mig äfven till förskansning, efter hvad jag vid lägligare tillfälle skall omtala.

Jag hade vid denna tid kommit underfund med, att årstiden nu på ön icke, lik den i Europa, kunde indelas i vinter och sommar, utan i de regniga och torra årstiderna, hvilka på följande vis aflöste hvarandra:

Regn, kort före och under vårdag-jemningen.Torka, emedan solen då står norr om eqyatom.

Regn före och under höstdagjem-ningen.

Torka, emedan solen står söder om eqyatom.

Förloppet af regntiden var olika, och berodde af vin-dame; men i allmänhet voro dessa mina iakttagelser riktiga.

Som jag på bekostnad af min helsa lärt mig inse det farliga att vistas ute under regntiden, samlade jag numera på förhand alla mina behof för densamma och stannade sedan hemma så mycket som möjligt.

Under denna tid saknade jag likväl ingalunda sysselsättning, ty jag behöfde en mängd saker, som endast det trägnaste arbete kunde förskaffa mig.

Så t. ex. försökte jag på flerfaldiga sätt att fläta mig en korg; men misslyckades deri, emedan q vistame brusto af under arbetet.

Under min barndom hade jag ofta roat mig med att gå in till en korgmakare, som bodde nära intill min fars boning, för att se på honom, under det han arbetade.

Tjänstvillig, som de fleste gossar, oeh aktgifvande på hans arbete, räckte jag honom ibland en lyelpsam

Halfva April

Mq

Juni

Juli

Halfva Augusti Halfva Augusti September Halfva October Halfva October November December Januari

Halfva Februarihand och lärde mig pä sådant sätt, hur man skulle bära sig ät; till följe hvaraf det nu felades mig endast materialier.

Slutligen funderade jag på, om icke qvistame af de träd, hvilka jag begagnat till min omhägnad, skulle kunna vara likaså böjliga, som de engelska pilslagen, och jag beslöt öfvertyga mig derom.

Jag gick således följande dagen till mitt landsställe, som jag kallade det, och sedan jag skurit af några fina qyistar, fann jag dem så dugliga, jag kunde önska det.

Försedd med en yxa, återvände jag dit de födande dagame, hyarunder jag ihopsaxnlade en ansenlig hop materialier till mitt korgmakeri.

Jag lade dem inom omhägnaden och bar dem, sedan de fått torka, till min grotta, der jag under den derpåföljande regntiden tillverkade ett stort antal korgar, hvilka jag sedan begagnade mig af vid åtskilliga behof.

Ehuru de icke voro så prydligt arbetade, gjorde de mig likväl ganska stor nytta; och jag drog derföre försorg om att ständigt ersätta de utijenta med nya; isynnerhet gjorde jag mig några serdeles c^jupa och starka, för att i dem förvara min säd, nästa gång jag gjorde en god skörd.

Härefter böljade jag tänka på aflijelpandet af mina andra behof. Alla mina våtkärl bestodo i tvänne ännu nästan fulla romfat, en mängd buteljer och några fyrkantiga flaskor, som innehöllo vatten och spirituösa drycker.

Jag egde icke en gång en panna, att den koka något, med undantag af en kittel, hvilken jag räddat från fartyget, men som var alldeles för stor för mina behof.

Det andra jag önskade mig, var en tobakspipa; det var mig likväl nästan omöjligt, att göra en sådan: slut-ligen gjorde jag dock, ftfven i detta hänseende, ett lyckligt påhitt

Jag hade anyändt hela den torra årstiden på nedslående af den andra pålraden, då ett annat arbete kom emellan, som kostade mig mera tid, än jag bestämdt för mina lediga timmar.

Jag har förut omtalat den önskan jag hade, att ge-nomströfva hela ön, och att jag hade sträckt mina utflyg-ter något bortom bäcken, eller till det ställe, der jag byggde mitt landställe, hvarifrån jag hade den herrli-gaste utsigt öfver hafyet, på andra sidan om ön.

Jag beslöt derföre, att gå fram ända till denna strand, och begaf mig å yäg, i det jag icke allenast medtog min bössa, yxan, hunden och ett större krutförråd än vanligt, utan äfven tyänne skeppsskorpor och en stor drufklase.

Sedan jag genomvandrat dalen, der mitt landtställe låg, upptäckte jag hafyet vester om mig; och som luften var fullkomligt klar, kunde jag till och med på a£-stånd skörga land, ehuru jag icke var i stånd att utröna, om det var fast land eller en ö. Det låg högt öfver hafvet, sträckte sig från vest till vest-sydvest och tycktes ligga omkring tjugo timmars väg från mig.

Hvilken trakt af jorden var väl denna? Så mycket trodde jag mig likväl veta, att den nödvändigt måste höra till Amerika, och jag slöt deraf, att den gränsade intill Spanska besittningame, samt att den tviivelsutan vore bebodd af vildar, hvarföre jag troligen rönt ett vida sämre öde; ifall jag landstigit der.

Jag fogade mig derföre efter Försynens beslut, som, efter hvad jag nu började inse och tro, anordnat allt till det bästa för mig. Sålunda lugnade jag mitt sinne, istället att plåga mig med önskan, att kunna komma till detta land.

Sedan jag än en gång moget eftersinnat min upptäckt, fann jag, att ifall denna landsträcka tillhörde spanska området, jag ofelbart förr eller sednare skulle varseblifva något ditåt seglande fartyg; hvarom icke, vore sådant ett bevis, att denna kust hörde till den, som ligger emellan spanska besittningarnme och Brasilien och bebos af den vildaste menniskorace, emedan de äro kannibaler eller menniskoätare, hvilka mörda ocb uppäta en hvar, som faller i deras händer.

*

20.

Mitt hushåll ökas med en Papegoja och en Killing.

Under dessa mina betraktelser fortsatte jag helt makligt min väg. Denna sida af ön föreföll mig vida behagligare än den, jag valt till min bostad; ängarne voro förtjusande, prålade i den yppigaste grönska och voro öfversådda med de täckaste blommor.

Här varseblef jag en mängd papegojor, hvilket gaf mig lust att fånga en, för att tämja den och, om möjligt, lära den tala.

Efter mycket besvär öfverraskade jag en unge, slog ner den med en käpp ur ett träd ocb bar den derefter varsamt hem med mig.

Många år förflöto, innan jag lärde den tala, men slutligen kunde den likväl utsäga mitt namn. Dettabesvär hade jag att taoka för ett löjligt äfventyr, som väl i det hela var en småsak, men likafullt längre fram torde roa mina läsare.

Denna upptäektsresa skänkte mig ett särdeles nöje; -jag varseblef i de lägre trakterna <ijur, hvilka jag trodde vara harar och räfvar, ehuru de voro mycket olika de cljurslag, jag ditintills sett Jag sköt flere af dem, men försporde det oaktadt ingen lust att smaka på deras kött.

Hvårföre skulle jag också utsätta mig för en fara, dä jag icke led någon brist pä sunda näringsmedel, i synnerhet på getter, dufvor och sköldpaddor? Utomdess hade jag drufvor och, i förhållande till gästerna, hade således qjelfva Leadenhall icke kunnat erbjuda något läckrare bord.

Oaktadt min, i det hela bekymmersamma ställning, hade jag likväl stor orsak att vara tacksam mot Försynen; ty långt ifrån, att i och för mitt li&uppehälle nödgas skrida till någon förtviflad utväg, gladde jag mig tvertom åt ett öfverflöd, som till och med var nära nog utsökt.

Under denna förd tillryggalade jag aldrig mer än -två mil om dagen; men jag gick så ofta än hit och dit och gjorde sä många krokvägar, i afsigt att upptäcka något, att jag vanligtvis helt uttröttad anlände till det ställe, der jag föresatt mig att tillbringa natten.

Anländ till mitt nattqvarter, kröp jag antingen upp i ett träd eller omgaf jag mig med störar, hvilka jag stötte ner i marken ifrån ett träd,till ett annat, för att rätt vara tryggad för alla vilda djur.

Då jag uppnådde hafskusten, stadföstade jag ån ytterligare min tanke, att hafva valt den sämsta delen afön till min bostad, ty denna Var nästan öfversådd med ett oräkneligt antal sköldpaddor, dä jag deremot på min sida icke funnit mer än tre stycken under loppet af halfb-annat år.

Jag fann dessutom hela svärmar af åtskilliga slags foglar, af hvilka jag redan kände till några, som hade ett mycket ätbart kött. Bland de sistnämnda kände jag likväl ingen mer till namnet, än dem man kallar Pin-fftdner eller fetgäss. Det hade nu varit lätt för mig, att skjuta så många jag velat, men jag hushållade noga med mitt krut, och skulle långt hellre ha dödat en get, emedan det var mera kött på en sådan.

Ehuru dessa sednare djur äfven voro talrikare på denna sidan af ön, så var det likväl bra mycket svårare, att nalkas dem; ty här var landet jemnare, och deságo mig således redan på långt håll.

Jag fann denna trakt i alla hänseenden vida behagligare än min, men det oaktadt intogs jag likväl icke af någon lust, att flytta. Jag hade en gång fått allt i ordning och kände mig hemmastadd der, hvarföre jag nu oupphörligt tyckte mig vara stadd på en resa långt från mitt fädernesland.

Sedan jag gått ungefär tolf mil i östlig riktning längs efter kusten, nedsatte jag en hög stör i marken till riktpunkt, och beslöt att vända om hem igen.

Yid min nästa utflygt, böljade jag genast min kosa i östlig riktning, för att komma till motsatta sidan af ön, och anländ dit, vred och vände jag mig så länge, till dess jag fött sigte på min stör. Längre fram skall jag vidare tala härom.Nu gick jag en annan väg hem, i öfvertygelsen, att jag lätteligen skulle ta mig fram hyar som helst pft ön, oeh omöjligt kunde gå vilse till min boning.

Men jag bedrog mig; ty, sedan jag tillryggalagt två eller tre mil, kom jag ner i en vidsträckt dal, som om-gafs af så höga, skogheväxta kullar, att jag ioke hade någonting annat att rätta mig efter än solen, hvars egentliga ståndpunkt jag då Åtminstone borde känna.

Under det jag var nere i dalen, blef luften derjemte till min olycka mycket dimmig och höll i dermed under tre till fyra dagar.

Då jag således icke mera kunde se selen, irrade jag planlöst omkring, ooh blef slutligen nödsakad, att återgå till kusten samt till min stör, från hvilken jag sedan återvände samma väg jag kommit.

Under hemvägen jagade min hund en killing, som han slutligen lyckades fä fatt i. Jag sprang emellertid genast

fram och räddade honom nr dödens käftar, hvar-efter jag kom på det infallet, att föra honom hem med mig.

Många gånger hade jag tänkt på, att fånga och uppföda några killingar, för att sedan af dem erhålla afvel, när min ammunition en gång tagit Blut.

Jag flätade nu af kabelgam, som jag alltid bar på mig, ett halshand åt det arma djuret, och ledde det sedan med mig till mitt landställe, der jag qvarlemnade och inspärrade det; ty efter en fyra veckors frånvaro, var jag särdeles angelägen att komma hem.

Det är mig nästan omöjligt, att beskrifva hur glad jag blef, då jag åter satte foten inom mitt gamla bo och fick sofva i min hängmatta. Denna Ma äfventyrliga vandring, utan en säker tillflyktsort, hade ofta förekom-mit mig så otreflig, att jag nu^fönn min boning jemfö-relsevis vara ett riktigt palats.

Jag fick häraf ett sådant tyeke för allt hvad som omgaf mig, att jag en gång för alla slog alla tankar på flyttning ur hågen.

Under hela den derpå följande veckan hvilade jag mig efter mina res-strapatser. Största delen af denna tid använde jag på förfärdigandet af en bur åt min papegoja, som redan böljade att ioke mera bli en obetydlig varelse i min husliga krets.

Slutligen kom jag också att tänka på den stackars instängda killingen, hvarföre jag beslöt att hemta den.

Vid framkomsten fann jag den på samma ställe, der jag lemnat honom, och i qjelfva verket kunde han icke heller slippa ut; men han nästan försmäktade af hunger. Sedan han fått stilla sin värsta aptit med bladm på några grenar, som jag lade fram åt honom, band jag åter ett möre kring halsen på honom, men han var så matt, att jag alldeles icke behöft något snöre, ty han sprang bakefter mig som en hund.

Sedan han väl fött hull på sig, blef han så tam och förtrogen med sin oragifhing, att han icke mera ville lemna mig.

Regntiden var nu inne. Den 30 September firade jag åter årsdagen af min ankomst till ön med samma högtidlighet som första gången. Jag hade nu varit två år på ön, och emotsåg ännu min befrielse med lika litet hopp som under första dagen af min landstigning. Men jag tillhragte likväl hela dagen med andakts-öfningar och tackade af hela mitt iyerta Försynen för de underbara ynnestbevis, med hvilka den öfverhopatmitt eremithf, hvarföratan det skulle varit långt olyck-ligare.

Jag prisade äfrenledes den himmelske Fadren, för det Han nådeligen beskärt mig öfvertygelsen, att jag kunde vara lyckligare på denna ö, än i skötet af mensk-liga samhället och i njutningen af verldens alla fröjder.

Nu först böljade jag rätt inse, huru mycket lyckb* gare mitt nuvarande lif, älven med dess dystra skuggsida, var, i jemförelse med det föraktliga, lättsinniga lef-nadssätt, jag som yngling fört Min sorg och glädje var icke mera densamma; mina önskningar hade fött ett helt annat mål, mina böjelser en ny riktning, och mina njutningar voro himmelsvidt skiljda från dem, jag sökte under första tiden af min landsflykt, eller egentligen nnder de båda sista åren.

När jag förr gick ut, att jaga eller endast för att se mig omkring, återuppvaknade hastigt qvalen ölver min belägenhet, och hjertat upphörde att slå vid blotta tanken, att jag, midt ibland dessa skogar, berg och ödemarker, icke vore annat än en för evigt af verldshafret inspärrad fönge.

När denna tanke, ofta hastigt som ett oväder, öfver-föll mig, vred jag händerna af förtviflan och gret som ett barn. Understundom öfverraskade den mig midt under arbetet, och då nedsatte jag mig genast, suckade djupt samt förblef orörlig i samma ställning under flera timmar, med blicken föstad på marken. Hade jag endast funnit ord eller tårar i min smärta, skulle den varit långt mindre häftig och upphört, sedan den utmattat mig./

Nu deremot intogs mitt hjeorta af helt andra tankar* Hvaije dag läste jag Guds ord och använde jag dess tröstegrunder på min närvarande belägenhet.

En morgon, då jag var särdeles bedröfvad, öppnade jag bibeln och min blick föll just på följande ställe; “Aldrig,

aldrig skatt jag tifvergifva dig!“ Dessa tröstande ord trodde jag dervid sagda åt mig; ty hvarföre hade jag annars funnit dem just i det ögonblick, då jag var som mest otröstlig och ansåg mig för en af Gud och menniskor öfvergifven varelse?

“Nåväl då“, sade jag till mig sjelf, “ifall Gud icke öfverger mig, hvad frågar jag då efter, om verlden gör det! Egde jag också hela verlden, men saknade Guds nåd och välsignelse, hvad kunde väl då ersätta mig en sådan förlust!“

Ifrån detta ögonblick ansåg jag mig fullkomligt öf-vertygad att kunna vara vida lyckligare under mitt ere-mitlif, än jag någonsin skulle blifvit det i verlden. Fattad af denna tanke, ville jag redan tacka Skaparen, att han förvist mig till denna ö. Men då rörde sig något inom mig, som gjorde mig tvehågsen och afhöll mig derifrån.

“Hur kan du hyckla till en sådan grad, att du vill visa dig tacksam för en belägenhet, hvarunder du endast med största möda ernår inre belåtenhet, då du fast mera i djupet af ditt hjerta vore färdig anropa himmelen, att befria dig ur densamma.“

Dervid stannade jag äfven. Ehuru jag således icke förmådde tacka Gud för min förvisning, prisade jag likväl honom af innersta hjerta, för det han öppnat mina

/ögon och låtit mig inse det förkastliga i mitt förflutna lif, begråta mina felsteg och uppriktigt ångra desamma.

Jag öppnade och tillslöt aldrig bibeln, utan att i mitt hjerta tacka den allsmäktige, för det han ingaf mina vänner i England den tanken, att utan min vetskap och vilja medsända denna heliga bok, och för det han lät mig rädda den från fartyget.

*

21.

Sädtjufvarne.

I en sådan sinnesstämning börade jag det tredje året. Jag vill väl icke trötta läsaren med en lika så omständlig beskrifning på dess arbeten, som på de båda föregående årens, men jag måste likväl i allmänhet anmärka, att jag sällan var sysslolös, utan oaflåtet fullgjorde mina för hvarje dag regelmessigt indelta arbeten.

Framför allt annat sökte jag iakttaga mina pligter mot Gud och förglömde jag aldrig läsandet i den Heliga Skrift; derefter kommo mina små jagtpartier, för att förskaffa mig näringsmedel, oeh använde jag merendels härtill trenne timmar af morgonen; slutligen tillredningm af de djur, jag skjutit. På sådant sätt förgick en stor del af dagen.

I öfrigt måste man besinna, att hettan midt på dagen, då solen stod i zenith, var alldeles för tryckande för att kunna uthärda med någon slags sysselsättning, hvarföre min arbetstid på eftermiddagen vanligtvis varinskränkt till endast fyra timmar. Emellanåt bytte jag om tiden för min yerksambet, d. y. s. jag arbetade på morgonen och gick om aftonen ut på jagt.

Hyad min korta arbetstid i öfrigt beträffar, bör läsaren erinra sig, med hyilken utomordentlig svårighet alla mina arbeten voro förenade, och att många timmar gingo förlorade för mig, dels i saknad af Renliga verktyg, dels äfven af bristande färdighet. Sålunda behöfde jag t. ex. icke mindre än fyratiotvå dagar, för att göra en hylla till ett skåp i min grotta, då deremot tvänne skickliga sågare, under en half dag kunnat tillverka sex stycken sådana af ett enda träd.

Min method var födande: Jag fällde först ett träd af samma diameter som det bräde, jag behöfde. För att hugga omkull det behöfde jag trenne dagar, och derefter tvenne till afqvistningen.

Det fordrades i sanning mycket besvär, innan jag fick bort så stor del af stammen, att den ändtligen blef lätt nog,

för att kunna transporteras.

Härefter kanthögg jag den utåt hela ena sidan, vände så om den och förför på samma sätt med andra sidan, till dess jag fått en ungefär tre tums ijoek planka.

Man kan lätteligen föreställa sig, hvilket mödosamt arbete detta var för mina händer; men genom flit och ihärdighet lyckades jag hän, liksom i mycket annat.

Jag har anfört denna i sig sjelf obetydliga sak endast för att visa, huru mycken tid det behöfdes för att komma till ett så ringa resultat. Icke destomindre förfärdigade jag en mängd nyttiga saker, ja, i det hela allt, som var mig nödvändigt, hvilket äfven längre fram skall visa sig.December månad var nu kommen, och jag emotsåg således skörden af mitt kom och ris. Min åkerteg var icke stor, ty utsädet giok icke, efter hvad jag förut berättat, till mer än fyra lod, emedan så stor del af det» samma gick förlorad vid första utsädet.

Nn deremot väntade jag mig en rik skörd; men p4 en gång märkte jag, att denna på förhand hotades af åtskilliga slags fiender, för hvilka det syntes nära nog' omöjligt att akta den. Till dessa hörde framförallt boc-kame, och derefter de små djur, jag kallat för harar. De sednare tyckte så mycket om den utsökta smaken i komstånden, att de uppehöllo sig dag och natt bland dem och gnagde af dem vid roten, innan de ännu fått gå upp i ax.

För att göra ett slut på detta ofog, såg jag ingen annan utväg öfrig, än att omge mitt lilla åkerfält med en gärdesgård, hvilken kostade mig så mycket större besvär, som största skyndsämhet var af nöden, om jag icke ville förlora alltsammans. Efter tre veckors förlopp var likväl hägnaden färdig.

Under dagen skjöt jag tidt och ofta efter dessa rof-djur och nattetiden höllos de i respekt af min oupphörligt skällande hund, som jag hand föst vid en påle. Fienden blef sålunda slutligen tvungen att rymma föltet, och min säd sköt opp med en förvånande hastighet.

Sedan jag på ofvannämnde sätt blifvit qvitt mina fyrbenta ijufvar, aflöstes dessa ett, tu, tre af en ofantlig svärm foglar, som begärligt kringflaxade mitt åkerfält och tycktes endast vänta på, att jag skulle gå min väg.

Jag skickade dem emellertid en välkomsthelsning ur min bössa, och fick dervid se en lika stor svärm afdessa flygande tjufvar höja sig upp ur åkera, der jag icke trodde dem vara.

Häraf oroades jag på det högsta, ty på sådant sätt skulle alla mina beräkningar gå under. Det sämsta var, att jag icke visste något botemedel härför. Emellertid beslöt jag, att på ett eller annat sätt rädda min gröda, äfven om jag sjelf dag och natt skulle stå på post vid dra.

Bedan jag gått fram på åkern fann jag, att skadan visserligen var betydlig, men att foglame funnit axen ännu för omogna, hvarföre alltsammans berodde på, att förekomma allt framtida ohägn.

Jag stannade ett ögonblick för att ladda min bössa, och kunde derunder tydligt se, hur skälmame flugit upp i de närmaste träden, der de endast tycktes lura på min , bortgång. Häri bedrog jag mig ej heller, ty sedan jag gått några få steg åt sidan, slogo de åter skocktals ner ibland säden.

Häröfver förargades jag så mycket, att jag icke kunde vänta till dess allesamman bade flugit fram, ty för hvart korn de förtärde, tyckte jag dem äta npp ett stycke af mitt bröd.

Jag nalkades derföre åter gärdesgården och skjöt på nytt, hvarvid trenne af tjuframe fingo bita i gräset. Detta var just bvad jag tyckte om; jag tog upp dem från marken och förfor med dem, på samma sätt, som man i England behandlar dylika, d. v. s. jag hängde upp dem i en galge, till ett varnande exempel för deras likasinnade kamrater.

Jag behöfver knappast omtala verkan häraf; foglame läto icke allenast min gröda vara i fred, utan öfvergåfvodertill hela denna del af ön, dit de ieke mera rågade sig tillbaka, så länge min fogebkrämma stod qvar.

Nu var ingen gladare än jag, och mot slutet af December inbergade jag ändtligen all min gröda.

Utan både be och skära, visste jag ieke i böijan huru jag skulle bära mig ät, men slutligen föll jag pA den idéen, att bvässa en väija, som jag hittat på fartyget, och med denna aftnejade jag nu säden så godt jag kunde.

Min skörd blef obetydligare än jag väntat, ty jag fick ej mer än tvenne spann ris och något mindre än tre och en half spann kom, åtminstone hvad jag efter mitt ögonmått kunde dömma, ty jag hade icke något målkärl.

Jag fick emellertid häraf nytt mod, ty jag anade, att Gud hädanefter icke skulle låta mig sakna bröd. 1 öfrigt var jag ännu icke ur all förlägenhet, ty jag visste ju icke huru jag skulle fä säden söndermalad, vannad och siktad, och om jag också lyckades förvandla den till nyöl, återstod likväl ännu alltid deu kinkiga bakningen.

Alla dessa svårigheter, i förening med min önskan, att ihopsamla betydliga förråder, förde mig till beslutet, att icke vidröra denna skörd, utan gömma alltsammans till nytt utsäde, då jag undertiden ville fundera på utvägar att förvandla min säd i bröd. .

Då för tiden kunde jag med största skäl säga, att jag arbetade för bröd. Hur mången besinnar väl, hvilken ofantlig mängd af förberedelser, som behöfvas, för att förskaffa sig en enda bit bröd.

Jag, som af ödet blifvit återförsatt i naturtillståndet, jag kände likväl härigenom mitt mod dagligen minskas,och med hvaije timma lärde jag aDt bättre inse de svårigheter, jag hade att bekämpa, till och med då, när jag skördade den handfall korn, som på ett så underbart sätt uppvuxit

Allramest saknade jag en plog och derefter en spade.

Den sednare hade jag väl, som läsaren vet, redan sökt förskaffa mig, men arbetet med densamma gick icke fort; och ehuru den kostat mig mycken tid, blef den likväl snart uttjent, till följe hvaraf mitt arbete blef både ofullkomligare och mera mödosamt

Fogande mig i allt detta, sträivade jag med ett outtröttligt tålamod, och till och med den ledsamma utgången afskräckte mig icke. Sedan jag sått, felades mig en harf, hvarföre jag såg mig nödsakad^ att först hugga mig en lång stock och sedan släpa den bakom mig, hvarigenom jag, så till sägandes, förr uppristade jorden än jag harfvade deh.

När sedan min säd kommit upp eller fött ax, huru många omsorger och huru mycket besvär förestod mig ieke då, för att kringgärda, skära, hemföra, tröska, vanna och förvara den?

Derefter behöfde jag en qvam, för att få den mald, en hårsikt, för att fö den sikföd, jäst ooh salt till degen och slutligen en ugn till bakningen. Allt detta måste jag vara betänkt på, utan att ega ett enda af dertill erforderliga verktyg; men ieke dessmindre utgjorde min spanmål en källa till tröst och välstånd för mig.

Jag upprepar, att denna brist på verktyg ooh hus-gerådspersedlar var orsakm till långvarigheten i alla mina företag, men häremot fanns ingen bot För öfngt „

hade jag indelt min tid och den kunde således icke gå/

alldeles förlorad. Hvaije dag hade sina visea arbeten, och dä jag föresatt mig, aitt icke tänka på någon brödberedning förrän jag skaffat mig ett stort förråd af säd, kunde jag under de följande sex månaderna använda .hela min verksamhet på förfärdigandet af de redskaper, som i och för sädens användande voro mig behöfliga.

Allraförst måste jag uppbroka ett större stycke jord, ty jag hade nu tillräckligt med säd, för att beså en hel åker; men innan jag kom så långt, använde jag åtminstone en vecka på tillverkandet af en spade, som egentligen blef ett hastverk och dertill så tung, att den försvårade mitt arbete.

22.

Krukmakare-arbete och Bakning.

Jag fortfor emellertid oförtrutet med mitt arbete och besådde tvenne flacka jordlappar, som lågo nära intill min boning, hvarefter jag omgaf den med en stark gärdesgård, hyars störar utgjordes af samma träslag, jag anyändt' till min förskansning. Min beräkning härmed yar, att inom ett år få en lefrande omhägnad, byars underhåll icke skulle tarfva stort besvär. Jag använde härtill trenne månader, emedan regnet ofta lade hinder i vägen för min verksamhet.

För att likväl icke vara sysslolös, arbetade jag hemma på det redskap, jag längre ned skall omnämna, och konverserade jag derunder rätt flitigt med min papegoja.Hon hade nu lärt sig att uttala mitt namn, ty hon sade ganska riktigt Mob, det första ord jag på denna ö härt utgå från en annan mun än min.

Hedan en Ung tid hade jag funderat på utvägar, ' att förskaffa mig ett lerkärl, som jag ganska väl be-höfde, men visste icke, huru jag skulle bära mig åt der-med.

När jag emellertid besinnade klimatets hetta, betvif-lade jag ingalunda, att, om jag endast hittade på ändamålsenlig lera, jag skulle kunna tillverka ett kärl, som, brändt i solen, skulle bli starkt nog till förvarande af torra varor; och då jag utomdess sedermera skulle be-höfva kärl i och för brödbakningen, beslöt jag, att göra mig några så tillräckligt stora, att jag i dem skulle kunna förvara allt hvad jag ville.

Mina läsare skola beklaga, eller fastmer le åt mig, när jag nu omtalar, huru oskickligt jag bar mig åt med formandet af mitt lerkärl; huru många vidunderliga och löjliga kärl jag gjorde; huru många af desamma som föllo ihop, emedan leran icke var rätt fast, för att bära sin egen tyngd; huru många som sprucko, emedan jag för tidigt utsatte dem för solhettan, och slutligen, huru många som gingo sönder vid minsta vidrörande, antingen före eller efter torkningen.

Med ett ord: mitt besvär var utomordentligt, ty sedan jag först länge fått eftersöka Ijenlig lera, och der-efter uppgräft, hemfört och förarbetat den, behöfde jag nära tvenne månader för att få ihop tvenne sällsamt formade, otympliga maehiner, hvilka nu fingo namn, heder och värdighet af krukor.De hade emellertid blifrit väl turända i solen och äfven temligen starka, och sedan jag med stor försigtig* het inburit dem, nedsatte jag dem uti tvänne stora videkorgar, hvilka jag tillverkat i och för detta ändamäl, samt fyllde det tomma rummet med rishalm. Min be* räkning var, att i dem förvara spanmålen, och törhända äfven mjölet, ifall de nemligen fortforo att vara torra.

Ehuru jag storligen missräknat mig med mina stora krukor, tillverkade jag likväl med lycklig påföljd flere smärre föremål, såsom t ex. tallrickar, små krukor och skålar, hvilka alla blefvo tillräckligt brända i solen.

Allt detta oaktadt hade jag dock icke ännu vunnit mitt ändamål, att nemligen erhålla ett kärl, hvari jag kunde förvara våtvaror, och som på samma gång kunde utsättas för eldens åverkan.

Någon tid derefter, då jag en dag tog af elden ett stycke kött, som jag rostat, medföljde en bit af mina lerfabrikationer, som kommit i elden och nu blifrit alldeles stenhård samt röd som ett taktegel.

Detta fynd öfverraskade mig på det angenämaste, ty jag hade nu funnit en utväg, att förbättra alla mina lertillverkningar.

Det återstod mig nu endast, att utfundera, huru jag skulle inrätta min eldstad i och för bränningen. Något begrepp om en krukmakar-ugn hade jag alls icke och lika litet om sättet att glaoera, ehuru det ieke fattades mig bly.

Jag ställde emellertid trenne stora krukor och två till tre andra kärl öfver hvarandra på en stor hög af het aska, och gjorde upp en förfärlig eld kring mitt ba-belstom samt underhöll den på alla sidor, till dess minakftrl blifvit genomglödgade, utan att dervid ha sprungit sOnder.

Hettan underhöll jag omkring fem till sex timmar, då jag märkte att en af krukorna, utan att ha spruckit, började smälta tillsamman. Den med leran förenade sanden hade råkat i flytning, och skulle ha förglasat dem allesammans, om jag så fortfarit Jag minskade derföre småningom elden, till dess rödhettan försvunnit

Efter att ha genomvakat hela natten, för att elden ieke skulle slockna, såg jag mig vid dagens ankomst i besittning af tre förträffliga krukor, ooh tvenne andra kärl, hvilka voro Bå väl brända, jag kunde önska det Ett af dem hade genom sandens smältning blifvit öfver-dragen med en ftrllkomlig glasnr.

Jag behöfver väl icke anmärka, att jag hädanefter icke saknade kärl för mina hushåUsbehof, men anmärker endast, att formen på dem var något ovanlig. Min glädje var emellertid ieke liten, att så på en gång se mig egare till så många käri, hvilka kunde motstå eldens åverkan, och jag kunde knappt drOja tills ett af dem blifvit kallt för att fylla det med vatten och der-efter koka mig ett stycke kött, som äfven lyckades alldeles förträffligt.

Utaf ett stycke getkött erhöll jag en särdeles god bu(jong, till hvilken det endast felades mig gryn och några andra ingredienser, för att göra den rätt smaklig.

Behofvet af en stonmortel, i och för krossningen af min säd, satte mig i ny förlägenhet, ty på en qvam lönade det icke mödan tänka.

Min förlägenhet för afhjelpandet af detta behof var icke liten, ty utaf alla handtverk i världen var väl sten-RoJrinton. 11huggeriet det, hvartill jag hade de minsta anlag, och jut-omdess saknade jag alla erforderliga verktyg.

Under flera dagar sftg jag mig om efter en sten, som vore nog stor och fast, för att omskapa den till en mortel, men fann endast klippstenar, som jag dels icke kunde stycka, dels icke förarbeta. Stenartema på öa voro utomdess icke nog hårda, utan af sandig beskaffenhet, som gjorde dem oförmögna att emotstå verkan af en tung stöt, hvarförutan sandpartiklar alltid skulle ha kommit med ibland säden.

Jag öfvergaf derföre detta projekt ooh uppsökte i stället en Renlig brädkloss, som var mycket lättare att finna, och i hvilken jag efter mycket besvär brände ett hål, i likhet med de amerikanska vildames sätt vid förfärdigandet af deras piroger.

Af det förr omnämnda jemträdet gjorde jag sedermera en stöt, hvarefter jag undangömde mina redskaper till nästa skörd.

Den nästföljande svårighet, jag hade att öfrervinna, bestod i förfärdigandet af en hårsikt» ty utan en sådan kunde jag icke gema använda mitt nyöl till bakning.

Under flera månader grubblade jag härpå, ty jag saknade allt dertill erforderligt, och mitt linne var alldeles söndertrasad! Jag hade väl gethår, men förstod mig hvarken på att spinna eller väfva dem, och äfven om jag det kunnat, felades mig de nödvändiga redskapen.

Jag var alldeles rådlös, men på en gång erinrade jag mig några halsdukar af kallikå eller musslin, som jag hittat på fartyget bland matrosernas kläder. Dessa klippte jag sönder och fick sålunda flera smärre siktar, som temligen väl egnade sig till det afsedda behofvet.Nu var jag försedd för flera Ar. Längre fram idciH jag omtala, hvad jag sedermera tog mig till.

Atmu Återstod mig likväl att tänka pA b&kningen.

Bet första jag behöfde var jäst» men dA denna icke pA något vis stod att få, grubblade jag icke länge der-öfrer. Bakugnen gjorde mig i stället så mycket mera bryderi, till dess jag ändtiigen hittade på födande utväg. Jag gjorde mig nemligen några särdeles breda, icke djupa lerkärl, med omkring tvenne fots omkrets och nio tums böjd, hvilka jag brände liksom de förra, bvarefter jag satte dem å sido.

När jag nu skulle baka, gjorde jag först ock främst upp en dugtig eld p& min spisel, som var belagd med fyrkantiga tegelstenar af min egen fabrik; ehuru jag icke precist vill svära på, att de voro alldeles vinkelräta.

Sedan veden nedbrunnit till kol, utbredde jag de sednare jemt öfver spiseln, der de fingo ligga qvar till dess denna blifVit tillräckligt varm.

Dereffcer sopade jag undan askan, satte fram mina brödkakor och öfvertäckte dessa med ett lerfat, kring hvilket jag sedan lade den beta askan, för att underhålla och öka bettan.

PA sAdant sätt blef mitt kornbröd sA godt man kunnat göra det med tillhjelp af den bästa bakugn; ja, jag blef inom kort en riktig pastejbagare, ty jag gjorde riskakor och puddingar. Till sjelfVa pastejerna kom det icke; fyr jag hade ju ingenting annat att fylla dem med, än fogel- och getkött

Man skall icke förundra sig, när jag försäkrar, ätt jag höll pA härmed nästan under hela det trecjje Aret afmin vistelse på ön, ty man bör häijemte besinna, att mitt åkerbruk upptog en icke så obetydlig tid.

På behörig tid verkställde jag min skörd, förde säden till min boning och gömde de hilla axen så länge i en stor

korg, till dess jag fick tid att sprita dem, emedan jag saknade både slaga och loge. Mina större skördar tvingade mig likväl att tänka på ett magasin till deras förvarande, ty jag fick denna gång åtminstone ljugo spann kom och lika så mycket ris, hvarföro jag nu när som helst kunde tänka på att ersätta mina långt före detta uppätna skeppsskorpor.

Jag beslöt nu äfven, att noga beräkna mitt årliga behof af säd, för att utröna, om det icke vore nog med en skörd om året.

23.

Pirogen.

Sedan allt blifvit noga öfvervägdt, fann jag mig icke kunna använda fyratio halfspann säd under året, och till fö^je deraf beslöt jag att årligen utså precist lika mycket som sista gAngen, i hopp att sålunda icke komma att sakna bröd.

Under tiden hade mina tankar ofta, som man lätte-ligen kan föreställa sig, vandrat till det land, jag på motsatta sidan af ön hade upptäckt.

Jag kunde icke förqväfva en hemlig önskan, att bege mig dit, emedan jag inbillade mig, att det var bebodtoch fast land, från hvilket jag p& ett eller annat sätt kunde återkomma till den ve rid, jag måste minnas och sakna.

Under dessa betraktelser hade jag likväl alls icke beräknat farorna vid ett sådant företag, i fall jag råkade i händerna på vildar, hvilka, efter hvad jag hade skäl att förmoda, skulle vara långt blodtörstigare, än de afrikanska lejonen och tigrame. Hade jag en gång kommit i deras våld, så kunde man våga tusen mot ett, att de skulle mörda och dertill på köpet törhända äfven uppäta mig.

Jag hade hört kustinnevåname på de Caraibiska öame beskrifvas såsom kannibaler eller menniskoätare, och slöt af den geografiska latituden, att jag icke kunde vara långt ifrån denna kust. Men till och med, förutsatt det dessa folkslag icke voro några menniskoätare, voro de, sådant oaktadt, lätteligen i stånd att mörda mig, liksom de redan gjort med andra i deras händer fallna europeer, ehuru dessa ofta varit tio till tjugo man starka. Med mig, som var ensam, hade de icke behöft göra några omvägar, och mitt motstånd kunde i hvilken händelse som helst icke bli långvarigt

Allt detta sammanräknadt, och hvarpå jag närmare bordt tänka, ingaf mig likväl icke i böijan någon fruk-tan, ty jag funderade icke på annat än en upptäckts-resa.

Na önskade jag mig ha egt den unge Xury och min långa båt med dess enda segel, på hvilken jag seglade öfrer niohundra mil längs efter afrikanska kusten. Men hvartill lönade det mödan att grnbbla härpå.Jag tänkte emellertid på vår skeppsslup, som, efter hvad mina läsare redan veta, vid skeppsbrottet blef uppkastad p& ön.

Den låg ännu q var i nästan samma ställning; omstörtad af vågorna, hvilade den nemligen upp- och nedvänd på en hög sandås, men var icke mer omgifven af vatten.

Hade jag endast egt en medlyelpare, för att istånd-sätta den och fä den af stapeln, skulle denna båt varit mig nog, för att återkomma till Brasilien; men jag kade bordt besinna, att det var lika omöjligt för mig ensam, att vända om båten på kölen, som att flytta ön från dess ståndpunkt

Icke dess mindre gick jag till skogs och högg mig der spakar och rullar, hvilka jag sedan bar fram till slnpen, i afsigt att utröna, huru långt jag skulle komma, och öfvertygad, att, endast jag kunde vända om båten, det icke skulle bli mig svårt att bättra dess skador och omskapa den till ett präktigt fartyg, på hvilket jag utan fruktan kunde anförtro mig åt hafvet

IJnder detta fruktlösa företag skydde jag ingen möda, och använde derpå mellan tre och fyra veckor. ,

Då jag slutligen fann mina krafter otillräckliga, att lyfta upp slupen, böljade jag i stället att undergräfra sandåsen, på hvilken den hvilade, för att på sådant sätt vinna mitt ändamål. I denna afsigt satte jag flera stöttor mot ena rådan af slupen, så väl för att hålla den, som att styra den vid fallet

Men äfven härigenom blef jag icke i stånd att röra den från stället och mycket mindre således, att få ner den i sjön. Det återstod mig derföre ingenting annat,8n att öfverge mitt företag; men om jag också förtvif-lade att kunna begagna slupen, minskades likväl icke derföre min hfliga önskan, att åter komma ut till sjös, så stora svårigheterna Bn syntes.

Denna ifver kom mig slutligen att öfverlägga, huruvida icke jag ensam och utan några verktyg skulle kunna förfärdiga en pirog af stammen till ett stort tråd, liksom infödingame i denna verldsdel.

Jag fann detta icke allenast verkställbart, utan äfven ganska lätt, och piroger^. blef nu min favorittanke, i synnerhet när jag besinnade, att jag egde långt flera hjelpmedel till buds, än någon indian. Jag glömde likväl dervid de egna fördelar, hvaröfver dessa kunna skryta, ty de sakna t. ex. icke bjelpsamma händer att fä piro-gen i sjön, sedan den en gång blifvit färdig, en svårighet, långt kinkigare för mig att besegra, än dem mot hvilka indianerna ha att kämpa i brist på verktyg.

Hvartill tjenade det väl också, att välja ut ett stort träd i skogen, Mia det efter ett oerhördt besvär, gifva det yttre formen af en båt och derefter urhålka eller bränna ur det, för att sedan finna omöjligheten att kunna begagna sitt arbete?

Hade jag endast ytligt betraktat mina förhållanden, nnder det jag sysselsatte mig med byggandet af piro-gen, skulle jag tvifvelsutan på samma gång öfvervägt svårigheten att fö den af stapeln; men jag hade hufvu-det så fullt af restankar, att jag alldeles icke kom att tänka härpå. Det var emellertid mycket lättare att tili-ryggalägga en sträcka af fyratiofem mil sjöledes i denna båt, än att flytta den fyratiofem famnar från det ställe, der den byggdes, ner till hafvet.Ingen, med sina fem sinnen i behåll, skulle ha påtagit sig ett så dåraktigt arbete, som det jag gjorde. Men hela detta företag intresserade mig så oändligen mycket, att jag alldeles förglömde utförandet.

Efter någon tid böljade jag väl inse, att jag tagit n% vatten öfver hufvudet; men jag afbröt tvärt hvarje inkast med det vanvettiga svar, jag sjelf gaf mig: “Ah bah! gör du bara båtox i ordning, nog hittar du sedan på utvägar, att fä den i sjön!“

Härpå grep jag mig an och fällde ett cederträd. Jag tviflar storligen på, att Salomo vid byggandet af Jerusalems tempel hade maken till detta. Diametern vid foten var 5 fot 10 tum, och vid 22 fots höjd 4 fot 11 tum, hvarefter det smalnade något ooh delade sig i flera grenar.

Det kostade mig ingen ringa möda, att endast fö ner detta träd på marken; jag behöfde också ensamt tjugu dagar att hugga af det vid roten, och dereffcer ytterligare fjorton dagar, att skilja toppen från stammen.

Derefter åtgick en månad, innan det fött sin tillbörliga yttre form, ooh slutligen nära trenne månader till urhålkningen.

Häri lyckades jag likväl, utan att nödgas använda eld, ty jag begagnade endast ett huggjem och en klubba, och arbetade med rastlös iiver, till dess jag fött i ordning min vackra pirog, som kunnat rymma tjugusex man, följaktligen mig och alla mina effekter.

Efter fullgjord t arbete erfor jag en utomordentlig glädje, och min pirog var äfyen i sanning den största, jag någonsin sett tillverkad af ett enda träd. Men nu vet du också, käre läsare, hvilket besvär den kostade mig!Jag behöfde således icke tänka på annat, ån att få den i qjön, ock hade detta lyckats mig, ftr det intet tvif-yel underkastadt, att jag företagit en af de vanvettigaste och äfventyrligaste reeor sedan verldens skapelse.

Men alla mina försök i denna väg slogo felt, ehuru jag derpå använde en otrolig möda, och pirogen icke låg mer än högst femtio famnar från hafvet. Första hindret bestod deri, att den låg på en höjd, som var nära nog tvärbrant åt strandsidan. För att undanrödja detta, beslöt jag gräfva undan jorden, till dess jag fätt en lagom sluttning.

Jag grep mig äfven an och utgjöt derunder millioner svettdroppar! Men tänker man någonsin på besväret, när friheten är det mål, hvartill man sträfvar?

Sedan denna svårighet väl blifvit öfverstånden, mötte jag en ännu större, ty jag förmådde lika litet fä pirogen ur

stället, som jag var i stånd att flytta slupen.

Nu mätte jag afetåndet till stranden och beslöt gräfva en kanal, för att låta hafvet fä afhemta min befriare ur fångenskapen.

Med friskt mod böljade jag äfven denna ansträngning, men sedan jag beräknat de erforderliga dimensionerna för min kanal, liksom svårigheten att undanskaffa den uppgräfda jorden, fann jag tyvärr, att jag icke hade att räkna på någonting annat än mina båda armar, och att jag skulle beböfva minst tio år för att blifva färdig; ty kusten var så hög, att öfre ändan af min kanal åtminstone bordt vara tjugotvå fot <^jup. Och härigenom såg jag mig tvungen, att öfvergifva äfven detta projekt.

Mitt lyerta var färdigt att brista vid öfvertygelsen härom, och uu först, men för sent, besinnade jag, burdåraktigt det vore, att börja ett företag, innan man noga öfvervägt allt ooh väl beräknat, huruvida de egna kraf-terne äro tillräokliga att med framgång utföra det.

Midt under denna sysselsättning giek det Qerde året af min fångenskap till slut, och jag förglömde icke att fira denna årsdag med samma gudaktighetsöfrdngar och till lika stor inre tillfredsställelse emu de föregående. Genom en fortsatt läsning i den Heliga Skrift, och ett noga begrundande af dess herrliga lärdomar samt dertill genom Guds nåd hade jag förvärfVat mig helt andra insigter och åsigter än dem jag förr egde. Jag betraktade numera verlden som ett långt aflägset land, der jag icke hade någonting att söka, vänta eller efterlängta, och med hvilket jag icke hade eller någonsin mer skulle få något att beställa.

Jag tror till och med, att jag då betraktade verlden p& samma sätt som vi efter detta lifvet törhända skola göra det, nemligen som ett ställe, der vi en gång lefvat, men det vi för alltid lemnai

Här var jag tryggad för verldens frestelser; hvaije köttslig lusta var förkolnad hos mig, och jag plågades icke af någon åtrå efter lifvets tomma njutningar. Jag hade allt hvad jag förmådde njuta; jag var oinskränkt herrskare öfver mina samtliga besittningar; jag kunde, om det så föll mig in, kalla mig Konung eller Kejsare öfver denna ö, som stod under min lydnad; jag hade hvarken rivaler eller någon, som kunde göra mig herraväldet stridigi Det berodde ensamt på mig, att skörda så mycken spanmål, att jag dermed kunnat befrakta flera fortyg; men som detta var ändamålslöst, sådde jag icke mer än till eget behof. Sköldpaddor finmos i öfver-flöd; men jag behöfde icke mer än en då ock då; Hka litet felades mig timmer, för att deraf bygga mig en kel flotta, och min vinskörd skulle ka varit tillwiflklig att lasta denna flotta med vin ook russin — i fall jag nemligen haft den.

24.

Redaktionen af min dagbok.

Men endast det jag kunde begagna, hade något värde för mig. Jag hade tillräckligt med liftmedel för tillfredsställandet af alla mina behof; hvad behöfde jag dft fråga efter det öfrigat Hade jag skjutit mera vildt, än jag kunnat äta, skulle jag ha varit tvungen att ge det åt min hund eller åt maskarna; och hade jag utsått mer spanmål, än som behöfts för min enskildta del, skulle den blifvit förderfvad. De träd, jag fällt, lågo qvar på marken ooh multnade: jag kunde icke begagna dem till annat än till bränsle, och mer eld än till beredningen af min mat kom icke i fråga.

Med ett ord, naturen och erfarenheten undervisade mig efter mogen öfverläggning, att allt önskvftrdt under solen eger endast ett i anseende till våra behof relativt värde, ock att det endast sä till vida blir oss nyttigt, som vi göra ett klokt bruk deraf, antingen för egen eller andras nytta. Den snålaste girigbuk pä hela jorden skulle troligen blifvit botad för sina o måttliga önskningar, i händelse han varit i mitt ställe; ty jag egdeoändligt mor, än jag någonsin kunde förbruka. Jag hade ingenting annat att önska, än några småsaker, som lik-= väl skolat vara mig till stor nytta. Som mina läsare redan veta, var jag egare till en förmögenhet af trettiosex pund Sterling, dels i guld, dels i silfvermynt; men min Gud! hvartill gagnade mig denna lumpna metall, då jag icke visste, hur jag skulle använda den och gema velat ge hort en hand full af densamma för några tobakspipor eller en handqvam, att derpå mala min span-mål! Lika gema hade jag gifvit bort alltsammans, om jag i stället Ätt för sex penee engelska roffrön, eller en hand full ärter och bönor tillika med en butelj bläck. Penningame voro mig till ingen

nytta och blefvo äfven orörda qvarliggande i en låda, der de under regntiden ölverdrogos med mögel. Men om också denna låda varit full med diamanter, skulle de icke egt en smula större värde för mig.

Jag hade nu kommit derhän, att jag erfor en långt större inre tillfredsställelse öiver mitt lefnadsstttt, än som var händelsen i böijan, och kände mig deijemte ojem-förligt lyckligare, så till själ som kropp. Ofta nedsatte jag mig till min måltid med ett tacksamt sinne, beundrande Försynens hand, som dukat mig ett bord midt i ödemarken. Jag sträfvade efter att vända mina blickar mera på ljus- än skuggsidan af min belägenhet, och förr glädja mig åt de njutningar, som voro mig förunnade, än eftersträfva hvad som fattades mig. Härigenom vann jag småningom en allt större frid med mig sjelf. Jag anför specåelt denna omständighet, för att derigenom djupt inpregla den hos de menniskor, hvilka aldrig finna sig nöjda, och icke rätt veta njuta af de håfvor, him-melen dem beskärt, emedan de ständigt fästa sina lystna blickar på hvad som felas dem. Och häri ligger den svartaste otacksamhet.

Ännu en annan betraktelse blef mig till väsendtlig nytta, liksom den tvifvelsutan skulle blifvit det för en hvar, hvilken råkat i en lika stor olycka som min. Jag jemförde nemligen min nuvarande belägenhet med den, jag i förstone väntade mig, ja till och med med den, i hvilken jag ofelbart skulle råkat, i fall icke Guds stora godhet underbarligen låtit vårt fartyg stranda mot kusten, till följe hvaraf jag icke allenast kunde nalkas det, utan äfven föra derifrån allt, som kunde vara mig till någon slags nytta. Hade icke detta inträffat, skulle jag saknat såväl verktyg till mina arbeten och vapen till mitt försvar, som krut och bly, att dermed förskaffa mig födan.

Ofta använde jag hela timmar, ja, jag kunde säga, dagar, att på det lifligaste eftersinna, huru jag skulle burit mig åt, ifall jag icke kunnat rädda någonting frän fartyget. Jag föreställde mig lifligt, att jag, så när som på några fiskar och sköldpaddor, icke skulle kunnat förskaffa mig någon föda, hvarförutan jag troligtvis redan i första tiden måst dö af hunger, emedan det var långt efter min ankomst till ön, som jag fångade det första af dessa sistnämnda åjur, såvida jag icke kunnat lefva som en äkta vilde. Slutligen besinnade jag, att om jag äfven genom list lyckats fånga eller döda en get eller en fågel, jag likväl icke kunnat sönderdela, öppna, mv taga och tillreda den, utan att jag varit tvungen att, lik ett osjäligt <\jur, med tänder och naglar slita sönder den bit för bit.När jag öfvertänkte allt detta, kände jag min tack-samhet ökas för Guds stora godhet; ja, jag tackade Honom till och med för min närvarande belägenhet, i trots af de med densamma förenade vedervärdigheter och besvär. Jag måste ftfvenledes be dem lägga denna omständighet på zninnet, som vid hvarje motgång genast äro färdiga att utropa: *Finnes väl någon olyckligare varelse än jag t* Må dessa besinna, huru mycket sämre mången annans belägenhet är, och dertill huru mycket sämre deras egen kunnat blifva, ifall Försynen i sin eviga vishet så hade beslutat

Jag anställde ännu en annan betraktelse, som likaledes uppfyllde mitt hjerta med ett tröstrikt hopp. Jag jemförde nemligen min närvarande belägenhet med den jag hade förment och bordt vänta, såsom följd af den gudomliga rättvisan. Jag hade fört en usel lefhad, utan att hvarken erkänna eller frukta Gud. Mina föräldrar hade gifvit mig en vårdad uppfostran, och icke underlåtit att tidigt bibringa mig en religiös vördnad för 'Skaparen, samt att i mitt minne inprägla allt, hvad naturen och ändamålet med min tillvaro erfordrade. Men ack! då lockades jag till det vilda matroslifvet, der man minst känner till gudsfruktan, ehuru man der så ofta på nära håll skådar den allsmäktiges fruktansvärda makt. Återstoden af min religiösa kända förqväfdes helt och hållet genom det förtidiga umgänget med förhärdade varelser, genom föraktet för faran, med hvilken jag blif-vit förtrogen, genom vanan att se döden i ansigtet, genom bristen på allt tillfälle att umgås med andra, bättre men-niskor, eller att någonsin fä höra ett yttrande, som kunnat vara mig lärorikt och haft ett godt syftemål.Känslan för allt godi var då sä utsllekt hos mig, och jag visste sä litet hvad jag var eller borde vara, att jag till och med i de ögonblick, dä himmelen sä underbart förlänade mig sitt beskydd, icke en enda gäng hvarken tänkte eller yttrade: *0 min Gud, jag tackar dig! Äf-veea i det största betryck, föll det mig icke in, att åkalla den allsmäktiges bistånd, eller utropa: “Herre, förbarma dig öfver mig!“ Guds heliga namn gick icke oftare öfver mina läppar än vid hädelser och svordomar.

Förförliga betraktelser öfver mitt förflutna lifs vrånghet och gudlöshet föröduyukade, som jag redan omtalat, under flere månader min själ När jag tänkte på mig qjelf och besinnade den högre, faderliga omvårdnad, som blifvit mig beskärd alltsedan min ankomst till denna ö, samt huru öfverseende den gode Guden förfarit mot mig, i

det han icke allenast straffade mig långt mindre, än mina gerningar det förbenat, utan äfven så rikeligen söijde för mitt li&uppehälle, då uppvaknade ånyo mitt hopp, att genom en uppriktig ånger återvinna Guds nåd och förtröstade jag åter på hans outtömliga bann-hertighet

Jag tillvande mig å ena sidan vid en ovilkorlig un-dergifvenhet för Guds vilja, men å andra sidan vid en uppriktig tacksamhet för hvad som vederfors mig, oeh detta såsom fö\jd af min öfvertygelse, att jag icke vågade beklaga mig, då jag fött behålla lifvet, oaktadt jag så rättvisligen gjort mig vfyrd detsammas förlust; att jag blifvit öfverhopad med förmåner, dem jag på detta ställe ioke fömufdgtvis vågat hoppas; att jag, långt ifrån att knota öfver min belägenhet, borde glädja mig åt densamma, och utan återvändo tacka himmelen för mittdagliga bröd, som endast genom en kec|ja af underverk kunde blifva mig beskärdt

Om mitt lif således i visst a&eende var sorgligt, v var det likväl i ett annat utmärkt af en särdeles Guds nåd, och det felades mig endast en rätt inre öfvertygelse om denna Guds godhet och nåd, för att jag skulle kännt mig lycklig. Yid besinnandet häraf kände jag mitt mod vakna och min svårmodighet upphöra.

Jag hade nu varit så länge på ön, att flere af die saker jag ditfört till min beqvämlighet, dels blifvit utnötta, dels tagit alldeles slut. Det återstod nu endast några droppar af mitt bläck och dessa voro så utspädda med vatten, att jag knappast mer var i stånd att läsa hvad jag skrifvit. Så länge det räckte, upptecknade jag för hvajje dag allt anmärkningsvärdt som händt mig. Denna dagbok öfver en förgången tid påminner mig, att det råder en viss öfverensstämmelse emellan epokerna för de särskilta händelser jag uppleft; och att, ifall jag varit vidskeplig nog att fästa mig vid lyckliga eller olyckliga dagar, jag i detta hänseende skulle funnit många tillfällen att anställa betraktelser öfver min dagbok. Sålunda anmärkte jag framför allt, att den dag, då jag, föraktande mina föräldrars råd, afvek från Hull, var densamma, på hvilken jag sedan tillfångatogs af korsåren och gjordes till slaf. Yidare var den dag, då jag lyckligen undkom skeppsbrottet på redden utanför Yar-mouth, densamma med den, då jag längre fram flydde från Salé. Slutligen var äfven den dag, på hvilken jag för första gången såg verldens Jjus, eller den 30 September, densamma, under hvilken jag tjugusex år sednare räddades från döden vid strandningen på denna ö.Det första, som tog sltit efter bläcket, var mitt bröd, jag menar nemligen de från fartyget räddade skorporna. Jag hade alltid på det sparsammaste hushållat med dem, och under ett helt år inskränkt mig till en skorpa om dagen. Det oaktadt måste jag sakna bröd under mer än tolf månader, ända till dess jag på egen mark fått skörda spanmål, hvaröfver jag hade alla anledningar att rara tacksam, då den, som läsaren redan vet, på ett så underbart sätt kom mig tillhanda.

Mina kläder böljade äfVen bli utslitna. Mitt linne var längesedan slut, med undantag af några randiga skjortor, hvilka jag tillika med några kavajer hittade bland matrosernas kläder. Jag hade varit mycket rädd om dem, emedan jag ofta icke kunde begagna något annat plagg. Hettan var nemligen så plågsam, att jag helst icke tagit några kläder på mig, men jag kunde icke förmå mig att gå naken, ehuru jag visste mig vara alldeles ensam på ön.

25.

Äfventyrlig kringsegling af ön.

Solhettan var dessutom långt odrägligare då jag gick naken, än då jag nyttjade kläder. I förra händelsen fick jag ofta valkar på skinnet, mén bar jag dere-mot en skjorta, spelade vinden under den, och afkylde mig derigenom på ett behagligt sätt. Lika så litet kunde jag vänja mig, att gå ut i solskenet utan hufvudbonad. Solstrålame bränna så häftigt under detta himmelsstreck, Robimon. 12att jag genast fick hufvudvärk, när de lodrätt träflade l\j essan.

Till följe häraf tänkte jag på ordnandet af de få . lumpor, jag ännu kallade kläder. Alla mina tröjor yoro utslitna; jag måste derföre försöka, att göra mig andra af de stora matroskavajema. Sålunda grep jag nu till synålen och blef min egen skräddare, änskönt mitt arbete ioke var att skryta med. Jag förfärdigade emellertid trenne tröjor, af hyilka jag yäntade mig en god och långyarig Ijenst. De benkläder jag fabricerade, yoro jemmerliga att åse. Jag har redan berättat, att jag gömde skinnen af alla de (^jur, jag dödade. Yanligtyis spände jag ut dem i solen, men somliga blefyo derige-nom/ så torra och ohandterliga, att de ioke dugde till något, hyaremot andra kommo mig särdeles väl till pass. Det första jag använde dem till, var en stor mössa, med hårsidan utåt, för att afhålla regnet.

Det lyckades mig så bra, att jag omedelbart derefter grep mig an med en hel klädning, nemligen en tröja och ett par benkläder, som yoro öppna öfver knäet Jag gjorde allting mycket vidt, emedan jag mer afsåg värn mot hettan än mot kölden. I öfrigt upprepar jag än en gång, att alltt mina kläder hade en högst ömklig snitt, ty jag var en dålig timmerman, men en ännu sämre skräddare.

Härefter började jag tänka på en solskärm $t mig, emedan den mer än väl behöfdes. Jag hade sett dem göra sådana i Brasilien, der de ioke gema kunna undvaras, i anseende till den starka värmen; och värmen på min ö var åtminstone lika stor om icke större, emedan den låg ännu närmare eqvatom. Som jag dessutom ofta företog långa vandringar, skulle jag komma atthämta stor fördel af dén, såväl under hetta som regn. Jag gjorde mig derföre ett utomordentligt besvär med mm solskärm, men det drog långt ut, innan jag fick någorlunda fason på den. Efter att ha misslyckats under trenne särskildta försök, fick jag likväl slutligen ihop en, som såg temmeligen hygglig ut Största svårigheten bestod deri, att göra den så, att den kunde vikas tillsammans, emedan jag i annat fall oupphörligt måst bära den öfver mig. Sedan jag väl fått den till lags, öfver-klädde jag den med ett skinn, hvars hårsida jag vände utåt, till följe hvaraf den icke allenast skyddade mig för regn, utan äfven afhöll solstrålame så präktigt, att jag icke hade minsta olägenhet af värmen. Då den var tffverflödig, vek jag ihop den och bar den under armen.

Sålunda lefde jag ett ganska förnöjsamt lif; mitt sinne hade blifvit fullkomligt lugnt, emedan jag fogade mig efter Guds vilja, och öfveriemnade allt åt hans visa försyn. Jag fann mig på sätt och vis bättre, än om jag lefvat bland menniskoma och, ehuru jag ibland längtade efter, att fö tala med någon af mina likar, sade jag der-vid till mig sjelf: “Är då icke samspråket med egna tankar och det genom bönen med Gud långt herrligare, än den njutning, du kan finna i umgänget med menniskoma?“

Under de följande fem åren mötte mig ingen utomordentlig händelse, som det kunde löna mödan, att här omtala. Mitt lif framflöt stfila, utan någon slags förändring i min belägenhet eller i mina lokalförhållanden. Jag inbergade årligen min säd och höll min vinskörd, samt gömde icke mer af båda delame, än som behöfdes för ett år. Men utom detta årliga arbete, och mina dag-liga promenader ined bössan på axeln, egnade jag min tid till byggandet af en ny pirog, hvilken jag slutligen icke allenast fick färdig, utan äfven förde genom en kanal, som jag grftfde sex fot bred och fyra fot cföup, till den ungefär en half mil derifr&n liggande hafsvikem Då jag hade böljat den förra, oformligt stora pirogen, utan att, som jag bordt, besinna, hur jag också skulle få den flott, och det ännu var lika så ogörligt, att flytta honom till hafvet, som hafvet till honom, så lät jag den ligga qvar der den låg, till ett minne af min tanklöshet, som skulle göra mig klokare till en annan gång och på denna andra gång upphörde jag icke att grubbla, ty jag ansåg saken ingalunda för omöjlig, ehuru jag ej på länge kunde finna något passande träd. Det jag slutligen utvalde, stod likväl på en half mils afetånd från hafvet, hvarföre det blef oundvikligt, att leda en kanal från detsamma till pirogen. . Jag använde tvenne hela år på, byggandet af pirogen, men beklagade mig aldrig deröfver, emedan jag nu i hoppet förutsåg mig komma i besittning af en farkost, med hvilken jag slutligen skulle kunna lemna ön.

Sedan likväl pirogen blifvit färdig, motsvarade dess omfång ingalunda den afsigt, i hvilken jag byggde den förra/eller att segla öfver till det omkring fyratio mil deri-från belägna fasta landet. Min farkost var alldeles för liten för en sådan plan, hvarföre jag öfvergaf hvaije tanke ditåt, men beslöt i st&llet att omsegla min ö. Hitintills hade jag icke sett mer än en enda punkt af motsatta sidan till densamma, men deraf gjordes jag ganska nyfiken, att äfven få beskåda de öfriga delame af kusten,och * som det nu mera icke låg något hinder i vägen, höijade jag ifrigt tänka på denna upptäcktsresa.

I denna afsigt, och synnerligast för att kunna förfara så mycket säkrare och regelmässigare, satte jag upp en liten mast midt i pirogen, och sammanflickade ett segel af några stycken sådana bland dem, jag räddat från fartyget, och hvarai jag hade ett stort förråd. Sedan detta var gjordt, företog jag genast en profsegling, hvarunder jag hade allt skäl till belåtenhet med mitt arbete. Uti båda ändame af båten satte jag kistor och koffertar, såväl för att i dem förvara mitt mun- och skjut-förråd, som till värn mot de påträngande vågorna. Dessutom gjorde jag en urhålkning i sjelfva farkosten, som var lagom stor åt min bössa, och betäckte den med ett Htet lock, för att skydda

den mot väta.

Min solskärm planterade jag i aktern, der den, fristad i kölsvinet, skyddade mig mot både solhetta och regn. Sålunda utrustad, företog jag tid efter annan små utfärder, men for icke långt hort, och förlorade aldrig min lilla hamn ur sigte. Men slutligen, otålig afct lära känna hela omfånget af mitt lilla rike, utrustade jag en vacker dag min pirog med allt erforderligt för denna vågsamma upptäcktsresa. Jag inpackade två dussin kom-brödskakor, en lerkruka med torkadt ris, hvilket jag tyckte mycket om, en liten flaska med rom, en half get, krut ooh hagel, och tFänne af de kavajer, jag funnit bland matrosernas kläder. Den ena medtog jag till mar drass och den andra till täcke.

Den 6 November, i ^jette året af min regering eller fångenskap, hvilket läsaren behagar, anträdde jag slutligen min resa, som emellertid räckte mycket längre, änjag beräknat; ty ehuru ön icke yar särdeles bred, anträffade jag likväl vid östra kusten ett långt ref, som dels öfyer, dels under vattnet sträckte sig omkring åtta mil ut i hafvet, och på andra sidan begränsades af en torr, vid pass fyra mil lång sandbank, till följe hvaraf jag nödgades göra en stor omväg.

Yid upptäckten af detta ref, ville jag i förstone uppge hela min plan och åter vända om, emedan jag icke viste^ huru långt refvet var, men isynnerhet, huru jag skulle kunna komma tillbaka. Jag föllde derföre mitt lilla ankare, hvilket bestod af en gammal, från fartyget hem-tad ankarklo.

Sedan jag fört min pirog i säkerhet, tog jag bössan och gick i land upp på en kulle, som tycktes beherska denna hafsudde. Härifrån kunde jag öfverse hela dess sträckning, till följe hvaraf jag beslöt kringsegla udden. Under det jag härifrån blickade utåt hafvet, upptäckte jag en häftig, jag skulle nästan kunna säga ursinnig strömfåra, som drog sig åt öster ett stycke utom sandåsen. Jag tog den ännu närmare i ögnasigte, ty stället syntes farligt, och ifall jag råkade i fåran, fruktade jag att bli bortförd, utan att sedan törhända kunna återkomma till ön. Jag tror äfven, att så hade händt, ifall jag icke varit nog försigtig att gå upp på kullen, ty samma ström gick äfvenledes på andra sidan om ön, ehuru på längre afstånd från ¿densamma. Härförutan varseblef jag äfven en underhafshvirfvel. Det fanns således tvenne altemativer, antingen att bortföras af strömmen, eller råka i vattenhvirfveln.

Under tvänne hela dagar qvarblef jag på denna kulle, emedan vinden, som blåste från ost-syd-ost, lågemot strömmen, och derigenom åstadkom en häftig bränning mot udden. I anseende till motsjön var jag der-före icke rätt säker, om jag skulle kunna fara längs utåt kusten, och i anseende till strömmen trodde jag det bli mig omöjligt, att komma ut till hafs.

Tredje dagen på morgonen fann jag emellertid, att vinden lagt sig under natten, och som hafvet var alldeles lugnt, vågade jag fortsätta min färd. Må detta tjena till varning för alla okunniga och förvägna sjömän! Jag hade knappt uppnått udden och var icke på mer än en båtlängds afstånd från stranden, då jag på en gång fann mig ha råkat i djupt vatten och i en våldsam ström, som liknade en qvarnsjuss. Den bortförde pirogen med en sådan häftighet, att jag, i trots af alla ansträngningar, icke mer kunde hålla mig i närheten af stranden, utan allt mer och mer aflägsnades från hvirfveln, som låg till venster om mig. Då jag nu dertill icke hade den minsta vind till lyelp, tjenade alla mina bemödanden till jemt ingenting. Nu böljade jag tro mig vara förlorad, ty som det gick ström på ömse sidor om ön, beräknade jag lätt, att den efter några mil skulle sammanträffa, då jag tvifvelsutan skulle få sitta emellan. Utan allt hopp om räddning, förutsåg jag således endast döden, och kunde icke en gång beräkna, att genom båtens omsijelpande bli begrafven i vågorna, ty sjön var temmeligen lugn, hvarföre ensamt hungersdöden förestod mig! Jag hade visst på strenden funnit en så stor sköldpadda, att jag endast med största möda kunde bära den i båten, och hade dessutom en stor kruka med dricksvatten, men hvad ville allt detta säga, när jag blef drif-ven utåt oceanen, och med säkerhet kunde beräkna, attieke under tusen mil finna hyarken fast land eller en ö

Härunder kände jag djupt, huru lätt det är för den eviga Försynen, att försämra den uslaste belägenhet, i hvilken en dödlig tror sig ha råkat. Nu föreföll mig min ensliga, tröstlösa ö som det herrligaste ställe på jorden, och att återkomma till den, var den enda lyoka, mitt hjerta önskade sig. Fattad af den häftigaste längtan, sträckte jag armame mot ön, och utropade högt: “Så skall jag då aldrig återse dig, du lyckliga ö! Arme, usle varelse, hvart tar

du vägen t“

Nu förebrådde jag mig min otacksamhet. Huru ofta hade jag icke knotat öfver mitt ensliga lif; och hvad skulle jag icke nu ha gifvit ut, för att åter få sätta foten på min ö? På detta vis inse vi, icke rätta beskaffenheten af vår belägenhet, förr än vi genom missöden rätt lärt känna den, och veta först då uppskatta våra njutningar, när de blifvit oss beröfvade!

Man torde knappt göra sig ett begrepp om min bestörtning, under det jag bortfördes från min älskade ö och drefs utåt oceanen. Den låg redan öfver två timmars väg från mig, *och jag förtviflade att någonsin återse den.

Emellertid arbetade jag af alla krafter, att styra min pirog mot norden, d. v. s. norr om strömfåran, der hvirfveln låg.

Omkring middagstiden, då solen inträdde i meridianen, tyckte jag mig känna en lätt vindflägt från syd-sydost. Häraf fick jag åter mod, isynnerhet när den en halftimma derefter började blåsa temligen friskt.Jag yar redan på ett oerhördt afetånd från min ö, och hade den minsta dimma kommit emellan, skulle jag ha förirrat mig under min färd; ty utan någon kompass, hade jag icke mer vetat, hvartåt jag skulle styra, för att uppnå ön. Men som vädret fortfor att vara vackert, reste jag åter upp masten och spände ut seglet, samt tog min riktning ytterst nordligt, för att komma ur strömmen.

Detta var knappt verkstäldt och min pirog hade icke väl böljat segla bidevind, då vattnets klarhet gjorde mig uppmärksam på en förändring i strömmen; ty på de ställen, der den gick häftigast, var vattnet dunklare.

Snart kände jag äfven att strömmen saktade sin fart, och såg tillika mot öster, på en half mils afetånd, några klippor skjuta upp midt i hafvet. Dessa klippor delade floden i tvenne armar, af hvilka den större fortgick i sydlig riktning, med klipporna nordost om sig, då deremot den andra, återförd af klipporna, bildade en häftig hvirfvel, som med stor kraft drog sig åt nordvest.

Den, som vet hvad det vill säga, att med snaran om halsen få nåd, eller som sett sig räddad ur mör-därehänder, i det ögonblick knifven vidrörde strupen, eller som slutligen varit i lika stor nöd som min, endast den kan fatta den glada öfverraskning, som nu intog mig, och med hvilken skyndsamhet jag styrde min pirog till hvirfveln, huru ifrigt jag deijemte skotade an mitt segel för den allt friskare förliga vinden och med hvilken förtjusning jag seglade undan, framdrifven af den våldsammaste motström.

Bedan jag med dessa båda mäktiga lyelpares medverkan tillryggalagt en timmas väg, kände jag ström-men aftaga och att den ieke skjutsade mig längre. Som jag emellertid var emellan tvenne strömfåror, nemligen den sydliga, som fortskaffat mig, och den nordliga, som gick ungeför sex mil derifrån, fann jag vattnet vester om ön alldeles lugnt och orörligt. Då vinden fortfor att vara gynnande, styrde jag rätt på ön, ehuru det icke gick så fort, som dittills.

Sedan jag omkring klockan fyra på eftermiddagen hunnit så nära ön, att det endast återstod några mil, fann jag, att förr omnämnda ref, den egentliga orsaken till min olycka, utsträckte sig mot söder, och att det, återkastande strömmen, hade bildat en annan hvirfvel mot norr. Den sednare syntes mig vara särdeles häftig och omedelbart ledande till målet för min fart, som låg vestligt eller fastmera nordligt.

Gynnad af en frisk vind, seglade jag i sned riktning nordvestligt genom denna hvirfvel och var efter en timma endast en mil från kusten. Vattnet var lugnt och jag hade snart uppnått stranden.

Som min fot vidrörde marken föll jag på knä och tackade Gud för min räddning, i fast beslut, att ieke mer tänka på någon flykt i min pirog. Sedan jag der-efter vederqvickt mig med återstoden af mitt munförråd, drog jag upp båten på stranden af en liten bugt, lade mig att hvila under några träd och inslumrade snart, vaggad till sömns af mina långvariga ansträngningar.

Vid uppvaknandet råkade jag uti ingen ringa förlägenhet, huru jag skulle komma hem igen. Den fara jag öfverstått var alldeles för stor, och jag visste nu hvad jag vågade, vid en hemförd samma väg jag kommit.Huru det såg ut på den andra eller vesdiga sidan, visste jag icke, men ville ioke heller utsätta mig för nya faror. Jag

beslöt derföre, ehuru först under påföljande morgon, att på aftonqvisten fara längs efter kusten, för att uppsöka någon liten hamn, der jag kunde förlägga min lilla fregatt och återfinna den, när behofvet så fordrade.

Sedan jag tillryggalagt omkring tre mil, upptäckte jag en i alla afseenden förmånlig bugt, som sträckte sig» nära en mil inåt landet och blef allt smalare ända till mynningen af en liten flod. Här hade jag således funnit hvad jag önskade, och sedan jag gjort fast pirogen, steg jag i land, för att se hvart jag egentligen hade kommit

Jag varseblef snart, att jag var ett godt stycke ifrån det ställe, dit jag anlände vid min första fotresa, och sedan jag tagit med mig min bössa och solskärmen,' emedan hettan var odräglig, begaf jag mig å väg.

Efter den qjöresa jag gjort, föreföll mig denna vandring i högsta måtto angenäm, och mot aftonen uppnådde jag mitt landtstäUe, der allt var på sin gamla plats.

Jag klef öfver pallisadema och lade mig i skuggan att sofva. Som jag var mycket uttröttad, insomnade jag snart. Föreställ dig nu, käre läsare, min förvåning, då jag icke långt derefter uppväcktes af en röst, som ropade till mig: “Robinson, Robinson Orusoc; stackars Hobinson Grusoel Hvar är du, Robinson f Hvar är dut Hvar har du varitt

Efter att ha i^>tt halfva dagen och gått under den andra hälften, sof jag så tungt, att jag härvid icke fullt vaknade, och vacklande mellan ett vaknande och sof-vande tillstånd, trodde jag mig drömma, att någon talade till mig. Rösten fortfor emellertid att ropa mig i namn, och slutligen uppvaknade jag, men i den största förskräckelse och bestörtning.

Jag hade likväl knappt fått upp ögonen, då jag såg min PM sitta på stängslet och fann honom ha varit den talande, ty just dessa beklagande ord hade han lärt af mig och fattat dem så väl, att han ofta satte sig på min hand och ropade, under det han vidrörde mitt ansigte med näbben: “Stackars Mobinson Orusoe, hvar är duf Sur har du kommit hit?“ oeh några andra talesätt, som jag lärt honom?

Ehuru jag nu således blef öfvertygad, att ingen annan än papegojan kunde ha talat, behöfde jag likväl en god stund, innan jag kunde hemta mig. Jag förvånades att djuret kommit dit, ooh grubblade öfver när det skett och hvarföre det flugit just till detta ställe.

Sedan jag räckt ut handen och ropat honom i namn, satte sig det snälla djuret som vanligt på min tumme och sade på nytt: uStackars Mobinson Orusoe, hur har du kommit hit, hvar har du varit?“ Alldeles som han varit förtjust öfver att återse mig.

Nu hade jag för någon tid Ätt afsmak för alla sjöfärder och höll mig derföre under några dagar i stillhet, för att tänka på de Äror, jag utstått Jag skulle visserligen tyckt om, att ha min pirog på denna sida af ön, men jag såg ingen möjlighet att föra dit den.

Hvad beträffar östra kusten, hvilken jag lärt känna, så hade jag dyrt nog Ätt betala mina notiser, för att våga mig dit på nytt; och bara jag tänkte derpå, blef jag helt kall om hjertat.Den andra sidan af ön kände jag visserligen ioke; men älven under förutsättning, att strömmen der med samma häftighet tog sin riktning åt kusten, kunde jag lika lätt riskera, att än en gång bli bortförd från ön.

Alla dessa grunder förmådde mig, att hellre undvara min pirog, ehuru den kostat mig så många månader att bygga och åter lika så många månader att få i ejön.

I denna förnuftiga sinnesstämning tillbragte jag nära ett år under ett stilla, tillbakadraget lefhadssätt, som man lätteligen kan föreställa sig. Min tankeflygt harmonierade fullkomligt med mina förhållanden; ty jag hade slutligen funnit tröst genom mina angelägenheters öfverlemnande åt Försynens vilja, och med undantag af min djupa saknad af allt menskligt umgänge, ansåg jag mig föra ett i alla afseenden lyckligt li£

Under denna tid fullkomnade jag mig i alla de mekaniska arbeten, hvartill mina behot tvingade mig, och tror i sanning, att jag efterhand skulle ha blifvit en rätt skicklig timmerman, isynnerhet när jag besinnar, huru £å verktyg jag hade.

Mina lerfabrikationer undergingo äfvenledes flera förbättringar, ty jag hade fallit på den goda idéen, att tillverka

dem medelst ett hjul, hvarigenom de fingo en i alla afseenden rundare och vackrare form.

Aldrig var jag likväl så stolt öfver mitt fuskeri, och så förtjust öfver någon uppfinning, som då jag lyckades göra mig en tobakspipa. Den var väl icke särdeles elegant till formen, utan tvärtom något obegriplig, samt deijemte tillverkad af rödlera; men denvar stark och hade godt drag, hvilket mycket fägnade mig, emedan jag var en mäkta stor rökare.

Det hade väl funnits pipor ombord på fartyget, när jag hemtade min första laddning; men jag frågade då icke stort efter dem, utan lät dem bli qvar, isynnerhet som jag då icke visste, att det växte tobak på ön. Då jag sedermera såg efter i fartyget, fick jag icke rätt på en enda.

Äfven i korgmakeriet gjorde jag betydliga framsteg; jag flätade, så långt min uppfinningsgåftra ville förslå, en mängd af stora och små korgar, hvilka alla åtminstone hade den fördelen att vara starka och be-qväma.

När jag hade skjutit en get, hängde jag vanligtvis upp den i ett träd, drog så af skinnet och sönderskar derefter djuret, som jag har hem uti någon af mina korgar. På samma sätt förfor jag med sköldpaddorna; jag öppnade dem, tog deras ägg, liksom några bitar af köttet, bar detta hemåt i en korg och lät resten ligga qvar. TJti de stora korgarna förvarade jag min span-mål, den jag spritade och vannade så snart den blifvit torr, hvareffcer jag åter förvarade densamma i andra korgar.26.

Robinson och hans bordskamrater.

Jag märkte nu, att mitt krutförråd böljade ansenligt minskas; en förlust, den jag ieke p& något vis kunde ersätta. Detta gaf mig anledning till många funderingar, bura jag skulle bära mig åt, när det en gång tagit alldeles slnt, d. y. s. bura jag skulle fä några getter.

Jag hade visserligen under tredje året af min vistelse på ön fångat oeb tämt en killing, i bopp om, att äfven en gång komma öfver en bock; men detta ville ieke lyckas mig, och under min väntan derpå behagade killingen bli get Jag hade icke hjerta att slagta den, oeb så dog den slutligen af ålderdomssvaghet

När detta inträffade hade jag redan tillbringat öfver tio år på ön, oeb, som sagdt, min ammunition var på sista upphällningen. Jag böljade derföre fundera på något konstgrepp att fånga getterna, och på sådant sätt £å en och annan af dem lefvande i mitt våld. Jag be-böfde i synnerhet en get med ungar.

I denna afsigt gjorde jag fällor, hvari de visserligen mer än en gång läto fånga sig; men som det felades mig tillräckligt starkt gam, så sleto getterna sönder fållorna, sedan de likvisst förut hållit tillgodo med betet. Nu försökte jag med fallgropar. I detta ändamål gräfde jag åtskilliga gropar på de ställen, der cyuren plägade beta, och täckte dem med risqvistar. Mera gånger utströdde jag kom och ris invid groparna, utan att an-Tända fall-luckan, och säg derefter tydligt spår efter getterna.

Slutligen iordningsatte jag en afton trenne fallgropar, hyilka jag likväl morgonen derpå fann tomma, ehuru lockmaten äfven nu var uppäten. Man behöfde i sanning godt tålamod, för att icke härvid förlora det.

Icke dessmindre inrättade jag nu mina fällor efter en annan method; men för att icke trötta mina läsare genom en omständlig beskrifning på dylika specialiteter, omnämner jag här endast i korthet, att jag en morgon vid undersökningen af mina gropar, fann uti den ena af dem en gammal, ofantligt stor bock, ooh i den andra trenne unga getter, hvaraf en hane och två honor.

Jag visste icke, huru jag skulle bära mig åt med den gamla bocken, ty han var så bångstyrig, att jag ieke vågade mig ner i gropen till honom, ehuru jag gema velat hemföra honom lefvande. Efter mycket bråk drog jag likväl slutligen upp honom ur gropen, men då slet han sig lös och flydde till skogs, liksom vansinnig af förskräckelse.

Jag visste då ännu icke, att man kunde tämja till och med ett lejon genom hunger. Hade jag qvarlemnat bocken i gropen under tre till fyra dagar, och derefter gifvit honom litet kom och vatten, skulle han ha blifvit spak och tam som en killing, ty dessa djur äro särdeles förståndiga och läraktiga, när man rätt behandlar dem. Emellertid lät jag honom springa sin kos, ty då visste jag ej bättre.

Derefter tog jag upp en i sender af de tre ungame och band dem tillsammans vid ett snöre, hvarefter jag utan särdeles svårighet ledde dem hem till mig. I böljanville de icke äta, men förfördes slutligen af det goda kom, hyarpå jag inviterade dem, och blefvo småningom mer och mer spaka.

Jag insåg nu nödvändigheten för mig, att uppföda tama getter, för att jag icke skulle komma att sakna denna af mig omtyckta spis, sedan mitt krut en gång tagit slut Derunder föll det mig likväl in, att jag måste akta mina unga getter för de vilda bockarna, på det de sjelfva icke åter skulle bli vilda. För att vinna detta ändamål måste jag kringgärda ett stycke land och göra stängslet så tätt och högt, att man hvarken inifrån eller utifrån skulle kunna hoppa öfver det.

För en ensam person var detta företag särdeles svårt, men nödvändigheten bjöd mig att utföra det Min första omsorg bestod nu deri, att uppsöka en ijen-lig plats, der djuren icke saknade bete och der det äfven var tillgång på vatten och skugga.

Den, som förstår sig på dylika inhägnader, skall finna, att det var särdeles oklokt, att på en äng eller en mvanny som man säger i våra vestliga kolonier, utvälja såsom en passande plats ett flackt, öppet ställe, hvars ena ända var skuggad, och genom hvilket några rännilar här och der framslingrade sig.

En kännare skall deijemte le åt min omtanka, då jag säger honom, att jag anlade gärdesgården på sådant sätt, att den skulle fätt nära två mila omkrets, öfver-driften låg emellertid icke så mycket i det för stort tilltagna omfånget, ty om det äfven utgjort tio mil, skulle jag egt tillräcklig tid för utförandet, utan fast mer deri, att jag icke besinnade, hurusom mina getter på en så vidsträckt plats skulle bli likaså vilda, som om de JRobituon. 13sprungo lösa omkring på ön, och att jag således omöjligt skulle fö fött i dem.

Min stängsel var redan påböljad, och vid pass fyratio famnar af den fördig, då jag kom att tänka härpå. Jag höll genast upp och beslöt inskränka min hage till 250 famnars längd och 160 famnars bredd, hyilket jag med skäl ansåg tillräckligt för de getter, jag kunde behöfva; i synnerhet, som jag när som helst, kunde utvidga har gen, ifall min hjord förökade sig.

Detta förförande var förnuftigt, och jag grep till verket med friskt mod, men behöfde ändå nära tre månader, innan jag fick gärdesgården fördig. Emellertid hade jag bundit fast tyngder kring benen på mina getter, och gifvit dem en betesplats helt nära mig, för att minska deras skygghet Ganska ofta gick jag äfven till dem, och gaf dem litet kom eller en hand full ris, hvil-ket de begärligt åto ur handen.

Sedan jag väl inhägnat min hage, löste jag dem, och de voro så tama, att de följde efter mig hamn i häl och bräkte, för att få litet kom.

Härigenom uppnådde jag mitt ändamål, och efter ett års förlopp hade jag redan en hjord af tolf stycken, dels bockar, dels getter, dels killingar; och två år sed-nare voro de fyratiotre stycken, ehuru jag slagtat flera till mitt behof.

Längre fram omgärdade jag ännu fem andra betesmarker, och byggde här och der små fållor, i hvilka jag föste gettema, när jag ville fånga någon utaf dem, samt slutligen äfven små grindar, som ledde från den ena hagen till den andra.Jag hämtade häraf ännu en annan, större fördel; ty jag fick icke allenast så mycket getkött, jag nu kunde önska, utan äfven nyölk, hvarpå jag i böljan alls icke hade tänkt, men som gjorde mig en utomordentlig nytta. Snart hade jag också en nyölkkammare i ordning, ty somliga dagar fick jag ända till tre och en half kanna mjölk. Naturen, som förskaffar varelserna de för dem erforderliga näringsmedel, undervisar dem äfven om sättet att använda dem. Detta fann jag bekräftadt på mig; ty aldrig förr hade jag nyölkat en ko, långt mindre en get; aldrig hade jag sett någon göra smör eller ost, och likväl lyckades det mig, ehuru efter många frutlösa försök, att ganska hastigt bereda båda delame, hvarefter jag icke mera behöfde sakna dem.

Huru förbarmande förfar ej Skaparen med de varelser, han kallat i lifvet, till och med då, när de tycka sig vara försatta i den tröstlösaste belägenhet! Huru godhetsfullt lindrar Han icke vår sorg, för att vi deraf skola hemta anledning att prisa Honom, till och med ur vårt fängelses djup. Hvilket hord hade Han icke uppdukat åt mig i ödemarken, der jag i förstone varse-blef endast hunger och död! Jag skulle narrat till och med en stoiker att la,

ifall han fått se mig spisa middag midt ibland min lilla familj. Der herrskade jag majestätiskt, som en oinskränkt furste och herre öfver hela ön. Mina undersåtares lif och död låg i min hand; jag kunde hänga och fyrdela dem, ge eller fråntaga dem friheten. Och bland dessa mina undersåtare funnos hvarken rebeller eller rabulister!!

Likt en konung spisade jag för mig qelf, omgifven af en svärm hungriga hofmän! Endast PoU, min gunst-ling, hade nAden att tala mig till; min trogna hund, som nu blifyit gammal och krasslig, och tyvärr! icke funnit någon trogen följeslagerska genom lifvet, till fortplantande af hans ädla stam, satt ständigt till höger om mig; mina tvä kattor paraderade vid hvardera ändan af bordet, snålt väntande på de bitar, min konungsliga hand litet emellan af gunst och nåd räckte dem.

Dessa båda kattor voro icke desamma, jag medtog från fartyget; ty de sednare hade längesedan afsom-nat och jag hade med egen hand begraivit dem nära intill min boning. En af dem hade likväl fått ungar, jag vet icke rätt med hvad för slags djur, af hvilka jag uppfostrade tvenne, under det de andra sprungo vilda omkring i skogen, hvaraf jag sedan hade förargelse, ty de smögo sig ofta in hos mig, och bestulo mig så oför-skämdt, att jag såg mig tvungen utrota största delen af denna Ijuffamilj.

De öfriga undveko slutligen mig och mitt hof, der jag lefde på en så lysande fot och icke längtade efter något annat än menskligt umgänge. Kort tid efteråt var jag likväl nära deran att få mera sällskap än jag önskat.

Jag har redan omnämnt, att jag gema velat ha pirogen i närheten af min vinterboning. Jag hade lik-väl ringa lust att derföre utsätta mig för nya faror, till följe hvaraf jag ofta bråkade min hjema med förslager att föra den till mig; och en annan gång beslöt jag att alldeles umbära den.

Deremot hade jag mer än gema återvandrat till den hafsudde, der jag, under min sista fård, besteg kullen, för att utforska kusten och strömmens riktning. Dennaönskan blef med hvarje dag: allt lifiigare hos mig, och slutligen bestämde jag mig för en fotvandring dit, längs efter kusten.

I händelse någon uti England hade mött en men-niska med mitt utseende, och min utstyrsel, skulle den antingen blifvit förskräckt eller slagit upp ett gapskratt. Jag sjelf stannade ofta, för att betrakta mig, och kunde icke afhålla mig från ett leende, när jag föreställde mig vandra i en sådan drägt genom grefskapet Yorkshire. Läsaren kan af följande utkast göra sig ett ungefärligt begrepp om det helal

På hufvudet bar jag en vidunderligt stor oeh hög getskinnsmössa, bakifrån hvilken nedföll ett slags skärm, dels för att skydda mig mot solen, dels för att hindra regnet drypa ner på halsen. Under detta himmelsstreck är det särdeles ohelsosamt att bli våt om kroppen.

Yidare bar jag en kort, likaledes af getskinn förfärdigad tröja, hvars skört hängde ner på höfterna och ett par korta benkläder, som voro öppna öfver knäet. De sistnämnde voro tagne af en gammal getabock, och de långa gråspräckliga håren föllo så tätt ner öfver va-dome, att de nära nog liknade ett par byxor.

Skor och strumpor egde jag icke, men jag hade likväl tillverkat mig ett par kuriösa persedlar, för hvilka jag icke har någon benämning; de hade en viss likhet med halfstöflor, slöto sig tätt efter vadoma och voro tillsnörda på sidorna liksom damasker; i öfrigt harmonierade de alldeles förträffligt med min förut nämnda barbariska drägt.

Omkring lifvet satt en bred gördel af torkadt getskinn, som fasthölls med ett par läderremmar. I ställetför svärd och dolk, bar jag på ena sidan en liten såg och på den andra en yxa.

Härförutan låg öfVer ena axeln ett gehäng, som likaledes var hopbundet med läderremmar och uppbar tvenne väskor af getskinn, i hvilka jag förvarade min ammunition.

På ryggen hängde en korg, öfver axeln en bössa och öfver hufvudet uppbar jag sjelf slutligen en tronhimmel, eller om läsaren så väl, en bockskinnsparaply, som likväl, med undantag af min bössa, var den nödvändigaste persedeln af hela min utstyrsel.

27.

Spåret.

Min ansigtsfärg var i det hela icke så solbränd, som man skolat förmoda om en menniska, hvilken icke använde minsta omsorg på denna del af sin kropp, och hvilken vistades endast nio eller tio grader från eqvatom. I böljan lät jag skägget växa till en half alns längd; men som jag hade bftde sax och rakknif, klippte jag slutligen af det ett godt stycke, men lät i stället mina mustacher frodas efter behag, tills de liknade dem jag sett bäras af turkame i Salé.

Jag nämner detta endast i förbigående, ty som ingen fick nöjet se mig, förtjenar det ringa afseende, och jag skall ej heller mera orda härom.

I denna utstyrsel företog jag således min nya resa, på hvilken jag använde fem eller sex dagar. Jag gicki början längs efter kusten, rakt fram till det ställe, der jag första gängen ankrade med pirogen; men dä jag nu icke behöfde tänka på min farkost, begaf jag mig ginaste vägen till den förr omnämnda kullen. Anländ dit, föste jag mina blickar pä hafeudden, hyilken jag ämnat kringsegla, och förvånades icke litet, då jag fann hafvet alldeles lugnt, utan att hvarken vid udden eller på något annat ställe upptäcka minsta tecken till hvirfvel eller ström.

Jag visste icke, hur jag skulle förklara denna förändring, och fortfor derföre med mina observationer, för att utröna, om ieke törhända ebb och flod voro orsaken dertilL

Det dröjde icke länge, förr än jag visste hvad jag skulle tänka. Jag öfvertygade mig nemligen, att ebben, utgående från vester, och förenande sig med loppet af någon 'större flod, måste vara orsaken till strömmen, hvilken, allt efter häftigheten hos vindarna, som blåste antingen från norr eller vester, än nalkades, än aflägs-nade sig från stranden.

Jag satt qvar på kullen ända tills mot aftonen, och då ebben inträffade, märkte jag åter en likadan ström som förra gången, endast med den skilnad, att den gick en timmas väg från stranden, hvaremot den under min olyckliga flfrd gick kusten så nära, att den bortförde mig med sig, hvilket i närvarande ögonblick icke skulle ha inträffat.

Af denna iakttagelse slöt jag, att det ieke blifvit svårt för mig att komma tillbaka, endast jag iakttagit förändringarna i tidvattnet.När jag likväl tänkte på utförandet af ett sådant förehafvande, grep mig en sådan förskräckelse, vid minnet af den fara jag utstått, att jag omöjligt kunde besluta mig dertilL Jag föresatte mig i stället, hvad som tvifvelsutan var vida säkrare, men äfven mödosammare, att bygga en ny pirog, för att ega en på hvardera sidan om ön.

Mina läsare veta, att jag då hade tvenne bonings-ställen, i fall jag så vågar uttrycka mig; det ena var min lilla fästning eller mitt tält vid foten af klippan, omgifvet af en mur och försedt med en grotta, hvilken jag vid denna tid hade ökat med flera små, inom hvarandra belägna rum.

Uti ett af dessa rum, det rymligaste och torraste, ifrån hvilket en dörr ledde utom förskansningen, stodo de stora lerkärl, om hvilka jag redan talat, och florton eller femton stora korgar, som hvardera innehöllo omkring fem till sex skeppor, och i hvilka jag förvarade mina förråder, men synnerligast min spanmål, antingen i kom, eller i ax, men skilj da från halmen.

Hvad min förskansning vidkommer, så hade de pålar, af hvilka den fordom utgjordes, uppväxt till stora träd, som blifvit så tätlöfvade, att man utifrån omöjligt kunde varseblifva den boning, de skyddade.

Icke långt från densamma, men ännu längre inåt ön, hade jag uppodlat tvenne sädesfält, hvilka punktligt under den gynnande årstiden inbringade mig en riklig skörd. Skulle jag behöft en större qvantitet spanmål, så funnos nära derintill flera redan uppodlade åkertegar.

Utomdess egde jag ett landsställe, som nu blifvit en rätt vacker plats. Der hade jag min somxnarlöfsal,hvilken jag alltid på bästa sätt vårdade, d. v. s. jag klippte och ansade alltid träden tUl lik»1 höjd med hvarandra.

Under denna löfeal hade jag alltid ett tält uppslaget. Det bestod af flere stycken segelduk, hvilka jag hopsytt oeh späut öfver dertill gjorda stänger, som icke be-höfde någon förbättring.

Inuti tältet stod min hvilosäng, bestående af skinnen till de c(jur jag dödat, liksom utaf flera andra nyuka ämnen,

hvaröfver jag hade bredt ett täcke, som jag sam-manflickat af en stor, på förtyget funnen kapprock. Till detta mitt landsstäUe begaf jag mig så ofta jag hade tid att aflägsna mig från min egentliga boningsplats.

Nära intill det sednare låg mitt getstall. Som jag hade gjort mig ett särdeles besvär med dess inhägnande och ifidgt önskade se det fullkomligt skyddadt, gaf jag mig ingen ro, förr än jag omgifvit det med så tätt nedslagna pålar, att dessa mer liknade en pallisadering än en gärdesgård, och att man knappt nog kunde fä handen emellan. Under den påförande regntiden slogo på-lame ut qvistar, ooh omhägnaden blef derigenom starkare än den bästa mur.

Dessa arbeten bevittna, att jag icke ladé armame i kors och icke skydde någon möda, att utföra allt hvad som kunde fjena till min nytta eller trefilad, ty jag betänkte, att afveln efter de tama djuren skulle försäkra mig om ett lefvande visthus med kött, nyölk och smör under hela tiden af mitt vistande på ön, äfven om det skulle räcka ännu en fyratio år, samt öfverlade deijemte, att bibehållandet af dessa djur helt och hållet berodde på den vård, jag egnade dem.Inom detta distrikt växte ftfren de vindrufvor, från hyilka jag hemtade en hufvudsaklig dd af mitt vinterförråd, ooh förvarade jag dem alltid med den största sorgföllighet, som det dyrbaraste och lftokraste af alla mina näringsmedel. De torkade drufvoma yoro nemli-gen icke allenast en behaglig, utan äfren en i högsta grad sund, närande och uppfriskande föda.

Som denna plats i öfrigt ldg ungefär halfvägs emellan min andra boning och det ställe, der jag lemnat pirogen, sä dröjde jag vanligtvis der och tog mig der ibland älven en middagslur, dä jag, hvad som icke sällan inträffade, gätt ut att se efter min pirog.

Ofta gjorde jag äfven smä utförder med den sednare; men vågade icke mer företaga nägon större resa, utan aflägsnade mig högst några stenkast frän stranden. Till sådan grad fruktade jag, att än en gäng bortföras af strömmen eller vindame. Men jag kommer nu till en ny afdelning af mitt lif.

En dag, dä jag vid middagstiden åter ämnade se efter min pirog, förvånades jag i högsta grad, dä jag i sanden upptäckte spären efter en har menniskofot. Liksom träffad af blixten, stannade jag orörlig, och tyckte mig skåda en hemsk spökgestalt

Jag lyddes uppmärksamt och säg mig omkring åt alla sidor, men upptäckte icke någonting oroande. Der-efter giok jag upp på en liten kulle, för att kunna se längre omkring, återvände så till stranden ooh fortsatte min väg ända ner till hafvet.

Åter vände jag tillbaka till mitt första ställe, för att öfvertyga mig, om jag var alldeles allena, ooh omjag törhända sett galet; men nej, det var icke minsta tvifvel öfrigt; jag såg obestridligt aftryeket af en mensk-lig fot. Huru hade denna fot kommit dit? Jag kunde ieke på något vis förklara det.

Sedan tusentals förvirrade tankar genomkorsat mitt hufvud, flydde jag, nästan utom mig, tillbaka till min fasta borg, knappast kännande jorden under mina fötter. I den förförligaste ångest såg jag mig vid hvart annat steg omkring åt alla håll, förskräcktes för hvaije träd, för hvaije buske, och förvandlade en trädstubbe till en mensklig varelse.

Verkan af en uppskrämd inbillningskraft, i förhållande till de omgifvande föremålen, låter sig knappast beskrifvas. Huru många vanvettiga idéer bestormade icke min själ; huru många sällsamma bilder och gestalter sväfvade icke för mina ögon, under det jag så undflydde en fara, som ännu icke innebar någonting oroandel

Sedan jag framkommit till min borg, (fy så plägade jag sedermera benämna min boning) rusade jag in, liksom jag varit förföljd. Om jag i ett tag klef uppför stegen, eller sprang in genom klippdörren, kan jag sannerligen icke mera erinra mig, ty ingen förskrämd hare kan ängsligare dölja sig, ingen jagad räf hastigare krypa ner i sin håla, än jag nu störtade in i min tillflyktsort.

Under hela den derpå följande natten fick jag icke en blund i mina ögon. Ju mer jag aflägsnade mig från föremålet till min fraktan, desto större blef min ångest, ett förhållande, som står i rak motsats till de allmänna lagarna för fruktan och i synnerhet till de vanliga gra-dationema af djurisk förskräckelse. Min inbillning gyck-

lade för mig de gräsligaste taflor och gjorde mig s& förvirrad, att jag icke förutsåg annat än olyckor.

28.

Fruktans dagar.

Jag visste icke hvad jag skulle tro om det spär jag sett, och hvilket hos mig injagade en sådan förskräckelse; jag inbillade mig till och med stundom, att det härledde sig frän den onde anden sjelf, och denna förmodan stödde jag på följande grunder:

Huru kan väl ett annat väsende med menskliga former hafva kommit till denna ö? Hvar skulle väl den farkost blifvit af, hvarpå det kommit? Hvarföre finnes blott detta enda fotspår? Och huru är det möjligt, att en menniska kunnat beträda denna ö?

Å andra sidan råkade jag likväl i samma förlägenhet, när jag frågade mig, hvarföre den onde på ett sådant ställe skulle hafva antagit mensklig form, utan något annat ändamål än att lemna ett fotspår efter sig, hvilket icke en gång kunde v^ra något ändamål, efter han icke kunnat vara säker, att jag skulle få se detta spår.

Jag öfvergaf slutligen all tanke derpå, och spåret tillskref jag nu vida farligare varelser, nämligen vil-dama från det gent emot liggande fasta landet

Jag förmodade, att deras piroger blifvit drifha af vidriga vindar och strömdrag samt kastade mot min ö; men att, sedan de satt foten i land här, de åter vändtom, emedan de tvifvelsutan hade lika liten lust att stanna qyar på denna öde ö, som jag att se dem hos mig.

Under det jag grubblade häröfrer, tackade jag på samma gång himmelen, att jag icke yarit i granskapet, då yildame gjorde sin pähelsning, och att de icke sett min farkost; ty i sådant fall skulle de naturligtvis slutit, att ön vore bebodd och deraf törhända föranledts att sträcka sina efterforskningar ända till min boning. Far sansfulla föreställningar bestormade nu min själ; jag inbillade mig, att de upptäckt pirogen, deraf slutit till att det funnos innevånare på ön, och att de snart skulle återkomma ännu manstarkare, för att uppäta mig; undgick jag dem äfven,. skulle de likväl hitta rätt på mina anläggningar, förstöra mina åkerfält och bortföra min gethjord, hvarigenom jag lemnades ett rof åt hungersdöden.

På sådant sätt slocknade i mitt hjerta hvajje religiös känsla och all min fordna förtröstan till Gud, som grundlagts genom de många och underbara bevisen på Hans godhet för mig. Liksom skulle den, hvilken intill detta ögonblick födt mig på ett så obegripligt sätt, ej älven ega makten att vårda det goda, hans frikostighet mig beskärt.

Plågad af dessa oroliga bekymmer, förebrådde jag mig, att icke ha sått mer spannmål, än som behöfdes för ett enda år; liksom intet olycksöde kunnat komma emellan och förstöra mitt utsäde, innan det mognat till skörd. Jag fann denna förebråelse så grundad, att jag för framtiden beslöt förse mig med trenne års behof, på det jag icke af en tillfällig händelse skulle utsättas för faran af brödbristHvilket förunderligt Försynens yerk är ioke mensk-liga lifvet! Fä huru mänga hemliga och stridiga vägar omintetgöra ej de intrasslade förhållandena allt, hvad som är oss kärt och dyrbart, eller låta de oss varse-blifva det i en helt annan dager! Föremålen för dagens kärlek blifra oss förhatliga redan i morgon; vi efter-sträfva ena dagen hvad vi förkasta den andra, och önska oss i dag hvad vi i morgon skola afsky, ja, hvarpå vi endast med bäfvan skola tänka!

Jag utgjorde då ett lefvande och obestridligt bevis på denna sanning; ty jag, som icke söijde öfver annat, än min saknad af allt menskligt umgänge, mitt eremit-lif på en ö, der jag, omgifven af den vida oceanen, var liksom utstruken ur de lefvandes antal; jag, af himme-len förklarad ovärdig att räknas till de lefvande, dömd att ensam vandra skild från de öfriga varelserna i dess skapelse; jag, för hvilken åsynen af en like skulle så till sägandes ha varit en uppståndelse från döden till lifvet, och den största välgerning, den allsmäktige näst efter den eviga saligheten kunnat bevisa mig; jag darrade vid blotta tanken på att möta en menniska och ville dölja mig under jorden, då jag varseblef denna tysta hänsyftning, detta stumma tecken till en förnuftig varelses ankomst på min ö!

Det var dessa bedröfliga omskiften i mitt lif, som gåfvo så mycken näring åt mina tankar, sedan jag något hemtat

mig från min första förskräckelse.

Jag besinnade, att Gud, på samma gång rättvis och allsmäktig, lika väl kunde befria mig, i fall Han så fann för godt, som Han straffat och hemsökt mig med olyckor; ansåg Han det åter icke för godt, vore det min ovil-korliga pligt, att foga mig efter Hans vilja. Jag vore i s&dant fall ioke mindre förpligtad, att sätta hela mitt hopp p& Honom och med förtroende öfyerlemna mig ät mgifvelseraa och verkningame af Hans eviga försyn. Dessa tankar sysselsatte mig icke allenast timmar och dagar, utan hela veckor och månader. Närmaste följden af desamma var denna: En morgon, det var ännu helt tidigt, låg jag i min säng, oroligt grubblande öfver vildames ankomst till min ö och högst nedslagen öfver denna händelse^ då jag på en gång ihågkom den Heliga Skrifts ord: “Akatta mig i nödens tid, och jag skall hjelpa dig, och du skall prisa mig.*

Jag steg oförtöfvadt upp, icke allenast med ett gladt och förtröstansfullt hjerta, utan äfven med föresats att af hela min själ bedja Gud om min befrielse. Sedan jag slutat min bön, slog jag upp bibeln, och läste der-vid följande ställen: Tjena Herran och var vid ett godt mod, och Han skall stärka ditt hjerta; jag säger dig, tjena Herran!* Det är mig omöjligt att beskrifva, huru mycket dessa ord höjde mitt mod. Uppfylld af tacksamhet lade jag ihop boken, och var, ätminstone i ett hänseende, icke mera nedslagen.

Midt under dessa tankar, grubblerier och betraktelser föll det mig in, att det kanske var endast ett lyemspöke, som oroade mig, och att det fotspår jag sett, till slut törhäuda vore mitt eget.

Äfven denna föreställning bidrog mycket till mitt lugnande, och jag försökte nu öfvertaia mig sjelf, att saken vore en förvillelse, till hvilken mina egna fotspår gifvit anledning» Kunde jag icke ha tagit denna väg, då jag gick till eller ifrån min pirog?Jag kunde omöjligt draga mig till minne«, om jag gått denna våg, eller ej; och ifall aftrycket i sanden verkligen härrörde från min fot, eå hade jag minsann spelt samma rol, som de dårar, hvilka föresätta sig att berätta någonting rätt rysligt, men sedan förskräckas för sina egna historier långt mer, än deras åhörare. Jag fattade derföre åter mod och vågade sticka nt hufvudet utom mitt gömställe. I öfrigt var jag något matt, emedan jag, under de trenne dygn jag hållit mig instängd i min borg, icke förtärt mer än några kombrödskakor.

Jag besinnade deijemte, att mina getter nödvändigt borde mjölkas, och att de arma 4juren säkerligen plågats till följe af denna glömska. I sjelfva verket bekom den några af dem ganska illa, och de sinade äfven af.

Slutligen vågade jag bege mig åstad, men hade någon sett, hur försigtigt jag smög mig fram och i hvaije ögonblick såg mig omkring, färdig att släppa min korg och springa hem igen, skulle man säkerligen trott mig vara förfö\jd af antingen ett ondt samvete eller en gränslös förskräckelse, hvilket sistnämnde också var händelsen.

Sedan jag emellertid upprepat dessa utflykter under två till tre dagar, blef jag djerfvare och styrkte mig i tanken, att inbillningskraften spelt mig detta fula spratt.

För att likväl fullkomligt öfvertyga mig, beslöt jag återvända till stranden, der jag ännu en gång ville se och jemföra detta spår med min egen fot.

Men då jag kommit fram, insåg jag tydligt, att jag ingalunda varit på eller i grannskapet af detta ställe» då jag förde pirogen i land; och till yttermera visso var fotspåret mycket bredare, än min fotDetta i dubbelt hänseende oangenäma resultat satte på, nytt min iabillningskraft i gäsning och alstrade den djupaste nedslagenhet hos mig. En iskall feberrysning skakade min kropp, och då, jag åter gick hon, kunde jag icke bli qvitt den tanken, att en eller flere varelser landat vid ön och funnit den vara bebodd, hvarföre jag ipom kort borde vänta mig en öfverrumpling. Hur jag skulle bete mig dervid, det visste jag alls icke.

Till hvilka dåraktiga företag förledes ej menniskan af sin rädsla! Den kommer bonne att förbise de räddningsmedel, hvilka anvisas henne af förnuftet. y

Min första plan var, att rifva ned alla mina gär-desgårdar och låta mina tama djur fä springa till skogs, på det ej fienden, när han upptäckt dem, skulle förledas att oftare göra sina påhelsuingar af hopp om ett rikt byte hos mig.

Den närmaste och naturliga följden af en sådan plan skulle då ha blifvit ej allenast förstöringen af mina båda

åkerfält, för att icke heller genom denna lookmat framkalla fienden, utan öfven, att jag bordt rifva ner min sommarlöföal och mitt tält, på det icke något spår efter min boning skulle uppsporra honom till vidare efterforskningar, i hopp att finna innevånare på ön.

Med sådana tankar umgicks jag hela den natt, som följde på min återkomst från stranden; fy oron i min qjäl var ännu lika stor, och mina fantasier ännu lika öfverspäuda. Fruktan för faran är tusende gånger förfärligare än föran sjelf, och ängslans börda är dubbelt tyngre än olyckans. Det sämsta var, att min sinnesförvirring icke mer tillät mig hemta minsta tröst af religionen.

Mobinson. 14Föret emot morgonen inslumrade jag. Förslappnin-gem i min qjäl medförde en c^up sömn, efter hvilkeu jag kände mig betydligt lugnare.

Nu böljade jag öfverlägga med större redighet, och kom, efter en läng strid med mig qjelf. till den slutats, att min så angenäma, sä fruktbara ö, icke vore s& öfver-gifven, som jag i förstone trott; att väl inga ständiga innevånare funnos på den, men att en eller annan farkost någon gång kom öfver till den, antingen med af-aigt, eller ditförd af vidriga vindar.

Under de femton år, jag tillbragt på ön, hade jag ännu icke en enda gång sett ens skuggan af en mensk-lig varelse; det var således sannolikt, att ifall vildame någon gång landade vid den, de åter genast inskeppade sig, emedan de ännu icke funnit för godt, att bosätta sig på densamma.

Den största fara, för hvilken jag således kunde vara utsatt, bestod följaktligen i en tillfällig landstigning af fasta landets innevånare, hvilka, enligt all sannolikhet, anlände tvert emot deras afsigt och högst sällan skulle tillbringa natten på ön, för att afvakta dagen och den återinträdande floden. Jag bohöfde således icke tänka på annat, än att förskaffa mig en säker tillflyktsort, i fall jag skulle fö se vildame landstiga.

Jag böljade nu ångra, att jag gifvit min grotta en utgång, som ledde utom förskananingen, hvarföre jag efter mogen öfverläggning beslöt anlägga ännu en för-akansning på något a&tånd från det första, och just på samma ställe, der jag för tolf år sedau planterat den redan omnämnda alléen. Träden stodo der hvarandram

så nära, att jag endast behöfde då ner några pålar emellan dem, för att snart erhålla en tillräokligt tätoeh stark mur.

29.

Mennisko-benen.

Sålunda yar jag nu kringgärdad af en dubbel vall. Den yttre förstärktes med åtskilligt trävirke, gamla ankartåg och flera dylika ämnen, samt hade deijemte sjn stycken skottgluggar, hvilka voro jemt så stora, att man kunde få ut armen genom dem. Få yttersidan betäckte jag den utomdess med jord, hvañgenom den blef tio fot tjockare.

Uti de tgu skottgluggarna riktade jag de qju gevär, jag hemtat från fartyget, i det jag lade dem på ett slags lavetter, hvarigenom jag nnder loppet af två minnter kunde affyra hela mitt artilleri. Flere månader åtgingo visserligen, innan jag slutat min befästning, men så var den också i det allrabästa skick.

För att emellertid dölja denna vall, nedslog jag öf-verallt i grannskapet en mängd af de pålar, hvilka så lätt växte till. Jag tror mitmnii, att antalet af dem uppgick till flera tusen, men jag hade iakttagit den för-sigtigheten att lemna ett stort rum mellan dem och för-skansningen, såväl för att i tid knnna upptäcka fienden som att hindra denna från att smyga sig inpå mig.

Efter tvenne års förlopp hade jag en tät gärdesgård,, och efter fem till sex år utbredde sig framför min bo-ning en skogsdunge, som till den grad sammanväxt, att den i sjebva yerket blifvit ogenomtränglig. Säkerligen skulle ingen ha tänkt pä att bakom densamma söka någonting, allraminst en mensklig boning.

Som den icke hade någon öppning, begagnade jag nu tyenne stegar för att komma ut och in. Med till-hjelp af den första klef jag upp på ett icke särdeles högt ställe af klippan, der det fanns rum att fösta den andra; och sedan jag derefter borttagit dem båda, var ingen menniska i stånd att nå mig, utan att bli sårad. Hade fienden älven kommit

så långt, skulle han i alla fall befunnit sig utom min yttre förskansning.

På sådant sätt träffade jag alla de förberedelser till mitt försvar, som menskliga klokheten var i stånd att inge mig; och af det följande skall läsaren finna, att de icke voro utan nytta för mig.

Under dessa arbeten försummade jag likväl icke mina öfriga angelägenheter. Jag sysslade isynnerhet med min lilla gethjord, hvilken icke allenast tillfredsställde ögonblickets bebof, utan var mig i allo tillräcklig, hvarföre jag såväl sparade min ammunition, som befriades från jagtens mödor.

För att icke gå miste om dossa fördelar, fonderade jag länge både bärs och tvärs, till dess jag slutligen beslöt välja mellan följande altemativer. Det första bestod deri, att utsöka en annan passande plats, och der gräfva en undeijordisk håla, i hvilken jag nattetiden ville instänga mina getter; det andra deremot afsåg, att kringgärda två eller tre, på olika håll belägna, och i möjligaste måtto undangömda ställen, och på hvartdera af dem instänga ungefär ett halft dussin getter, på detjag, ifeU någon olycka vederfors min stamjord, innan kort ooh med ringa möda skulle kunna ersätta skadam Verkställandet af den sednare planen erfordrade visserligen långt större tid ooh arbete, men den yar ändat mälsenligare.

Till följe häraf använde jag flera dagar att genom-ströfva de mest undangömda ställena pä ön. Jag valde sluteligen ett, som motsvarade min önskan, emedan det lftg i en ljus, kärrartad trakt midt uti de täta skogar, i bvilka jag en gäng förut sä när förirrat mig.

Stället hade nära tre tunnlands vidd ooh rar sä om-kransadt af skogen, att denna nästan utgjorde en naturlig gärdesgärd, h varigenom mitt arbete betydligt minskades. Efter en månad hade jag äfven inneslutit platsen sä väl, att mina getter, som numera icke voro vilda, der åtnjöto fullkomlig säkerhet.

Sedan jag ditfört tio getter och två bockar, använde jag ännu någon tid att fullkomna gärdesgården, tills den slutligen blifvit lika sä säker som de förra.

Till allt detta var ett fotspär orsaken! Jag hade ännu icke sett till någon menskbg varelse på ön, ooh det oaktadt hade jag under de tvenne sista åren lefvat i en oro, som mycket minskade trefnaden i mitt dittills förda lif och hvarom endast den kan göra sig ett begrepp, som vet bvad det vill säga, att ständigt vara fången i fruktans qval.

Med verklig ledsnad måste jag här anmärka, att denna ^jälsoro utöfvade ett ganska ofördelaktigt inflytande på mina andaktsöfningar; ty fruktan att falla i vildames händer plågade mig så mycket, att jag sällan var i den sinnesstämning, att jag kunde nalkas Ska-,*paren, åtminstone icke med den higna nndergifrenhet, hvarvid jag förr varit vaa. Och nitr jag bad tfil Ond, skedde det endast i den atOnsta nedslagenhet och sinnesförvirring, ty jag tänkte ieke på aanat, än de föror aom hotade mig, och väntade hvaije afton, att påföjjande morgon bli mördad och uppäten.

Sedan jag undangömt en del af mitt ldla lefvande munförråd, genomsökte jag på nytt ön, för att upptäcka en lika lämplig plata, åt hvilken jag kunde anförtro cm ny del af detsamma.

En dag, då jag mer än aom hittills varit fallet, nalkades veetra kusten af ön och lät mina blickar kring-svävfva på hafvet, trodde jag mig på långt håU varse-bHfra ett föriyg.

Efter hvad jag förut nämnt, hade jag funnit några kikare om bord på förtyget, men de lågo nu Hemma hos mig, och det föremål jag såg, var så aflägset, att jag icke kom till någon visshet, ehuru jag oafbrntet fortfor att fixera det.

Om det således var en båt eller ej, kunde jag icke utröna; och då jag gick ned från kullen, på hvilken jag stått, försvann det ur min åayn. Jag tänkte icke heller mera derpå, men beslöt, att dädanefter icke gå hemifrån utan att medhafva kikare.

Sedan jag kommit ner till foten af kullen, d. v. s. till yttersta ändan af ön, der jag förnt ioke varit, öfver-tygade jag mig, att menskliga fotspår på ön icke vore någonting så märkvärdigt, som jag i böxjan inbillat mig.

Hade jag icke genom en besynnerlig Försynens skiekelse lidit skeppsbrott på den sidan af ön, dit vil-dame aldrig

kommo, så skulle jag lfttteligen funnit detnaturliga och vanlig» dervid, att vildame på fasta landet, så efta de gingo något för långt nt till sjös, bo-gagnade min 5 till hviloplats, liksom att de ofta levererade bataljer med hvarandra på yön, hvarvid segranae förde sina fångar i land på denna 0, der de, tillfölje af deras barbariska plägseder, slagtade ooh uppåto dem.

Jag hade således knappast hunnit till sydvestra udden af ön, då jag på en gång fattades af en dödlig förskräckelse. Det är mig omöjligt med ord skildra den afsky, som intog min qjäl, då jag nu såg stranden öfver-sådd med hnfvudskålar, arm- och benpiper samt andra mennisko-ben.

Härvid anmärkte jag isynnerhet ett ställe, der man gjort upp eld och gräft en grop i sanden, som mycket liknade stridsbanan för en tuppfäktning, och der tvifvels-utaa de förfärliga vildame sutit under sina kannibaliska måltider.

Åsynen af dessa föremål gjorde ett så förförande intryck på mig, att jag för några ögonbliok till och med glömde min egen fara. Ofta hade jag väl hört talas om en sådan mer än ^jefrulsk råhet, ett sådant mennisko-naturens vanslfigtande, men ända dittills icke så nära åskådat bevisen derpå.

Rysande vände jag mig bort; det svartnade för mina ögon och jag hade troligen a&vimmat, om icke min natur hjelpt sig qjelf genom en ymnig kräkning. Men drijja der kunde jag icke, utan begaf mig skyndsamt hem till mtn boning.

Kommen ett stycke bortom kullen, blef jag stående liksom förstenad; men då jag återkommit till besinning, lyfte jag mina tårfulla ögon mot himmelen, tackandeGud, att han låtit mig födas långt ifrån så afskyvtoda varelser, och för den tröst han förlänat mig i en af mig & ofta otacksamt kallad olycklig, belägenhet Huru mycket borde jag likväl ej tacka honom derför, i stället att beklaga mig, synnerligast för det han uppehållit mig i min olycka genom erkännandet af hans allmakt och hoppet på hans hjelp; en lycka, vida öfvervägande alla de lidanden, jag utstått och törhända äfren finge att utstå.

Uppfylld af sådana känslor, återkom jag till mitt ^slott*, der jag mycket lugnare än hittills böljade öfver-väga min ställning. Jag insåg nemligen, att vildame aldrig kommo till ön, i afeigt att der göra något byte, då de tvifvelsutan hvarken saknade eller behöfde öns alster och lika så litet hoppades finna någonting, sedan de troligtvis förut undersökt den, utan att upptäcka några föremål för deras lystnad. Hade jag icke utom-dess lefvat här aderton år, utan att se till en enda af dem?

Det enda jag hade att iakttaga, var, att ständigt hålla mig så undangömd som möjligt, såvida jag icke skulle varseblifva andra menskliga varelser än dessa kannibaler.

Min afsky för dem och deras onaturliga plägseder -gjorde mig för en längre tid dyster och grubblande, och under de följande tvenne åren gick jag icke en enda gång utom mitt distrikt. Med mitt distrikt menar jag här mina tre anläggningar, eller mitt slott, mitt landställe och de båda gethagama, till hvilka sednare jag begaf mig endast för djurens skull, emedan jag till en sådan grad afskydde vildame, att jag fraktade deras åsyn lika mycket som sjelfva den ondes.Under kela denna tid gick jag ingen enda gftng till A min pirog, men funderade på, att bygga mig en annan; ty jag vågade icke omsegla ön i denna båt, för att föra den till mitt grannskap, af fruktan att på hafvet möta några af vildame. Jag viaste ju endast för väl hvad öde som väntade mig, ifall jag hade olyckan att räka i deras händer.

Tiden, i förening med öfvertygelsen, att jag ioke behöfde frukta att bli upptäckt, skingrade efterhand min ångest, och jag böljade åtar mitt fördna lugna lif, med den skilnaden likväl, att jag nu gick försigtigare till väga, hade ett vaksamt öga pä allt och icke lossade nftgot skott, på det icko mina fiender skulle höra det, i händelse de just derunder varit på ön.

Det var min stora lyoka, att jag försett mig med tama getter, och derigenom befriades frän nödvändigheten att jaga dem i skogarna. De jag sedermera fångade, togos i fällor; ty under hela två åren lossade jag icke ett enda skott, ehuru jag derföre aldrig gick ut utan min bössa. Af de tre pistoler, jag fann på fartyget, har jag nästan alltid tvä i min gördel. En af mina stora, likaledes från förtyget hemtade väqor, hade jag polerat och lät den nu paradera

pä mig i ett getskinnsgehäng.

När jag någon gång begaf mig hemifrån, såg jag verkligen förförlig ut, i synnerhet när man till min förra beskrifhing på min person tänker sig de bäda pistolerna oeh den länga pampen, som hängde till venster - utan ba^ja.

En tid bortåt gick allt sin vanliga jemna gång, och med undantag af mina försigtighetsmått, förde jag ett, som fordom, stilla och fredligt lif Allt mer och merinsåg jag, huru litet min belägenhet förtgent kalks olycklig, i jemförelse med andra, ja, till och med många, i hvilka jag kunnat komma, såvida det varit Guds vi\ja.

Menniskoma skulle ftfven i allmänhet mindre knota, öfrer sin belägenhet, hvilken den än måtte vara, i fall de jemförde den med deras, som blifvit ännu mindre gynnade af Odet, i stället att oupphörligt fästa den afund-sjuka blicken på lyckligare förhållanden.

Jag kan med skäl säga mig då icke ha saknat mycket af hvad jag kunnat kalla oumbärligt; derföre tror jag äfven, att förskräckelsen öfver vildame ock omsorgerna för mitt försvar, så till vida förslöade min uppfinningsförmåga, som jag näatan icke mer tänkte på anskaffandet af nya heqvämligheter.

Jag förglömde till ock med mitt goda project, att förvandla en del af min säd till malt, för att deraf hrygga mig dricka, ehuru detta i det hela var ett underligt infall, hvilket jag ofta ansåg enfaldigt, då jag i ock för dess realiserande saknade så mänga oundgängliga förnödenheter. För det första hade jag inga fat, på hvilkas förfärdigande jag, efter hvad redan blifvit berättat, för-gäfves användt så många dagar, veckor, ja, månader. Vidare fattades mig humla och jäst, samt slutligen en kittel att deri koka mitt dricka. Hade imellertid vildame • icke varit, skulle jag det oaktadt vågat försöket; ty jag gaf mig sällan, förr än jag, hvilka svårigheterna än voro, drifvit igenom mina en gång påbegynta företag.

Nu hade likväl min inbillningskraft fått en helt annan riktning; ty natt och dag tänkte jag endast på möjligheten, att kunna döda något af dessa o^jur, midtm

under deras blodiga högtider och att rädda de offer, som blifvit utsedda att slagtas.

Jag skulle kunna fylla en innu större bok endast med de Instiga projecter och konstgrepp jag utfunderade, i afsigt att kunna utrota dessa varelser, eller Åtminstone förskräcka dem och betaga dem lusten att Återkomma.

Alla dessa projecter gingo likväl i rök, ty utan främmande bistånd var jag icke i stånd, att utföra något Hvad förmådde väl äfven en ensam person mot 20—80 med Bagqjer, bågar och pilar beväpnade vildar, hvilka tvifvelsutan begagnade dessa vapen med samma säkerhet som jag min bössa? ,

Understundom funderade jag på att gräfva en grop under det ställe, der de hade sin eldstad, och lägga dit 5—6 skålpund krut, som skulle spränga dem allesammans i luften. Men först och främst förargade det mig, att göra ända på så mycket krut, då jag icke hade mer ån en enda kagge qvar, och sedan kunde jag icke vara säker om explosionen hade den verkan jag beräknat; fy fingo de endast en eller annan skråma, skulle detta icke vara nog att förskräcka oob aflägsna dem för alltid.

Jag öfvergaf derföre denna plan och föresatte mig i stället, att lägga mig i bakhåll på något fjenligt ställe och dervid medhafva mina tre bössor, hvardera laddad med trenne kulor. När de sedan voro midt uppe i deras blodiga fest, ville jag ge eld, och med hvaije skott döda eller åtminstone såra två dier tre af dem.

Derefter ville jag, beväpnad med min sabel och mina trenne pistoler rusa ner ibland dem och trodde mig fullt och föst kunna utrota dem allesammans, äfven om de voro ljugo hufvuden starka.Häröfver grubblade jag en lång tid, ty hela planen intresserade mig till den grad, att jag till och med i sömnen sysselsatte mig med den och drömde att jag slogs med vildama.

Mitt hat till dem gick så långt, att jag verkligen under- flera dagar såg mig om efter ett ställe, som kunde duga till bakhåll, ja, jag besökte ofta till och med deras offerplatser, för att göra mig rätt hemmastadd med lokalen. Under sådana ögonblick glödde jag af hftmdlyst-nad och tänkte icke på annat, ån att låta trettio eller fyratio af dem

springa öfver klingan.

Slutligen upptäckte jag en i alla a&eenden lämplig plats vid foten af den förr omnämnda kullen, der jag med största trygghet kunde invänta deras piioger, och, innan de ännu hunnit fram till stranden, obemärkt smyga mig bakom träden, af hvilka ett var så ihåligt, att det kunde rymma mig.

Derifrån kunde jag åskåda deras ohyggligheter och sigta åt deras hufvuden, när de väl hunnit rota sig tillsammans, då jag äfven för hvart skott med säkerhet skulle kunna råka tre eller fyra af dem.

I fast beslut, att här utföra mitt förehafvande, iord-ningssatte jag de båda musköterna och min vanliga jagfc-bössa samt laddade de förstnämnda med tvenne stång-och fyra pistolkulor. I jagtbössan lade jag en handfull grofva hagel och i hvar och en af pistolerne fyra stycken kulor. Härförutan förság jag mig med ammunition för en andra och tredje laddning samt beredde mig att, sålunda rustad, gå i fält.

Sedan jag sålunda ordnat och utfört min plan för fälttåget, begaf jag mig regelmässigt hvarenda morgonm

till toppen af kullen, som låg ungefär tre mil från mitt slott; för att spqja, om ieke några piroger ställde tån kosa till ön.

Efter trenne månaders fåfäng räntan blef jag emellertid trött p& dessa enformiga vandringar. Och under hela denna tid hade jag ej heller varaeblifvit det minsta, hvarken på stranden eller på oceanen, så långt jag kunde se med min kikare.

Mitt beslut stod likväl föst, och jag ty ekte mig ännu vara lika hågad, att ondskefullt mörda trettio dier fyratio värnlösa vildar, för ett brott, hvarpå det. hittills ioke fallit mig in att tvifla, emedan min vrede genast i början uppflammade vid afekyn för . de barbariska plågse-dema hos ett folkslag, det Gud i sin vishet tycktes ha tillåtit, att styras endast af föraktliga och van ärande passioner, till följe hvaraf de sålunda törhända under århundraden hyllat ett bruk, som genom tradition öfver-gått till dem, och h vartill endast en af himmelen alldeles öfvergifven, af satanisk förhärdelse styrd onatur, kunde förleda dem. Men då jag, som sagdt, böijade tröttna på dessa dagliga och ändamålslösa utfärder, ändrade sig småningom mina åsigter, och jag öfverlade med större lugn och kallare hlod, i hvilket ursinnigt företag jag ämnade störta mig.

Hvilken rätt hade då jag, att upphäfva mig till domare, till hämnare af förbrytelser, dem Gud i sin oändliga vishet ieke under århundraden bestraffat, på det att dessa varelser på sätt och vis skulle bli verkställame af hans eviga domar? De hade ju icke på minsta vis förolämpat mig; anstod det mig således, att blanda mig i deras förehafvanden?Af denna tankegång upprann den följande: Huru kan jag veta, hvad som i detta egna föll bör tiUskrifvas den Eviges beslut? Det synes tydligen, att dessa varelser ioke anse sig brottsliga; deras samvete fördömer ingalunda dessa' plågseder och gör dem inga förebråelser derför.

De veta idke, att de handla orätt, obh hafva visst ioke för afsigt, att trotsa den gudomliga rättvisan, hvilket likväl är händelsen vid våra flesta Synder. I deras ögon är det lika litet ett brott, att döda en krigsfånge, som det i våra är att slagta en oxe; och de anse det lika litet för orätt att äta menniskokött, som vi göra oss samvete af att äta fårkött

Slutsatsen af detta risonnement var, att jag hade orätt, och att detta folkslag ioke, såsom jag nttalat för-kastelsedomen öfver dem, med större skäl förmente att kallas mördare, än de kristna varelser, hvilka ioke sällan döda sina krigsfångar, eller utan nåd och förbarmande låta hela härar springa öfver klingan, oaktadt dessa nedlagt vapen och gifvit sig fångna.

Oansedt det omenskliga i plägseden, att uppäta hvarandra, föll det mig nu in, att detta egentellgen ioke rörde mig. Yildame hade ioke förolämpat mig. Syftade de åt mitt lif, eller såg jag mig tvungen att draga svärdet till mitt qjeliförsvar, blefve detta en helt annan sak; men då de ioke kunde se mig, och ioke ens engång visste, att jag fanns till, s& kunde de ej heller hysa några fiendtliga afsigter mot min person. Följaktligen var det orätt af mig, att vi(ja mörda dem.

Det skulle hafva varit endast ett rättfärdigande af de grymheter, spanioreme tilläto sig i Amerika, då deutrotade millioner af derna olyckliga, hvilka, äuskönt barbarer och afgudadyrkaare samt kända för blodiga pläg-seder,

såsom t ex. mennisko-ofiEringar, icke desemindre, i hänseende till spaniorerae, voro de oekyldigaste va* releer i veriden.

Dessa betraktelser afhöllo mig från alla vidare mått ock steg. Jag gjorde liksom halt; återkom småningom ifrån mina omenskliga idéer ock gjorde dra slutsatsen, att min a&igt att anfalla vildarne vore en orättvisa, då de ieke på minsta vis ofredat mig. I öfrigt visste jag, hvad jag hade att göra, i händelse de upptäckte och öfver* föllo mig.

Härförutan fann jag, att utförandet af denna plan skulle, i stallet att bidraga till min säkerhet, ha blifvit den säkraste anledning till mitt förderf; såvida jag icke kunnat döda icke allenast en hvar af de landstigna vil-dame, utan dertill alla dem, som sedermera infunnit, sig. Ty om endast en enda undkom och berättade den olyoka, som drabbat hans bröder, skulle tusende ha kommit att hämnas de fallne, då jag måst bereda mig på dra undergång, hvarmed jag nu ingalunda var hotad.

30.

Hålan.

Det hade således hvarken i moraliskt eller politiskt hänseende varit rätt gjort af mig, att blanda mig i denna sak. Allt hvad jag borde göra, var att hålla mig såundangömd som möjligt, och att utplåna hvaije spår, som kunde ge anledning att förmoda en mensklig va-relses vistande p& ön.

Religionen förenade sig här med klokheten, för att öfvertyga mig, att jag öfverskridit gränsen för mina pligter, då jag utkastade planen till utrotandet af varelser, hvilka i hänseende till mig voro alldeles oskyldiga. Hvad deras brottslighet beträffade, borde den betraktas som dem rörande, och mig anginge den alldeles icke. För folkslags förbrytelser mot folkslag funnos national-straff; och det vore himmelens ensak, att tukta dem, som offentligt förolämpade honom.

Allt detta syntes mig så klart, att jag kände den renaste tillfredsställelse öfver mitt undgående af en handling, som, efter hvad jag rätteligen insåg, varit icke mindre brottslig, än ett uppsåtiigt dråp.

Knäfallande tackade jag Ghid, för det han frälst mig från denna blodskuld, och bad honom af innersta hjerta, att förläna mig sitt allsmäktiga beskydd, på det jag hvarken måtte falla i barbarernas händer, eller förgripa mig på dem, såvida icke mitt sjeliförsvar det fordrade.

I denna sinnesstämning tillbragte jag nära ett år. Jag tänkte så litet på ett tillfälle att öfverfalla vildame, att jag under hela denna tid icke en enda gång gick upp på kullen, för att se mig om effcer dem, och för att erfara om de gjort någon påhelsning vid ön; ty jag fruktade för frestelsen att angripa dem, ifall ett gynnande tillfälle erbjudit sig.

Jag förde endast min båt till östra kusten af ön och fastgjorde den i en liten vik, vid foten af några högaklippor, dit jag kunde rara öfvertygad, att yildamé icke skullo komma med sina piröger. Tillika med båten medförde jag alla de persedlar, som hörde till den, nemligen en mast, ett segel och den j emklump, jag gaf namn af ankare,

Utomdess höll jag mig, som sagdt, mer än någonsin undangömd och lemnade icke oftare mitt tält, än då mina utgöromål det fordrade. Dessa sednare voro inga andra, än att mjölka mina getter och att se om min lilla hjord, som var skyddad för all fara, sedan jag inqvar-terat den på andra sidan af ön, ty så mycket yar sär kert, att yildarne icke kommo till ön, för att der söka något, och att de således aldrig aflägsnade sig från kusten, ja, jag tror nästan, att do yoro lika så ofta på ön, sedan min fruktan för dem gjort mig så försigtig.

Min fruktan gick nemligen så långt, att jag ieke en gång yågade slå in en spik, eller hugga omkull ett träd, och ännu mindre lossa ett skott, på det icke ljudet deraf skulle fästa någon lyssnares nppmärksamhet. När jag gjorde upp eld skedde det under den största försigtighet, emedan röken, som på dagen kunde ses på långt håll, lätt kunnat förråda mig. Jag hade derföre äfven för» lagt alla de fabrikationer, hyartill jag begagnade eld, såsom t. ex. mina lerkärl och tobakspipor, till skogen, der jag efter någon tid till min stora förtjusning upptäckte en naturlig håla. Jag yågar tryggt påstå, att hyarken en yilde eller någon annan menniska skulle haft nog mod att att gå in i

den, såvida de ioke känt ett lika stort behof af en säker tillflyktsort, som jag.

Ingången till hålan låg vid foten af en stor klippa, der jag var sysselsatt med fällandet af några större träd, för att deraf bränna kol.

Robinson. 15, Innan jag går vidare, anser jag mig böra förklaara, hvartill jag använde dessa koL Efter hyad jag redan nämnt, vågade jag ioke mer göra upp eld i närheten'af min boning; men som jag ioke kunde lefva utan mitt kokta kött och mitt bröd, föll jag på den idén, att förbränna ved i gropar, betäckta med torf, hvilket jag hade sett göras i England. Sedan veden en gång tagit riktigt eld, släckte jag ut den och erhöll derigenom kol, hvilka jag sedan transporterade hem till mig, då jag icke mer behöfde frukta, att röken skulle sqvallra om min närvaro på ön.

/ Under det jag således var sysselsatt med trädfällning, upptäckte jag bakom några tätt sammanvuxna buskar ett slags fördjupning, ooh blef nyfiken att undersöka det inre af den.

Efter att med temmelig svårighet ha inkommit i hålan, fann jag den stor nog att kunna rymma tvenne upprätt stående personer, men tillstår, att jag ganska hastigt drog mig tillbaka, då mina blickar i djupet af hålan mötte tvenne stora blixtrande ögon. Jag visste icke, om de tillhörde en ond ande eller någon mensklig varelse, men var också i förstone alldeles för rädd att anställa någon närmare undersökning.

Sedan jag emellertid fått hemta mig något, kallade jag mig en narr, och sade till mig sjelf, att en sådan fruktan vore skam af en karl, sedan han tillbragt tjugo år på denna ö; och säkert fanns ingen varelse i hålan, som kunde se värre ut än jag sjelf. Jag fattade derföre mod, tog en brinnande tjärvedssticka och rusade in i hålan. Knappt inkommen, förskräcktes jag nästan likaså mycket som första gången; ty jag hörde en djupsuck, liksom från en lidande varelse, dereffcer afbrutna toner, liknande till hälften utsagda ord, och slutligen åter en djup suck.

Jag drog mig nu undan med en sådan fasa, att jag kallsvettades, och hade jag haft en mössa på hufvudet, skulle den säkerligen blifvit aflyftad af mitt, likt borst uppstigande hår. Men jag samlade åter hela min själsstyrka och hemtade en viss tröst af tanken, att Gud vore allsmäktig och allestädes närvarande, hvarföre han äfven här förmådde skydda mig.

Åter gick jag fram, och nu varseblef jag vid skenet från min fackla en på marken liggande, gammal, stor getabock, som tycktes kämpa med döden.

Jag stötte till honom lite med foten, för att se, om jag skulle f& ut honom, men sedan han försökt stiga upp, föll han åter omkull. Det föll mig då in, att han, så länge en lifsgnista ännu fanns qvar i honom, gema kunde fä bli qvar der han var, för att möjligen skrämma vildame, liksom han skrämt mig, ifall dessa skulle djerf-vas inträda i den hemska hålan.

31.

Vildarnes fest.

Jag började nu nyfiket se mig omkring och fann hålan vara. helt liten; den hade ungefar tolf fots diameter och en oregelbunden form, emedan naturens hand skapat den. Längst bort i hålan märkte jag likväl in-gången till en ännu längre bort fÖfande gftng, men denna lftg 8å nära marken, att jag nödgades krypa pA händes

och fötter, för att komma igenom.

Hvart denna gftng förde, visste jag ieke; oeU som jag ieke hade någon fackla med mig, uppskjöt jag mina undersökningar, samt beslöt, att återvända dagen der-efter, då jag ville förse mig med så väl ljus som elddon^ hvilket sednare bestod af ett gammalt bösslås.

Till föye häraf återvände jag påföljande morgon, försedd med sex tjoeka ljus (jag tillverkade nemligen sådana af bocktalg), hvarefter jag kröp in genom den trånga öppningen. Krypande på händer och fötter, kom jag ungefår sexton famnar vidare, hvilket var ett ganska vågsamt företag, då jag icke visste hvart denna un-deij or diska gång förde och hvad jag skulle finna vid slutet af densamma. Efter ännu några steg, kom jag in i en ungefår ijugu fot

hög grotta.

På hela ön fanns icke ett praktfullare skådespel att se, än väggame och det bågformiga taket till denna grotta eller håla; ty skenet från mina båda ^us reflekterades tusenfaldigt mot dem. Jag kunde alls icke förklara, om klippan bestode , af diamanter eller andra sten-arter, eller om den på slutet utgjordes af purt guld, hvilket jag var mest böjd att tro*

Grottan saknade visserligen dager, men genom det tända ljuset blef den så lysaiide och herrlig, man kunde föreställa sig. Marken var slät och öfversådd med ett slags sandgrus. Jag såg icke här några spår efter osnygga djur och märkte ingen fuktighet på väggarna» Den enda svårigheten bestod i ingången; men vid närmare eftersinnande fann jag häri en förmån, emedan grottan der-igenom förvandlades till en verklig fösining ooh sålunda förskaffade »ig en s& länge önskad och eftersökt tillflyktsort.

Min förtjusning öfver denna upptäckt var utomordentlig, ooh jag beslöt att genast ditföra alla flyttbara, föremål, men synnerligast dem jag. var mest rädd' om, såsom mitt krut oeh mitt vapenförråd. Jag hade inalles trenne jagtbössor oeh åtta musköter; af dessa qvarlem-nade jag i mitt slott fem stycken, hvilka, likt kanoner, förblefvo utplanterade uti skottgluggame i vallen, o

För ordnandet af mitt krutförråd, sftg jag mig nu tvungen att öppna det ur hafvet uppfiskade krntfatet Vattnet hade inträngt på alla sidor omkring tre till fyra. tum cfyupt, men det genomvåta krutet hade torkadt ooh bildat en skorpa, som förvarade det inre, liksom skalet gömmer frukten. Härigenom fick jag mitt förråd ökadt med ännu sextio skålpund af det bästa krut, hvilket i närvarande ögonblick utgjorde ett ganska herrligt fynd för mig.

Med undantag af två till tre skålpund, hvilka jag qvarlemnade i slottet, förde jag allt det öfriga krutet till hålan, tillika med allt det bly, jag lagt afaides, för att deraf stöpa kulor.

Nu tyckte jag mig vara en af de gamle jättar, dem sagan berättar ha bott i hålor ook otillgängliga klippgrottor. Jag kunde också vara öfrerfygad, att vildame ioke skulle kunna uppspåra mig i denna tillflyktsort, ooh äfven om de det gjort, skulle jag der lätteligen kunnat försvara mig mot ett aldrig så stort antaL

Den gamla bocken, som jag fann kämpande med dö-1 den, dog tö\jande dagen nära intill ingången af hålan. Jag >brydde mig icke am att föra ut honom, utan föredrog att begrafva honom i en grop inuti grottan.

Det fjugutredje &ret af mitt vistande p& ön hade nn redan intrftdt, och jag var så van vid mitt lefhadssätt den, att, ifall man försäkrat mig om, att ieke bli oroad af yildame, jag geroa skulle ha gifvit ifrån mig en skriftlig förbindelse, att der tillbringa återstoden af mina dagar, till dess jag slutligen, lik den gamla getabocken, skulle ha uppgifvit min sista suck inuti hålan.

Jag hade äfven förskaffat mig åtskilliga förströelser, hvarigenom tiden gick mycket fortare, än i böljan. Sålunda reta mina läsare, att jag hade lärt PM tala; och han gjorde detta med en sådan förtrolighet och sade allting så rent, att jag med största nöje hörde på honom. Han lefde inalles tjuguaex år hos mig; hur långe han sedan lefde, har jag ingen reda på.

I Brasilien påstår man, att dessa c(jur ofta uppnå en ålder af hundra år. Törhända finnes det ännu några af mina papegojor på ön, som ropa: den stackar* JRobinson Orusoe! Jag önskar ingen Engelsman olyckan, att landa på min ö, och der höra dem tala; men inträffade någonting sådant, skulle man säkert tro den onde husera der. — Min hund Tar under sexton år min trogne och treflige säUskapare, men dog slutligen af ålderdomssvaghet. Mina kattor förökade sig så starkt, att jag var tvungen att göra ända på en hop af dem, på det de ieke skulle äta upp allt hvad jag hade.

Efter de båda gamla kattornas död, flydde alla de öfriga till skogs, sedan jag länge nog jagat och lenmat dem utan föda, samt blefvo vilda, med undantag af treune favoriter, hvilka jag behöll qvar hos mig. Dessablefvo xxu medlemmar af min familj; men deras ungar blefvo fiskames ro£ Härförutan hade jag ständigt några * tama killingar hos mig, som voro vana att äta ur handen, liksom ännu tvenne andra papegojor, hvilka temmeligen väl uttalåde mitt namn, ehuru icke så tydligt som den första* Slutligen ägde jag ftfven flera tama sjöfåglar, hvilka jag

fångat vid stranden, och derefter vingklippt.

De små pålar, jag utplanterat rundt omkring mitt slott, hade växt upp till en tät häck, i hvilken mina fåglar till mitt stora nöje byggde sina bon. Jag hade således all orsak att vara nöjd med mitt Ef och skulle ha varit det än mera, om jag icke ständigt plågats af fruktan för vildame.

Försynen skickade det likväl annorlunda; och den, som läser min berättelse, må vid detta tillfälle behjerta följande betraktelse; Hur ofta händer det icke, att just det onda, ti som mest söka undvika, oeh hvilket vi, sedan det inträffat, finna öfver all héskrifning olyckligt, det oaktadt blir nyckeln till vår befrielse och liksom enda räddningsmedlet ur vår nöd!

Jag skulle härvid kunna anföra mångfaldiga exempel ur mitt eget Ef; men det anmärkningsvärdaste af dem alla inföll likväl först vid dutet af min vistelse på ön.

En Decembermorgon af mitt tjuguandra år på ön, då jag före dagbräckning en gått hemifrån, för att syssla med min skörd, öfvertaskades jag af skenet från en eld, som tycktes vara uppgjord på den ungefär två mil ifrån mig aflägsna stranden och just på det ställe af ön, der jag sett spår efter vildame.Den förfärligaste ångest intog mig vid denna anblick; jag stannade tvärt oeh våjgade mig icke ur stället, af fraktan att bH öfverfallen. Sedan jag emellertid besinnat, att jag icke vore rätt säker någorstädes nte pä fria ftiltet, återvände jag hastigt till mitt slott, der jag på allt sätt sökte förläna de mig omgifvande yttre föremålen ett vildt utseende, samt drog in stegen öfver vallen.

Härefter beväpnade jag mig och satte mig i försvarstillstånd. Jag laddade alla mina gevär och alla mina pistoler, i det fasta beslut, att försvara mig till sista blodsdroppan.

Sedan jag tillbragt tvenne långa timmar i den oroligaste väntan, blef jag otålig och böijade längta efter, att få närmare reda på vildames förehafvande.

Jag stillade likväl ännu en stund min nyfikenhet; men sedan jag Öfverlagt hvad jag borde göra, blef det mig omöjligt att uthärda denna ovisshet Jag uppreste derföre min stege mot den sida af klippan, der det fanns ett litet plan på henne, drog upp den efter mig, reste den på nytt, och anlände på sådant sätt till spetsen af klippan. Här nedlade jag mig på magen och tog fram min kikare.

Genast varsebief jag icke mindre än nio vildar, sittande omkring en liten eld, men icke för att värma sig, ty hettan var redan odräglig, utan, som jag förmodat, för att tillreda en gräslig måltid af det menniskokött, de medfört till ön; om i lefvande eller dödt tillstånd, det visste jag icke.

De voro komna i tvenne piroger, som lågo vid stranden, och som ebben nu inträdt, tycktes de endast af-vakta flodens återkomst, för att bege sig på hemvägen.Man kan lätteligen göra sig ett begrepp om min bestörtning vid åsynen af detta skådespel, isynnerhet då man besinnar, att det försiggick på min sida af ön.

Jag insåg likväl att de icke gema kunde komma oftare än vid ebbtiden, hvarföre jag under hela flodtiden, utan all fara kunde vistas ute, såvida icke någon då redan vore kommen till ön. Denna öfverläggning föranledde mig att med större lugn återgå till min skörd.

Det gick också> som, jag hade beräknat; ty så snart floden var inne, såg jag dem stiga i pirogema och ifrigt ro från ön. Här bör jag likväl icke förglömma den omständigheten, att de vid pass en timma före deras affärd uppförde en dans, hvarnnder jag, med tillhjelp af min kikare, kunde noga iakttaga alla deras ställningar och åtbörder. Jag fann då, att de voro alldeles nakna.

Så snart de inskeppat sig, lemnade jag mitt gömställe, med tvenne musköter på axeln, ett par pistoler i bältet och min blanka sabel vid födan, och ilade så skyndsamt som möjligt till kullen, hvarifrån jag allraförst fick se dem.

Då jag efter tvenne timmars tröttsam vandring an-ländt dit, märkte jag, att ännn trenne andra piroger måste ha varit vid ön. Jag riktade nu kikarn utåt hafyet och såg dervid äfren fem piroger ställa sin kosa till fösta landet.

Jag gick nu ner till stranden, men hvilket förfärligt skådespel |nötte icke der mina ögon! Benknotor och stycken

af menniskokött lågo i den rysligaste oordning bland blodlefrar och innanmäten efter de likar, dem de med kannibalisk glupskhet hade förtärt. Åsynen häraf uppfyllde mig med så mycken ovilja, att jag åter kände lusten vakna hos mig, att döda deförsta vildar, jag kunde möta, åfven om de vore aldrig så många.

32. Ett nytt skeppsbrott

Yildaroe måste emellertid ioke ofta ha farit till ön, ty mer än femton månader förgingo, innan de återkom-mo; åtminstone såg jag undertiden icke till minsta spår efter dem. Så länge regntiden Varade, kunde jag vara säker, att de icke lemnade sitt hem, allraminst på en så lång färd. Det oaktadt tillbringade jag denna mel-* lantid på ett högst ömkligt vis, ty fruktan för ett anfall plågade mig dag och natt, och jag kan försäkra, att väntan af en förestående olycka är långt plågsammare än sjelfva olyckan; isynnerhet när man saknar allt välde öfver sin ångest

Under tiden förgick icke min mordlystna sinnesstämning, utan jag använde större delen af dagen till utfunderandet af planer, huru jag vid deras nästa ankomst skulle öfverrumpla och döda dem, isynnerhet om de, likasom förra gången, voro delade i tvenne partier.

Jag besinnade dervid ingalunda, att jag derigenom skulle bli en. lika stor, ja, kanske större mördare, än de voro menniskoätare, ifall jag t ex. i dag dödat ett dussin af dem, veckan derefter lika många ock så hela vägen bortåt

Nu insåg jag lyckan af att äga en så rik gethjord; ty jag vågade icke vid något tillfälle lossa ett skott, allra-minst på den af vildarne besökta delen af ön, för att icke uppskrämma dem.

Törhända skulle de i sådant fall ha gripit till flykten, men då säkerligen efter några dagar återkommit i två till trehundra piroger, då mitt öde blifvit afgjordh

Fem Qerdedels år förgingo likväl, innan jag återsåg någon af dem; men huru detta giek till, skall jag snart berätta. Det är väl möjligt, att de flere gånger under tiden varit på ön, man jag hade åtminstone icke sett dem.

Enligt mina nogaste beräkningar, var det i Maj, under det 24 året af min vistelse på ön, som ett högst sällsamt sammanträffande egde rum dem och mig emellan, men härom skall jag vid lägligare tillfälle mera orda.

Min sinnesstämning var under dessa femton till sexton månader i högsta grad nedslagen. Jag sof oroligt, hade rysliga drömmar, och uppvaknade ofta i den förfärligaste ångest Efter att under, natten ha drömt, att jag dödat en eller flere af vildarne, plågade jag under dagen min bjerna med filosofiska undersökningar om det rätta eller orätta i en sådan handling.

Så till vida jag kunde förlita mig på min träkalender, i hvilken jag fortsatte att göra mina inskärningar, var det den sextonde Maj, som en häftig- orkan utbröt och räckte hela dagen, i förening med täta blixtar och åskslag.

Ryslig var den derpå följande natten. Jag satt just derunder och läste i bibeln samt anställde allvarliga betraktelser öfver min ställning, då jag på en gång hörde en knall, lik dånet af ett på hafvet aflossadt kanonskottDetta ljud medförde en helt olika öfverraskning för mig, än alla dem jag hittills upplefvat, ty det väokfce himmels vidt åtskilda idéer i mitt hufvud. Med en otrolig hastighet sprang jag upp och hade inom fö ögonblick satt min stege mot klippan, på hvars högsta punkt jag snart böljade mina efterforskningar.

Nästan i samma ögonblick jag uppkommit, varse-blef jag på hafvet en ny blixt, som låt mig ana åter ett kanonskott, hvaraf äfven ljudet efter en half minut framträngde till mina öron, och lät mig sluta, att det blifvit lossadt på samma ställe, der min pirog en gång bortfördes af strömmen.

Att ett fartyg vore i sjönöd, hlef nu intet tvifvel underkastad t, liksom att skotten troligen voro nödsignaler till ett annat medseglande fartyg, och jag hade dervid nog sinnesnärvaro att öfrerlägga, att, om jag också ieke kunde bistå de nödställde, skulle likväl de kunna bistå mig.

Jag ihopsamlade derföre all torr ved, som låg rundt-omkring och gjorde deraf ett bål, som jag sedan antände. Det torra virket tog lätt eld och uppflammade högt, oaktadt vindens häftighet

Jag tänkte nu, att om ett fartyg vore i grannskapet, det tvifrelsutan skulle se min eld; och så förhöll det sig äfven, ty vedhögen var knappt antänd, då jag redan hörde ett tredje kanonskott, som åtföljdes af ännu fler, och alla från

samma punkt

Ända till påföljande morgon underhöll jag min dd, och då det blifvit ljust, upptäckte jag på hafvet ett föremål, nära intill östra sidan af ön. Om det var' ett för-tyg eller ett vrak, kunde jag ieke afgöra, ehuru jag tagit kikarn till hjelp, ty afötåndet va* för stort, ooh luften ute p& hafvet ännu n&got dimmig.

Jag fortsatte emellertid hela dagen att fixera detta föremål, och märkte dervid, att det icke rörde sig, hyaraf jag slöt till ett för ankar liggande förtyg.

Brinnande af otålighet, att försäkra mig härom, tog jag min bössa och ilade till södra delen af ön, nära intill de klippor, der jag bortfördes af strömmen.

Jag klättrade upp på spetsen af klipporna, och såg nu, helt tydligt, men till min stora bedröfVelse, vraket af ett fartyg, som under natten Hdit skeppsbrott mot den nära intill vattenytan uppstigande klippbank, hvilken jag upptäckt, då jag med min slup anförtrodde mig åt vågorne, och hvilken, orsakädo den hvirfvel, genom hvilken jag räddades ur den förtvifiade belägenhet, i hvilken jag då befann mig.

På detta vis blir den enas räddning ofta den andras förderf, ty det är högst sannolikt, att förtyget, hvars besättning icke kunde känna till denna under vattnet dolda klippbank, under natten blifvit slungadt mot den af en häftig ost ooh ost-nord-ost vind. Hade besättningen upptäckt min ö, hvilket jag icke kan förutsätta, skulle den naturligtvis ha försökt att bege sig i land, med slupen.

De kanonskott jag hört, uppväckte* hos mig en mängd gissningar; ty än tänkte jag, att besättningen sett min eld och försökt att komma i land, men blifvit bortförd af vågorna; än åter, att fartyget före skeppsbrottet förlorat slupen, hvilket ofta inträffar, när vågorna bryta hårdt mot fartyget.

/Derefter tänkte jag, att det eller de fartyg, som ät-följt det förolyckade, kört nödskotten och räddat det sistnämndes besättning.

En annan gäng förmodade jag, att allesammans be-gifvit sig i slupen, men af strömdraget blifvit bortförda till hafe, der de skulle finna död, eller af hungern tvingas till den förförliga utvägen att uppäta hvarandra.

Allt detta var likväl endast gissningar, och min belägenhet tillät mig endast att beklaga de arma varelsernas olycka.

Denna händelse medförde emellertid det goda för mig, att den gjorde mig allt tacksammare mot Gud, hvars omvårdnad för mig så ädelmodigt låtit mig allena räddas vid denna kust, under det att besättningen på tvänne fartyg förolyckats mot densamma.

Jag hämtade häraf den lärdom, att Gud sällan försätter oss i en så olycklig belägenhet, att vi i den icke finna någon orsak att tacka honom och att inse, huru många af våra medmenniskor befinna sig i långt svårare omständigheter.

Så förhöll det sig äfven med manskapet på det nu förolyckade fartyget, ty troligen kom ingen derifrån med lifvet, såvida icke det medseglande fartyget räddat dem. Detta var likväl endast en möjlighet, ty ännu hade jag icke märkt minsta tecken till något dylikt.

Jag söker förgäfves ord att skildra de vidunderliga önskningar och begär, som till följe af detta skeppsbrott väcktes i min själ. Huru ofta utropade jag icke: "Ack, om endast en enda menniska på detta fartyg blif-vit räddad, pä det jag fått någon att tala med, och hvar-igenom jag kunnat hämta mod att lofva.

Aldrig under hela mitt eremit-lif hade jag så innerligt längtat efter umgänget med menmskor, aldrig så djupt, så bittert saknat det.

De menskliga passionerna hafva vissa hemliga källor, hvilka, när de erhålla ny näring af närvarande eller frånvarande föremål, dem vår inbillningskraft likväl förmår omskapa till närvarande, med sådan häftighet rycka vår själ till målet för dess önskningar, att omöjligheten af dessas uppnående blir oss ytterst odräglig.

Sålunda var älven min önskan, att en enda men-niska måtte ha blifvit vid lif, så innerlig och liflig, att jag väl tusende gånger upprepade orden: *ack, att endast en mcnniska blifvit räddad och kommit hit till ön!^

Jag blef dervid så- upprörd, att jag slog ihop händerna, och mina fingrar knöto sig så våldsamt tillsammans, att jag ovilkorKgt skulle krossat hvaije bräckligt föremål, som befunnit sig emellan dem; mina tänder skallrade och slöto sig derefter med sådan häftighet, att jag icke kunde få upp munnen på en lång stund.

Må naturforskare förklara dessa yttringar, deras orsaker öch väsende; hvad mig beträffar, kan jag icke göra mer, än anföra sjeUva faktum, hvilket ständigt föreföll mig i högsta grad besynnerligt, utan att jag kunde göra mig reda derför.

Tvifvelsutan var det min häftiga trånad och styrkan i min föreställningsförmåga, som med så bjerta färger utmålade för mig den tröst, jag kunnat hämta af en mensklig varelse, hvilken varit kristen liksom jag.Men denna tröst var mig förnekad; dessa varelsers, eller mitt eget, eller kanske vårt ömsesidiga öde med-gaf ingen förening oss emellan; och ända till sista året af mitt vistande pä ön, var jag fullkomligt okunnig derom, huruvida någon af dom blifvit räddad ur skeppsbrottet.

Jag utsattes endast några dagar sednare för smärtan att finna liket efter en ung man, som blifvit uppkastad på stranden, icke långt från det förolyckade fartyget, Hela hans drägt bestod of en matroqjacka, öfver knäet öppna linnebyxor och en blå skjorta, Hvilken nation han tillhörde, blef mig omöjligt att utröna. I fickorna hittade jag tvänne piastrar och en tobakspipa.

Hafvet var nu lugnt, och jag försporde en särdeles lust att ro till vraket. Jag tviflade alls icke, att jag skulle finna åtskilliga för mig nyttiga saker om bord; men detta var icke egentliga anledningen, som drog mig dit, utan eggades jag fast mer af tanken, att der tör-hända finna en varelse, hvars lif jag kunde rädda och derigenom betydligt öka värdet af mitt eget

Denna idé låg mig så mycket om hjertat, att jag icke hade någon ro, utan nödvändigt måste fara till fartyget Jag öfverlemnade mig derföre i Guds hand, öfvertygad, att min oemotståndliga längtan säkerligen härrörde från en högre makt, och att jag handlade orätt mot mig qjelf, ifall jag motstod den.33.

Färden fHI det förolyckade fartyget.

Gifvande rika för detta intryck, ilade jag med stora steg till min boning, för att träffa alla förberedelser till utförandet af min plan. Jag medtog en stor qvantitet bröd, én kroka med friskt källvatten, en kompass, en butey romm, hvaraf jag hade ett ansenligt förråd, och en korg med vindruiVor. Så utrustad återvände jag till pirogen, länsade den från vatten och inlastade mina förråder. Härefter gick jag ännu en gång hem, för att hemta en ny laddning, bestående af en stor påse med ris, min solskärm, én andra kroka med vatten, en bu-telj getmjölk och en ost Efter mycken ansträngning och många svettdroppar, anlände jag med allt detta till min båt

Sedan jag bedt Gud bistå mig under min förd, be-gaf jag mig å väg, och rodde längs efter stranden, ända till nordöstra udden af ön. Här böljade jag öfrerlägga, om jag skulle våga mig ut till hafs eller icke. Yid åsynen af de starka strömdrag, som gingo på ömse sidor om ön, böljade mitt mod qjunka, ty jag ihågkom de föror, för hvilka jag redan en gång varit utsatt Råkade jag nu uti ett af dessa strömdrag, skulle jag icke allenast bortföras från min ö, utan äfven otvifrelaktigt omkomma.

Jtobinson. 16 fDessa föreställningar gjorde mig till den grad mod-fölld, att jag så när öfvergifvit hela företaget Jag rodde in i en liten vik, begaf mig upp på en kulle och satte mig der, orolig och eftersinnande, samt vägande mellan fruktan oeh önskan att fortsätta färden. Härunder varseblef jag, att floden böljade komma, hvar-igenom min afresa hindrades för en tid. Nu föll det mig in att gå upp på en höjd, för att aktgifva på haf-vets rörelser under flodtiden, och för att öfvertyga mig, om jag icke, i fall jag bortfördes af ett strömdrag, med samma hastighet skulle kunna återkomma med ett annat.

Sedan jag uppkommit på en kulle, som beherrskade båda sidorna af ön, kunde jag från densamma tydligt sköqja vågornas riktning, och utse den väg, jag borde välja för min hemfärd. Ebb-strömmen utgick från södra spetsen af

ön, men flodströmmen gick norrut. Under hemförden borde jag således hålla mig nära intill norra udden.

Lugnad af dessa iakttagelser, beslöt jag verkställa min affärd följande morgon med den inträdande floden, oeh gjorde äfven detta, sedan jag, insvept i min stora kavaj, tillbragt natten i pirogen. Jag styrde först mot norr, ända till dess jag kände, att strömmen förde mig i östlig riktning, men utan att jag derföre förlorade kosan, och fortsatte sedan min rodd med så lycklig påföljd, att jag efter tvänne timmar hade uppnått det förlista fartyget.

Hvilket sorgligt skådespel mötte icke nu mina ögon! Fartyget, hvilket, att dömma efter dess byggnadssätt, tycktes vara ett spanskt, var inklämdt mellan tvänne klippor; vågorna hade slagit in aktern och ena sidan,ook frams tammen hade med sådan häftighet stött på klippome, att både stor- och fookmasten deraf splittrats; bogsprötet var deremet i godt stånd, och gallionen tycktes ännu sitta fest. Då jag kom närmare, varse-blef jag på däcket en hund, som böljade skälla ooh tjuta, när han fick se mig. Jag lockade honom, och genast hoppade han ner i hafvet och sam fram till mig, då jag tog upp honom i båtm. Han yar halfdöd af hunger ooh törst; jag gaf honom derföre eh brödkaka, hvilken han slukade med glupskheten hos en varg, som af vintern tvungits till en florton dagars fasta.

Nu begaf jag mig om bord. Det första föremål, som framställde sig för mina blickar, var tvänne drunknade menniskor, som lågo i köket på backen och höllo hvarandra hårdt omfamnade. Troligen hade de, i det ögonblick, då förtyget stötte på, icke kunnat rädda sig undan de höga och våldsamma vågorna, som oupphörligt bröto sig mot fartyget, utan slutligen bliivit qväfda af dem, liksom de befunnit sig under vattnet. Utom hunden träffade jag för öfrigt ingen lefrande varelse, och alla de varor jag kunde se, voro förderfvade. Uti rummet varseblef jag emellertid några fulla fat; men om de innehöllo vin eller bränvin, kunde jag icke a£-göra. De lågo visserligen fria från vatten, men voro för stora, för att af mig kunna medtagas. Få samma ställe stodo äfven några koffertar, som troligen tillhört matroseme, och tvänne af dem bar jag ner i min båt, utan att undersöka deras innehåll.

Hade aktern förblifvit oskadad, och framstammen i stället krossad, skulle jag tvilvelsutan gjort en lycklig fångst, ty att sluta efter hvad som fönus i koffertarnahade det säkert funnits stora rikedomar om bord. Efter den väg fartyget seglade, förmodade jag, att det kommit frän Buenos-Ayres eller Bio de la Plata i Södra Amerika och troligen ämnat sig till Havanna i Mexicanska viken, h varifrån det törhända g&tt pä Spanien. Säkerligen medförde detta fartyg en stor skatt, som nu likväl gått förlorad för alltid.

Utom de nyssnämnde koffertame fann jag ett litet fat, som innehöll vid pass fyratio kannor af en spirituös vätska, och hvilken jag efter mycket besvär halade ner i pirogen. Uti ett af matrosrummen upptäckte jag flera musköter och ett stort kruthorn, som innehöll omkring fyra skålpund krut. Gevären lemnade jag qvar, emedan jag icke behöfde dem, men medtog i stället kruthornet. Härförutan tillegnade jag mig en skyffel och en eldtång, hvilka båda persedlar jag mycket väl behöfde, samt tvenne kopparkittlar, ett halster och en chokolad-maskin. Med denna laddning och med-hunden begaf jag mig pä hemvågen, då ebben dref vågorna mot min ö, till hvilken jag, utmattad af ansträngning, anlände omkring klockan ett samma natt.

Återstoden af natten' tillbragte jag i pirogen, och beslöt påföljande morgon att icke föra mitt nya fynd till slottet, utan till min håla. Sedan jag vederqvickt mig med mat och dryck, började jag urlastningen af de funna effekterna, på hvilka jag uppsatt en förteckning.

Det omnämnda lilla fatet innehöll ett slags rom, som likväl icke var af samma qvalitet med den man tillverkar i Brasilien, utan smakade högst gement. Då jag derefter öppnade en af koffertame, såg jag i denflere för mig nyttiga persedlar, såsom t. ex. ett väl ar-betadt chätull, som innehöll flere flaskor af en ovanlig form, hvilka voro fulla af fina, nervstyrkande och förträffliga vätskor. Hvaije flaska rymde ungefär en kanna ooh var försedd méd en etikett af silfver. I samma, char tull funnos äfven tvenne burkar med inlagda frukter, och dessa voro så väl korkade, att sjövattnet icke kunnat intränga i dem, hvaremot tvänne andra blifyit alldeles förderfvade af detsamma. Härförutan fann jag flera rätt goda skjortor, hvilka kommo mig särdeles väl till pass, och omkring halftannat dussin hvita lärftsnäsdukar samt kulörta halsdukar. Pä botten uti kofferten upptäckte jag slutligen trenne stora påsar med piastrar, hvilka sammanräknade utgjorde elfva hundra stycken. Uti en af dessa påsar lågo utomdess sex uti papper inlagda guld-dubloner, och några små guldstänger, hvilka vägde omkring ett skålpund.

Uti den andra kofferten lågo några klädespersedlar af mindre värde. Jag förmodade, att den tillhört en af kanonierema, emedan den innehöll vid pass två skålpund mjölkrut, som förvarades i trenne läderpåsar och troligen varit ämnadt till jagtbössor. I det hela taget, vann jag icke särdeles mycket på denna färd, ty hvad skulle jag väl göra med penningame? Dessa hade intet större värde för mig, än stoftet under mina fötter, och jag hade gema utbytt dem mot tre eller fyra par engelska skor och strumpor, hvilka jag mer än väl behöfde. Jag hade nu under flere år måst umbära dessa persedlar, och ehuru jag tagit skoma af de båda drunknade matroserna samt dessutom funnit tvänne par i en af koffertame, vorolikväl dessa af yida sämre beskaffenhet än dem mast fabricerar i England. Slutligen fann jag äfven omkring femtio piastrar i realer. Denna koffert hade således troligen tillhört en af matroseme, som voro fattigare än ägaren till den förra, hyilken förmodligen varit en officer.

Jag har emellertid penningame till min nya h&La och förvarade dem der, tillika med de piastrar, jag hittade om bord på värt fartyg. Det var, som sagdt, skada att jag icke kunde åtkomma de ägodelar, som fun-nos i den skadade delen af fartyget, ty jag är öfVerty-gad, att jag med de deri befintliga penningarna kunnat flere gånger lasta min pirog; och hade jag lyckats undkomma och fly till England, skulle jag med all säkerhet kunnat qvarlemna skatten i hålan, till dess jag funnit tillfälle, att komma tillbaka och hämta den.

Sedan jag fört allt till ort och ställe, återvände jag till pirogen. Roende längs utåt kusten, förde jag den till dess vanliga hamn och ilade derefter till min boning, der jag fann allt i den bästa ordning. Jag lefde nu äter på mitt vanliga vis och skötte mina husliga angelägenheter med flit. En tid . bortåt förflöto mina dagar i allsköns lugn, utom det att jag var försigtigare än någonsin, och gjorde täta runder, hvaremellan jag icke lemnade min boning. När jag emellertid gick ut, ställde jag alltid mina steg åt östra delen af ön, dit, som jag^ var nära nog öfrertygad, vildame icke kommo, och der jag icke behöfde iakttaga s& många försigtighetsmått.

Under sådana förhållanden framlefde jag nära tvenne år; men mitt olyckliga hufvud, som tycktes vara till, endast för att störta min kropp i elände, umgicks un-der denna tid oupphörligt med tankar och projecter, hyilka alla afsågo min flykt från ön. Understundom vaknade lusten hos mig att företaga en ny förd till det strandade fartyget, ehuru mitt förnuft sade mig, att det icke mer kunde innehålla något, som uppvägde resans farligheter. En annan gång ville jag resa än hit än dit; och hade jag ännu ägt den slup, i hvilken jag rymde från Salé, skulle jag tvifvelsutan gifvit mig af till ejös, utan att veta, hvart jag egentligen skulle ställa kosan.

Jag var härvid en fullkomlig bild af de individer, hvilka lida af den mensklighetens vanliga sjukdom, från hvilken hälften af alla deras olyckor, utan alla yttre anledningar, leder sitt ursprung; jag menar nemligen det oupphörliga missnöjet med den ställning i lifvet, i hvilken Gud och naturen försatt oss. Ty, utan att tala om mina ursprungliga förhållanden och den motspänstighet jag visade min fars välmenta råd, en motspänstighet, hvilken jag skulle kalla min ursynd; var det icke en alldeles likadan villfarelse, som gaf första anledningen till min närvarande olycksaliga belägenhet? Hade Försynen, som gynnat mina anläggningar i Brasilien, satt skrankor för mina önskningar; hade jag åt>-nöjt mig med, att .steg för steg gå framåt, skulle jag under den långa tid jag i stället tillbragte på ön, blifvit en af Brasiliens rikaste och anseddaste kolonister; ty den framgång jag åtiyöt under de få år jag var der, skulle i förening med de följande årens ansträngningar, troligen i närvarande stund gjort mig till ägare af minst 100,000 moidorer.34.

Stut på eremitlifvet

En natt under den regniga månaden Mars, och under det 24 året af mitt eremitlif, låg jag sömnlös, men likväl fullkomligt frisk i min hängmatta, utan att mer än vanligt vara upprörd till själ eller kropp, men utan att det oaktadt kunna soiva.

Det vore lika omöjligt som ändamålslöst, att vilja omtala alla de otaliga tankar, som under denna natt tågade förbi mitt minne, denna hjemans landsväg. Mitt förflutna lifs hela historia framställde sig för mig, så till sägandes i föryngrad gestalt. Då jag nu böljade efter-sinna min belägenhet ifrån den stund jag satte foten på ön, anställde jag på samma gång en jemförelse mellan de lyckliga förhållanden, hvarunder jag här tillbragte första åren af min landsflykt och den oupphörliga ångest, den fruktan och de försigtighetsmått, som karakteriserade mina dagar,

alltsedan jag upptäckte det olycksaliga fotspåret i sanden. Man kan med temlig visshet antaga, att vildame varit på ön före denna tidpunkt, och att de offca hundratals kommit till den; men emedan jag icke hade reda derpå, och följaktligen icke kunde hysa någon fruktan för dem, framlefde jag mina dagar i den största tillförsigt, änskönt faran var alldeles densamma.

Sedan jag funderat härpå, öfvergick jag till ett närmare skärskådande af de verkliga faror, för hvilka jag varit utsatt under en så lång följd af år, ehuru jag*Ill. F. Röding*med den största sorglöshet gått omkring öfverallt, då törhttnda endast en kulle, ett träd eller nattens första skugga låg emellan mig och det förförligaste öde, nämligen vildame, dessa kannibaler, hyilka skulle bemäkti-gat sig mig i samma afsigt, som jag fångade en get eller en sköldpadda, och hvilkalika litet skulle frågat efter att döda och uppäta mig, som jag gjorde mig samvete af att förtära en dufva. Jag skulle vara orättvis mot mig sjelf, ifall jag här icke sade, att jag af uppriktigaste hjerta tackade Skaparen för det Han så ofta räddat mig och dexjemte i ödmjukhet tillstod, att jag utan hans * synnerliga omvårdnad ofelbart skulle fallit i händerna på dessa obarmhertiga varelser.

Efter att under tvänne timmar ha öfverlomnat mig åt dylika tankar, hvarvid mitt blod råkade i jäsning och mina pulsar slogo, var kraften i min natur uttömd, och jag försjönk i en djup sömn. “Jag drömde då att jag gått hemifrån tidigt en morgon, och att jag varse-blef tvenne piroger med elfva vildar, hvilka just stego i land, för att slagta och uppäta en annan vilde, hvil-ken de förde bunden med sig. Men just som de ämnade döda honom, slet han sig hastigt lös från dem och flydde inåt ön. För att kunna dölja sig för dem, sprang han till den täta småskog, hvilken omgaf min förskans-ning. Då jag såg honom vara ensam, och att de andra icke sökte honom åt detta håll, steg jag fram och tilltalade honom vänligt, då han föll på knä och bad om mitt beskydd. Härefter sade jag till mig sjelf: nu kan du med all säkerhet uppnå fasta landet, ty denne vilde skall tjena dig till lots; han skall säga dig, hvad du bör göra, hvart du skall gå, för att skaffa dig liföuppe-hälle, och hyart du ieke bör gå, för att ieke bli upp* äten.* Härvid uppvaknade jag, och var ännu alldeles genomträngd af det obeekrifligt glada intryck, jag i drömmen erfarit vid en så säker utsigt om befrielse. Men sedan jag återkommit till mig qjelf oob funnit det hafva varit endast en dröm, blef jag åter i högsta grad nedslagen genom mitt ånyo dårade hopp.

Jag föreställde mig emellertid, att om jag kunde fä tag i två till tre vildar, skulle jag lätteligen kunna göra dem till mina slafvar, ja, det skulle till och med ieke bli mig svårt, att göra dem alldeles underdåniga och fullkomligt oskadliga för mig. Tanken derpå interes* serade mig på det högsta; men ännu fanns ingen utsigt till dess realiserande, och mina fasta föresatser och planer voro öfverflödiga, emedan inga vildar syntes till.

Omkring halftannat år efter uppkomsten af dessa idéer, och sedan jag efter långvarigt grubblande funnit min plan skola bli ändamålslös, af brist på tillfälle, öfverraskades jag tidigt en morgon genom åsynen af icke mindre än fem piroger, hvilka alla lagt till på min sida af ön. Yildarne, hvilka de tillhörde, hade redan gått i land; men jag kunde icke se dem. Det stora antalet af piroger öfverändakastade alla mina mått och steg; ty som jag af gammalt visste, att alltid fyra till sex man färdades i hvarje båt, blef det nu något kinkigt för mig, att våga mig på en tjugu till trettio individer. Nedslagen ooh i den största förlägenhet, qvajv blef jag derföre i mitt slott. Som likväl detta öfirerallt hade samma krigiska utseende som förr, tilltrodde jag mig kunna afslå hvaije anfall, ooh brann af begär att visa min öfyerlägsenhet. Efter att länge ha väntatoch lyssnat, om jäg icke skulle £1 höra något buller, blef jag slutligen otålig, lade mina båda bössor rid foten af stegen, ooh klef som vanligt i två afsatser upp på klippspetsen. Här placerade jag mig så, att jag icke syntes, ooh varseblef derefter, med tilllyelp af min ki-kare> att fienderna voro minst trettio stycken, oeb att de gjort upp eld, för att tillreda sina födoämnen. Hvaraf dessa bestodo, ooh huru de tillagade dem, kunde jag icke sköqja, men deremot såg jag dem under åtskilliga barbariska åtbörder dansa kring elden.

Härunder varseblef jag tvänne ömkliga varelser, hvilka man nu framsläpade ur en af pirogema, der de tvifvelsutan hållits förvarade. Afsigten dermed kunde ingalunda betviflas, och omedelbart derefter såg jag äfven det ena af offren störta omkull, till fÖJje af slaget från en klubba eller ett träsvärd. Två eller tre af mördame kastade sig i ögonblicket öfver den fallna kroppen, hvil-ken de sönderstyckade, medan det andra offret i största lugn tycktes vänta, att turen skulle komma till honom. Men kärleken till lifvet tycktes i nästa ögonblick fä makt

med den olycklige, på hvilken man gaf mindre akt, ty han slet sig lös och sprang med otrolig hastighet deiifrån, nästan rakt fram till mig, d. v. s. till den trakt af ön, der min boning låg.

Jag tillstår , uppriktigt min förskräckelse, då jag såg honom taga denna väg, i synnerhet derföre, att jag trodde honom förföljas af hela truppen. Jag hade hoppats fä se vilden flykta inåt småskogen. Emellertid qvarhlef jag på min post och kände mig snart något lugnare, då jag ieke såg till mer än trenne förförare. Sedan jag dettill funnit den flyende springa myckethastigare och beräknat hans stora försprång, återvak-nade mitt mod och min lust att blanda mig i leken.

Emellan yildame och mitt slott låg den lilla vik, hyarom jag förr så ofta talat, då frågan var om de effekter, jag hemtade från vårt fartyg; och jag förutsåg mer än väl, att den olycklige var tvungen simma öfrrer till denna stranden, ifall han icke ville bli fången. Yid ankomsten till stället besinnade han sig icke heller ett ögonblick, utan störtade sig genast oaktadt ebben i vattnet och sam öfrrer, omkring trettio famnar, hvarefter han åter böljade springa med den utomordentligaste skyndsamhet Då hans trenne fiender anlände till viken, märkte jag, att endast tvenne af dem kunde simma. Den tredje stannade qvar på stranden och såg en stund efter de andra, hvarefter han helt beskedligt'vände om till största lycka för honom, efter hvad som sedan inträffade.

De båda återstående förföljame använde emellertid dubbelt så lång tid som flyktingen, att komma öfver viken. Nu fann jag derföre rätta ögonblicket vara inne, att förvärfrra mig en Ijenare, törhända till och med en kamrat eller en vän, och att Försynen ofelbarligen ut-koratr mig till den olyckliges räddare. Med största hastighet steg jag genast utför klippan, fattade de båda bössorna och sprang en ginväg, för att komma emellan förfölj ame och den förförde. Jag varseblef först den sednare och vinkade åt honom. Han vände sig om, och syntes lika mycket förskräckt för mig, som för vildame; men jag gaf honom ånyo ett tecken med handen, att komma till mig, och gick dereffcer mot de båda andra, som tvärstannade då de fingo se mig. I ett nu rusadejag på den första oeh slog ner honom med bösskolfven, ty jag ville ieke skjuta, af fruktan, att de andra skulle höra skottet, ehuru sådant icke gema var troligt på ett så stort afstånd. Derefter nalkades jag den andra, men då jag kom närmare märkte jag honom vara beväpnad med en båge, hvilken han spände. Detta tvingade mig att gripa till offensiven, och jag sköt, samt fällde honom död på stället. Den arma flyktingen hade härunder stannat, men var till den grad förskräckt öfver knallen från min bössa, att han blef stående liksom förstenad och icke vågade sig hvarken fram eller tillbaka, ehuru han såg sig befriad från sina båda fiender. Emellertid tycktes han ännu böjd, att hellre fly längre bort, än nalkas mig, hvarföre jag på nytt ropade till honom och lät honom genom tecken förstå, att han borde komma till mig. Han förstod mig ganska riktigt och tog äfven några steg framåt, men stannade snart åter, darrande, liksom han väntat, att blifva affärdad på samma sätt, som hans båda fiender. Jag förnyade derföre mina tecken och sökte på -alla möjliga vis lugna honom. Nu vågade han sig småningom allt längre fram, men kastade sig för hvart tionde steg på knä, liksom han velat visa mig sin tacksamhet för sitt life räddning.

Jag log mot honom och uppmanade honom med vänliga blickar att komma helt nära intill mig. Han gjorde detta slutligen, föll ännu en gång på knä, kyssfe marken, lade hufirudet mot jorden, fattade min fot ooh satte den på sitt hufvud. Härigenom tycktes han vilja lofva, att ständigt vara min slaf. Jag reste upp honom, visade honom vänskapsbetygelser och sökte på allt upptänkligt sätt inge honom mod.Men mitt äfrentyr varioke ännu slut, ty nu märkte jag, att den vilde, jag sla-git omkull med bösskolfven, ieke var död, utan endast förlorat sansningen, och att han böljade komma sig före. Jag pekade på honom och lät den räddade förstå, att han ännu lefde. Flyktingen sade derefter några ord, hvilka, ehuru jag icke förstod dem, klingade ytterst behagligt för mina öron, som nu för första gången under ljugo år fömummo ljudet af en medmenniskas röst Här var likväl icke tillfälle, att öfverlemna sig åt sådana betraktelser, ty den nyss kullslagne vilden böljade resa på sig, och jag märkte att den andra förskräcktes deröfver. Då jag såg detta, tog jag min andra bössa och lade an på den förra, liksom jag velat skjuta honom. Dervid lät min vilde mig förstå, att jag borde låna honom mitt svärd, som hängde fast vid min sida; jag gaf honom det äfven och knappt hade han fattat det, förr än han sprang fram till sin fiende och i ett enda tag högg hufvudet af honom. Jag förundrades häröfver högeligen, ty jag kunde icke förmoda annat, än att vilden aldrig förr sett något annat svärd, än dem hans nation tillverkar af trä. Dessa sednare ftro likväl, efter hvad jag sedermera fick veta, så skarpa och deijemte gjorda af ett så hårdt och tungt trädslag, att med dem stundom kan i

ett tag afhuggas ett hufvud eller en arm. Efter denna hjeltedat, återkom min vilde, skrattade triumferande och lade svärdet samt det afhuggna hufvudet framför mig under en mängd åtbörder, hvilka jag icke förstod.

Ingenting förundrade honom emellertid så mycket, som att jag på ett så stort afstånd kunnat döda den andra Indianen; han pekade på honom och lät mig geiiom tecken förstå, att han ville gå fram till honom. Sedanjag äfvenledes genom tecken bifallit hans önskan, nalkades han den fallne och betraktade honom uppmärksamt samt tycktes vara försänkt i den största förvåning; derefter vände han honom än på den ena, än på den andra sidan, och undersökte hans sår. Kulan hade träffat honom midt i bröstet och gjordt ett litet hål, ur hvil-ket endast ringa,blod flutit; troligen hade bloduttömnin-gen banat sig väg inåt, ty han var och blef död. Härefter tog min vilde den fallnes båge och pilar och vände om till mig. Jag beslöt nu, att oförtöfvadt bege mig på hemvägen och lät vilden förstå, att han borde följa mig, emedan han kunde bli eftersatt af de fallnes kamrater.

Yilden besvarade detta med tecken, som tillkänna-gåfvo hans önskan att begrafva de begge liken, på det icke någon af hans återstående fiender skulle varseblifva dem. Inom få ögonblick hade han äfven uppkastat en grop i sanden, som var stor nog att dölja den första, hvilken han äfven ditlade och öfvertäckte, hvarefter han förfor på samma sätt med den andre. Härtill tror jag han icke använde mer än en knapp fjerdedels timma. Efter slutadt arbete tog jag honom med mig, men icke till slottet, utan till min mera inåt ön liggande håla.

Sedan vi framkommit gaf jag honom bröd, drufvor och vatten, hvilket allt han ganska väl behöfde, i anseende till de stora ansträngningar, för hvilka han under de sista timmarne varit utsatt. Sedan han stärkt sig, lät jag honom förstå, att han borde lägga sig ned för att sofva, hvarvid jag pekade på ett läger af rishalm, öfver hvilket jag lagt ett täcke, och der jag sjelf understundom plägade hvila. Den arma varelsen lade sig och insomnade snartHan var en lång, Tacker, smärt ock välväxt yngling och efter hvad jag tyckte, omkring ljugusex är gammal. Hans hällning var god, hans utseende hyarken dumdristigt eller vildt; i hans anletsdrag läg någonting särdeles manligt, men deijemte hade de en viss likhet med en europées milda drag, i synnerhet när han log. Håret yar långt ooh svart, men icke krusigt; pannan hög ooh ren, ögat lifiigt ooh fullt af eld; hans färg var icke svart, utan mörkbrun, men hade icke den gulaktiga koppar- -färg, som utmärker Brasilianame och andre af Amerikas infödingar; den närmade sig fastmer den mörka olivgröna, som ser bättre ut Hans ansigte var rundt och fylligt, näsan liten, men icke platt som negremes, munnen väl formad, läpparna smala, tänderna ypperliga, tätt slutna ooh hvita som elfenben. — Sedan han slumrat vid pass en half timma, vaknade han och lemnade hålan för att uppsöka mig, emedan jag gått ut att mjölka get- 1 terna, hvilka voro instängda ett stycke derifrån. Då han blef mig varse, sprang han hastigt fram till mig och kastade sig framstupa mot jorden, med alla tecken till den vördnadsfullaste tacksamhet, hvilken han tillkänna-gaf under de lifligaste åtbörder. Jag förstod honom i det närmaste och lät honom begripa, att jag var nöjd med honom.35.

Fredag.

Inom kort tid bökade jag tala med honom oeh att lära honom tala mitt språk. Jag sade honom framför allt, att jag gifvit honom namnet Fredag; ty detta Var den dag, på hvilken jag frälst hans lif, oeh jag yille på sådant sätt bevara minnet deraf. Yidare lärde jag honom, att kalla mig herre, liksom att säga ja och nej och gjorde honom bekant med betydelsen af dessa ord. Härefter räckte jag honom en lerskål med mjölk, af hvilken jag först drack, oeh i hvilken jag sedan doppade en brödskifva, den jag behöll, hvarpå jag gaf honom en annan, med tecken, att han borde göra på samma sätt. Han gjorde det äfven och tycktes vara särdeles belåten med denna undfägnad.

Jag tillbragfce hela natten med honom i hålan; men mot morgonen tog jag honom med mig och lät honom förstå, att jag äraade förse honom med kläder. Häröf-ver syntes han bU förtjust. Då vi gingo förbi det ställe, der han gräffc ner de båda vildame, visade han mig de tecken han gjort, för att hitta reda på dem, och föreslog mig att åter uppgräfva och derefter uppäta dem. Jag lät honom förstå min stora afsky för ett sådant företag ooh låtsade mig vilja kräkas vid blotta tanken derpå. Derefter gaf jag honom tecken, att gå vidare, hvilket han äfven genast gjorde med den största under-

Robimon. 17gifvenhet Jag tog honom nu med mig upp p& bergspetsen, emedan jag ville se, om fienderna farit ifrån ön. Sedan jag riktat kikaren, varsebleT jag tydligt det ställe, der de uppehållit sig, men såg ioke minsta spår

efter dem eller deras farkoster. De hade således begifvit sig hem, utan att vidare bekymra sig om de båda dödade kamraterna.

Härmed åtnöjdes jag likväl ioke, och som jag nu blifvit modigare samt till följe deraf äfven nyfiknare, beslöt jag fortsätta min rekognoscering. Jag tog derföre Fredag med mig, beväpnade honom med en sabel och med den fallne vildens båge, hvilken han begagnade särdeles väl, samt gaf honom slutligen en af mina bössor, hvareffcer jag sjelf tog den andra. Få detta vis utrustade, begåfro vi oss till det ställe der vildame huserat, i hopp, att erfara något närmare om dem. Yid framkomsten stelnade blodet i mina ådror, och mitt l\jerta vände sig i bröstet, då jag märkte spåren efter deras ohyggliga framfart. Det var i sjélfva verket ett förfärligt skådespel, det vill säga för mig, ty på Fredag gjorde det icke minsta intryck. Marken var öfverallt besådd med menni-skoben och dränkt i blod; här och der lågo halfstekta bitar af menniskokött, och det hela häntydde på an af de segerfester, hvilka de fira efter någon mot deras fiender vunnen slagtning. Bland annat såg jag trenne huf-vudskålar, fem händer, fyra eller fem benknotor och en mängd andra kroppsdelar. Nu lät Fredag mig förstå, att vildame här haft fyra fångar, för att uppäta dem; tre af dessa hade undergått sitt öde, och han sjelf hade varit den fjerde. Deijemte betecknade han, att en blodig slagtning ägt rum mellan dem och en nästgränsandekonung, till hyars undersåtar© han hörde, och att man gjort många fångar, hvilka alla blifvit förda till olika håll föf att uppätas.

Jag befallte Fredag, att ihopsamla alla dessa lem-ningar och att upptända en stor eld, för att förbränna dem till aska. Härunder fick jag tillfälle att märka Fredags lystenhet efter menniskokött och att han således yar en äkta kannibal; men så snart han visade minsta tecken till en sådan matlust, lät jag honom på ett så afgörande sätt förnimma min afsky, att han icke vågade förråda sig; hvaijemte jag gjorde begripligt för honom, att jag genast skulle döda honom, i fall han icke efterkom min befallning.

Sedan han fullgjort sitt uppdrag, återvände vi till slottet, och här böljade jag nu arbeta tillsammans med Fredag. Först gaf jag honom ett par af de linnebyxor, jag fann i kofferten på det förolyckade fartyget, och efter en obetydlig förändring passade de honom alldeles förträffligt. Deijemte förfärdigade jag åt honom en tröja af getskinn (jag hade nu blifvit en ypperlig skräddare) och gaf honom sedan en beqväm, nästan vacker mössa, som jag gjort af ett harskinn. Härmed var han hjelpt för första ögonblicket, och blef icke litet förnöjd, då han fann sin kostym nästan lika så vacker som min. I första början kände han sig väl något underlig i den, men efter få dagar tycktes den icke mera genera honom.

Dagen efter vår ankomst till min boning, såg jag mig om efter en plats, der Fredag skulle bo. På det han sjelf skulle få det beqvämt och jag icke bli generad af honom, uppbygde jag åt honom en liten koja, midt emellan de båda utanverken. På det inre af dessa▼ar en ingång, som förde till grottan, och i denna insatte jag nn en ordentlig dörr, som riktades s&, att den gick inåt. Kattetiden var den stängd på min sida, och jag drog dessutom in de båda stegarne, på det Fredag icke skulle kunna komma in till mig, utan att vid klättrandet göra ett buller, som ofelbart hade väckt mig; ty taket på denna förskansning bestod af långa sparrar, som gingo öfver mitt tält och voro stödda mot klippan samt kringflätade med q vistar, öfver hvilka låg ett tjockt lager af rishalm. På det ställe, eller fastmer vid den öppning, jag gjort för att komma ut och in, var en slags fallucka, som icke lät spränga sig utifrån, utan vid ett sådant försök hade fallit ner med stort buller. Hvad mina vapen beträffade, så förvarades de allesammans inne hos mig.

Alla dessa försigtighetsmått voro likväl öfverflödiga, ty ingen kan någonsin ha ägt en ärligare och mera till-, gifven ijenare, än jag hade i Fredag. Jag märkte inga passioner, ingen halsstarrighet eller egensinnighet hos honom, utan han var ständigt lika villig och uppmärksam, och hans tillgifvenhet för mig bar stämpeln af ett barns för sin far, ja, jag kan säga, att han vid hvaije tillfälle gerna vågat sitt lif för att rädda mitt. De mångfaldiga bevis han gaf mig derpå, lemnade icke rum för något tvifvel, och jag blef snart öfvertygad, att jag i honom hade både en vän och en Renare.

Han var så uppmärksam, flitig, läraktig och så glad, när han förstod mig, eller kunde göra sig begriplig för mig, att det utgjorde ett verkligt nöje för mig, att undervisa bonom. Mitt lif böljade derigenom bli så tref-ligt, att jag aldrig skulle velat lemna ön, om jag ioke behöft frukta vildames återkomst.

Några dagar dereffcer, föll det mig in, att afvänja Fredag från hans kannibaliska matlust genom att låta honom fö smaka djurs kött, till hvilket ändamål jag en morgon tog honom med mig i skogen. Min närmaste afsigt var, att slagta en ung killing i min hjord, för att hemtaga och tillreda den; men under vägen träffade jag på en get, som med sina tvenne ungar hvilade sig i skuggan. Jag befallte nn Fredag stå stilla, lade på samma gång an med min bössa, oeh sköt den ena af killingama. Den arma Fredag hade visserligen en gång förut sett mig döda en varelse med mitt gevär, men som han icke kunde begripa hur det gick till, så förskräcktes han äfven denna gång i högsta grad. Han darrade, vacklade och såg så handfallen ut, att jag trodde honom skola dåna. Som han ieke gifvit akt på killingen och ingalunda märkt att jag dödat honom, slet han hastigt upp sin tröja, för att se efter, om han sjelf blifvit sårad. Han trodde tvif-velsutan, att jag velat göra mig af med honom, ty han kastade sig ned framför mig, omfattade mina knän och yttrade en mängd af ord, hvilka jag icke förstod, ehuru jag fann honom tigga om sitt lif.

För att aldraförst öfrertyga honom, att jag icke ville göra honom något ondt, ledde jag fram honom till den dödade killingen och befallte honom taga den med sig. Han lydde. Under det han sökte utfundera på hvad sätt djuret blifvit dödadt, laddade jag på nytt min bössa, och såg nästan i samma ögonblick en stor fogel, som satt på en gren, ungeför ett skotthåll från mig. På det nu Fredag någorlunda skulle fatta, hvad jag ämade göra,ropade jag honom till mig, och visade honom fogeln, som var en papegoja, ehuru jag i böijan trodde den vara en falk. Derefter pekade jag på min bössa och bad honom se på fogeln, bobi nedföll från trädet i samma ögonblick skottet brann af. Allt detta oaktadt, var han likväl nästan utom sig af ångest och förvåning. Jag förmodade hans förskräckelse härröra deraf, att han icke sett mig ladda bössan, hvarföre han troligen ansåg denna för ett underbart dödsverktyg, som i och för sig qjelf kunde ombringa hvaije varelse, som nalkades den.

36.

Fredags uppfostran.

Hans förvåning var så stor, att han icke på länge kunde hemta sig ifrån den; och hade jag låtit honom hållas, tror jag honom säkerligen skola ha tillbett både mig och bössan. Under flera dagar vågade han icke en gång nalkas den sednare, utan talade till den och bad den innerligt, liksom den kunnat svara honom. Jag fick sedermera veta, att han bedt den icke döda honom.

Sedan han någorlunda återkommit från sin förskräckelse, bad jag honom bära fram fogeln, hvilket han. äfven gjorde; men han dröjde en god stund, ty papegojan var icke rätt död, utan hade släpat sig ett stycke från det ställe, der den nedfallit. Slutligen fann han fågeln och lemnade mig den.

Sedan vi hemkommit, slagtade jag killingen så godt j ag kunde, hvarefter jag kokade en förträfflig köttsoppaåt oss. Efter att sjelf ka ätit af köttet, gaf jag ett stycke åt Fredag, som förklarade sin stora belåtenhet med det

Han förvånades likväl mycket, när han såg mig äta salt till köttet, och förklarade mig genom tecken, att salt alldeles icke lät äta sig. Sedan han likväl på min tillsägelse smakat derpå, tycktes han må illa, ty han kräktes oupphörligt upp det och sköljde sig för hvaqe gång med vatten i munnen.

Nu åt jag ett stycke kött utan salt, hvilket jag Ipräktes upp lika så hastigt som han; detta ändrade likväl icke hans åsigt, och han kunde aldrig rätt vänja sig, att salta sin soppa eller sitt kött, ehuru han lång tid derefter gjorde åtskilliga försök dermed.

Dagen derefter beslöt jag låta honom smaka på getkött, till hvilket ändamål jag hängde ett stycke kött på ett snöre framför elden, som jag ofta sett göras i England.

Fredag tycktes vara förtjust öfver min uppfinning, och sedan han smakat på min anrättning, gaf han sig all upptänklig möda, att visa mig, hur förträfflig han funnit den. Jag förstod honom äfven, och han slutade med, att högtidligt lofva mig, att aldrig mer äta men-niskokött.

Följande dagen lät jag honom krossa och sigta span-mål, på det redan af mig omnämnda viset. Han förrättade detta arbete, inom kort, lika så väl som jag etjelf, i synnerhet sedan han inhemtat ändamålet dermed och funnit, att man deraf tillverkade bröd; ty jag lärde honom derefter, att knåda en deg och grädda den påugnen. Korteligen,

det dröjde ieke länge, förr än Fredag var hemmastadd i alla mina hushållsgéromäL

Jag öfverlade nu, att jag hädanefter hade tvenne personer att söija för, oeh att jag följaktligen borde tänka pä utvidgandet af mina åkerfält samt utsä en större qvantitet säd.

Jag utsåg derföre ett större fält oeh omgärdade det på samma sätt som förut, hvarundar Fredag ieke alle-nast var mig behjelplig, utan visade den största beredvillighet oeh gläcje deröfirer, Jag sade honom nemli-gen, att dessa arbeten voro för hana skull oeh att han hade största fördelen af dem.

Denna uppmärksamhet tycktes röra honom, oeh han lät mig förstå, att jag, enligt hans tanka, tänkte vida mer på honom än på mig sjelf, hvarföre han af hjertat geraa ville arbeta ännu ifrigare och göra mig i allt till viljes.

Detta år var det angenämaste af alla dem, jag till-bragte på ön. Fredag böljade småningom tala och förstå benämningen på de flesta honom omgifvaade föremål, liksom namnen på alla de ställen, dit jag skickade honom. Han pladdrade så mycket, att han inom kort böljade begripa oeh tala mitt språk, hvaraf jag hittills dragit så ringa fördel.

Oaföedt nöjet, att sålunda kunna samtala med en lefvande varelse, hade jag alla orsaker, att vara belåten med honom; hans enkla, naturliga öppenhjertighet trädde för hvaije stund mer i dagen, och jag böljade verkligen älska den goda menniskan, liksom han, efter hvad jag tror, å sin sida omfattade mig med större kärlek, än han dittills hyst för någon annan.Bn dag flak jag last att erfara, öm han önskade Återvända till sitt fädernesland; och som han nu kunde svara på de flesta af mina frågor, började jag med att fråga honom, an hans nation aldrig vore segervinnare i sina drabbningar.

Då log han och svarade: “ja, ja, vi alltid slåsmyo-ket bra“, hvarmed han förmodligen ville säga: “vi äro alltid segrare“; oeh härpå uppstod följande samtal oss emellan:

Jag. Ni alltid slås mycket bra, säger du; men hur kommer det då till, kära Fredag, att du lät dig tillfångatagas?

Fredag. Mitt folk slå' många fler, än så.

Jag. Men om ditt folk var starkare, hvarföre blef du då Ängen?

Fredag, De många, många fler på marken der jag var; de taga en, två, tre ooh mig. Mitt folk de slå alla på marken, der jag icke var; då mitt folk taga ett, två, trehundra.

Jag. Men hvarföre befriade ioke ditt folk dig ur fiendernas händer?

Fredag. De bära bort en, två, tre och mig, och

lägga i pir ogen; mitt folk inte då ha någon pirog.

Jag. Säg mig Fredag, hvad gör då ditt folk med de fiender de Änga? För det också bort dem och uppäter det dem?

Fredag. Ja väl, mitt folk också äta menniskor,

alla äta.

Jag. Hvart för man dem då?

Fredag. Gå öfverallt, dit de vilja.

Jag. Komma då äfven dina landsmän hit?Fredag. Ja, ja; komma hit, komma öfverallt

Jag. Har da förr varit här med dina landsmän?

Fredag. Ja, jag vara här! — dervid pekade han åt nordvestra kasten af to, till hvilken de företrädes-vis tycktes braka komma.

Häraf bief det mig klart, att Fredag hört till de vildar, hvilka pläga landa vid de aflägsnaste delame af min ö, för att der uppäta det medförda mennisko-köttet

N&gon tid dereffcer, då jag fick mod, att gå med honom till den sida af to, om hvilken jag förut talat, kände han

genast igen stället och sade, att han redan en gång förut varit der, då man uppätit ljugo män, tvenne qvinnor och ett barn. Som han emellertid icke på engelska kunde räkna till ljugo, så lade han lika många stenar i en rad, och bad mig räkna dem.

Jag har berättat detta faktum, emedan det utgör inledningen till det följande. Sedan jag nemligen haft detta samtal med honom, frågade jag, huru långt det var till fasta landet från vår ö, och om någon pirog ibland förliste för dem.

Han svarade mig, att ingen fara vore för handen, och att de under sina förder aldrig voro utsatte för några olyckshändelser; ett stycke utåt hafvet träffade man hvaije morgon samma strömdrag och samma vind; på eftermiddagen deremot den motsatta vinden och strömmen.

I böijan ansåg jag detta icke för annat än hafvets rörelser under ebben och floden, men längre fram fann jag, att dessa förändringar härflöto från fram- och åter-8trömmame i den väldiga Orinoconffoden, vid hvars myn-ning rår 5 låg, efter Irrad jag sedan erfor, likasom att det fasta land, jag upptäckt i vest ock nordvest, var den stora, vid norra udden af mynningarne, till denna flod belägna, Trefiddighetsön (Trimdad).

Jag ställde mångfaldiga frågor till Fredag om denna trakt, dess innevånare, hafrets beskaffenhet, dess kuster oeh de närgränsande folkstammarna, hvarpå han öppen-lyertigt svarade mig allt hvad han visste.

Jag frågade honom äfven efter namnen på dessa olika folkstammar; men han kände icke till något annat, än earifos, hvaraf jag lätt slöt, att han mente Ca-raibeme, hvilka, enligt våra landkartor, bebo den del af Amerika, som sträcker sig från mynningen af Ori-noco-floden mot Guyana ända till St Martha.

Han berättade för mig, att långt bortom månen, hvarmed han ville säga; på andra sidan om det ställe, der månen gick ned, på en landsträcka som måste ligga i vester om deras nejd, funnos hvita, skäggiga menni-skor liksom jag (hvarvid han pekade på mina långa mustacher), hvilka hade dödat många män; detta var hans uttryck. Jag kunde icke betvifla, att han dermed ville beteckna spanioreme, hvilka utsträckt sina grymheter öfver alla dessa trakter, och hvilkas minne hos hvaije nation måste öfvergå från för till son.

Jag frågade honom deijemte, om jag skulle kunna komma frän min ö till dessa hvita män. Han svarade mig: *ja, ja, föra dit i tvenne piroger.* Hvad han mente med sina tvenne pvroger förstod jag icke, men efter mycket bråk fann jag slutligen, att han derunder förstod en bred och rymlig farkost, som vore lika så stor som tvenne piroger.Detta sista yttrande af Fredag gjorde mig mycket nöje, ty det återuppväckte mitt hopp, att någon gång finna ott tillfälle, att med hans tilll\jolp komma från ön. Alltsedan han kom till mig, men i synnerhet sedan han böljade tala med mig, försummade jag icke att utbilda hans själ med religiösa insigter.

En dag frågade jag honom bland annat, hvem han hade att tacka för sin tillvaro. Den stackars vilden förstod mig icke, utan trodde, att jag ville veta hvem som varit hans far. Jag ställde derför min fråga på annat vis och sade: *vet du icke hvem som gjort hafvet, jorden, på hvilken du går, bergen och skogarne?*

Han svarade mig: att det vore den gamle B&namucke, som bodde långt bortom alla dessa länder. Han visste icke att säga mig någonting annat om detta mäktiga väsende, än att det vore utomordentligt gammalt; mycket äldre sade han, än hafvet och jorden, månen och stjemoma.

Härpå frågade jag honom, hvårföre icke alla skapade varelser tillbådo denna gamla uggla, ifall han skapat dem allesammans. Fredag blef härvid mycket allvarsam, och sade i den oskyldigaste ton i verlden: “Oh!* — *Men*, fortfor jag, *komma då dina landsmän efter döden till något annat land?* — *Ja*, svarade han, *alla gå till Benamucke.* — Slutligen frågade jag honom också, om de, som blifvit uppätna, äfven kommo till honom; hvilken fråga han likaledes bejakade.

Jag begagnade detta tillfälle, att upplysa honom om den ende och sanne Guden. Jag sade honom, att den store Skaparen af alla ting bodde deruppe, och pekade der vid på himmelen; att Han styrde verlden ge-nom samma makt oeh visa omtanka, hyarmed Han skapat den; att Han vore allsmäktig; att Han kunde göra allt för oss, ge oss allt, men äfven fråntaga oss allt. På sådant sätt öppnade jag gradvis hans ögon.

Han åhörde mig med den största uppmärksamhet och emottog med sann glädje mina första meddelanden om Jesus Chnstus, hvilken kommit till verlden att lös- > köpa oss från våra synder, liksom om vårt sätt att be till Gud, hvilken kunde höra våra ljöner, änskönt han vore i himmelen.

Då sade han mig en dag, att om vår Gud kunde höra oss på mycket större afstånd, än från solen, måtte Han otvifvelaktigt vara en vida större Gud, än deras Benamucke, som icke lefde så långt bort, och ändå icke kunde höra dem, när de gingo upp till honom på de högsta berg.

Jag frågade Fredag, om han någonsin gått upp på ett sådant berg, för att tala med Benamucke. Han nekade dertill, med den anmärkning, att ungt folk icke plägade gå dit, utan endast gubbame, hvilka han kallade för deras Owookalce, d. v. s. andeliga eller prester. Dessa gubbar sade aldrig någonting annat åt guden än: Oh! ty uti detta ord innehöllos alla deras böner; men då de återkommo från en sådan färd, berättade de för de andra allt hvad Benamucke sagt dem. Häraf slöt jag lätteligen,, att äfven de okunnigaste och mest förblindade afgudatjenare på jorden utöfva ett visst fromt bedrägeri, och att den politik, som yrkar bibehållandet af en hemlighetsfull troslära ibland folket, på det detta icke må förlora vördnaden för sina prester, icke allenast tillhör katolicismen, utan säkerligen igenfmnes uti hvaijereligion, ja, till och med hos de råaste och grymmaste vildar.

För att afslöja derna gubbars list och göra den be* griplig för Fredag, sparade jag ingen möda, och jag för* klarade honom, att deras föregifna besök på bergen, i afeigt att säga till deras gud Benamueke ingenting annat än Oh! vore ett rent bedrägeri, men mycket bedrägligare de svar, som guden skulle ha lemnat; ty talade de der verkligen med någon, miste denna någon tvifvelsutan vara en ond ande. Jag inlät mig nu med honom i ett långt samtal om djefvulen; talade om hans ursprung, rebelliska förförande mot Gud, hat till menniskorna, orsakerna till detta hat, hans bemödanden, att i de aflägsnare trakterna af jorden låta tillbedja sig som Gud, de oräkneliga, baksluga konstgrepp, med hvilka han söker störta menniskorna i förderfvet och slutligen de smygvägar, på hvilka han försöker leda våra passioner och sinnesrörelser, i det han låter oss sjelfva uppträda som våra frestare, hvarigenom vi af egen, fri vilja orsaka vårt förderf.

Härunder fann jag, att det icke var så lätt, att bibringa honom riktiga begrepp om djefvulens väsende, som jag hade förmått upplysa honom om Gud. Naturen sjelf understödde alla de slutsatser, med hvilka jag sökte ådagalägga för honom nödvändigheten af en stor grundorsak, en högst oinskränkt herskande makt, en osynligt ledande Försyn, då jag på samma gång bevisade honom, hur rättsenlig och billig den dyrkan vore, hvilken vi egnade denna urkraft. Ingenting af allt detta stod mig till buds, då jag ville reda begreppen om den onde fienden, hans ursprung, tillvaro, natu roch hufrudsakligast hans åtrå att göra det onda och äfven dertill förleda oss. Vid ett af dessa tillföllen satte dan goda ynglingen mig i så stor förlägenhet genom enden allra naturligaste och oskyldigaste fråga, att jag knappt rar i stånd att srara honom. Jag hade nemli-gen långe talt med honom om Guds herravälde, om Hans allmakt, Hans afsky för synden, om den eviga eld, Han beredt de oförbätterliga, om Hans makt, att i ett enda ögonblick kunna tillintetgöra oss och hela rerl-den, emedan Han skapat allt detta; och hårunder hade han lyssnat på mig med den största uppmärksamhet.

Men då jag härpå berättade för honom, att satan vore Guds fiende i menniskomas lyertan, och anrände all sin elakhet och list att förinta Försynens goda af-sigter, samt störta Ghristi rike på jorden, afbröt han mig hastigt med följande ord: “Mycket bra, du säga, Gud rara stark, Gud rara stor; men dä rara äfven mycket starkare, mycket mäktigare än c^efnden!“ — “Ja visst, Fredag“, srarade jag, “Gud är mycket mäktigare än djefvulen, han står högt öfrer honom; och derför bedja ri Gud, att Han måtte lägga 4jefvulen för råra fötter, och stärka oss, på det ri må motstå hans frestelser och omintetgöra hans onda vilja.“ — “Men“, inföll nu Fredag, “nu Gud rara mycket starkare, mycket mäktigare än «Ijefvulen, hrarför då ioke Gud döda 4jefvulen, att han icke mera rara elak?“

Denna fråga gjorde mig icke litet brydd. Jag rar räl då en till åren kommen man, men ännu en alltför ung religionslärare, och egde ingalunda de egenskaper, hrilka anstå en kasuist. Utan att nu reta hrad jag skulle srara honom låtsade jag i böljan icke ha förståttha«» fråga, utan bad honom förklara, hvad han egent-ligen menat Men hans «var var alldeles för mycket koncist, för att han kunnat glömma det; och derföre upprepade han det ord för ord, men ftfven med samma språkfel. Härunder fiek jag tid, att samla mig något och jag sade honom: “Gud

ämnar visserligen på sistone straffa c(jefvulen på det allra strängaste; Han gömmer honom till domedagen, då han blir störtad i en botten-1 lös afgrund, der eviga lågor skola omsluta honom*. Härmed var dock icke Fredag belåten, utan han återkom till sin förra åsigt, och sade: “Oömma? till domedagen? jag ioke förstå dett Hvårföre icke djefvulen straxt döda, hvarför låta bli stor?“ — “Med samma skäl“, svarade jag, “kunde du äfvenledes fråga, hvarföre icke Gud dödar oss båda, när vi förolämpa Honom genom syndiga gemingar; Han låter oss lefva, P* det vi må ångra våra synder, och Han kunna förlåta oss.* — Efter att några ögonblick ha fonderat på mitt yttrande, återtog han godsint: “Aha! det vara rätt; alltså du, alltså jag, alltså djefvulen vara dåliga, alla gömma, alla ångra, alla Gud förlåta!“ Naturligtvis intogs jag nu af ny förvåning; men detta bevisade mig, att om äfven de enkla begreppen om tingens natur leda den förnuftiga varelsen till ett Guds erkännande, och till den dyrkan, som tillkommer det högsta väsendet såsom en nödvändig följd af vår natur, är det likväl endast den gudomliga uppenbarelsen, som kan leda oss till ett erkännande af Frälsaren och det genom en medlare företagna befrielseverket till vår förmån, liksom till ett nytt .förbund och en förespråkare inför Guds thron. Endast en från himmelen kommen uppenbarelse säger jag, förmår inpräglai mennisfeosjälen dessa begrepp, således endast vår Herres och v&r Frdlsares Jesu C/hristi evangelium, och härmed menar jag det gudomliga Ordet och den Guds anda, Han utlofvat sitt folk till ledare och heliggörare; ty dessa äro det menskliga hjertats väsendtiigaste ledare, till Gnds erkännande och den eviga fridens mål.

Jag afhröt derföre tvärt mitt samtal med Fredag, i det jag steg upp, liksom jag haft annat att göra. Härpå skickade jag bort honom och bad derefter af hela mitt hjerta till Gud, att han måtte bistå mig i denna olyckliga vil des undervisande; att han genom sin heliga anda ville förbereda hans lyerta till emottagandet af evangelii ljus, och att Han ville sätta mig i stånd, att på ett så verksamt sätt göra Fredag bekant med Guds ord, att hans ögon blefvo öppnade, hans inre öfver-tygadt, oeh hans sgäl frälst Sedan han hemkommit, fördjupade jag mig med honom i ett vidlyftigt samtal . om menniskomas frälsning genom Gnds son och om den oss af himmelen förlänade evangelii lära, det vill säga, ångern inför Gud oeh tron på vår FrälsareJesus Cristus. Jag förklarade så godt jag kunde för honom, hvarföre vår Frälsare icke beklädt sig med en engels natur, utan ville födas ur Abrahams stam, oek huru just derföre de fallna englame voro uteslutna fnån den befrielse, hvil-ken endast tillkommit för de borttappade fåren ur Israds hjord.

Gud allena vet,, att ett uppriktigt bemödande långt mer än ett djupt vetande låg till grund för alla de metoder, till hvilka jag tog min tillflykt, vid denna olyckliga varelses undervisande; men på samma gång måste jag tillstå, hvad en hvar i mitt ställe tvifvelsutan skulle

jUobinson. 18ha erfarit, att jag under mitt bemödande, att tydligt för honom förklara allt, upplyste mig $elf om många sakers hvilka jag antingen ieke kftnde till, eHeor hvilka jag fönxt icke nog eftersiimat, änskönt de nu liksem af sag ^jelfvä påtrugades mig, då jag närmare efterfcrskade dem, i och för en annans frälsning. Yid dessa eftorforsknxngar ådaga-lade jag äfven långt större religiös ifrer, än som varit händelsen under hela mitt fordna lif, och antingen mina bemödanden lyckades eller icke lyckades, hade jag det oaktadt icke mindre orsak att tacka himmelen, för (tet han sändt mig denna varelse. Hvaqe sorg .har jag nu lättare, och min vistelseort htef mig till och med kär. Jag besinnade, att detta mitt Oremithf icke allenast förmått mig, att vinda mina blidkar mot himmelen, oeh der uppsöka den hand, som förvist mig, utan att jag äfven blifrit ett Försynens verktyg, till en annan varelses frälsning, så från tåmlig som evig död, och till hans upplysande om den sanna trtm, på det han skulle . lära känna Jesus Christus, som Kr det eviga lifvei;

Uti denna tacksamma sinnestämning mot Gud tiU-bragte jag återstoden af min landsföryisning. Mina samtid med Fredag förkortade så tiden, att vi under trenne år iyöto af en fullkomlig lycka, såvida nemligen någon jordisk lycka kan förtjena benämningen fullkomlig. Min vilde var nu en god, ja, nästan en ännu bättre kristen än jag sjelf; ehuru jag, tackad vare himmelen, hade orsak att tro oss båda i lika grad uppfyllda af ånger, och tillfölje deraf tröstade, pånyttfödde kristne. Yi kunde läsa Guds ord, och Hans ande kunde leda oss.

Jag fortfor att tidt och ofta läsa i den Heliga Skrift och försummade icke, att, efter bästa förmåga, förklaram

för Fredag hvad jag läste. Han deremot gjorde mig genom sina forskningar, ooh sina ofta djupt öfvertänkta

frågor, till en skickligare fljktolkare och kännare af det Gamla och Nya Testamentet, än jag någonsin skulle blifvit. det, j ifall jag, läst det på egen hand. — Men, jag måste httr återtaga tråden af min berättelse, ooh berätta allt, i .sin tillbörliga ordning.

Sedan Fredag ,oeh jog blifvit närmare bekanta med hTfutsadra; sedan han vidare lärt sig förstå nästan allt hvad jag sade hopam, och dertill temligen ledigt, ehuru ännu alltid fejaktigt, talade mitt språk, berättade jag Skr. honom mina äfventyr, mitt hittills förda lef-nadssätt och huru länge jag redan varit på ön. Der-jwnte lärde jag honom känna krutets verkan, hvarom han äpda dittills varit okunnig, ooh konsten att skjuta. Jag gaf honom en knif, hvarpfver han visade en utomordentlig glädje, och. ett, bälte, med en slida, lik dem man begagnar i England tijl jagtknifvar samt en liten yxa, som ieke allenast vid många tillfällen var ett godt, utan äfven. vida nyttigare vapen, än en mängd andra.m

n

Skäggiga män i Fredags fädernesland.

Jag beskref för Fredag de europeiska länderna, men isynnerhet England, mitt fädernesland.' jag berättade nu yärt lefnadssätt, vår gudstjenst, r&ra Ömsesidiga ftrhål-landen, och huru vi förmedelst vftra fartyg drefro handel med jordens alla länder. Deijemte gaf jag honom ett ungefärligt begrepp om det förolyckade fartyg, på hyilket jag gått om bord, och visade honom så nära som möjligt det ställe, der det strandat; det hade likväl redan iör längesedan blifvit krossadt, och man såg icke mer till något spår efter detsamma.

Jag visade honom äfven vraket efter slupen, odi berättade huru vi gått om bord på densamma från fartyget, huru den vräktes omkull af vågorna, och huru jag sedan ville, men icke kunde fä den i qjön; nu hade den alldeles fallit sönder. Yid åsynen åf denna farkost försjönk Fredag i ett djupt begrundande och sade ioke ett ord. Jag frågade honom hvarföre han blef så allvarsam, och han svarade slutligen: “Jag se en sådan båt komma till mitt folk.“

Det dröjde länge innan jag kunde fatta meningen häri, men slutligen fann jag honom ha velat säga, att en dylik slup blifvit uppkastad på hans ö. Deraf slöt jag, att något europeiskt fartyg hade lidit skeppsbrott vid samma ö; men jag tänkte ioke på att fråga efter, om några menniskor blifvit räddade, utan ville endastha beekrifning på slupen. Fredag redogjorde temli-gea för dess utseende, men jag förstod honom först, när kan med värma utropade: “Vi rädda hvita tw»i> från att drunkna.“ — “Funnos dåu, frågade jag, “hvita mån i båten?“ — “Ja“> svarade han, “hela skepp full af hvita män.“ — Jag önskade, nu f& veta, huru många de varit, och han räknade på fingrame till sjutton. — “Men hvad hlef sedan' a£ dam?“ fortfor jag. — “Alla lefva, alia hes mitt folk.“

Nya tankar uppstodo vid denna berättelse i mitt inre; ty det föll mig genast in att dessa räddade varelser kunde tillhöra manskapet på det utanför min ö för-ofyokade fartyget, oob att de, sedan fartyget stött på klipporna, ansett det utan räddning förloradt, hvårföre de kastat såg i slupen, och derefter landat vid denna barbariska kust ibland rildame.

Med - ännu stänse • nygirighet underrättade jag mig härpå om dassa. aennishors vidare öden. Fredag försäkrade mig, att de allesammans ännu voro vid lif, att de nåra fyra- år varit bland vildarne, b vilka qj allenast ieke gjort dem 'något ondt, utan försett dem med näringsmedel. Jag frågade henom nu-, hur det kom till, att hans landsmän ieke dödat och uppätit dras, hvarpå han svarade* mig: “Oh mej, de vaso goda hröder med dem,“ Derefter tilläde han: “De äta icke menniskor, iek» mmnakor utan krig“, hvarmed han ville säga, att de uppåto endast sådana, som Mifirit f&ngna i krig.

Lång . tid - efter- detta samtal var jag en- gång med honom på östra sidan af öa, :hvarifrån man kunde se fasta landet. Himmelen var klar ooh Fredag blickade uppmärksamt åt denna trakt, då han på en gång råkadei ett slags förtjusning och böljade springa af och an. Då jag frågade honom efter anledningen -dertill, utropade han: *0 glad! o lustig! hår ligga mitt fädernesland, hår vara mitt folk!*

Jag märkte den utomordentliga glååje, som strålade i hans drag; hans ögon tindrade, och hela hans hållning tillkännagaf en lidelsefhUhet, likBom han behenckate af den häftigaste önskan att återvända till sina fäders laiid. Uttrycket i hans ansigte och åtbörder väckte hos -mig en mängd oroande idéer; ty jag trodde fnllt och- fast, att

han, på ett eller annat sått återkommen till sitt folk, skulle icke allenast glömma de religiösa principer, jag inplan tat hos honom, utan äfven all den tacksamhet han vore mig skyldig, och vara nog trolös, att meddela sina landsmän underrättelser om mig, ja törhftnda dertill förena sig med några hundra af dem, för att döda mig och derefter af mina qvarlefvor bereda en måltid, hvil-ken han skulle bevista med samma »öje, som hade det gällt en af hans natiöns fiender. '

Jag var likväl i högsta grad orättvis mot denna trogna själ och erfor efteråt sorg dertSfver. Som mkt misstroende emellertid växte ock plågade mig noder flera veckor, blef jag förtågtigare ock umgicks ieke så „förtroligt med honom, utan visade en viss köld, som innebar en lika så stor orättvisa; ty Sen rftttskaflne, godsinte ynglingen hade icke en enda tanke, som icke hår-flöt af de bästa grundsatser, ock bordt bevisa mig, att han var en lika så tillgiften vån, som religiöst sinnad kristen, hvarom -jag sednare tfllmin stora glädje blef fulleligen öfvertygad.. Ka lät jag likväl ingen dog gft förbi, utan att utforska, om han ieke beberrskadés af de idéer jag till-skref honom; men alla hans yttranden buro en sådan prägel af öppenlgertighet och rättskaffenhet, att mitt misstroende saknade all näring, och jag på nytt började fösta mig vid honom. Han hade icke en gång märkt min mimta«>ha*mhftt.; huru kunde jag dä tro honom i stånd tdl ett skurkstreck?!

En dag, då jag befann mig på samma kulle, och en lätt dimma sänkte sig öfver hafvet, så att man ieke kunde se fasta landet, ropade jag till mig, och

sade till honom; “Skulle du icke vilja återvända till ditt hem, till de .dina? —* “Ja, gema“, svarade han, “jag tycka mycket om att lefva hos mitt eget folkl“ — “Nåväl“, fortfor jag, “men hvad skulle du taga dig till, sedan du kommit dit? Ville du åter bli en barbar, äta människokött och återfalla i det vilda tillstånd, hvari du förr lefvat?“ Då blefvo hans anletsdrag dystra, och han svarade: “Nej, nej, Fredag berätta dem, lefva godt, berätta dem, be till Gud, berätta dem äta kornbröd, getkätt och mjölk; icke mara äta menniskor.“ — “Men då skulle de slå ilgäl dig.“ Vid dessa ord blef han ännu allvarsammare och svarade: “Nej, icke slå ilgäl mig, de gema lära sig.“ Derefter tilläde han, att de redan lärt sig flera saker, af de skäggiga skeppsbrntne männema. Då jag frågade honom, om han icke hade lust att genast återvända till de sina, smålog han, och svarade: “icke kunna simma så långt.“ Jag lofvade, att bygga en båt åt honom. I sådant fall, meate han, skulle han genast fura, men' endast såvida jag följde med. “Huru skulle jag kunna åtfölja dig!“ utropade jag,“de skulle genset uppätamig.“ — “Å qqj, nqj, jag ioke låta dig ätas af dem; jag göra dig mycket älskad af dem.“ Härvid berättade han, hora väl villige hane landsmän varit mot de qjutton skäggiga männen» sem kom-t mit till dem i denstörsta nöd.

Jag bekänner upptigtigt, att jag frän dettaögou-blick fick mi synnerlig lust, att väga mig ut till hats, för att komma till dessa skäggiga män, kviika troligen voro antingen portugisare eller spaniover; och lyckades jag framkomma, betviflade jag ingalunda, att jag der mycket förr skulle finna medel, att återkomma till Europa, än frän en fyratio mil frän kusten belägen ö, der jag saknade allt bistånd af andra. Några dagar derefter fortsatte jag åter detta samtal med Fredag ooh upprepade, att jag ville bygga en båt» pä det han skulle kanna återvända till sitt folk. Jag förde honom derefter till min lilla fregatt, som läg för ankar pä andra sidan af ön, länsade den frän vatten och gaf mig sedan ut till sjös med honom.

Nu fann jag, att han var en duktig skeppare, och under det vi aäägsnade oss frän än sade jag till honom: “Nä, hvad säger du Fredag: skola vi fara och helsa pä ditt folk?“ Denna fråga förbluffade honom, emedan båten syntes honam för liten till ett sådant försök. Jag berättade nu för honom, att jag hade en mycket större förkost. Döljande dagen förde jag honom; äfven till det ställe, der jag byggde min första pirog, som jag icke kunde fö i sjön. Denna fann han visserligen stor neg; men som jag icke sett efter den under, en tjugutre är, hade han ieke allenast blifvit alldeles förtorkad af solen och fött stora sprickor, utan äfven. börjat att fallasönder. Fredag fömikrade mig, att en dylik farkoet vore alldeles passande till vårt företag och att man i den, som han uttryckte «ig, skulle kanna lasta mycket att lita, mycket att dricka.

Detta stadgade nu sk mitt beslut, att segla med honom till kontinenten, att jag föreslog honom genast böija med byggandet af en lika s& stor pirog. Han svarade icke ett erd derpå, men btef mycket-allvarsam och sorgbunden. Dft jag frågade, hvad som fattades honom, sade han: “Hvurföre du vara vredgad pä Fredag? Hvad jag hafva

gjort“? Jag bad honom förklara sig närmare ooh försäkrade, att jag ioke var det minsta ond på honom. “Icke vredgad, icke vredgad“? återtog han; “men hvarför då- skioka Fredag till sitt folk“? — “Hvarför? Har du icke sagt mig, att. du önskade återvända till de 'dina?? “O, ja“, utropade han, “jag önska oss båda vara der; Fredag der, hans herre der“! Med ett ord, hyn kunde icke förlika sig med tanken, att lemna mig. “Men hvarför dkall jag fora med dig, Fredag; .hirad> skall jag göra hos dig“? Då svarade han med stor liflighet: “du göra myaket godt hos mig, du lära vildame vara goda menniskor, tama menniskor; du lära dem Gud, och lefva från böijan“. — “Ack, kåra Fredag“, svarade jag, “du vet icke hvad du säger; jag sjell’ är ju endast en litet vetande varelse“. — “Nej, nej“, återtog han, “du lära mig godt, du äfven lära dem godt“. —. ?Jra eägåt. <%, .J^re^ag^ du skall-fora utan mig; låt mig lefva här allena som förr“! ¿essa ord gjorde honom- så bestört, att hån fattade en yxa, den han ständigt plägade bära»' ooh gaf den åt mig. “Hvad skall jag -göra med den“? — “Du taga och döda Fre-dag*. — “Jag döda dig! och hvårföre?* — *Hvårföre*, inföll han häftigt; *hvarföre du skicka bort jFredag? taga döda Fredag, Fredag ieke vilja lefva utan digl* Han yttrade detta med en sådan röreåse, att tårame komme i hans ögen. Häraf upplystes jag ak tydligt om hans innerliga tillgifvenhet för mig, att jag då, och många gånger efteråt förklarade honom, att jag aldrig skulle skilja mig från hanom, i fall han hade lust att stanna qvar hos mig.

Mer än allt arnsat bestämde mig detta att våga ett försök till min befrielse, och denna grundade jag allra-mest på de sjutton européer, som vistades i Fredag» fädernesland. Jag började deiför genast att tillika med Fredag eftersöka ett träd, som vore passande till en större pirog, för att derigenam ge fart &t mitt prqjekt. Det fanns tillräckligt med träd på än tlll byggandet icke allenast af en hel flotta piroger, ntaa af stora präktiga fartyg. Framför allt bestämde jag mig, att söka trädet i närheten af hafvet, för att sedan lätt kunua få båten af stapeln ock ieke upprepa min en gång förut begångna oförsigtaghat.

38.

Vifdar ankomma återigen tiN ön.

Fredag utvalde slutligen ett träd, ty han förstod sig båttre på de trädslag, som passade tåU vårt förekaf-vande. Jag känner icke en gång till munnet på dettatråd, utan kan endast säga, att det mycket liknade de*n, som benämnas Fustik, och att det utgjorde en mellanlänk mellan dessa och Mk*bagua~tradet, med hvilket sednare det var nära beslägtadt i anseende till färg och lukt Härefter yiHe Fredag bränna ur det; men jag bevisade honom, at* det vore äadamålsenligare, att trr-hålka det med verktyg, hrarvid ban bar sig ganska Jdokt åt, sedan jag ledt hans första försök.

Efter en månads förlopp hade vi vår pirog färdig, åt hvilken vi deijemte gifvit en tät* vacker form. Emellertid behOfde vi ånnn florton dagar för att, sä tlll sägan-des, tum för tum, föra den på stora rullar till hafvet. Den hade ganska Väl kunnat bära tjugu man.

Sedan bäten blifvit flott, förvånades jag öfver den -skiekllghet med hvilken Fredag förstod att styra, vända och ro den, oaktadt dess storlek. Jag frågade honom, om han anság den 'för ändamålsenlig, och om vi skalle kunna våga oss ut till' käfs med den. “O ja“, svarade han, “vi våga ganska bra; äfven om det blåsa stor vind*. -

Jag tänkte emellertid ännu på något, som ban ioke kände till, eller en mast och ett segel, och att deijemte förse pirogen med ett ankare. I fråga om master mötte det ingen svårighet, ty jag utvalde dertill ett ungt, mycket rakt cederträd, hvaraf det fanns många på ön, och lät fttia det af Fridag, hvilken jag sedan lärde tillyxa det. ’

Hvad seglet betrtflade, så- blef det min sak. Jag hade ännu i behäll ett temhgen stort förråd af segel, eller fastmer af styeken sf «ådane; men som näratjugn-sex år förflutit iftånden stund, jag tog dem till vara, oeh jag itite tmder tiden sett efter dem, emedan jagaldrig trott mig komma att begagna don till ett sådant ändamål, så väntade jag mig icke annat, än att finna dem allesammans förstörda, hvilket äfven tiU större dolen inträflade.

Det fann» likväl ännu tvenne stycken, som voro i ganska godt skick, ock dessa sammanfogade jag slutligen efter mycket bråk oek besvär till ett vidunderligt, trehömigt segel, hvilket man i England kallar fårbegs* segel, ook som nertill utspännas förmedelat en bom;

Tvenne månader åtgingo till detta mitt arbete; men för att göra tacklingen fullständigare, gjorde jag ett litet stag,

på hvilket jag anbringade -ett företage-eegel, i aS-sigt att bättre uppfånga vinden; jag förság deijemte pirogen med ett roder.

Jag var visserligen en dålig skeppsbyggare; men som jag .insåg nyttan, ja, nödvändigheten af ett roder, trotsade jag allt besvär, ock arbetade jag med en sådan ifver, att jag slutligen vann min önskan; besinnar jag likväl, till hvilka besatta utvägar jag tog min tillflykt, ock huru dessa till större delen slqgo. felt, så skulle jag nästan kunna säga, att rodret kostade mig lika mycken möda, som qjelfva fartyget.

Sedan detta var ftillbordadt, måste jag äfven- lära Fredag sköta seglen och att sfcyne, ty derpå förstod han sig ingalunda. Det blejfra svårt för mig att beekrifva hans stumma förvåning, då han varseblef de stora resulta terna af så enkla rörelser; mm innan kort var han sjelf en duglig skeppare, ehuru kan aldrig kom under fund med hruket af kompassen. Som emellertid en mulen himmel i detta klimat är en ovanlighet, ock man ganska sällan är utsatt för dimmor, så kan man nästan.undvara kompassen. Nattetiden ser man oupphörligt sfjemoma och imder dagen fasta landet, mod undantag af regntiden, då likväl ingen gema vågar sig nt hvarken till lands eller sjös.

Det fjugoejtmde året af min fångenskap på denna ö' hade nu inträdt, ehuru jag rttteligen ieke borde beräkna de trenne år jag tillbragt tillsammans med Fredag, emedan mitt lif under dessa var helt olika med det, jag förr hade fört. Jag firade ståndigt årsdagen af min ankomst tiU ön, med samma erkånsla för Skaparens utomordentliga godhet mot mig. Och saknade jag icke förr anledning) att visa mig tacksam, s& ägde jag den nu i vida större grad, då Försynen gifvit mig så många prof på dess faderliga omvårdnad och förlänat mig nytt hopp om en snar ock säker befrielse; ty inom mig bodde den fasta öfvertygelsen, att stunden för mån räddning vote nära, och att jag icke skulle tillbringa ännu ett år på ön.

Likväl försummade jag derföreioke mina landtbruks-sysslor, utan gräfde, sådde och gärdelade som vanligt; jag samlade ock torkade drnfvor ock- verkställde allt som var af nöden för såväl mina som behof.

Den nu inträdande regntiden tvingade mig, att stanna hemma mer ån vanligt; jag bragte derföre piro-gen i säkerhet, i det jag förde honom till min lilla, förut omnämnda hamn. Sedan jagunder flod tiden dragit npp den p& stranden, lät jag Fredag gräfva en kanal, som var jemt så stor, att pirogen kunde hållas flott i den; derefter begagnade- vi oss af ekben, för att förse ändan1 af kanalen med en stuss, på det vi skulle kunna utestänga vattnet och hålla pirogen torr.För att skydda honom ouft regnet,, öfrertftskte vi honom med ett sA tätt lager af qvistar, att han befann sig liksom i ett hus under halmtak. Därefter avvaktade vi November ooh December, under hrllka mAr nader jag ämnade utföra mitt föcehafnmde.

Tillika med den gynnande Årstiden Aterkommo äf-ven mina tankar pA resan, ooh jag sysselsatte mig dagligen med förberedelserna tUl densamma.

Det angelägnaste för mig var att samla en tillräcklig mängd af födoämnen. Efter nAgra veckor ämnade jag öppna slussen oek föra pirogen ut,till hafekantwa.

En morgon, då jag sysslade härmed, ropade jag Fredag och bad honom gå ner till stranden, för att fånga en sköldpadda, hvar» kött ooh. ägg vi båda räknade till våra läckerheter.

Han hade knappt gått sin väg, då jag såg honom återkomma i fullt fläng och hoppa öfver mitt bålverk med eu sådan vighet, som hade hans fötter alldeles ieke vidrört marken. Innan jag fick tid att säga honom något, ropade han till mig; *0 herre, herrel o sorg! o mycke' illa!* — “Hvad står då på, Fredag t“ — *0 der nere vara en, två, tre båtar! en, två, tre.l* Af detta hans sätt att uttrycka sig, kunde jag ioke tro annat än att det vtur sex piroger; men vid närmare efterseende fann jag dem endast vara trenne, “Nå, nå, Fredag*, sade jag till honom, *detöfrer behöfver du inte bli så förskräckt.“

Jag sökte lugna honom så mycket som möjligt, men märkte att den stackarn det oektadt var alldeles utom sig; han hade nemligen kommit på den tanken,m

att vildame tomfåi ondast Är att hemta honom och derigenom skaffa sig en färsk stek.

Hm darrade så häftigt, att jäg ieke visste, hvad jag skulle gttnt Åt honom. Jag trttetade honom så godt jag kxmde;

oabsade, «tt jag vore i'lika så stor fara, ty nog skulle ds. vilja uppåta mig lika geraa som honom. “Oss återstår ingenting annat?, tilläde jag, ?ftn att försvara oss och sälja våra lif så dyrt som möjligt; men han dn dåsa Fredag?“' — “Jag skjuta“, svarade han, “men der komma många, ’ många!“ — “Mvad betyder .de*!? invände jag, “vår», skott skola skrämma dem, som ieke stupa.“

Jag frågade honom härefter, om han vore lika beredd att förevara mig, som jag honom, och om han ville åtlyda alla mina befallningar.

• • Då svarade han! “Jag dö,, herre, när du vi\ja det!“

Lugnad häraf, gaf jag honom litet romm att dricka och lät honom sedan hereta våra vanliga jagtbössor, hvilka jag laddade med råctjmnrekrot. Derefter laddade jag tvenae musköter med två stångkulor oeh fem vanliga kular i hraxje, samt slutligen mina båda pistoler med tvenne kalox. Som vanligt hängde jag mitt stora svärd utdraget vid sidan och gaf Fredag en bila.

På detta vis nretadey tog jag min kikare oeh gick upp på bergklinten, Är att anställa närmare efterforskningar. Jag vameUef nu 21 vildar, trenne fångar oeh trenne piroger; och det undgick mig ioke, att de å nyo ämade fira en af sma barbariska, men i deras ögon icke anmärkningsvärda segennåltider. Denna gång hade de icke landat på samma ställe, dier Fredag rymde från dem, utan ännu närmare intill mm lilla hamn, på ett lågtställe af stranden, der en tit skogsdunge utbredde sig ända till hafVet

Denna omständighet ock a&kyn för deras rysliga förehafrande, uppfyllde mig med en sidan ovitya, att jag iterrände till Fred*#, ock sade honom, att jag är-nade ölverfalla och utrota dem allesammans, hvarefiter jag på nytt frågade honom om han ville strida vid min sida.

Hans fruktan hade nu gifvit vika, ook rommen så upplifvat hans lifeandar, att han syntes full af mod och flerfaldiga gånger upprepade att han ville dö så snart jag befallde det

I sådan sinnesstämning grepo vi till vapen, hvilka jag fördelade mellan oss. Åt Freda# lemnade jag en pistol, att sätta i bältet och trenne gevär, hvilka han måste bära; jag sjelf tog en pistol ock de tvenne återstående gevä简, hvarefter vi begåfro oss å väg. Här-förutan medtog jag en liten bute\j med romm och gaf Freda# en påse med ammunition.

Jag befallde honom nu, att hålla sig nära intill mig och icke röra sig eller skjuta förr, än jag gaf befallning der om; deijemte förbjöd jag honom äfvenledes yttra ett enda ord.

Härpå tog jag nära en mils omväg för att undvika hamnen och uppnå skogsdungen, samt derigenom kunna nalkas vildame inom skotthåll, utan att de märkte mig;

Under marschen återvaknade mina första idéer och böljade rubba mitt beslut. Jag kan icke säga, att vä* dames stora antal ingaf mig fruktan, ty som usla, nakna och obeväpnade varelser måste jag vara dem öfrerlägw sen, äfven om,jag varit alldeles ensam.Men hvilken bevekekegrund, Både jag till mig, hyilken nödvändighet tvingar väl mig, att söla mina händer i blod och anfalla menniskor, hvilka aldrig gjort mig något ondt, och äfven icke nu haffa för afeigt, att skada mig; kortekgen menniskor, hvilka i hänseende till mig äro fullkomligt oskyldiga?

Deras barbariska plägsed är en olycka för dem sjelfva; den är ett bevis att Gud öfvergifvit så väl dem som de öfriga umevåname jpå denna del af jorden, i anseende till deras råhet och omenskliget, men ingalunda, att han kallat mig till deras domare och ännu mindre till verkställare af hans eviga domslut! Finner Gud det för godt, skall han lyelf straffa dem; men mig tillkommer det icke.

39.

Striden.

Fredag, öfverlade jag vidare, har dervid ingenting att förebrå sig; han är deras fiende och i ett visst krigs-förhåUande till dessa menniskor; det kan åter icke sägas om mig. — Dessa tankar gjorde ett så djupt intryck på mig, att jag beslöt, att endast ge akt på deras fest, utan att gå anfallsvis till väga, såvida jag icke af en dier annan

anledning manades till handling.

Med denna föresats gick jag in i skogsdungen och smög mig så tyst och försigtigt som möjligt, åtföljd af Mobinton, 19Fredag, ända till skogsbrynet, så att endast några & träd hindrade mig från att se vildame. Nu vinkade jag Fredag till mig och visade honom ett stort träd, som låg i yttersta kanten af skogsdungen, samt befallde ibonom, att gå dit, för att sedan säga mig, om man derifrån kunde se alla deras förehafvanden. Han lydde, och rapporterade straxt derefter, att man från detta ställe hade fri utsigt öfver stranden, och att vildame redan sutto kring en eld, sysselsatta med att uppäta en af deras nyss slagtade fångar. Ett stycke från dem, lydde vidare hans rapport, låg en annan fånge bunden på sanden, och tvifvelsutan ämnade de äfven snart af-förda denne. Härigenom väcktes på nytt min vrede, i synnerhet då han tilläde, att den fångne icke vore en infödding, utan en af de skäggiga män, hvilka hade landat vid deras kust Nu gick jag sjelf fram till trädet, och derifrån såg jag tydligt en hvit man ligga på marken; händer och fötter voro sammanbundna med svärdsliljor eller en annan säfartad planta; jag urskiljde äfven, att den fångne var en europé, och att han hade kläder på sig.

Omkring åttatio famnar ifrån mig stod ett annat träd, och framför detsamma var en buske. Jag beräknade att jag med en liten krokväg skulle kunna komma dit, utan att bli upptäckt, och att jag då icke vore mer än ett halft skotthåll från dem. Qväfvande min vrede, ty jag var i högsta grad uppretad, och gående tillbaka ungeför trettio steg, begaf jag mig nu, dold af ett snår, ända till det andra trädet. Här steg jag upp på en liten kulle, hvarifrån jag obehindradt kunde se vildame.- Det var ioke ett Ögonblick mer att förlora, ty nitton af desea barbarer sntto i grupper på marken oeh hade just afeändt tvenne' af sina kamrater, för att slagta den arma fången, den de förmodligen skulle båra fram; styckad. Deese hade redan hukat sig ner, för att lossa hans fötter, då jag hastigt vände mig till Fredag oeh sade honom: “Nu måste du på det nogaste efterkomma alla mina befallningar.“ Han lofvade det. “Välan då Fredag“, fortfor jag, “så gör precis detsamma du ser mig göra oeh gif noga akti“ Jag lade nu en af mpsköterna oeh min jagthössa på marken, oeh Fredag gjorde detsamma; härpå sigtade jag med den andra musköten på vildame, och befallde Fredag göra på samma sätt “År du färdig?“ frågade jag honom nu. “Fullkomligt ja!“ var svaret — “Nåväl dä, sä skjut på dem!“ och vid dessa ord lossade jag mitt skott

Fredag hade sigtat mycket bättre än jag, ty hans skott fällde tvenne vildar och sårade trenne, då jag deremot endast dödat en vilde ooh sårade tvenne. Lär saren kan lätteligen föreställa sig de anfallnes bestörtning; alla, som hlifvit oskadade, sprango upp liksom de varit galna, icke vetande hvarthän de skulle fly, hvil-ken väg de skulle vä\ja, ty de visste icke, hvarifrån döden hotade dem. Fredag blickade oupphörligt på mig, på det han skulle kunna åtlyda den minsta af mina rörelser. Sedan jag aflossat musköten, fattade jag jagtbössan, lade an och sigtade, hvarvid Fredag gjorde detsamma. “År du färdig Fredag?“ frågade jag ånyo, och han svarade som förra gången: “fullkomligt jal“ — “Nåväl då, i Guds namn, så skjut!“ och i samma ögonblick lossade vi båda våra skott på harbareme.Som dessa bössor endast yoro laddade med rådjurs-gkrot, eller små pistolkulor, var deras verkan icke sA stor, ty blott tvenne vildar föllo; men deremot hade bA många blifvit sårade, att vi sågo dem alla springa omkring, blodiga oeb liksom vansinniga af fruktan och smärta. Strax efter nedföllo äfven tvenne på marken, utan att likväl vara alldeles döda.

“Nu Fredag“, ropade jag till honom, i det jag lade ifrån mig bössan och fattade den andra musköten, “följ mig hastigt!“ Han gjorde detta med mycken oför-skräokthet, Härpå störtade jag fram ur småskogen och visade mig för deras blickar. Som de fingo se mig, utstötte jag ett skri och Fredag gjorde detsamma; hyarvid jag sprang, så hastigt mina tunga vapen det tilläto, fram till slagtoffret, hvilket, som redan blifvit berättadt, låg på sanden, mellan vildame och hafvet. De båda slagtame hade släppt sitt rof redan vid första skotten och flytt ner till stranden, der de jemte trenne af sina kamrater kastade sig i en af pirogerae. Jag befallde nu Fredag att springa fram och skjuta på dem. Han förstod mig straxt, sprang omkring sextio famnar längre bort, och skjöt derefter. Jag trodde i början, att han dödat dem allesammans, ty alla fem föllo omkull i båten, men straxt derefter såg jag tyärme af dem åter resa sig upp. Emellertid hade han affärdat två och sårat den tredje, som blef liggande liksom död på botten i båten.

Under det Fredag fortfor att skjuta, skar jag sönder de band, som JQettrade den arme fången. Derefter reste jag

upp honom och frågade, hvem han var. Han svarade på latin, “christianu*“, men var så svag ochutmattad, att han knappt kunde tala och stå på benen. Jag tog nu fram min romflaska och räckte den åt ho* nom, i det jag med tecken lät honom förstå, att han borde dricka, hyilket han äfVen gjorde; härpå gaf jag honom ett stycke bröd, som han förtärde: jag frågade honom nu, från hyilket land han vore, och han svarade: *Eepannol.* Sedan han repat sig något, lät han mig under en mängd åtbörder förstå, hur tacksam han vore för sin räddning. Jag sammanskrapade all min spanska, och sade till honom: *Sennoru, vi skola sedan talas vid, nu måste vi slåss. Förmår ni det, så tag dessa pistoler och denna sabel och hämnas er!* Tacksamt emottog han det erbjudna, ooh knappt kände han vapnen i sina händer, så rusade han äfven, liksom de förlänat honom nya krafter, nrsinnigt på sina mördare och högg inom £1 ögonblick tvenne af dem i stycken.

Allt som här föreföll, var så besynnerligt och ölver-raskande för dessa arma satar, att de, förskräckta af knallen från våra gevär, störtade omkull af bara förvåning och fruktan ooh voro lika litet i stånd att söka sin räddning i flykten, som deras blottade kroppar förmådde motstå våra kulor. Just detta var händelsen med de fem, som flytt till pirogen; ty endast trenne föllo för Fredags skott, hvaremot tvenne störtade omkull af lutter förskräckelse.

Jag höll ännu qvar geväret i handen, men sköt icke, utan ville gömma på mitt skott, emedan jag gifvit mina pistoler och sabel åt spanioren. Jag ropade nu Fredag, och befallte honom springa till det träd, hvarifrån vi lossade våra första skott, för att hemta de gevär, vi der qvarlemnat. Han fullgjorde detta uppdrag med denstörsta skyndsamhet. Jag gaf honom derföre min musköt^ satte mig för att ladda de andra gevären, och be» fallte mina båda kamrater att komma till mig, ifall de voro i behof af min lyelp.

Under det jag var sysselsatt med laddningen, uppstod en förfärlig strid emellan spanioren och en af vil» dame, som måttade häftiga hugg åt honom med ett tungt träsvärd; det var samma vapen hvarmed han skolat beröfva honom lifvet, i händelse icke jag förhindrat det. Spanioren utvecklade en ovanlig grad af mod och oförskräckthet; ty änskönt han ännu var försvagad, hade han likväl kämpat en god stund med denne indian, och redan bibringat honom tvenne djupa sår i hufvudet; men vilden, en likaledes modig och stark karl, fattade honom nu med båda armame om lifvet, kastade omkull honom och försökte att slita sabeln ur händerna på honom. Spanioren var klok nog att släppa vapnet, men fattade i stället en af pistoleme och sköt vilden tvärt igenom lifvet, innan jag fått tid att komma honom till l\jelp. Då jag hunnit fram var vilden redan död.

Under tiden förförde Fredag de usla flyktingame, utan något annat vapen än en bila, med hvilken han först affärdade de tre, som endast voro sårade, hvarefter han störtade på en hvar han kunde fö tag i. Spanioren fick låna en af mina jagtbössor och eftersatte derpå tvenne vildar, hvilka båda han sårade; men som han ioke kunde springa, flydde dessa in i småskogen, dit Fredag förföljde och snart äfven dödade en af dem; den andra var likväl, i trots af sina sår, för mycket snabb» fotad för honom, hvarigenom han lyckades uppnå hafvet, i hvilket han störtade sig, för att simmande uppnå sina ipirogen flyktande kamrater. Dessa tre, jemte en Qerde, som fätt ett sår, utan att vi kunde märka, om han dött deraf, yoro af tjugoen vildar de enda, som undsluppo oss. Resultatet af vårt anfall var följande: trenne hade * fallit för de skott vi afekjöto frän första trädet; tvenne för våra derefter lossade skott; tvenne hade blifvit dödade i pirogen af Fredag; tvenne af dem, som först blifvit särade, likaledes af Fredag; en af honom uti småskogen; trenne af spanioren; fyra, hvilka stupat på åtskilliga ställen till följe af deras sår; fyra räddade sig i pirogen, ibland hvilka var en sårad, såvida denne icke redan var död, och således in summa tjugoen vildar.

De, hvilka befunno sig i pirogen, rodde af alla krafter för att komma ur skotthåll; och ehuru Fredag lossade trenne skott efter dem, märkte jag icke, att han träffade någon. Han var nu så uppeldad af striden, att han ville ta en af deras piroger och förfölja dem; i qjelfva verket var jag äfVen orolig öfver deras flykt, ty de skulle nu underrätta sina landsmän om det nederlag de lidit, då dessa skulle återkomma hundratals, och utrota oss genom öfvermakten. Jag lemnade derföre mitt bifall till en jagt på hafvet, ilade till en af deras båtar, och befallte Fredag att följa mig; men hur förvånad blef jag icke, då jag vid instigandet i båten fann en vilde der liggande bunden till händer och fötter. Ett lika öde med det, som förestått spanioren, hade väntat honom, och han var nu nära döden af pur fruktan, emedan han icke visste hvad som föregick omkring honom, och icke kunde se ut öfver båtkanten.

Han var så kringbunden och hade befunnit sig så länge i dettatillstånd, att sista lifegnistan tycktes vara slocknad hos honom.

Hastigt lossade jag hans band och yille resa npp honom; men han förmådde hyarken st& eller tala, utan jemrade sig endast, emedan han förmodligen trodde att man kom för att döda honom.

Sedan Fredag kommit fram till båten, bad jag honom tala med fången och försäkra honom, att han vore fri, hvarefter jag lät den olycklige dricka ur min romflaska. Drycken och försäkran om hans befrielse upp-lifyade honom åter och han satte sag upprätt i båten. Men då Fredag fick höra honom tala och såg honom i ansigtet, då föreföll ett uppträde, som kunnat locka tårar ur allas ögon. Man hade skolat se, hur han omfamnade, kysste och tryckte den arme yilden intill sig; huru han gret, skrattade, dansade kring honom, sjöng och åter gret, yred händerna, slog sig i ansigtet och på hufvudet och sprang omkring som en vansinnig. Jag kunde icke på en lång stund fä honom att svara mig, men slutligen utropade han med rörd stämma: “det vara min far!“

4°.

Fredag och hans far.

Jag förmår knappt uttrycka, hur rörd jag var öfver den arma vildens förtjusning och barnsliga kärlek, då han kände igen sin från döden räddade far. Förgäfves skulle'jag försöka skildra öfvermåttet af hans ömhetOtaliga gånger sprang han ner i pirogen och derefter åter upp på land. Yar han i båten, så satte han sig bredvid fadern, blottade sitt bröst och tryckte honom långa stunder intill sig, för att åter upplifva honom; derefter omfattade han hans armar oeh ben, som blifvit styfra och kalla af den fasta sammanbindningen oeh värmde samt gned dem mellan sina händer. Då jag såg detta, lät jag Fredag ta litet rom ur min flaska för att dermed gnida honom, ooh detta gjorde bättre verkan.

Denna tilldragelse hindrade oss att förfölja vildames pirog, som nu kommit nästan ur sigte. Yi kunde emellertid räkna detta som en stor lycka för oss, ty vid pass tvenne timmar derefter uppstod en förfärlig storm, som hela följande natten blåste med sådan häftighet från nord-vest ooh följaktligen stick i stäf för de flyende, att jag svårligen kunde tro dem uppnå sin kust.

Jag återkommer likväl till Fredag, som ännu till den grad var sysselsatt med sin far, att jag icke hade mod att störa honom. Men då jag slutligen ropade honom, kom han hoppande ooh skrattande af glädje till mig.

Jag frågade honom om han gifVit sin far bröd. Då skakade han på hufvudet och svarade: "Nej, jag föraktlige hund, hafva uppätit alltsammans."

Jag tog nu fram ett hvetebröd ooh bad honom lemna det åt sin far; honom sjelf bjöd jag litet rom, men han ville icke dricka, utan gaf i stället sin far.

Härförutan hade jag trenne drufklasar, hvilka jag likaledes gaf honom. Han hade knappt framburit dessa, då jag såg honom springa bort från pirogen liksom han blifvit häftigt förskräckt.Han ilade med sådan hastighet, att jag snart förlorade honom ur sigte, ty han var en af de mest snabb-fotade varelser, jag någonsin sett Jag ropade honom flera gånger, men han hörde icke på mig, utan fortfor att springa med samma skyndsamhet

Efter vid pass «a fjerdedels timma såg jag honom återkomma, men mindre fort än han sprungit bort Då han nalkades, märkte jag, att han gick långsammare, emedan han bar något i handen.

Vid närmare påseende fann jag att han varit hemma, för att hemta tvenne bröd och en kruka med friskt vatten åt sin far.

Bröden gaf han åt mig, men bjöd sin fur dricka af vattnet. Som jag var törstig, tog jag mig några klunkar, och bad honom ftfven låta spanioren få dricka, emedan denne var i lika stort behof deraf som någon af oss. Denne gaf jag äfven ett af de bröd, som Fredag hemtat

Den arme mannen, som i sjelfva verket var mycket försvagad, hvilade nu i skuggan af ett stort träd; hans leder voro styfva och svullna af de band, hvarmed man så obarmhertigt fängslat honom.

Då jag nalkades honom, betraktade han mig med ett uttryck af tacksamhet, som ieke låter sig beskrifvas; han försökte äfven tre till fyra särskilda gångor att resa sig upp, men var icke i stånd dertilL Jag bad honom derföre att sitta stilla och tillsade Fredag, att gnida hans ben med rom, liksom han gjort med sin far.

Under det Fredag sålunda sysslade med spanioren, märkte jag, att han oupphörligt vände hufvudet till sinfar, för att se, om han ännu vore qvar på samma plats, der han lemnat honom.

Slutligen då han icke mer såg till honom, steg han upp, utan att säga ett ord, och ilade fram med en sådan hastighet, att han tycktes sväfva öfver marken; då han likväl kom närmare, märkte han, att hans far lagt sig, för att bättre hvila.

Nu återkom han i ögonblicket, och jag bad spanio-ren tillåta Fredag, att leda honom till båten, i hvilken jag ämnade föra dem till vår boning.

Fredag deremot, som var en stark yngling, tog ho* nom på sina axlar och bar honom till båten samt ned* satte honom varsamt tätt intill sin far, hvarefter han rodde längs efter kasten, till hamnen, der han lemnade vår båt, för att hemta vildames qvarlemnade pirog.

Våra båda gäster voro ännu så svaga, att jag måste göra ett slags bärstol, på hvilken vi förde dem ända till den yttre förskansningen kring slottet De voro likväl icke i stånd att klifva öfver muren, oeh jag kunde icke förmå mig att bryta ner en del af den.

Det återstod mig derföre ingen annan utväg, än att uppföra ett provisionelt tält, ooh med Fredags biträde var detta snart gjordt

Sedan vi bär tillagat tvenne bäddar af rishalm, öfver hvilka vi utbredde dubbla täcken, nedlade vi på dem våra gäster, hvilka på alla sätt betygade oss sin tack* samhet

Nu var min ö befolkad; jag tyckte mig vara rik på undersåtare, och anställde ofta den för mig smickrande betraktelsen, att jag liknade en konung. För det första var ön min obestridliga egendom, och för det andra hadejag endast trogna undersåtare, — en lott, hvaråt ioke alla konungar kunna glädja sig.

Jag kunde säledes betrakta mig som suverän herre och lagstiftare, ty en hvar hade mig att taeka för sitt lif, och alla voro färdiga att offira lif oeh blod för mig, ifall nöden sä fordrado.

Det märkligaste häri var, att jag egde tre unders&-tare, men alla af olika religion. Min Renare Fredag var nemligen protestant, hans far en afgudadyrkare och men-niskoätare, och spänioren en papist Jag nämner likväl i föregående, att jag medgaf en fullständig samvetsfrihet.

Sä snart jag fört mina bäda befriade fångar i säkerhet, böljade jag tänka på anskaffandet af munförråd, och att böija med lät jag Fredag slagta en get och derefter koka en soppa, som, jag kan försäkra mina läsare derom, icke var att grina åt.

Som denna kokning verkställdes ute på fältet, (ty jag gjorde aldrig upp eld inom förskansningen) så bar jag in alltsammans i det nya tältet, der jag sjelf tog plåts mellan mina gäster och deltog i deras måltid.

Jag stärkte och muntrade dem så godt jag kunde, och Fredag ij enade mig som tolk så hos sin far som spänioren, hvilken temligen bra talade vildames språk.

Dagen derefter tillsade jag Fredag, att begrafva de fallne, hvilka annars skulle förpestat luften. Jag bad honom derefter, att äfvenledes nedgräfva lemningame efter deras förfärliga måltid, som ännu lågo kringspridda på marken, ty sjelf hade jag omöjligt kunnat göra det, och jag tror mig till och med ur stånd att fördraga åsynen af dem.Härefter böljade jag inlåta mig i åtskilliga samtal med mina nya kamrater och bad Fredag fråga sin far, hvad han tänkte om de vildar, som undflytt oss, och om vi behöftle frukta, att de skulle återkomma med så stor» stridskrafter, att vi icke blefve i stånd att väija ossv Hans första åsigt var, att de gått till botten uncler den häftiga stormen, hvilken fortfor att rasa under hela den derpå föjande natten, eller att de drifvits i sydlig riktning till kusten, der de voro lika så säkra att blifva uppätna, som att drunkna, ifall de lidit skeppsbrott. Men hvad de

ämnade företaga sig, i händelse de helskinnade uppnådde deras kust, visste han icke att säga; enligt hans tanka voro de så utomordentligt förskräckta öfver vårt anfall, öfver dånet och verkan af våra skjutr gevär, att de troligen skulle inbilla sina landsmän, att deras kamrater icke fallit för menniskohänder, utan för himmelens eld, och att de båda varelser, som visat sig för dem, voro tvenne englar eller onda andar, hvilka nedstigit på jorden att utrota dem, men ieke menniskor, som de sjelfva. Han vore så mycket mera böjd att tro detta, emedan han hört dem ropa till hvarandra, att de ioke kunde begripa, huru en menniska vore i stånd, att dunga dd och tala med åekans toner samt döda på ett så stort afstånd, utan att ens lyfta upp handen. Den gamle vilden hade äfven rätt häri; ty allt ifrån denna tid, hvilket jag sedermera på annat säte erfor, hafva icke vildame af denna nation mera vågat landstiga på min ö. De biefvo nemligen till den grad förskräckta af sina återkomna landsmäns berättelser, ate de fullt och fast trodde, att den, som landade vid denna ö, blefve förtärd af himmelens eld.Som jag likväl då ioke visste detta, sväfvade jag lång tid bortåt i ständig oro, och var derföre oupphörligt p& min vakt. Emellertid voro vi nu fyra, hvarföre jag icke fruktat att draga i hämad mot hundratals vildar.

Sedan likväl en längre tid förflutit, utan att någon båt lät se sig, försvann min fruktan för deras återkomst, och jag böljade åter grubbla på min resa till fösta landet, isynnerhet då Fredag* far försäkrade mig, att man för hans skull, säkerligen skulle emottaga mig på det gästvänligaste sätt.

Jag uppskjöt likväl utförandet af mitt projekt, sedan jag haft ett allvarsamt samtal härom med spanioren, och derigenom erhållit visshet, att sexton af hans kamrater, såväl portngisare som spaniorer, hvilka lidit skeppsbrott ooh räddat sig vid vildames kust, ännu lefde der, visserligen i godt förhållande till infödingarne, men der-emot i ganska klena omständigheter hvad deras existens ooh tillfredsställandet af deras behof beträffade. Jag , , underrättade mig hos honom angående de närmare detaljerna af deras resa, och erfor, att de tillhört ett spanskt skepp, som kom från Bio de lä Plata ooh seglade till Havanna, der det ämnade lossa sina varor, som hufvud-sakligast utgjordes af pelsverk och silfver, för att inlasta alla de europeiska varor, de kunde åtkomma. Det hade vänt fem portugisiska matroser om bord, hvilka blifvit räddade ur ett skeppsbrott; straxt i böijan af den olycka som mötte förtyget, hade fem af deras eget folk drunknat, de öfriga hade deremot efter otaliga föror och nästan försmäktande af hunger satt foten på den kannibaliska kust, der de hvaije minut väntade att blifva uppätna.Han berättade deijemte, att de väl medfört några skjutgevär, men icke haft någon nytta af dessa, emedan deras krut blifvit alldeles förderfvadt af sjövattnet, med undantag af en helt liten qvantåtet, hvilken de uppskjutit straxt efter deras landstigning, för att förskaffa sig någon föda.

Jag frågade honom, hvad han trodde att hans kamrater skulle taga sig till, och om de icke uppgjort någon plan till flykt Han svarade, att de haft flere rådplägningar öfver denna punkt; men som de saknat icke allenast ett fartyg, utan verktyg att bygga ett sådant, hade, tårar och förtviflan Ständigt utgjort enda resultatet af deras öfverläggningar.

Jag frågade honom deijemte, om han trodde dem gå in på att deltaga i min flykt, och om icke ett sådant projekt lät sig realiseras, ifall de allesammans voro på min ö. Härvid tillstod jag öppet för honom, att jag mycket befarade deras förrädiska trolöshet, i händelse jag anförtrodde mitt lif i deras händer; ty tacksamhets-känslan vore icke en menskliga naturens medfödda dygd, emedan menniskoma ofta rätta sitt handlingssätt, icke efter de tjenster, man visar dem, utan efter de fördelar, de lofva sig af dem. “Det vore tvifvelsutan ganska hårdt för mig“, fortfor jag, “om jag blefve redskapet till deras befrielse, och de derefter gjorde mig till en af deras fångar i Nya Spanien, der en engelsman kan vara förvissad om sin undergång, hvilken äfven den nöd eller tillfällighet må vara, som fört honom dit. Långt hellre ville jag falla i vildames händer och lefvande uppätas af dem, än råka i de spanska famUiares klor och släpas inför inqvisitionen.“ Jag tilläde, att jag, oafsedt dennafruktan, vore öfvertygad, att yi, sedan de alla kommit till ön, lätteligen skulle kunna bygga oss ett tillräckligt stort fartyg, för att antingen söderut uppnå Brasilien, eller norrut spanska kusten; skulle de deremot, sedan jag en gång gifvit dem vapen i händerna, till tade deuv före släpa mig till sitt fädernesland, blefve jag illa tönftd för min godhet, och mitt öde tiofaldigt förvärradt

Han svarade med mycken öppenhjertighet, att deras belägenhet vore så usel, och de sjelfva så förvissade der-om,

att de säkerligen skulle afeky hvaije tanke på ett sådant belönande åt den man, som bidragit till deras räddning; i öfrigt erbjöd han sig, om jag önskade det, att tillika med den gamla vilden föra till dem, för att öfverlägga härom, och återföra deras svar; han ville endast i det föll ingå i underhandling med dem, om de högtidligt svuro honom, att erkänna min oinskränkta auktoritet som deras förman och kapten; ja, han ville låta dem ailägga en ed på de heliga sakramentema och evangelium, att alltid uppföra sig rättskaffens mot mig, och att låta föra sig till det land, jag ville bestämma, samt att ovilkorligt underkasta sig hvarje min befallning, intilldess de framkommit till destinations-orten. Härförutan ville han i ooh för detta ändamål låta dem egenhändigt underteckna ett skriftligt fördrag öfver alla dessa punkter.

Sjelf förklarade han sig framför alla beredd, att icke skilja sig från mig, såvida jag icke befallte honom det, och att utgjuta sin sista bloddroppa vid min sida, i händelse hans landsmän på ett eller annat sätt skulle vilja bryta sin utlofvade trohet.Han bedyrade mig, att de allesammans voro öppen-l\jertiga och rättskaffens menniskor, men befonno sig i det största elände, att de voro utan kläder och vapen och icke hade andra lifsmedel, än dem vildame af nåd och barmhertighet gåfvo dem; de hade förlorat allt hopp att återkomma till sitt fädernesland; och om jag ville hjelpa dem, vore han fullt och fast öfvertygad, att de skulle offra lif och blod för mig.

Förlitande mig på dessa försäkringar, beslöt jag af-sända den gamle vilden tillika med spanioren, för att underhandla med dem. Sedan spanioren förberedt allt till sin afresa, gjorde han' likväl sjelf ouppmanad en anmärkning, som å ena sidan förrådde mycken klokhet, och å den andra så stor uppriktighet, att det högeligen gladde mig, och att jag uppskjöt hans kamraters befrielse till sex månader derefter. Saken förhöll sig sålunda:

Han hade då varit nära fyra veckor hos oss, och under denna tid hade jag visat honom, på hvad sätt jag, jemte den gudomliga Försynens hjelp, söqt för mina behof. Han hade sett mina spanmålsförråd, som visserligen voro tillräckliga för min egen person, men icke, utan den största sparsamhet, för den stora familj, jag nu hade att underhålla; skulle derföre, som han nu anmärkte, hans sexton landsmän komma till, blefve mina förråder icke tillräckliga, och ännu mindre skulle vi kunna proviantera ett fartyg, i händelse vi byggde oss ett sådant, för att segla till någon af Amerikas kristna kolonier. Han ansåg det derföre vara ända-målsenligare, om jag tillät honom och de båda andra, att upprödja ännu flere jordsträckor, för att utså all min säd, och derefter afvakta en skörd, som blefve till-

Robinson. 20räcklig för alla behof; ty en hungersnöd skulle lätt åstadkomma misshälligheter och förleda hans landsmän till den tanken, att de råkat i ett vida större elände. *Ni yet ju*, fortfor han, *att ehuru Israels barn i början gladde sig åt deras afresa ur Egypten, uppreste de sig likväl slutligen mot Gud sjelf, som befriat dem, då de böljade sakna bröd i öknen*.

Hans omtanka var så klok, och hans råd så godt, att jag lika mycket fröjdade mig åt hans förslag, som hans trogna tillgifvenhet. Vi grepo derföre till verket, och böljade våra uppodlingar, med all den påföljd, våra oij enliga redskap medgåfvo. Inom fyra veckor, hade vi uppröjt en tillräcklig jordsträcka, för att utså sexton stora krukor med ris och tjugutvå spann kom, hvilket var allt hvad jag kunde umbära. Vi förvarade egentligen icke mera kom, än vi behöfde för de sex månader, efter hvilkas förlopp vi kunde inberga vår skörd, jag menar nemligen sex månader ifrån det ögonblick vi lade vårt utsädeskom å sido; ty man får icke föreställa sig, att säden under detta himmelsstreck behöfde ligga sex månader i jorden.

Som vi nu voro tillräckligt många, att icke mer ✓ behöfva frukta för vildame, ifall de icke anlände i stora massor, så begåfvo vi oss utan oro hvart vi ville på ön; och som vi alla ständigt tänkte på vår flykt dier befrielse, kunde vi icke, åtminstone icke jag, undgå att förbereda oss på dess förverkligande. I denna afsigt utmärkte jag redan flere träd, som tycktes mig egnade till vårt arbete, uppdrog åt Fredag och hans far att fälla dem, och öfverlemnade uppsigten och ledningen af deras göromål åt spanioren, hvilken jag oförbehåll-samt meddelat alla mina planer. Jag visade honom, med hvilka oerhörda ansträngningar jag förvandlat ett träd till ett bräde, och bad dem göra på samma sätt, till dess de åstadkommit omkring ett dussin ekplankor af två fots bredd, trettiofem fots längd och två till fyra tums tjocklek. Läsaren kan lätt föreställa sig, hvilket förfärligt arbete, som erfordrades härtill. På samma gång ville jag, om möjligt, öka min gethjord, och skickade i denna afsigt ena dagen Fredag och spanioren på jagt,

samt gick sjelf den andra jemte Fredag, hvarmed vi fortsatte en tid bortåt. På detta sätt fångade vi tjugu killingar, hvarmed jag förökade min lyord; ty så ofta vi sköto en get, togo vi hennes ungar och inspärrade dem.

Under tiden inföll årstiden för drufvomas torkning, och då insamlade jag en så stor mängd sådana, att vi i sanning dermed kunnat fylla sextio till åttio fat, ifall vi varit i Alicante, der man brukar göra de så kallade passarilles. Dessa torkade drufvor och vårt bröd utgjorde en stor del af våra födoämnen och voro ett sundt samt ytterst smakligt näringsmedel.

Nu kom skördetiden, och våra åkerfält stodo mycket vackra. Det var väl icke den rikaste skörd, jag gjort på ön, men den var likväl så stor, att den fullkomligt motsvarade vårt syftemål. Jag hade utsått tjugutvå spann kom, och vi skördade vid pass tvåhun-dradeijugu; äfven ris-skörden visade ett motsvarande resultat. Detta var visserligen nog för vårt lifåuppe-hälle intill nästa skörd, till och med om de sexton spanioreme varit på ön; och hade vi då varit resfär-diga, skulle vårt fartyg varit tillräckligt försedt, för atttillåta oss fara till hvilken trakt som helst af Amerika. Sedan vi fört in säden, böljade vi tillverka korgar 'till dess förvarande. Spanioren visade sig isynnerhet färdig häri, och tadlade mig ofta, för det jag icke begagnat detta flätverk till mina gärdslingar; men jag insåg icke nödvändigheten deraf.

Som jag nu var försedd med lifemedel för alla de gäster jag väntade, tillät jag spanioren att bege sig till fasta landet, för att underhandla med sina dervarandé kamrater. Jag gaf honom den uttryckliga befallningen, att icke medföra någon, som icke först i hans och den gamle vildens närvaro aflagt en formlig ed, att ej allenast icke på något vis skymfa eller angripa den person, hvilken han skulle träffa på ön och hvilken afsändt honom, för att verkställa deras befrielse, utan att tvärtom understödja samma person och skydda honom mot h varje anfall, samt att der till ovilkorligt underkasta sig hans befallningar, hvarthän de än skulle resa.

Dessa vilkor skulle skriftligen uppsättas och under-skrifvas af dem. Huru skulle likväl detta vilkor kunna uppfyllas, då jag mer än väl bordt veta, att de saknade alla skrifmaterialier? Besynnerligt nog tänkte ingendera af oss härpå.

Försedd med dessa instruktioner, begaf sig spanioren å väg tillika med den gamle vilden, Fredags far, i en af de piroger, på hvilka de kommit till ön. Jag gaf hvar och en af dem en musköt och åtta skott, i det jag anbefallde dem, att noga hushålla dermed och endast i nödfall begagna dessa vapen.

Alla dessa bestyr hade ett utomordentligt behag för mig, ty de voro ju de första mått och steg jag vid-tog i hopp att slutligen (efter ijugusju år och några dagar) höra min befrielsetimma slå. Jag försåg dem äfvenledes med en tillräcklig qvantitet bröd och russin, såväl till deras eget behof som för spaniorens kamraters uppehälle under en åtta dagar derefter; lät jag dem tåga af, önskade dem lycklig resa och åfgjorde med dem, att de vid återkomsten skulle ge mig en viss signal, hvarpå jag skulle känna igen dem, innan de uppnått ön.

41.

Myteri å ett engelskt fartyg, och kaptenens förande till ön.

Med gynnande vind afeeglade de en dag, just då fullmånen inträdde, och, efter min beräkning, i October månad. Att rätt bestämma dagen, var mig icke möjligt, sedan jag en gång kommit på villovägar; jag hade icke en gång riktigt antecknat årtalen, att jag var så rätt säker på dem; vid en sednare anställd beräkning fann jag likväl, att jag icke irrat mig.

Jag hade redan under 8 dagar afvaktat våra resandes återkomst, då en mycket besynnerlig och oväntad händelse inträffade.

Jag låg en morgon ännu i djup sömn i min hängmatta, då Fredag andtruten störtade in till mig, och skrek: *Herre, herre, de komma! de komma!Jag hoppade ner på marken och ilade, sedan jag klädt mig, utan att ana någon fara, genom den täta småskog, som omgaf min boning.

Som jag, efter hyad jag nämnde, icke anade någon fara, hade jag mot min vana, sprungit hemifrån utan vapen; men huru stor blef icke min förvåning, då jag, kastande blicken utåt hafvet, varseblef på halfannan timmas

afstånd från stranden en slup, som förde ett sä kalladt Latinskt segel och med temlig god vind seglade rätt på min ö. Jag märkte genast, att den icke kom från fasta landet, utan från den sydligaste delen af ön. Sedan jag ropat Fredag till mig, befallde jag honom, att hålla sig dold, ty dessa menniskor voro icke de vi väntade, och vi kunde ännu icke veta, om de voro vänner eller fiender.

Jag hämtade derefter en kikare, för att se huru jag borde förhålla mig. Jag satte upp stegen mot klippan, hvilket jag vanligtvis gjorde, då jag anade en fara, och ville ha fri utsigt, utan att upptäckas.

Sedan jag uppkommit på klippan, upptäckte jag helt tydligt ett fartyg, som låg för ankar ungefär tre timmars väg syd-syd-ost från mig, men endast halfannan timmas väg från stranden. Jag öfvertygade mig snart, att så väl fartyget som slupen voro från England.

Det blefve mig omöjligt att beskrifva den bestörtning, som nu intog mig, ehuru min glädje på samma gång var utomordentlig, att se ett skepp, på hvilket voro landsmän, och följaktligen äfven vänner till mig. Emellertid uppstego inom mig vissa hemliga tvifvelsmål, hvilka bjödo mig, att vara på min vakt. Framförallt eftersinnade jag, hvad ett Engelskt fartyg kunde ha attgöra i denna del af verlden, emedan här ieke gick nå-gon yäg till de länder, der England hade faktorier. Likaledes visste jag, att det icke blifvit storcndrifvet till denna trakt.

Yoro de nu verkligen engelsmän, så syntes det mig mer än sannolikt, att de icke kommo i någon god afsigt, och jag fann det derföre rådligare att stanna qvar i min nuvarande belägenhet, än att falla i tjufvars och röfva-res händer.

Menniskan bör icke förakta de hemliga aningar och de varningar för faror, hvilka understundom gifvas henne, oaktadt hon icke inser möjligheten af dylika farors tillvaro.

Den, som aktgifver på menskliga tilldragelserna, kan, enligt min tanka, icke bestrida, att sådana aningar verkligen existera; och det låter sig lika litet bestridas, att desamma utgöra häntydningar på en osynlig verld och en viss beröring med andeliga varelser. Synes det nu åter, som vore deras ändamål att göra oss uppmärksamma på förestående faror, hvarföre skulle vi då icke älven kunna förutsätta, att de härflyta från någon väl-viljande medlare, och att de afee vårt bästa?

Det faktum, om hvilket jag nu talar, styrker mig fullkomligt i riktigheten af denna slutsats; ty hade icke min försigtighet väckts af denna hemliga varning, hvar-ifrån den nu må ha härflutit, skulle jag varit utan räddning förlorad och törhända blifvit försatt i en tusen gånger sämre belägenhet än någonsin förut.

Jag hade icke dröjt länge i denna ställning, då jag såg slupen nalkas stranden, liksom den sökt en hamn, för att beqvämt kunna landa.Som de likväl ieke foro nog högt upp, varseblef ieke manskapet på slupen den lilla vik, der jag första gången landade med min flotte, utan drog upp slupen på land, ungefär en half mil ifrån mig.

Detta var min stora lycka, ty de hade i annat fall satt foten i land likasom utanför min port, då de snart ryckt mig ur mitt slott och törhända röfvat till sig hela min egendom.

Sedan manskapet uppkommit på stranden, förvissade jag mig snart, att det till större delen utgjordes af engelsmän. Några ibland dem ansåg jag vara holländare, hvilket likväl icke besannades. De voro inalles elfva man, ibland hvilka jag såg trenne obeväpnade och, efter hvad jag kunde urskilja, fängslade. De fyra eller fem första, som stego i land, hemtade npp dessa trenne fängar ur slupen. Jag varseblef tydligt, att den ena af de tre gjorde en mängd passionerade åtbörder, hvilka tillkännagäfvo böner, smärta och förtviflan, och bar sig åt liksom han varit vansinning. Äfven de båda andra sträckte emellanåt händerna mot himmelen och syntes bedröf-vade, ehuru på långt när icke så mycket som den första.

Åsynen häraf gjorde mig på det högsta bestört, och jag visste icke hvad allt detta skulle betyda. Då skrek Fredag hastigt till mig: “O herre! Ser du

engelska menniskor äta äfven fångar, som vilda menni-skor!“ “Hvad nu, Fredagsvarade jag, “tror du, att de skola äta upp dem?“ — “Mycket ja“, svarade han, “de uppäta dem der.“ — “Nej, nej“, sade jag, “jag fruktar visserligen, att de ämna mörda hvarandra, men du kan vara öfvertygad, att de icke tänka på, att äta upp

hvarandra.“Under tiden kunde jag alls icke förklara för mig sammanhanget af saken, utan darrade af fasa Vid detta skådespel, i det jag hvaije ögonblick fruktade, att få se de trenne fångame dödas.

Jag såg till och med en gång, huru en af dessa bof-yar upplyfte en stor knif, för att stöta den i hjertat på en af de olyckliga, och blodet stelnade dervid i mina ådror af förskräckelse.

Nu beklagade jag af innersta hjerta, att vår spanior och den gamle vilden voro frånvarande, och önskade mig kunna hitta på ett medel, för att obemärkt nalkas dessa banditer inom skotthåll och befria de trenne fångame; ty så mycket jag kunde märka, hade de-förra inga skjutgevär med sig.

Jag hittade likväl slutligen på en annan utväg. Sedan jag varseblifvit den grymma handling, som matrosen tillåtit éig mot fången, såg jag hans kamrater skingra sig åt alla håll, liksom de velat undersöka ön.

Jag märkte äfven att fångame fingo gå hvart de ville; men de nedsatte sig i stället på marken under tecken till den högsta förtviflan.

Härvid kom jag att tänka på första ögonblicken af min vistelse på ön, och jag började eftersinna min fordna belägenhet. Jag erinrade mig, huru jag då ansåg mig vara utan räddning förlorad; huru jag, alldeles utom mig, såg mig omkring åt alla sidor; hvilken förfärlig ångest, som skakade mig, oeh huru jag tillbragte hela den första natten i ett träd, af fruktan att uppätas af vilda djur.

Den natten inbillade jag mig ingalunda, att Försynen skulle sända mig hjelp, i det han skickade farty-get inpå stranden, det fartyg, som under så lång tid förskaffade mig kläder och föda. Lika så litet förmodade nu dessa tre arma, tröstlösa varelser, huru nära tröst och befrielse voro dem, och att de verkligen voro räddade i samma ögonblick, de trodde sig se döden för ögonen.

Så litet veta vi här nere, hvad som i nästa ögonblick skall hända oss; och så mycket hafva vi orsak, att förtröstansfullt förtro oss till den allgode Skaparen, som aldrig öfverger sina skapade varelser.

Dessa menniskor hade stigit i land, just då floden stod som högst; och dels samtalande med fångarne, dela kringströfvande på ön, hade de sorglöst låtit tiden gå, till dess floden var förbi, och vattnet dragit sig så mycket undan, att deras slup stod på grund.

De hade anförtrott den åt tvenne matroser, hvilka, efter hvad jag sedan erfor, hade insomnat, emedan de tagit för mycket till lifs. En af dem vaknade likväl tidigare än den andre; och då han fann att slupen satt fast i sanden, utan att kunna flyttas ur stället, ropade han på sina kamrater.

De sprungo allesamman till stället; men alla deras ansträngningar att få båten flott voro fåfänga; den var tung, och bottnen bestod af sandblandad gyttja.

Då de funno detta, handlade de som verkliga sjömän, en menniskoklass, som törhända minst generas af tanken på framtiden, det vill säga: de frågade icke mera efter slupen, utan började ånyo drifva omkring på ön.

Härpå hörde jag en af dem ropa till den andre, i det han bad honom gå ifrån slupen: “Holla, Jack! så låt henne då vara i fred; vid nästa flod få vi väl henneåter flott!“ Dessa ord bestyrkte min förmodan, att de voro mina landsmän.

Under hela denna tid höll jag mig gömd; jag vågade icke en enda gång lemna mitt slott, men gladde mig högeligen, att det var så väl befästadt.

Jag visste, att slupen icke kunde bli flott före klockan tio, och som det då var temligen mörkt, skulle jag så mycket ostördare kunna ge akt på deras rörelser och höra deras yttranden.

Under tiden rustade jag mig liksom förut till strid, endast med vida större försigtighet, emedan jag nu hade att göra med helt andra fiender än hittills.

Fredag, af hvilken jag bildat en förträfflig skytt, fick befallning att äfvenledes beväpna sig. Jag sjelf tog tvenne jagtbössor och gaf honom trenne musköter. .

Mitt utseende var i sanning högst afskräckande: jag har min ludna getskinnströja, tillika med den jättelika mössan, en blank sabel, tvenne pistoler i bältet och en bössa på hvardera axeln.

Det var såsom jag förut sagt, min afeigt, att icke våga något försök, förr än det blifvit natt; men vid pass klockan två, då hettan var som störst, såg jag, att allesammans begifvit sig inåt skogen, förmodligen för att der taga sig en lur.

De tre olyckliga varelserna sväfvade i allt för stor ångest öfver sitt öde, för att kunna somna men de hade lagt sig i skuggan af ett stort träd och kunde icke ses af de öfriga.

Nu beslöt jag upptäcka mig för dem, för att bli underrättad om deras belägenhet Jag begaf mig der-före i nyssbeskrifhe kostym å väg, och Fredag följdemig på ett tämligen stort afstånd; han var lika beväpnad som jag, men såg icke på långt när så hemsk ut.

Jag smög mig obemärkt så nära som möjligt intill dem, och innan de ännu blifvit mig varse, ropade jagtill dem på spanska: “Hvilka ären 1?“ Yid dessa ord uppreste de sig, men blefvo så bestörta öfver mig och mitt förfärliga utseende, att de icke kunde svara ett enda ord, utan tycktes vilja fly sin väg. Då tilltalade jag dem på engelska: Förskräckens icke för mig; ty i mig sen I en vän, ehuru ni förmodligen icke väntat en sådan. — Då måste den komma från himmelen, svarade en af dem med sorgligt allvar, ty mensklig hjelp förmår icke ändra vårt öde! All hjelp, återtog jag, kommer ofvanifrån! Men kan icke en vän bistå er? ty jag tror er vara hotade af en stor olycka. Jag har sett er landstiga, oeh då ni anropade en af de råa varelser, som kommit med er, märkte jag, att han ämnade döda er.

Darrande, med tårfyllda ögon, och i högsta grad förvånad, utropade den, som nyss hade talat: “Talar jag med en menniska? Säg mig, är ni verkligen en jordisk varelse, eller en engel från himmelen?“ “Aflägsna hvaije fruktan“, svarade jag; “hade Gud sändt er en engel, skulle denne säkerligen varit annorlunda utstyrd och* försedd med helt andra vapen än jag. Jag her er: frukta icke något; jag är en menniska, en engelsman liksom ni, och färdig att bistå er; ni sen, att jag har endast en tjenare med mig, men vi hafva vapen och ammunition; sägen mig derföre öppet, kan jag på något vis tjena er? Hvilken olycka har händt er?“

“Som våra mördare äro i grannskapet“, sade främlingen, “vågar jag icke nu berätta er hela historien omvårt elände. Men så mycket vill jag likväl säga er: att jag är kapten öfver ett nära här intill liggande fartyg; manskapet har gjort uppror, så att jag med största nöd räddade mitt lif, och som den enda nåd erhöll tillåtelse, att tillika med dessa båda män, af hvilka den ena är min löjtnant och den andra'en passagerare, blifva land-* satt på denna, som jag trodde, obebodda ö. Yi väntade oss derföre, att här nödgas försmäkta af hunger, och nu veta vi icke, hvad vi skola tänka om er?*

Hvar äro edra grymma fiender, sade jag. *Veten I, hvarthän de gått?* — *De äro här*, svarade han och pekade på en tät grupp af träd; *jag darrar vid tanken att de måhända ha sett oeh hört oss tala, ty i sådant fall skola de döda oss allesamman.* . '

Hafva edra fiender skjutgevär med sig? frågade jag. *Endast tvenne musköter*, svarade han, *en tredje hafva de qvarlemnat i slupen.* — *Grodt*, återtog jag, *låt mig då söqa för resten; jag märker, att bof-vame insomnat, och derigenom blir det oss lätt, att göra af med dem allesamman. Men vore det törhända icke bättre, att tillfångataga dem? Han upplyste mig nu, att de hade tvenne förtviflade bofvar ibland sig, åt hvilka det icke vore rådligt, att skänka lifvet; men om man kunde bemäktiga sig dem, trodde han, att de andra skulle återvända till sin pligt. Jag önskade få veta, hvilka de voro. Han svarade, att* han på detta afstånd hade svårt, att utpeka dem, men han ville i stället efterkomma den minsta af mina, befallningar. Talan då, sade jag, låtom oss då draga oss undan så långt, att de hvarken kunna se eller höra oss, och derefter vilja vinoga öfverlägga hvad som är att göra. De skyndade att lyda mig, oeh vi hade snart uppnått skogen.

Säg mig nu, herre, sade jag till honom, *är ni beredd, att ingå på tvenne vilkor, ifall jag utverkar er befrielse?* Han förekom mina förslag, med försäkran, att såväl han som hans fartyg, i händelse vi lyckades återtaga det, stod till min fria disposition; men blefve det omöjligt, att bemäktiga sig fartyget^ ville han lefva oeh dö för mig, i

hvilken trakt af verlden jag fann for godt. Hans båda följeslagare afgåfvo samma försäkran.

Nåväl då, sade jag, så hören då mina båda vilkor. För det första måste ni afsäga er all auktoritet, så länge ni vistas på denna ö. Lemnar jag er vapen, så måste ni ovilkorligen nedlägga dem, så snart jag finner det för godt. Ni får icke tillfoga mig eller någon af de mina det minsta ondt oeh förpligta er, att i allt lyda mina befallningar. För det andra måste ni utan betalning föra mig oeh mina Renare till England, i händelse vi lyckas återtaga ert fartyg.

Han bedyrade på alla upptänkliga sätt sin trohet och erkänsla och lofvade, att han icke allenast ville underkasta sig dessa billiga vilkor, utan äfven, då han hade mig att tacka för sitt lif, verksamt erkänna detta intill sitt sista andetag.

Så hören då, återtog jag, här äro trenne musköter för er, tillika med krut och kulor, och säg mig nu, hvad ni anser vara ändamålsenligast Han betygade mig sin tacksamhet, men bad mig leda hela företaget. Jag yttrade härpå, att jag fann saken ytterst svår, och att det bästa jag trodde oss böra göra, vore att skjuta på dem midt i högen, medan de sofvo; kom då någon medlifvet derifrån, och bad om nåd, så kunde yi skänka honom det och anförtro det öfriga åt Försynen.

Han svarade med myeken saktmodighet, att om någon annan utväg funnes, så gjorde det honom ondt, att beröfva dem lifvet; hvad likväl de båda egentliga an-stiftame till myteriet vidkom, ansåg han oss förlorade, ifall de lyckades undkomma, ty de skulle då bege sig ombord och återföra hela besättningen, för att döda oss. I sådant föll, mente jag, anser jag min plan för den klokaste, ty på annat sätt kunna vi icke freda våra lif. Som jag likväl märkte, att han ännu hade en viss af-sky för all blodsutgjutelse, uppmanade jag honom, att gå framåt med båda sina följeslagare och att handla efter eget godtfinnande.

Midt under detta samtal märkte vi, att några af de sofvande vaknade, och sågo straxt derefter tvenne af dem stiga upp. Jag frågade kaptenen, 'om dessa voro de båda anstiftame till myteriet, hvilket han förnekade. Nåväl, sade jag, så låtom oss gå vidare; det tyckes som Försynen med afsigt väckt dem, för att rädda deras lif. Men undslippa er nu de öfriga, är det ert eget fel.

Uppäggad af dessa ord, fattade han musköten, satte pistolen i bältet och gick framåt med sina båda följeslagare, hvilka likaledes voro beväpnade. Dessa båda, som gingo förut, gjorde något buller; då vände sig en af de nyss förut vaknade, och skrek, då han fick se dem, med full hals till sina kamrater; men det var för sent, ty i samma ögonblick skjöto båda; men kaptenen gömde välvisligen på sitt skott De hade sigtat så väl att en af mytame blef på platsen, och den andra svårt sårades. Den sednare reste sig likväl åter upp, och skrek af allakrafter om hjelp, hyarvid kaptenen giok fram till honom ooh sade, att det yar för sent att få hjelp, och att han gjorde mycket klokare, att be om nåd. I detsamma slog han till honom med bösskolfven så häftigt, att förbrytaren tystnade för alltid. Nu återstod icke mer än trenne af hela bandet, ibland hvilka en yar lätt sårad. I detta ögonblick kom jag fram, och då de nu s&go i hyilken fara de sväfyade, samt funno allt motstånd fåfängt, anropade de oss om förskoning. Då sade kaptenen till dem: jag yill skänka er lifvet, ifall I fullkomligt öfver-tygen mig att I uppriktigt ångren ert låga förräderi, och ifall I svären mig, att troget bistå mig vid fartygets återtagande, på det jag må kunna förar det till Jamaica, hvarifrån det kommit De afgåfvo de uppriktigaste försäkringar härom, och som han visade sig böjd att tro dem, och att skänka dem lifvet, ville jag icke invända något; jag ålade honom likväl att hålla dem allesamman fängslade, så länge de ännu vore qvar på ön.

Under tiden skickade jag Fredag och löjtnanten bort till slupen, att försäkra sig om den och att medtaga årorna samt seglen, hvilket de äfven gjorde. Yid dånet af skjutgeväaren hade emellertid de tre matroserna återvändt, som drifvit omkring på ön, och till stor lycka för dem, ski^jt sig från de öfriga. Då de nu sågo sin kapten som segrare i stället för fånge, läto de likaledes godvilligt binda sig, och vår seger var fullkomlig. Nu återstod ingenting mera för mig och kaptenen än. att upplysa hvarandra om vår ömsesidiga belägenhet. Jag gjorde böljan dermed, i det jag berättade för honom hela min histori, havilken han åhörde med den största uppmärksamhet och under stum förvåning, i synnerhetdå han eifor på hvilket underbart sätt himmelen förskaffat mig lifsmedel och ammunition. Som min historia äfven i sanning rar en hel väfnad af under, kunde den icke annat än göra det största intryck på honom. Då han sedan böljade tänka på sin egen belägenhet och det syntes honom, som hade jag med flit blifvit

försatt till denna ö, för att rädda hans lif, runno tårame öfver hans kinder, och han förmådde icke säga ett enda ord. Efter detta samtal förde jag honom och hans båda följeslagare till min boning, och lät dem gå in genom öfra delen af huset. Här bjöd jag dem de förfriskningar, som funnos till hands, och visade dem derefter resultatema af de uppfinningar, jag gjort under min långvariga vistelse på detta ställe.

Allt hvad jag visade och sade dem, uppväckte deras förvåning i högsta grad. I synnerhet beundrade kaptenen mina fästningsverk och den skicklighet, med hvilken jag vetat dölja min tillflyktsort bakom en tät lund. Närmare ljugo år hade nu förflutit sedan jag planterade den, och som vegetationen under detta himmelsstreck går mycket fort, hade lunden under tiden förvandlats till en tät skog. Jag sade honom, att denna boning vore mitt slott och mitt residens; men att jag, liksom de flesta furstar, äfven egde ett sommarpalats, hvilket jag en annan gång ville visa honom, ty nu borde vi framför allt annat tänka på, att återeröfra fartyget Han insåg äfven detta, men tillstod öppet, att han icke visste, hvilka mått och steg som borde tagas. “Det är“, sade han, “ännu 26 man ombord, hvilka alla deltagit i sammansvärjningen mot mig, och derigenom efter lagarna

Robinson. 21förverkat sina lif; de skulle derföre af förtviflan göra det mest hårdnackade motstånd och drifva saken till det yttersta; ty de yeta alltför väl, att de en gång öfver-vnnna, skola blifva hängde i första hamn, till hvilken vi komma. Yi äro alldeles tör få, för att våga angripa dem*

Jag eftersinnade detta inkast och fann det mycket grundad t. Det var således fråga öm, att hastigt hitta på en krigslist, för att å ena sidan locka dem i fällan, men på samma gång hindra dem från en landstigning. Nu föll det mig in, att manskapet på fartyget säkerligen skulle bli nyfikna, att erfara, hvad som blifrit af deras kamrater och slupen, och derföre troligen innan kort fara till ön i en annan båt, för att hämta dem, ehuru de då säkert skulle beväpna sig bättre och vara oss öfverlägsna i antal. Kaptenen delade denna åsigt.

Jag sade derföre till honom: Yi måste framför allt försäkra oss om slupen, som ligger på stranden, och det på ett sätt, att de icke kunna återtaga den; vidare måste vi aftakla den och borttaga allt löst, på det de icke må kunna begagna sig af den. Till följe häraf begåivo vi oss till ort och ställe, togo vapnen och allt öfrigt, som fanns i slupen, nemligen en butelj bränvin och en butelj romm, några skeppsskorpor, ett kruthorn och ett stort stycke socker, som vägde nära sex skålpund. Alla dessa effekter voro särdeles välkomna för mig, men isynnerhet bränvinet och sockret, hvilket jag under så många år måst umbära.42.

Kapitulationen.

Sedan vi fört dessa saker i land, gjorde vi ett stort hål i botten på slupen, på det de icke skulle kunna föra bort den, dill och med om de kommo i tillräckligt stort antal för att öfverväldiga oss. Egentligen taladt, trodde jag oss icke vara i stånd, att återeröfra fartyget. Jag afeåg ett annat ändamål härmed, ty i fall de nem-ligen foro sin väg utan slupen, betriflade jag ingalunda, att vi skulle kunna återställa den i nog godt skick, för att segla till öama, då jag under vägen ville hämta spanioreme, våra vänner, på hvilka jag oupphörligt tänkte.

Bedan vi med förenade krafter dragit slupen så långt upp på land, att floden icke kunde bortföra den, nedsatte vi oss, för att öfverlägga, hvad som vidare vore att göra. Medan vi sålunda framställde våra planer, hörde vi ett kanonskott och sågo en flagga hissas upp på fartyget, liksom till signal åt slupen, att vända om igen; men då ingen verkställighet följde härpå, fortfor man att upprepa såväl* kanonskotten som signalerna.

Bedan de förgäfves väntat några timmar, sågo vi dem fira ner en annan båt, hvilken derefter styrde mot ön. Under det den nalkades, märkte vi, att den innehöll ieke mindre än tio man, hvilka allesammans voro försedda med skjutgevär.Som fartyget låg för ankar tvenne timmars väg från kusten, hade vi tid nog, att observera såväl båten som dess manskap, emedan floden utomdess förde den mera ostvart om den förra slupen, och de derföre måste fara längs efter kusten, för att komma på samma ställe, der denna hade landat. Kaptenen såg hvilka som voro i båten och försäkrade mig, att ibland dem voro trenne bra karlar, hvilka blifvit narrade, att deltaga i de öfrigas komplott Hvad likväl beföhafvaren öfver manskapet beträffade, som var högbåtsmannen ombord, så var han, liksom de öfriga, för mycket att frukta, för att vi icke skulle vänta oss ett förtvifladt motstånd af dem. Kaptenen mente således, att de voro oss öfverlägsna.

Jag smålog och sade till honom, att menniskor i vår belägenhet icke kände till någon fruktan, ty då hvaije annan belägenhet kunde anses fördelaktigare än vår, måste vi anse allt, som mötte oss, vare sig lif eller död, för en befrielse. Jag frågade honom tillika, hvad han tänkte om min erfarenhet, och om icke min befrielse vore värd ett högt pris. Och, herr kapten, fortfor jag, hvart hår då er tro tagit vägen, då ni nysa mente, att jag fått behålla lifvet, för att rädda ert, en -tro, till hvilken ni nyss satte så mycken tillit? Jag, för min del, ser endast en obehaglighet i hela saken. —» Och hvilken då? frågade han.

«Jo, att det ibland manskapet finnes trenne bra karlar, hvilka man måste skona. Hade de allesammans tillhört afekummet af er besättning, skulle jag ha trott, att Försynen skilj t dem från de öfriga, för att öfver-lemna dem i våra händer; ty räkna derpå: den, somsätter foten på vår kust, tillhör oss och skall lefva eller dö, alltefter som han beter sig.

Dessa med en glad min och med tillförsigt uttalade ord ingåfvo honom nytt mod, och vi lagade oss i ordning till det förestående arbetet. Redan i första ögonblicket, då vi s&go, att fartyget utsände en andra bät, tänkte vi på, att aflägsna våra Ängar, om hvilkas trohet vi ioke hyste den bästa tanke. Ibland dem voro tvenne individer, hvilka kaptenen misstrodde mer än de öfriga, hvarföre jag tillsade Fredag oeh den befriade passageraren, att föra dem till min håla, der de voro tillräckligt aflägsnade från stridsfältet, och icke så lätt skulle kunna leta sig fram till oss, ifall de lyckades befria sig. Fredag qvarlemnade dem derföre i hålan, sedan han gifvit dem lifsmedel och lofyat försätta dem i frihet några dagar derefter, såvida de höllo sig stilla, hvaremot han utföste ögonblicklig död ifall de gjorde minsta försök att undkomma.

De försäkrade med en mun, att de ville foga sig i dessa vilkor, ooh tycktes till oeh med belåtna med den goda behandling man visade dem. I öfrigt trodde de fullt och fest, att man ställt en post utanför hålan.

De öfriga fångame behandlades med större skonsamhet; tvenne af dem hade visserligen händerna bundna pä ryggen, emedan kaptenen ieke så alldeles trodde dem, men de tvenne återstående tog jag deremot i min tjenst sedan de högtidligt svurit, att lefva ooh dö med oss. Med inberäkning af dessa tvenne voro vi nu sju väl beväpnade män, oeh jag tviflade ieke, att vi skulle reda oss med dé tio nya gästerna, isynnerhet efter kaptenens försäkran, att trenne af dem voro beskedliga menniskor.8å snart de ankommande inträfiat på det ställe, der den andra båten låg, drogo de upp sin egen p4 stranden, hvarmed jag blef Bärdeles belåten, ty jag hade fruktat, att de skulle gå till ankars utanför kusten och der qyarlemna några man till båtens bevakning, i hvil-ken händelse vi omöjligt kunnat bemttktåga oss den.

De hade knappt satt foten i land, då de alla sam-teliga begåfVo sig till den andra båten, oeh vi kunde lätt se, huru förvånade oeh bestörta de blefvo, då de funno den beröfVad alla dess tillhörigheter, isynnerhet, då'de upptäckte det stora hålet i botten på den.

Sedan de en stund rådgjort med hvarandra, skreko de till några gånger af alla krafter, i hopp, att deras, kamrater skulle höra och svara dem. Deréfter ställde de sig i en ring. och afskjöto allesammans på en gång sina musköter; detta hörde vi visserligen, och knallen gaf genljud i skogen, men det var också allt De, som voro i hålan, kunde omöjKgt höra det, och de, som beVakades af oss, vågade icke ge ett enda ljud ifrån sig.

Denna tystnad försatte dem i en sådan bestörtning, att de, öom vi sedan erforo, beslöto att å nyo inékeppa. sig, för att återvända till fartyget oeh berätta, att deras, kamrater bhfvit mördade samt sltipen gjord redlös. Till följe här&f gingo de åter om börå och skjöto ut båten från land.

Tid denna anblick blef kaptenen ytterst försagd, ty nu beräknade han med skäl, Ätt den öfriga besättningen skulle fäta sin tåg möd fartyget, h vilket derigenom undgick honom för alltid. Men snart fick han en helt annan orsak till bestörtning.De hade knappt satt. ut irån land, då de åter närmade sig stranden, men i afeigt att vidtaga nya mått och steg, 6m hvilka de troligen sins emellan öfverens-kommit; de qvarlemnade nemligen trenne man i båten, under det de andra gingo i land, för att uppsöka deras kamrater längre inåt

Detta var ett stort ; streck i vår räkning, och vi visste i sanning icke hvad vi skulle besluta; ty hvar-till gagnade det osa. väl, att tillfångataga de sju man, som gått i land, ifall vi icke kunde bemäktiga oss båten. De, som stannat

qvar i den, skulle troligen, i händelse de märkte försåt, bege sig till fartyget, som då vore oåterkalleligen förloradt. Det fanns likväl här ingen annan utväg, än att tåligt afvakta sakens förlopp. Sedan de qu af besättningen gått i land, sköto de trenne andra ut, båten ett godt stycke från kusten, och lade sig derefter för ankar, för att invänta sina kamrater. Yi kunde således omöjligt komma till dem.

De, som gått i land, köllo sig tätt tillsammans, och vandrade på, detta sätt till den lilla bergspets, under hvilken min lilla boning låg, till följe hvaraf vi kunde se dem, utan att ejeifva blifva sedda- Yi skulle ha blif-vit särdeles nt^da, om de kommit oss så nära, ätt vi fatt shjuta på dem, eller om de gått längre bort, så att vi kunnat slippa ut ur vårt gömställe.

Seden de uppkommit på kullen, hvarifrån man kunde öfverskåda de åt nordvest gående delarne af ön, böljade de på nytt skrika med fujl hals. Tvifvelsutan vågade de icke aflägsna sig alltför långt från kusten, och lika litet skilja sig från hvarandra; de satte sigder-före under ett träd, och rådslogo. Ingenting hade varitsas

bättre för oss, än om de tonnit för godt, att der taga sig en lur; men de fruktade för mycket föran, för att öfverlemna sig &t sömnen, ehuru de icke kunde reta, hvarifrån den hotade dras, ooh af hvilken natur den var.

Nu yttrade sig kaptenen på ett ganska klokt sätt öfver deras rådplägning, i det han sade till mig: “De öfverlägga säkerligen om att skjuta en ny salfva, för att tillkännagifva sin härvaro för deras bortavarande kamrater, och jag finner det således bäst, om vi kasta oss öfver dem, i det ögonblick de afökjntit sina gevär; troligen bet^a de oss dft om nåd, och vi tillfångataga dem utan all blodsutgjutelse*. Jag antog detta förelag, men anmärkte, att vi måste vara helt nära inpå dem, för att rätt kunna vinna vårt ändamål.

Ti hade likväl missräknat oss, och voro länge ovissa, hvad vi å vår sida skulle göra. Slutligen sade jag, att vi, enligt min tanka, ioke gerna kunde företaga oss något före nattens ankomst; voro de då ännu qvar på ön, skulle vi törhända hitta på något medel, att kasta oss mellan dem och stranden, och på samma gång försöka att narra i land de tre, som stannat qvar i båten.

Yi hade redan väntat länge och voro mycket otåliga för det de icke aflägsnäde sig, då de slutligen stego npp, för att vända om till båten. De voro synbarligen uppskrämda, och ämade bege sig till fortyget för att rapportera, att deras kamrater voro förlorade, hvarefter de troligen ville fortsätta resan.

Så snart jag märkte, att de gingo till stranden, gissade jag, att de öfvergifvit alla vidare efterforskningar, och att de ämade återvända. Blotta tanken härpå, hvil-ken jag meddelade kaptenen, gjorde honom ytterst för-sagd; jag påfann likväl i samma ögonblick en list, för att åter locka dem tillbaka, oeb den motsvarade fullkomligt min beräkning. Jag tillsade nemligen Fredag och löjtnanten, att gå till vestra sidan af den lilla hamn, dit vildame kommo, då jag räddade Fredag. Bedan de väl framkommit, skulle de skrika med fall bals, och derefter dröja qvar, till dess matroseme hade svarat dem; men då skulle de skynda tillbaka och noga akta sig att möta dem; under återvägen borde de mel-lanåt ropa, men taga en omväg, för att locka manskapet in i skogen, ock derpå skyndsamt återkomma till mig.

Besättningen ämnade just stiga i slupen, då Fredag och löjtnanten böljade ropa. De hörde dem äfven, och svarade, under det de sprango fram utåt vestra kusten till den sida, hvarifirån rösterna hördes. Sedan de hunnit ett stycke, hindrades de likväl att gå vidare af viken, som sträckte sig ett godt stycke inåt ön. Som vattnet var högt, återstod dem ingen annan utväg, än att tillkalla slupen, för att komma öfVer till motsatta mdan. Sedan de framkommit, märkte jag att de qvar-lemnade endast tvänne man i båten, hvilken de till yttermera visao fastbundo vid en trädstam.

Detta var just hvad jag önskade. Jag öfvérlem-nade åt Fbedag ock löjtnanten att utföra deras uppdrag, tog genast de andra med mig, oeh smög mig med dem till den sida af viken, der båten låg. Här öfver-rumplade vi de begge matroseme, innan de visste ordet af, ty dm ena hade sorglöst utsträckt sig på marken ock den andra i båten. Den, som låg på marken, rasade hal&ofvande upp, men just som han ville sättasig till motvärn, sprang kaptenen fram och stötte ner honom, samt ropade till den andra i båten:

Gif dig, eller ör du dödens rofl

Det behöfdes ieke många ord, för att öfvertyga en enda menniska, hvilken såg, att han hade fem emot sig*, och att hans kamrat låg liflöe på marken. I öfngt tillhörde han de trenne matroser, aom tvungits att deltaga i de andras myten. Han gaf sig derföre ieke allenast ganska lätt, utan slöt sig äfveb sedan af uppriktigt hjerta till oss.

Under tiden uträttade Fredag och löjtnanten så väl de uppdrag de fött, att de oupphörligt lockade besättningen från kulle till kulle och från skog till skog, till dess de vilseförda slutligen voro alldeles uttröttade. På detta vis fortforo de, tills de biifvit öfvertygade, att manskapet icke kunde uppnå slupen före nattens ankomst De sjelfva voro älven mycket utmattade, då de inträffade hos oss.

Nu återstod oss ingenting annat, än att lura på mytame under mörkret, och anfalla dem innan de hunnit sätta sig till motvärn. — Först flere timmar efter Fredags återkomst anlände de till slupen; men vi hade långt förut hört dem uppmana bvarandra till skyndsamhet och huru de, som voro efterst, beklagade sig öfver deras stora trötthet. Denna underrättelse kom oss ganska väl till pass. Slutligen anlände de till slupen. — Hen hvem kon beskrifva deras bestörtning, då de funno den tagen, ebben infallen, och deras båda kamrater försvunna! Yi hörde dem klagande ropa till hvarandra, att ön, vore förhäxad, och att, om den vore bebodd af menniskor, så skulle de säkerligen allesam-mans blifva mördade; vore den äter bebodd af onda andar, kunde de icke vänte sig annat* än att blifva bört-förda eller utrotade.

Derefter böijade de åter ropa ooh att kalla sina kamrater i namn; men d& intet svar följde, sågo yi dem förtviflade springa omkring på stranden.

Mina följeslagare brunno af ot&Ughet att öfverfalla dem; men jag ville ieke väga ett anfall, utan att vara säker om en afgjord fördel, för att kunna skona de fle-stes lif. Derförutan ville jag ieke utsätta någon af de mina för dödsfara, ty jag visste, att fienden var väl beväpnad. Jag föredrog derföre att vänta, i hopp att de skulle skilja sig från hvarandra; och för att ännu bättre försäkra mig om dem, framflyttade jag mitt bakhåll, i det jag befallde Fredag oeh kaptenen att krypa, fram till dem, men icke skjuta, förr än de fått säkert häll. De hade icke väl framkommit, då högbåtsman-nen, som var egentliga anstiftaren till myteriet, men nu visade sig fegm« än alla de andra, tillfälligtvis nalkades dem, tillika med' tvänne andra af truppen. Då. kaptenen såg, att han hade sin värsta fiende så säkert i sitt våld, kunde han knappt styra sig, till dess han kommit nog nära, ty hittills hade de endast hört honom tala. Men några ögonblick derefter uppreste sig både kaptenen och Fredag samt sköto.

Högbåtsmannen blef liggande död på platsen; en annan nedföll dödligt sårad bredvid honom, men dog först några timmar derefter, och den tredje begaf sig på flykten.

Jag hade knappt hört knallen från skjutgevären, då älven jag framrusade med hela min här, som utgjolvdes af åtta man; dessa voro nemligen: jag sjelf som högste befäl hafvare; Fredag som min general-löjtnant; kaptenen med sina båda följeslagare', och slutligen de tre krigsfångarne, åt hvilka han lemnat vapen.

Vi marscherade på i mörkret, så att de icke kunde veta huru många vi voro. Jag befallde nu den matros, vi hade tillfångatagit i slupen, och som nu hörde till de våra, att ropa dem- i namn, för att göra ett försök till underhandling och derigenom undvika all vidare blodsutgjutelse. — Detta försök lyckades fullkomligt, och det var äfven- ltttt att förutse, att de i deras belägenhet geraa skulle vilja kapitulera. Den omnämnda matrosen ropade således till en af dem: “Tom Smith! Tom Smith!“. Den tilltalade svarade i ögonblicket: “Är det dn Jtohinson!“ Han tyckte sig nemligen känna igen hans röst. — “Ja, ja, det är jag, svarade denne; jag uppfordrar i Guds namn dig, Tom Smith, och alla de andra, att nedlägga vapen, och gifva er ftngna; ty i annat fall ären I alla hemfallna åt döden“. — “Åt hvem skola vi ge oss?“ frågade Smith, “hvar äro de, som fordra det?“ — “De äro här“, svarade Robinson; “det äir vår kapten med femtio man af guvernörens folk, hvilka förföljt er under tvänne timmar. Högbåtemannen är död, Wiil Frey sårad, och jag fången. Gifven I er ioke, ären I alle förlorade“. — “Skall man förlåta oss“, frågade Tom Smith, “ifall vi lägga ned vapen?“ — Jag vill fråga kaptenen derom*, svarade Robinson, och vände sig äfven nu till denne, som genast ropade: Tom Smith, du känner igen min röst; såvida ni i ögonblicket gifven er fångna, skolen I alla få behålla lifret, med undantag af WiU Atkin*!“Härpå ropade WtU Atkins: “För Guds barmhertig-hets skull, kapten! skänk mig lifvetl hvad har jag då försyndat mer än de andra; de

äro lika så felaktiga som jag.“ — Detta var likväl osanning, ty denne WUl At~ kins hade varit den, som vid utbrottet af myteriet fattat tag i kaptenen och på det grymmaste misshandlat honom, i det han bundit hans händer på ryggen och öf-verhopat honom med skymford. Yare härmed huru som helst, tillsade kaptenen honom, att ge sig på nåd och onåd, på det guvernören måtte besluta ölver hans lif. Dermed menade han mig, ty alla kallade mig guvernör.

Allesammans nedlade nu vapen och bad om lifvet; jag lät likväl binda dem af den matros, som så redligen bistått oss. Min stora här af femtio man ryckte nu fram och bemäktigade sig fångame. Jag sjelf gick min väg, och det af vissa politiska skäl.

Yårt första göromål bestod nu deri, att reparera slupen, för att begagna den vid fartygets eröfrande. Kaptenen kunde nu efter behag språka med sina fångar. Han förebrådde dem deras dåliga uppförande, likasom deras afskyvärda förehafvande, som otvifvelaktdgt skulle störtat dem i elände och törhända fört dem i galgen.

De tycktes vara ångerfulla och bådo honom förskona dem från dödsstraffet. Han svarade dem likväl, att de icke mera voro hans fångar, utan guvernöms på ön; de hade visserligen trott sig landsätta honom på en obebodd, ofruktbar ö, men det hade varit Guds vilja, att föra dem till ett ställe, hvars guvernör vore en engelsman, som kunde låta hänga dem, när han ville. Som han likväl benådat dem, förmodade han, att de skulle blifva återsända till England, för att der öftrer-lemnas i rättvisans händer, med undantag af WUl At-Jcins, hvilken han pä guvemöms tillsägelse skulle underrätta, att han borde bereda sig pä sin sista stund, ty morgonen dejrpå skulle han bli hängd.

Ehuru allt detta var kaptenens påhitt, medförde -det likväl önskad verkan* Aikins knftföU för kaptenen och bad honom innerligt, att blifva hans förespråkare inför guvernören; alla de andra besvuro honom i himmelens namn att icke blifva återsända till England.

Nu syntes mig ögonblicket för vår räddning vara kommet, och det kunde icke mera blifva svårt, att öf-vertaia dessa menniskor, att tyelpa oss återtaga förtyget. Jag drog mig derföre än längre tillbaka, på det de icke skulle se, med hvad för en slags guvernör de hade att göra, och lät derefter en af mitt folk gå fram till kaptenen med helsning, att guvernören ville tala med honom. Kaptenen svarade genast: “Säg hans excellens, att jag genast skall komma.“ Härigenom dårades de fullkomligt och trodde fullt och föst att guvernören vore i granskapet med sina femtio man.

Då kaptenen kom till migr meddelade jag honom min plan till förtygets återtagande. Han fann den förträfflig, och beslöt utföra den följande dagen. På det intet hinder måtte möta, öfverenskommo vi, att förut skicka Aikins tillika med tvenne andra af hans, kamrater till hålan.

Fredag jemte kaptenens båda följeslagare utförde •detta uppdrag. De förde dem till hålan, hvilken med allt skäl kunde betraktas som ett fängelse, isynnerhet af menniskor i deras belägenhet.De öfriga lät jag föra till mitt sommarpalats, hvil-ket, i anseende till de vallar, som omgåfvo det, syntes mig tillräckligt säkert, isynnerhet som f&ngame förut blifvit bundna. Födande dagen lät jag kaptenen besöka dem, för att ännu bättre utforska dem, och derefter säga mig, om man kunde förlita sig på deras biträde vid vårt förehafvande, Han föreställde dem deras förbrytelse mot honom; talade derefter om den usla belägenhet, i hvilken de nu voro, och tilläde, att om guvernören äfven för närvarande benådat dem, skulle de likvisst ofelbarligen bli hängda, så snart han skickade dem till England. Slutligen framställde han sitt kontra-förslag, eller att de skulle biträda vid fartygets åter-eröfrande. Läsaren kan lätt inse, huru villigt de in-gingo härpå, hvaijemte de upprepade sina försäkringar om evig trohet, oeh att de ville fö^ja honom öfverallt, ja offra sin sista blodsdroppe för honom.

Yälan då, sade kaptenen, *jag vill omtala för guvernören, hvad ni nu sagt mig, och se till, om jag kan erhålla hans bifall.*

Härefter rapporterade han allt för mig och försäkrade, att han trodde sig kunna lita på deras löften.

Återeröfrandet af fartyget.

För att vara säker på min sak, bad jag kaptenen återvända till dem och utväjja endast fem ibland dem, på det de icke skulle tro oss alldeles sakna manskap.Han skulle derjemte säga, att han medtoge dessa fem endast till sitt biträde, och att de'öfnga skulle förvaras till underpant p& deras trohet, som åtföljde honom.

Yisade dessa sig trolösa under anfallet på fartyget, skulle man genast låta hänga de fem, som qvarstannat Dessa stränga åtgärder öfvertygade dem, att guvernören var en man, som visste förskaffa sig gehör. De hade således intet annat val öfrigt, än att gå in på allt, och ifrån detta ögonblick låg det lika mycket i fångar-nes, som kaptenens interesso, att öfvertala de fem andra till ett troget fullgörande af sin pligt.

Mina stridskrafter uppgingo nu till tolf man, och jag frågade kaptenen, om han med dem ville våga att bemäktiga sig fartyget.

Hvad mig och Fredag beträffade, ansåg jag för klokast, att vi stannade hemma, emedan vi hade sju fångar att bevaka.

Jag beslöt härefter, att icke släppa ut de fem, vi hade i hålan, utan skickade Fredag tvenne gånger till dem, för att förse dem med lifsmedel.

Då jag visade mig för tvenne af dem, som skulle utgöra gisslan för de öfrige, medföljde kaptenen och sade till dem, att jag var utsedd af guvernören till deras bevakning, samt att det vore hans vilja, att de i allt skulle lyda mig. “I motsatt fall“, tilläde han, “skulle de genast föras till slottet och smidas i kedjor.“

Då jag sålunda aldrig lät dem se mig som guvernör, spelade jag i stället en annan rol, och talade oupphörligt om guvernören, besättningen, slottet och andra dylika saker.Kaptenen hade nu inga flera svårigheter att öfver-vinna, än att upptakla och utrusta de båda sluparna.

Passageraren utnämndes till befålhafvare å den ena och fick fyra man med sig; kaptenen sjelf, hans löjtnant och fem matroser gingo om bord på den andra. De hade förut öfverenskommit om planen för fälttåget, ty de anlände icke till fartyget förr än vid midnatten.

Då de hunnit nog nära för att kanna höras, befallde kaptenen Robinson (en af sjömännen med detta namn) att ropa an fartyget och säga manskapet, att de medförde de saknade matroserna, men att de länge måst söka efter dem, med mera dylikt; ty han pratade ända till dess de voro tätt intill fartyget.

Nu steg kaptenen först om bord tillika med löjtnanten, hvarvid de genast med bösskolfvarne slogo omkull båtsmannen och timmermannen, troget understödde af de efterkommande; arresterade derefter alla dem, som befunno sig på däcket och backen, samt stängde derefter till luckorna, för att hindra dem, som voro nere i fartyget att komma upp på däck.

Under tiden bemäktigade dig de andra förskansen och den lilla lucka, som förde ner till köket, der de gjorde tre man till fångar.

Sedan detta var gjord t, och däcket blifvit rensad t från fiender, gaf kaptenen befallning till löjtnanten, att med trenne man spränga upp dörren till det rådpläg-ningsrum, i hvilket den nya kaptenen var. Den sednare, uppskrämd af larmet, hade emellertid gripit till vapen, tillika med trenne matroser och en skeppspojke, och då löjtnanten med sina mediyelpare sprängde upp dörren, emottogos de af ett kulregn. En muskötkula träffade

tlöjtnanten och krossade hans arm; tvenne andra matroser blefvo likaledes sårade, men ingen dödad.

Löjtnanten ropade nu på hjelp, men störtade under tiden, oaktadt sitt sår, in i rummet, och sköt af sin pistol mot den nya kaptenens hufvud.

Kulan hade inträngt genom munnen och farit ut bakom örat, tillfölje hyaraf han förstummades för evigt. Nu gåfvo sig de öfriga, och fartyget blef taget, utan att någon annan tillsatt lifvet.

Så snart kaptenen åter fått makten i sina händer, lät han aflyra sju kanonskott; detta var den oss emellan öfverenskomna signalen, som skulle underrätta mig om den lyckliga utgången af företaget.

Mina läsare föreställa sig lätteligen, huru glad jag blef vid åhörandet af denna salva, sedan jag oroligt väntat på den till klockan två på morgonen.

Sedan jag tydligt hört signalen, gick jag till sängs, och, emedan denna dagens många bestyr alldeles uttröttat mig, insomnade jag snart och vaknade först vid ett nytt kanonskott. Jag steg genast upp och hörde någon ropa till mig: “guvernör, guvernör!“ hvarvid jag kände igen kaptenens röst. Sedan jag klättrat upp på klippan, der han stod, omfamnade han mig, och sade, i det han pekade på fartyget: “Min dyre vän och räddare, här är ert fartyg; ty det tillhör er, liksom jag sjelf och allt hvad det innehåller.“

Jag vände min blick mot fartyget. Det låg en half mil från kusten för ankar; ty straxt efter dess intagande hissades seglen, och mina nya vänner begålvo sig till mynningen af min lilla hamn, der de läto ankaret falla.I första ögonblicket visste jag icke till mig af glädje och öfverraskning, ty nu mer mötte min befrielse inga hinder; och jag kunde när som helst begifva mig från ön, på ett fartyg, som helt och hållet stod till min disposition.

Den gode kaptenen var icke mindre förtjust än jag, men var blott icke alldeles så öfverraskad. Han sade mig tusende förbindliga saker, för att lugna mig; men min förtjusning var så stor, att mina sinnesförmögen-heter råkade i förvirring. Slutligen fingo mina tårar fritt lopp, och snart derefter kunde jag åter tala.

Nu omfamnade jag i min tur min befriare, hyar-efter vi båda öfverlemnade oss åt de gladaste känslor. Jag försäkrade, att jag betraktade honom som en man, hvilken himmelen utsändt till min befrielse, och att sakens hela förlopp förekom mig som en kec^a af underverk. Dylika tilldragelser bevisade oemotsägligen, att en evig Försyn styrde händelsernas gång, och att dess öga inträngde i skapelsens mest undangömda vinklar.

Jag försummade icke heller, att höja mitt tacksamma hjerta till Gud. — Och hvilket hjerta hade icke skolat prisa den, som på ett så underbart sätt söijt för en så öfvergifven varelses behof, utan äfven slutligen befriat honom ur den sorgliga fångenskapen!

Sedan vi länge samtalat härom, sade kaptenen, att han medfört alla de förfriskningar, hans fartyg kunde erbjuda, och ropade derefter till en af matroseme i pi-nassen, att bära upp de effekter, som voro medförde för guvernörens räkning.

Man hade egentligen bordt tro, att dessa skänker icke voro afsedde för en person, som ämnade afresamed dem, utan för en, som för alltid skulle qvarstanna på ön.

För det första hade han gifvit mig en låda, innehållande de utvaldaste likörer, sex stora buteljer med madera, två skålpund ypperlig tobak, tolf stora stycken saltadt oxkött och sex skinkor, tillika med en påse ärter och omkring ett hundra skålpund skeppsskorpor.

Han hade deijemte medfört en låda med socker, en säck fint mjöl, en låda citroner, två flaskor fruktsaft och ännu en mängd andra saker; utomdess, hvilket äfven var mig mest välkommet, ett halft dussin alldeles nya skjortor, sex gamla goda halsdukar, två par handskar, ett par skor, en hatt, ett par strumpor och en fullständig, i godt skick varande klädning, hvilken han sjelf högst få gånger burit. Med ett ord, han utrustade mig från hufvud till fot.

Man inser lätt, att dessa skänker skulle ega ett omätligt värde för en menniska i min belägenhet. Emellertid kan likväl ingen drägt i verlden ha förefallit någon så oangenäm, besynnerlig och obeqväm, som dessa kläder voro för mig, då jag först fick dem på mig.

Efter dessa, formaliteter, och sedan alla effekterna blifvit förda till min boning, böljade vi rådgöra om våra fångars behandlingssätt; ty det var af synnerlig vigt för oss, att öfverlägga, om vi skulle våga att taga dem med oss; i synnerhet de båda, som visat sig vara oförbätterliga. Kaptenen försäkrade mig, att han kändo dem, som de obändigaste oduglingar, och att han, ifall de medtogos, måste fängsla dem, för att utlemna dem i rättvisans händer, på den första engelska koloni han uppnådde.Jag såg honom sjelf vara ledsen deröfver. Till följe häraf försäkrade jag honom, att jag skulle kunna öfver-tala dessa menniskor, att sjelfva anhålla om, att fä stanna qvar

på ön.

"Det skulle glädja mig på det allra högsta", svarade han. "Nåväl", sade jag, "jag vill skicka efter dem och tala till dem i ert namn."

Jag gaf derföre befallning åt Fredag och de tvenne, som stannat qvar på ön som gisslan, men nu voro befriade, emedan deras kamrater uppfyllt sitt löfte, att begifva sig till hålan, och föra de fem bundna fångame till mitt sommarpalats samt bevaka dem der, till dess jag infann mig.

En stund derefter gick jag sjelf dit i min nya kostym, och kallades på nytt för guvernör. Kaptenen åtföljde mig, och sedan alla blifvit församlade, lät jag föra fram fångarna, till hvilka jag sade, att jag blifvit underrättad, icke allenast om deras förrädiska planer mot kaptenen, utan äfven om deras afsigt att begagna fartyget till sjöröfveri; men att Försynen låtit dem sjelfva falla i den grop, de gräft åt andra.Afresa från ön.

Jag lät dem derefter veta, att fartyget blifvit återtaget efter mina anordningar; att det redan låg på redden, och de inom få ögonblick kunde bli öfvertygade, att deras nya kapten undfått lönen för sitt förräderi, ty de skulle få se honom hänga på ett af rårna.

Hvad dem sjelfva beträffade, uppmanade jag dem att säga allt, hvad de trodde kunna ursäkta dem, på det jag icke genast skulle låta hänga dem som pirater, hvartill jag var fullkomligt befogad.En af dem svarade i de öfngas namn: att de ieke hade någonting annat att anföra, än att kaptenen, i det ögonblick de nedlade vapen, försäkrat dem, att de skulle få behålla lifvet, och att de derföre i ödmjukhet anropade hans barmhertighet.

“Jag vet i sanning icke“, återtog jag “h vilken slags nåd jag skall visa er; hvad mig sjelf beträffar, ämnar jag, tillika med mitt folk, lemna denna ö. Jag inskeppar mig med kaptenen, för att återvända till England; han deremot kan medföra er endast som fångar, på det ni må dömas som mytare och sjöröfvare, hvarigenom ni ofelbart blifva galgens rof. Ett annat öde förutser jag icke, såvida I icke viljen beqväma er till att sluta edra dagar på denna ö. Yiljen I detta, har jag ingenting deremot, då jag $jelf lemnar den; ja, jag känner mig till och med böjd, att skänka er lifvet, ifall I viljen åtnöja er med denna vistelseort“.

De förklarade sin tacksamhet för detta tillbud, och tillstodo, att de hellre stannade qvar på ön, än de vågade sig tillbaka till England, der en skymflig död väntade dem. Jag lät dem icke säga mig detta tvänne gånger.

Kaptenen låtsade dervid göra en och annan svårighet, hvarpå jag äfven låtsade bli het, och sade till honom, att de voro mina fångar och icke hans, samt' att jag icke ville bryta mitt löfte, sedan jag en gång gifvit det. Eångame visade mig häröfyer sin innerliga taoksamhet, och jag lät genast försätta dem i frihet. Derefter befallde jag dem, att bege sig till det ställe af ön, derifrån de blifVit hämtade, och tilläde, att jag ville förse dem såväl med skjutgevär som ammunition, samt underrätta demom hyad de borde göra, för att kunna föra ett i alla hänseenden lyckligt lif pä ön.

Nu beredde jag mig att gä till fartyget, men förklarade kaptenen, att jag ville tillbringa ännu en natt på ön, för att ställa allt i ordning till min afresa, och önskade, att han ville bege sig om bord, för att träffa alla förberedelser, samt att han påföljande morgon ville s skicka slupen i land. Tillika befallde jag honom, att låta upphänga den nya kaptenen i ett af fartygets rår, på det de landsförviste måtte kunna förnimma min stränga rättvisa.

Sedan kaptenen gått, lät jag matroseme komma in till mig och böljade derefter ett ganska allvarsamt samtal med dem öfver deras blifvande belägenhet. Jag sade dem, att de, enligt min tanka, valt ganska klokt; ty i händelse de följt med kaptenen, hade de blifvit öfver-lemnade i rättvisans händer, som troligen icke skonat dem. Jag visade dem deras upphängda kapten, som dinglade vid en rånock, och förklarade dem, att de icke hade att vänta ett annat öde.

Sedan de ännu en gång förklarat sig nöjda att stanna qvar, sade jag dem, att jag ville berätta en del af min egen historia på denna ö, samt sätta dem i stånd att der lefva ett lugnt lif. Jag uppfyllde äfven detta löfte, lät dem se mina befästningar, visade dem, huru jag gjorde mitt bröd, och torkade mina drufvor samt invigde dem på detta vis i allt mitt görande och låtande, under den långa tid jag tillbragt på ön. Jag berättade äfven-ledes för dem

historien om de sexton spanioreme, hvil-kas ankomst de borde invänta, öfverlemnade dem ett bref åt desamma, och mottog deras löfte, att broderligenumgås med dem. Härefter öfverlemnade jag dem mina skjutgevär, trenne sablar och ett fat med krut, som jag ännu hade i behåll.

Med ett ord, jag berättade dem öppet min egen historia och försäkrade dem, att jag ville be kaptenen lemna dem ännu tvenne fat med krut och några vext-frön, hvilka jag, eftér hvad jag sade dem, skulle ha skattat mig lycklig att äga. Jag förärade dem äfven den påse med ärter, kaptenen gifvit mig, och bad dem begagna sig deraf, emedan jordmånen på ön vore förträfflig.

Följande dagen tog jag afsked af dem och begaf mig om bord på fartyget. Yi ämnade att genast åfsegla, men lyfte icke ankar förr än vid midnatten.

Ungefär vid samma tid summo tvänne af de fem landsförviste fram till fartyget, beklagade sig bitterligen öfver dé trenne andra, och bådo oss för Guds skull taga dem om bord, ty i annat fall skulle man mörda dem. De anropade kaptenen på det högsta, att villfara deras begäran, äfven om de genast skulle bli hängda.

Kaptenen svarade, att han icke kunde göra något, utan min tillåtelse; efter några svårigheter, och sedan de högtidligt lofvat, att förhålla sig väl, togo vi dem om bord. Någon tid härefter fingo de prygel och blefvo allvarsamt straffade; men ifrån denna stund uppförde de sig oklanderligt.

Yid flodtiden begaf jag mig i slupen till stranden, för att lemna de landsförvista de dem lofvade effekterna, till hvilka kaptenen bifogade deras kistor och kläder. De emottogo dessa gåfvor med den största tacksamhet, och för att inge dem mera mod, lofvade jag att ickeglömma dem, såvida det icke blefve mig alldeles omöjligt att skicka ett fartyg till deras afhemtande från ön.

Då jag sade mitt farväl till ön, medtog jag som reliker min stora mössa, min solskärm och en af mina papegojor. Jag glömde ej heller att medtaga de penningar, hvilka hittills varit mig till så liten nytta.

Så lemnade jag då min ö den 19 December 1686, sedan jag tillbringat icke mindre än tjuguMta år, två månader och nitton dagar på densamma.

Ur denna min andra fångenskap befriades jag på samma dag i samma månad, jag hade flytt från mohreme i Salé.

Efter en långvarig resa inträflade jag den 11 Juni 1687 i England, hvilket land jag hade lemnat trettiofem år förut.